

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

36'ncı Toplantı
23 Haziran 2022 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, salonun bütçe görüşmeleri yapmaya uygun olmadığına ilişkin açıklaması

2.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın usul hakkında yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın usul hakkında yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

4.- Ankara Milletvekili Durmuş Yılmaz'ın, Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın usul hakkında yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

5.- Konya Milletvekili Abdüllatif Şener'in, Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın usul hakkında yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- (1/284) esas numaralı Kanun Teklifi'nin (ek bütçe kanun teklifinin) merkezi yönetim bütçesinde olduğu gibi ayrı bir usulle görüşülmesi hususu hakkında görüşme

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

36'ncı Toplantı

23 Haziran 2022 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.05'te açılarak iki oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu, salonun bütçe görüşmeleri yapmaya uygun olmadığına ilişkin açıklama yaptı.

(1/284) esas numaralı Kanun Teklifi'nin (ek bütçe kanun teklifinin) merkezi yönetim bütçesinde olduğu gibi ayrı bir usulle görüşülmesi hususu hakkında görüşmeler yapıldı.

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan,

Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu,

Ankara Milletvekili Durmuş Yılmaz,

Konya Milletvekili Abdüllatif Şener,

Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın usul hakkında yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklama yaptı.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (1/284) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 22.02'de toplantıya son verildi.

23 Haziran 2022 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.05

BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, çok değerli milletvekillerimiz, Sayın Hazine ve Maliye Bakanımız, Bakan Yardımcılarımız, Strateji ve Bütçe Başkanımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Komisyonumuzun 36’ncı Birleşimini açıyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gündemimizde (1/284) esas numaralı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Sunuşa geçmeden önce usul hakkında zannediyorum söz talepleri var. Önce usul hakkındaki söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Bülent Kuşoğlu’ndan başlayalım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, salonla ilgili bir cümle edeyim, ondan sonra usule geçin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

II.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu’nun, salonun bütçe görüşmeleri yapmaya uygun olmadığına ilişkin açıklaması

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Merhaba değerli arkadaşlar, hoş geldiniz.

Bu salon, burada, bu kalabalıkta bütçe görüşmeleri yapmaya hiç uygun değildir.

Değerli arkadaşlarım, hem Meclisin içinde hem de dışarıda corona vakaları giderek artıyor. Böyle bir salonda, dışarıda bu kadar insanla, içeride bu kadar insanla bu bütçe görüşmeleri, intihar etmektir, milletvekillerinin de buraya gelen misafirlerin de hayatını tehlikeye atmaktır.

Sayın Başkan, bunun tedbirini almak mecburiyetindesiniz. Burada bütçe görüşülmez.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii, gerçekten sayı çok fazla. Şu anda salonda bulunan bazı arkadaşlarımız koridordan da takip ederlerse seviniriz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu kadar polis niye gelir buraya ya, ben anlamıyorum. Ne yapacak bu kadar polis?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Salonda yok Değerli Vekilim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Dışarıda var, her taraf polis.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Salonda polis yok ama diğer taraftan hepimiz de bireysel olarak dikkat edebilirsek seviniriz.

Şimdi usul hakkında Sayın Kuşoğlu'na söz veriyorum.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- (1/284) esas numaralı Kanun Teklifi'nin (ek bütçe kanun teklifinin) merkezi yönetim bütçesinde olduğu gibi ayrı bir usulle görüşülmesi hususu hakkında görüşme

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekili arkadaşlarım; sizleri göremiyorum ama herhâlde siz beni duyuyorsunuzdur.

Şöyle bir durum var değerli arkadaşlar: Şimdi, altı ay tamamlanmadan bir ek bütçe geldi; bütçenin, Bütçe Kanunu'nun henüz altı ayı tamamlanmadan geldi. Bu eksiktir, yanlıştır, biraz sonra bunları konuşacağız ve bir bütçe çıkaracağız, tabii ki Türkiye'yi bütçesiz bırakmamız mümkün değil. Yalnız, bu görüşmeyle ilgili... 2004'ten beri ek bütçe yapılmamış yani on sekiz seneden beri ek bütçe yapılmamış. On sekiz seneden beri ek bütçe yapılmamış ama önemli değil, yüz seksen sene de olsa fark etmez, usulü, esası belliyse o usule, esasa göre bütçemizi yaparız. Şimdi, Sayın Başkan Cumhurbaşkanlığından gelen bu bütçe teklifiyle ilgili olarak bizi normal bir kanun görüşmesi yapar gibi burada topladı; bu usule göre bütçeyi yapacağız, amenna, yapalım bütçemizi. Yalnız, Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; nerede yazıyor, hangi mevzuatta var da biz bu usule göre toplanıyoruz? Burada çok önemli bir boşluk var. Tabii ki görüşeceğiz, tabii ki bütçeyi yapacağız, çıkaracağız ama şimdi, bakın, eğer bu bir bütçe teklifi ise, bir kanun teklifi ise bir milletvekili tarafından verilmesi gerekiyor; eğer bu bir bütçe teklifi ise -ki öyle- o zaman da bütçe usulüne paralel bir usulle burada görüşülmesi gerekiyor, değil mi? Bir kanun gibi görüşülmemesi lazım. Şimdi, bu ne bütçe oldu ne kanun oldu. Ve bakın ne Anayasa'da ne İç Tüzük'te bununla ilgili tek bir hüküm yok. Bir ülkenin, Türkiye gibi devlet geleneği olan bir ülkenin Anayasası'nda veya İç Tüzük'ünde tek bir hüküm olmaz mı ek bütçeyle ilgili olarak? Bundan önce vardı, bunun nasıl görüşüleceğiyle ilgili ayrıntılar vardı ama en son 2018 değişikliğinden sonra bunlar ortadan kalktı, bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle beraber ortadan kalktı.

Şimdi, Sayın Başkan diyecek ki “Anayasa'nın 161'inci maddesinde var efendim.” Efendim, yok, ek bütçeyle ilgili tek bir cümle yok. “Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri” diyor; bu, ek bütçe değil; bu, ek bütçeden farklı bir şey. “Carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde” diyor, tabii, ek bütçe de malî yük getiriyor ama mahiyet itibarıyla farklı. Burada aşağı yukarı yeni bir bütçe yapıyoruz, daha altı ay dolmadan Türkiye Cumhuriyeti'nin bütçesini, devlet bütçesini yeniliyoruz biz. Bunun usulü böyle mi olur? Burada, Anayasa'da tek kelime yok.

İç Tüzük'te de 30'uncu madde var: “Komisyon toplantılarına Cumhurbaşkanlığı yardımcısı, bakanlar, bakan yardımcısı ve üst kademe kamu yöneticileri de katılabilir.” diyor. Katılmak başka, bu kanun teklifinin sunulması başka, teklifi sahiplenmek başka. Şimdi, İç Tüzük'ün 30'uncu maddesi bütçeyle ilgili ne yapılacağını düzenlemiyor. 31'inci maddede de yine “Komisyonlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Yürütme adına Cumhurbaşkanlığı yardımcısı, bakanlar ve bakan yardımcısı söz alabilirler.” diyor. Bakın “söz alabilirler” diyor, Başkan söz verirse söz alabilirler. Ancak nasıl sunum yapacaklarına ilişkin, ek bütçeyi nasıl sunacaklarına ilişkin, bütçeyi nasıl sunacaklarına ilişkin hiçbir şey yok maalesef.

Yine, İç Tüzük'ün 62'inci maddesinde “Bütçe sunuş konuşmasını Yürütme adına Cumhurbaşkanlığı yardımcısı veya bir bakan yapar.” diyor, bütçe sunuş konuşmasını. En belirgin madde bu, bunlar çok yetersiz maddeler.

Değerli arkadaşlar, tabii ki bu bütçe sonuçta yapılacak, ek bütçeyi geçireceğiz ama bunun çok yetersiz olduğunu, konuyla ilgili bir usul tartışması yapmamız gerektiğini, bir rapor düzenlenmesi gerektiğini, bunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulması gerektiğini, bu konunun, bu boşluğun doldurulması gerektiğini söylüyorum. Bakın, on sekiz yıldan sonra ilk defa yapıyoruz ve çok önemli bir boşluk olduğunu da tespit ediyoruz hep beraber. Bu vesileyle, hiç olmazsa bu yanlışları, eksikleri bir çırpıda yapılan o günlerin, o sistem değişikliklerinin eksiklerini düzeltmeye çalışalım değerli arkadaşlar.

Şimdi, şöyle bir soru sorayım, hemen “Ne oldu?” diyeceksiniz. Peki, şurada Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak irade gösterdik, ek bütçeyi geçirmedik ne olacaktır? Şimdi, bütçenin geçmemesi hâlinde bir eskalasyon yapılıyor, önceki yılın değerleri esas alınarak...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yeniden değerlendirme kat sayısı...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Yeniden değerlendirme kat sayısı kadar artılır.” diyor. Peki, şimdi şurada görüyorsunuz, ek bütçe... Aslında altı ay dolmadı, eskisi kadar bir bütçe daha geldi; çıkmaya ne olacak Türkiye bütçesiz mi kalacak?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Olağan üstü bir durum olduğu için...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, bunlar boşluklar, çok önemli boşluklar, burada eskalasyon da yapamıyorsunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teamül oluşturulabilir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani burada yeniden değerlendirme kat sayısı kadar artış da söz konusu değil; bu, çok önemli. Burada bir tartışma yapıp, bir rapor düzenleyip bu eksikleri Meclis Başkanlığına göndermeyi öneriyorum çünkü biliyorsunuz bu çalışmayı bir başka komisyonun yapması da mümkün değil. Değerli Başkanım, değerli arkadaşlarım; zaten genel olarak kanunlarla ilgili eksiklerimiz var, kanun yapma tekniği açısından çok eksik ama bütçe ve ek bütçe konusunda çok daha büyük bir eksiklik söz konusu.

Sayın Başkanım, usulle ilgili olarak önerimi söyledim; bir usul tartışması açalım ve bir rapor düzenleyelim. Ancak onun haricinde de şunu sormak istiyorum Sayın Bakanım da buradayken, bürokratlar buradayken: Şimdi, şu 1’inci maddenin ikinci bendinde yüzde 40,5’luk ve yüzde 20,2’lik artışlar var, bunlar nasıl hesaplanıyor? Başlangıç ödeneklerine yüzde 40 ve yüzde 20’lik artış yaşadı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu biraz içerik tartışması, onu maddelere gelince konuşalım olur mu?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama yorumlamasını da ona göre yapacağız Sayın Başkanım çünkü...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, oralara geldiğimizde soralım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yok, onu şöyle: Şimdi, geneli üzerinde konuşacağım; bu nasıl yapılıyor, hesaplanıyor onu bilmezsek...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Usulü bitirelim onlara gelelim, memnuniyetle.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yorumumuz fark ediyor da onun için.

Üçüncüsü de Sayın Başkanım, ilk altı ay geçti, geçiyor, haziran tamamlanmak üzere; Merkez Bankası, Sayıştay ve Sosyal Güvenlik Kurumu gibi bize brifing vermesi gereken, sunum yapması gereken kurumların hâlâ sunumları tamamlanmadı. Bu, devlet için, devlet geleneği açısından, hafızası açısından çok büyük bir eksiklik. Bu konuda lütfen girişimde bulunun. Biliyorsunuz, yazdım, her zaman dillendiriyorum ama bir daha bunu tekrar etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Paylan, usul hakkında buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basın değerli emekçileri ve... Sivil toplumun değerli temsilcileri demek isterdim Sayın Başkan ama görüyorum ki sivil toplumun değerli temsilcilerini buraya çağırmanız, sendikaları çağırmanız, meslek örgütlerini çağırmanız. Şimdi, siz diyorsunuz ki: “Biz, bunu bir yasa teklifi gibi görüşeceğiz.” Biz, yasa tekliflerinde, biliyorsunuz, sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerini burada görüyoruz ama aynı zamanda diyorsunuz ki: “Biz, bunu bütçe gibi görüşeceğiz. Sivil toplum kuruluşları temsilcileriyle görüşmeye gerek yok.” Ancak Sayın Başkan, bakın, bu iktidarın yaptığı tercihler üzerine bu altı ayda kazananlar ve kaybedenler oldu. Sayın Bakan da çok veciz bir şekilde, tarihe geçecek bir şekilde kimin kazandığını, kimin kaybettiğini itiraf etti: “Bu sistemden bu düzenden -dar gelirli hariç- patronlar kazandı.” dedi. Şimdi, burada kazananların temsilcileri var, sonuç olarak temsilciler burada ama kaybedenlerin temsilcileri yok Sayın Başkan yani işçilerin, emekçilerin, memurların, ziraat birliklerinin, çiftçilerin, yoksulların temsilcileri burada yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz, biz...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Uğur Bey kazandı, kazandı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz patronların temsilcisisiniz, kusura bakmayın Uğur Bey.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz kimi temsil ediyorsunuz?

SALİH CORA (Trabzon) – Sen kimi temsil ediyorsun?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, bu anlamda Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, rica ediyorum. Uğur Bey...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz, bunu, bir bütçe gibi görüşmek istiyorsanız, arkadaşlar, bütçe gibi görüşeceksiniz ama bir kanun teklifi gibi görüşmek istiyorsanız o zaman kanun teklifi gibi görüşeceğiz ve burada ilgililerin, yani 85 milyonun, sonuç olarak kaybedenlerin temsilcileri de gelecek; burada, Sayın Bakanın da varlığında, kim kazandı, kim kaybetti bunun hesabını Sayın Bakana soracak.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teklifin sahibi Uğur Bey olsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, diyor ki: “Ben patronlara kazandırıyorum, dar gelirli bu düzende kaybediyor.” İşte, bunun hesabını sorabilecek bir iklimi yaratmanız lazım Sayın Başkan. Sayın Bakan da patronlarla beraber hep toplantılar yapıyor, biraz da işçileri görsün, emekçileri görsün, yoksulları görsün, çiftçileri görsün; onları dinlesin ki -hep beraber dinleyelim Sayın Başkan- ve bu bütçenin tercihlerini değiştirelim. Bu bütçenin tercihlerini değiştirsek ancak kaybedenlerin kayıplarını karşılayabiliriz. Aksi takdirde Sayın Başkan, siz diyorsunuz ki: “Bu bütçede...”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, usule ilişkin konuşursak onları konuşacağız gün boyunca.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Usule ilişkin konuşuyorum Sayın Başkan, tam da usule ilişkin konuşuyorum, diyorum ki böyle görüşmeyelim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ne alakası var? Nereden çıkarıyorsun bunları?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, böyle görüşmeyelim diyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamam, o kısmı tamam ama diğer kısmını diyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, Sayın Başkan böyle görüşmeyelim diyorum. Ya burada halkın temsilcileri, yoksulların temsilcileri olsun diyorum; bu, birinci talebim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Tamam o doğru, usule ilişkin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Propaganda yapmak ne zamandan beri usul oldu Sayın Paylan?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ya dinlesene biraz dinle, dinle...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ikinci mesele...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, lütfen ama...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Dinlemeyi öğren!

SALİH CORA (Trabzon) - Sen konuşmayı öğren!

YAŞAR KIRKPINAR (İstanbul) - Sen ne biçim konuşuyorsun? Ne demek “Dinlemeyi öğren!” Ayıp ya!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Müdahale etme, konuşma.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Uğur Bey, ben uyardım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, basının önünde...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uyardım ben, tamam, uyardım.

Buyurun, devam edin lütfen.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Dinlemeyi öğren.

YAŞAR KIRKPINAR (İstanbul) - Sen konuşmayı öğren.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Sen ne biçim konuşuyorsun, ne demek istiyorsun? Çok ayıp ya!

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) - Onun için böyle konuşuluyor, burası Meclis olduğu için.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İkinci mesele, Sayın Başkan, bakın...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, basın mensubu arkadaşlarımız burada, oradan birisi bize laf atıyor, kimin attığını göremiyoruz, laf ortada kalıyor. Kim konuştu? Onun dinlemesini öneriyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, bir teklif Komisyonunda bütçemizi görüşeceğiz. Hepinizden rica ediyorum, el birliğiyle, kaliteli bir tartışma ortamı oluşturalım.

Lütfen, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar biraz daha indirsinler şu kameralarını karşı tarafı görelim biz.

Kameraman arkadaşlar, indirin biraz kameraları.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Uğur Bey, bir müsaade edin ya söz bende.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, bir saniye.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir müdahale etmeyin basına ya, basın zaten hizmet yapamıyor. Bak, kamerasını çeviremiyor bile bana doğru. Niye?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Senin de önüne gelsinler, dursunlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Korkusundan, senin korkundan!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, rica ediyoruz bir sefer de Sayın Paylan’ın önüne gidin ya. Niye buraya dayanıyorsunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, rica ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Basına sansür yapıyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Uğur Bey’i salondan çıkaralım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, böylece uzatmış oluyoruz süreci, rica ediyorum... Usul hakkında dinleyeceğiz, bitireceğiz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkan, benim söylemlerime karışıyor ya basına müdahale...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya iyi de, bak, basın kamerasını çeviremiyor bile.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, böyle bir usulümüz yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Başkanım, ben basını uyaramayacak mıyım?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hayır, ben uyaracağım, ben uyaracağım. Siz beni uyaracaksınız, ben eksik bir şey yapıyorsam beni uyarın lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Başkanım uyarın o zaman, uyarın.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sansür! Sansür! Basına sansür!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben uyarırım, tamam. Rica ediyorum...

Lütfen, usul hakkında tamamlarsanız...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, usul hakkında...

Sayın Başkan, altı ay önce bütçeyi görüştük ve biz bütçe geldiğinde dedik ki: Bu bütçe ölü doğmuştur yani bütün varsayımlarla ölü doğmuştur. Dolar kuru varsayımı 9 lira 27 kuruştı ve daha bütçeyi biz görüşürken aslında bütçe çökmüştü. Şimdi bu bütçenin tercihlerini ve varsayımlarını sorgulamamız gerekiyor Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu, usul hakkında...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Usul, usul.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İçeriği gün boyu tartışacağız Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Rica ediyorum...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Geliyorum Sayın Başkan, geliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Usule ilişkin söyleyeceklerinizi şimdi söylerseniz...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben bunun bir ek bütçe olarak değil ikinci bir bütçe olarak görüşülmesini teklif ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neden? Ek bütçe olarak görüşürsek aynı tas aynı hamam devam eder yani aynı varsayımlar ve aynı tercihler devam eder ama ikinci bir bütçe olarak görüşürsek bunu, tercihlerini sorgulayabiliriz ve bu bütçenin zenginleri daha zengin, yoksulları daha yoksul yapmasına son verebiliriz Sayın Başkan.

Ve bir önerim daha var: Şimdi, Sayın Hazine ve Maliye Bakanı Değerli Arkadaşımız Nureddin Nebati burada Hükûmet adına ama Sayın Başkan, bunun da yanlış olduğunu düşünüyoruz. Neden? Bakın, ek bütçe teklifini kim imzalamış? Sayın Cumhurbaşkanı imzalamış. Öyle değil mi? Şimdi, yeni

sistemde Cumhurbaşkanını, tek adam rejimi var yani aslında Cumhurbaşkanını kabinesi var, hükümet yok. Eskiden hükümet vardı, her bir bakan hükümet adına konuşurdu. Ama şimdi yeni sistemde, baktığımızda, yani atanmış bir bakan hükümet adına konuşabilir mi? Hayır. Eskiden seçilmiş bakanlar vardı, Parlamentodan çıkardı, hükümet adına cevap verirdi. Şimdi ise her bir bakan kendi alanıyla ilgili konuşur. Ben şu ana kadar herhangi bir bakanın çıkıp -bugüne kadar olmadı bu, dört yıllık düzende- mesela bir Tarım Bakanının çıkıp sağlıkla ilgili konuştuğunu hiç görmedim veya Maliye Bakanının çıkıp da çevre ve şehircilikle ilgili konuları konuştuğunu hiç duymadım, hiç olmadı bu, hiç olmadı Sayın Başkan. Eğer bu usule izin verirseniz... Sayın Maliye Bakanı bugün bizi gün boyunca dinleyecek. Biz diyeceğiz ki: “Ya, niye bu bütçede yangın söndürme uçakları yok Sayın Bakan?” Bu, Orman Bakanının alanına girecek. “Ya, niye öğrencilere yeterli yurt yapmadın Sayın Bakan?” diyeceğiz; o gençlik Bakanının alanına girecek Sayın Başkan.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Usule davet ediyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu, usule ilişkin, usule ilişkin bir itiraz. Katılırsınız katılmazsınız; usule ilişkin bu husus.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Niye öğretmen atamadın?” diyeceğiz; Eğitim Bakanının alanına girecek. Ve bu, tek adam rejiminde ilk kez olacak Sayın Başkan. Biliyorsunuz, hani siz hep diyorsunuz ya “Geçmişte böyle olmuş, geçmişte böyle olmuş.” Hani siz de bugün bu yanlış yaparsanız yarın devran dönecek, bir başkası gelecek, siz bu itirazları koyacaksınız, diyecek ki orada oturan “Ya, siz de böyle yapmıştınız.” ilk düğmeyi yanlış iliklemiş olacağız. Bu açıdan, en azından, Cumhurbaşkanını Yardımcısı olarak gelen kişi Sayın Fuat Oktay, bütçeyi sunan... Cumhurbaşkanının Yardımcısı yani bütün bakanlıklar adına söz kurma iddiası söz konusu olabilir hani bu bir yere kadar sorgulanabilir ama Hazine ve Maliye Bakanının bütün bakanlıklarla ilgili Hükümet adına söz kurması tek adam rejimini sorgulatır, o zaman Sayın Maliye Bakanı da herhâlde bu Hükümetin sözcüsü durumuna gelir ve bütün Hükümet adına -vallahı, büyük bir iddiadır bu, onu söyleyeyim- cevap veren duruma gelir ki herhâlde bunu Sayın Bakan da kabul etmez diye düşünüyorum Sayın Başkan. Bu açıdan bu usulü değiştirmemiz lazım.

Bizim talebimizi söylüyorum: Biz, bu bütçeyi ikinci bir bütçe olarak görüşelim. Bütçenin tüm tercihlerini sorgulayalım çünkü bütçe çıktı arkadaşlar. Bir bütçe çıktıysa -iktidara yetki vermişiz- o iktidarı sorgulamamız lazım ve hesap vermesi lazım iktidarın. Yani Orman Bakanının gelip -mesela biz önerge verdik- niye bu yangın söndürme uçaklarını almadığının hesabını vermesi lazım Sayın Başkan.

Tüm bu sorgulamayı yapabilmemiz için benim önerim...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Epeyce söz talebi var, toparlarsanız sevinirim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, bitiriyorum.

Sayın Başkan, son olarak, son cümlemi söylüyorum: Benim önerim, tüm bakanların buraya gelmesidir. Bakın, şu anda Meclis koridoru Mahmutpaşa Çarşısı gibi; ülkenin tüm bürokrasisini buraya çağırmışsınız, burada bir bölümü, girebilmiş, geri kalanların hiçbirisi yok. Buraya gelen bakanlıklardan Strateji ve Bütçe Başkanlığından kişiler gelmiş. Ya, biz siyasi eleştiri yapacağız Sayın Başkan. Yani “Niye almadınız?” sorusunun cevabını Strateji ve Bütçe Başkanı veremez, o teknik bir kişi; siyasi kişi cevap verebilir niye yangın söndürme uçağını almadığına?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Son olarak da şunu söyleyeyim Sayın Başkan: Basınla ilgili duruşunuz ne olacak? Bunu da size sormak istiyorum. Şimdi az sonra biliyorum ki Sayın Bakan burada konuşacak, sonra siz bu kameraları çıkaracaksınız -öyle tahmin ediyorum- ve öyle bütçeyi görüşeceğiz.

Oysa milletin bütçesini görüşüyoruz. Bunun canlı yayınlanmasını talep ediyoruz Sayın Başkan. Milletin bütçesi tüm demokrasilerde canlı yayınlanır; Türkiye Cumhuriyeti'nin de demokratik bir ülke olduğunun iddiasındaysanız, biz, oradan uzaklaştığını düşünüyoruz. Bu bütçenin, halkın bütçesinin canlı yayınlanmasını talep ediyoruz. Sivil toplum kuruluşlarının buraya gelmesini talep ediyoruz ve "Bu usulle halkın bütçesi görüşülmez." diyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Durmuş Yılmaz, usule ilişkin buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Camları açın hiç olmazsa Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar camları açalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, maske taktırın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Maske takmak herkesin kendi tercihi, tavsiye edebilirim ben ancak.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Zorunlu hâle getirin Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun, evet.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dün, Komisyondaki grupların başkanlarını toplantıya çağırdınız, orada da bu konular tartışıldı ve şunun farkına vardık ki mevzuatta, başta Anayasa olmak üzere İç Tüzük de dâhil bir sürü boşluk var. Gerçekten neyi, nasıl yapabileceğimiz konusunda bize mevzuat bir şey göstermiyor, yol göstermiyor. Arkadaşlar, orada dediler ki: "1970'lerin sonundan itibaren bir sürü ek bütçe getirilmiş, en son 2003 yılında yapılmış..."

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 2004.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – "...2004 yılında yapılmış ve dolayısıyla buralardaki görüşmeler nasıl yapılmış konusunda yeknesak bir tutum da takınılmamış. Farklı yıllarda, farklı ek bütçeler, farklı şekilde tartışılmış." Ben o zaman şunu sordum, dedim ki: "Bugüne kadar gelen ek bütçeler, ilk yapılan bütçelerin yüzde kaçını oluşturuyor?" "Bu konuda bir çalışma yok ama yapalım." denildi ama şu anda elimize böyle bir çalışma gelmedi. Şu anda görüşmeye başlayacağımız bütçe, mevcut, yılbaşında yürürlüğe giren, 2021'in sonunda görüştüğümüz bütçenin neredeyse büyüklüğüyle aynı. Dolayısıyla biz ek bütçe görüşmüyoruz, yepyeni bir bütçe görüşüyoruz. Dolayısıyla bu büyüklükte olan bir bütçenin görüşülmesi, ek yaptığımız bütçenin görüşülmesi, bütçe görüşmeleri nasılsa o şekilde yapılması gerekir diye düşünüyorum. Bunun, bizim millete karşı sorumluluğumuz olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla bunu geçiştirmeyelim, arkadaşlarımızın daha önce teklif ettikleri gibi bu konuda bir tartışma açalım, bir rapor yazalım, hazırlayalım ve bundan sonra yapılacak olan bu tür işlerde nasıl bir usul takip edilecekse bunu da açıklığa kavuşturalım yani el yordamıyla gitmenin bir faydası yok ve bizi bir yere de götürmez. Dolayısıyla her defasında da yanlış yapıyoruz.

Arkadaşlarım söyledi, şimdi Bakan Bey'e Devlet Su İşlerinin sulamasıyla ilgili ben bir soru soracağım ama Bakanın alanı değil, konusu değil. Buradan dönecek arkasına, diyecek ki: "Devlet Su İşlerinden burada ilgili var mı?" Ona dönecek, o söyleyecek, o teknik bir açıklama yapacak fakat bunların, arkadaşların dediği gibi siyasi bir sorumluluğunun olması lazım. O nedenle bizim arkadaşlarımızın önerdiği gibi şuna bir karar vermemiz: Biz bunu kanun olarak mı görüşeceğiz yoksa bütçe olarak mı görüşeceğiz? Bütçenin görüşülmesi ile kanunun görüşülmesi tamamen farklı. O nedenle bunu bir açıklığa kavuşturalım ve millete de doğru mesaj verelim. Neyi, niçin yaptığımızı da vatandaş da bilsin, anlasın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, usul hakkında buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; öncelikle hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Türk milletinin manevi kanaat önderlerinden Mahmut Ustaosmanoğlu hoca efendiye Allahtan rahmet diliyorum, mekânı cennet olsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Amin.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şimdi, usul tartışması yapıyoruz. “Bütçe gibi mi, kanun gibi mi görüşeceğiz?” deniyor. Öncelikle şunu ifade edeyim: Bütçe yasama organınca, yürütme organına izin ve yetki vermesini düzenleyen bir kanun. Bununla ilgili de kimin teklif edeceği açıkça Anayasa’ımızda ve 5018’de de ifade ediliyor. Şimdi, Bülent Bey arkadaşımız okudu da yani ben buradaki düzenlemeyi, Anayasa 161’in sekizinci fıkrasındaki düzenlemeyi “Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri” diyor gelen teklif de motamot buna uygun bir teklif yani “Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri” devamında da “kaynak gösterilmesi zorunludur” diyor. Yani sunulan teklife baktığımız zaman aynen, bu, Anayasa’ya uygun bir düzenleme yapıldığı görülüyor.

Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nda da 19’uncu maddenin son fıkrasında “Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeleyen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir.” diyor. Yani bütçe bir kanundur zaten, gelen de bir değişiklik kanun teklifi.

“Nasıl görüşeceğiz?” İç Tüzük’e göre görüşeceğiz yani Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarını, çalışma usul ve esaslarını düzenleyen İç Tüzük’tür. Bir de 95’te, 96’da, 97’de, 99’da, 2001’de, 2002’de, 2003’te, 2004’te benzer düzenlemeler yapılmış. Orada nasıl görüşüldüyse burada aynı şekilde görüşeceğiz yani bunda öyle çok abartılacak bir şey olduğunu düşünmüyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yeni bir düzen, yeni bir sistem var.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – “İç Tüzük’te daha ayrıntılı tadat edelim bunları.” deniyorsa ona saygı gösteririm yani İç Tüzük’ün değiştirilmesi gerektiğini biz de söylüyoruz zaten ama kanun teklifinin gelişinde bir sorun yok. Bütçeyle ilgili kanun teklifini Cumhurbaşkanı sunuyor, değişiklikle ilgili kanun teklifi de hâliyle yine Cumhurbaşkanı tarafından sunulmuş. Anayasa’nın ilgili maddesine uygun içerikte bir kanun değişikliği yani burada ben çok abartılacak bir şey olduğunu düşünmüyorum, doğru yapıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir bakan bütçe teklifini temsil edebilir mi?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Edebilir tabii.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Garo Bey, ikili konuşmayalım lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Geçmişte çok yaşadık Garo Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynı değil, yeni bir düzen var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Garo Bey, böyle bir usulümüz yok.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yeni düzende de İç Tüzük’te açıkça hüküm var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İkili diyalog usulümüz yok arkadaşlar.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – İç Tüzük’te 2 maddede açıkça hüküm var “Cumhurbaşkanı yardımcılarını ya da bakanlar temsil eder.” diye. Bütçeyle ilgili de yani şuradan söyleyeyim hemen.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – “Bütçe sunuşunda Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan” diyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – İç Tüzük 62, yürütmenin temsili: “Bütçe sunuş konuşmasını Yürütme adına Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bir bakan yapar. Bütçe ve kesinhesap kanun tekliflerinin görüşüldüğü Genel Kurul oturumlarına Yürütme adına Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar katılabilir ve görüş bildirebilir.” İç Tüzük’ten okuyorum ben bunları. Hani netlik olmayan bir durum varsa o İç Tüzük değişikliğini ilgilendirir, İç Tüzük’ü de değiştirecek olan biziz yani.

Ben doğru yaptığımı düşünüyorum Sayın Başkan.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Cemal Öztürk, usul hakkında söz veriyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan, Sayın Bakan Yardımcıları, Sayın Strateji ve Bütçe Başkanı, değerli basın mensupları ve değerli çalışanlarımız; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Usul üzerine söz aldım. Tabii, ek ödenekler istenmesi usulü son on sekiz yılda ilk defa karşımıza çıkıyor. Aslında benim söyleyeceklerimin birçoğunu Sayın Kalaycı ifade etti, belki tekrar olacak ama usul yönünden elbette yeni teamüller oluşturabiliriz çünkü bu olağanüstü bir durum. Olağanüstü olduğu için belki on sekiz yıldan sonra ilk defa karşımıza çıkması babında gerek İç Tüzük’te gerek de Anayasa’nın bu 161’inci maddesinin yorumlanmasında bazı tereddütler oluşuyor ancak biraz önce Sayın Kalaycı’nın da dediği gibi Anayasa’nın 161’inci maddesinin sekizinci fıkrası aslında “Carî yıl bütçesindeki ödenek artışı öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur.” diye tek bir cümlede ifade etmiş. Bunu iki türlü yorumlayabiliriz: Bir defa, değişiklik tekliflerinden bahsediyor, ikincisi de bu öngörülecek giderlere de kaynak gösterilmesinin zorunlu olmasından bahsediyor. Gelen teklif de bir bütçe teklifi değil, mevcut bütçedeki değişiklik teklifi. Dolayısıyla biz burada Anayasa’ya uygunlukta bir eksiklik görmüyoruz ancak Sayın Kuşoğlu’nun dediği gibi teamül oluşturabiliriz ya da İç Tüzük’ü değiştirebiliriz. Bugünkü konuşmalarımız, yapacağımız katkılar önümüzdeki yıllara ışık tutması açısından da aslında faydalı olacaktır diye düşünüyorum.

Aslında ben, usul yönünden de bir eksiklik olmadığı ve bu teklifin Meclisimize sunulmuş şeklinin Anayasa’ya ve İç Tüzük hükümlerine uygun olduğunu düşünüyorum. Her şeyden önce de olağanüstü bir durum söz konusu olduğundan dolayı bunun bir bütçe teklifi değil de mevcut bütçe kanununda yapılacak bir değişiklik teklifi olduğu için usule uygun olduğu kanaatimi ifade ediyor ve hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir şey ilave edebilir miyim?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, Mustafa Bey’in de Cemal Bey’in de söylediği şu: “Anayasa’daki hüküm, 161’inci maddedeki hüküm zaten ek bütçe.” Ancak 2004’ten beri ilk defa ek bütçe geldi. Hâlbuki, biliyorsunuz, biz geçen yıl da evvelki yıl da ondan önceki yıllarda da bütçede değişiklikler yaptık; onlar -Anayasa tarafından- kanunla yapıldı, onlar zaten harcamalarda artıştı yani ek bütçe değildi, ek bütçeyle hani oradaki hüküm farklı yani o zaman bunları nasıl izah edeceksiniz? Yani geçmiş yıllarda yaptığımız değişiklikleri nasıl izah edeceğiz? Onlar ek bütçe miydi?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) –Yani ek bütçe farklı bir kavram da onu söylemek istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Arı, usul hakkında...

CAVİT ARI (Antalya) – Evet.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun lütfen.

CAVİTARI (Antalya) – Sayın Başkanım, ben de Sayın Bülent Başkanımızın görüşleri doğrultusunda şunu ifade etmek istiyorum: Burada yeni bir bütçe kanunu görüşülmesi gerçekleşmediğine göre... Eğer kanunsa kanun görüşmeleri şekline göre görüşülmesi gerekir ancak adı “ek bütçe.” Ek bütçe olduğuna göre, eğer özel bir düzenleme yoksa genel hükümlere göre şöyle yorumlamak lazım diye düşünüyorum: Esas neye tabiyse eki de ona tabidir. Dolayısıyla, bütçenin esasını biz hangi şekilde gerçekleştirmişsek bu Plan ve Bütçe Komisyonunda, ekinin de aynı esasa göre gerçekleştirilmesi gerekirdi. O nedenle de şu anki yapılacak olan görüşmelerde bana göre bir usuli eksiklik olacaktır diyorum. Esasa uygun görüşmelerin yapılması gerekir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Uğur Aydemir, usul hakkında, buyurun lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, Kıymetli Bakanım, Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlar, milletvekili arkadaşlarım, çok kıymetli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bugünkü görüşmelerimizin hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah’tan temenni ediyorum.

Ben de gerek Cemal Bey’in gerekse Sayın Kalaycı’nın görüşlerine aynen katıldığımı ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Usul tartışması yapılıyor ama Sayın Başkanım, şimdi usul tartışması üzerine söz alıp da burada kendi partisinin, kendi fikrinin propagandasını yapmak artık bence bir usul hâline gelmiş gözüküyor; buna bir “Dur!” dememiz gerekiyor diye düşünüyorum.

Yani şöyle ki: Kameralar burada, basın mensupları burada, bu bütçede kim kazanıyor, kim kaybediyor? “Siz...” hatta ismimi zikrederek “Uğur Bey, siz patronlara çalışıyorsunuz.” diyerek Sayın Paylan’ın suçlayıcı bir tavır takınmasını özellikle sabah sabah, daha başlarken bu sözlerinden dolayı Sayın Paylan’ı kınıyorum. Bizim bir defa milletvekilleri olarak 85 milyonun tamamını temsil ettiğimizi unutmamamız lazım. Biz 85 milyonu temsil ediyoruz. Patronlar bunun içerisinde var, işçiler var, emekliler var, aklınıza ne geliyorsa, bütün kesimleri -sosyal kesim veya fark etmiyor- 85 milyonun her bir kişisini temsil ettiğimizi AK PARTİ ve Cumhuriyet İttifakı olarak bunu ifade ediyoruz. Ama Sayın Paylan, kimi temsil ettiğine bir dönsün, aynaya baksın, “Ben kimi temsil ediyorum?” diye soru sorsun kendisine, cevabını bulacağı kanaatindeyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ondan sonra da karşısındaki arkadaşları eleştirsin, eleştirmesini öneriyorum.

İkincisi, basın mensuplarına karşı değiliz Sayın Başkanım. Biz buradan Sayın Paylan'ı usule davet ederken “Uğur Aydemir patronları temsil ediyor.” sözüne tabii ki tepki koyacağım, bunun dinlenecek bir tarafı olmadığını benim gibi diğer vekil arkadaşlarımız da kabul ederler. “Basın mensuplarının biraz daha kameralarını aşağı indirip de karşı taraftan dinlemesini öğren.” diyen arkadaşımızı tabii ki görmek istiyorum. Arkadaşlarımız konuşurken konuşma ve dinleme adabı olarak gözlerini de görmek istiyorum arkadaşlarımızın yani yüzünü ve arkadaşlarımızın vücut hareketlerini de görmek istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Dolayısıyla, basın mensuplarına karşı değiliz. Basın mensuplarına zaten siz davet ediyorsunuz Sayın Başkanım, öyle bir şey söz konusu değildir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tabii, tabii.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama daha iyi diyalogu yakalayabilmemiz için bu uyarıyı yaptım.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, satışma var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, satışma yok, cevap verdi, bir satışma yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Patronlara çalışıyor...” dedi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gün boyu konuşacağız bu konuları.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Emine Hanım, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) - Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Usul hakkında...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarımız, Sayın Bakan, Sayın Bakan Yardımcıları, Sayın Strateji ve Bütçe Başkanı, değerli bürokratlarımız, çok değerli basın emekçileri; öncelikle herkesi saygıyla selamlıyorum.

Ben de usul üzerine söz almış bulunuyorum ve usulle ilgili, şu ana kadar özellikle Anayasa’da ve İç Tüzük’te tanımlanmamış olmasıyla ilgili tartışmalarda Sayın Başkanımız Bülent Kuşoğlu’nun görüşlerine de katıldığımı ifade etmek istiyorum. Sayın Arı da aşağı yukarı söyleyeceğime yakın şeyler söyledi ama birkaç vurgu yapmak istiyorum izninizle.

Şimdi, Sayın Kalaycı özellikle vurguladı, “Evet, bu bir bütçe kanunudur.” dedi, oradan başlamak istiyorum. Şimdi, Anayasa’ya baktığımız zaman, 161’inci maddeye, “Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri...” cümlesindeki ödenek artışı bütçe teklifi midir? Eğer öyleyse neden o şekilde ifade edilmemiş? Bu, büyük bir eksiklik. O zaman Anayasa’da bir tanımlama eksikliği olduğunu da kabul etmemiz gerekiyor.

Bunun dışında, getirilen ek bütçe bir ödenek artışı mıdır diye baktığımızda, 2022 yılı bütçe büyüklüğümüz 1 trilyon 751 milyar lira iken, altı ay sonra -şu an haziran ayındayız- getirilen ek bütçenin büyüklüğü 1 trilyon 80 milyar yani kasım ayında getirilen bütçenin yarısı kadar bir bütçe şu anda tekrar karşımıza getirilmiş oldu. O zaman bu bir ödenek artışı değil ek bütçe olarak tabii ki getirildi.

Şimdi, bunu bir kanun gibi görüşeceğiz. “Bütçe bir kanundur.” tanımına baktığım zaman da burada da bir çelişki var. Şimdi, biz kanunları nasıl görüşüyoruz? Milletvekilleri kanun teklif ediyor, değil mi ve milletvekilleri kanunu sunuyor, savunuyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bütçe hariç.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bütçe kanunu özel bir kanun olduğuna göre ek bütçeyi neden normal kanun gibi görüşüyoruz; birinci soru. Eğer normal kanun teklifi gibi görüşüyorsak o zaman neden milletvekili arkadaşlarımız bunu getirmedi? Şimdi, eğer normal kanun gibi görüşüyorsak neden bir Bakan, Hazine ve Maliye Bakanı Hükûmeti, iktidarı temsilen burada ve Cumhurbaşkanını temsilen Cumhurbaşkanı Yardımcısı neden bu bütçeyi sunmuyor? Şimdi, kendi içinde ciddi anlamda çelişkiler, tezatlıklar içeren bir durumun içerisinde olduğumuzu görüyoruz.

Evet, şimdi görüşeceğiz bu kanun teklifini. Sayın Hazine ve Maliye Bakanımıza da sorular soracağız ve o sorduğumuz soruların cevaplarını da nasıl alacağız bilmiyorum. Örneğin, ödeneklere baktığımız zaman -ben İstanbul Vekiliyim- Avrasya Tüneli'ne yapılacak...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İçeriğe... Rica ediyorum Emine Hanım, usul...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – İçi tam da içerikle ilgili.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gün boyu konuşacağız.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tam da içerikle ilgili.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, usulle ilgili konuşun yani içeriğe sonra geleceğiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu, usul Başkan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Hayır, tam da usulle ilgili, tam da usul içeriğiyle ilgili.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Avrasya Tüneli'ne yapılacak katkı ödemesini ben de belki soracağım ama nasıl bunun cevabını alacağız, onu da birazdan göreceğiz.

Şimdi, ben son bir cümleyle tamamlamak istiyorum. Aslında şu anda yaşadığımız, içinde bulunduğumuz durum, bir ek bütçe yapımının Anayasa'da ve İç Tüzük'te şu ana kadar tanımlanmamış olması, bunun atlanmış olması, getirilen Cumhurbaşkanı yönetim sisteminin, devletin, Hükûmetin yönetim ihtiyaçlarını karşılayamadığının ve içinde birçok eksiklikler bulundurduğunun da bir kanıtıdır. Bu şekilde de tutanaklara geçmesini istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Katırcıoğlu, usule ilişkin lütfen, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, benim bu usul konularıyla ilgili çok fazla bir bilgim yok ama benim açımdan tartışma şöyle bir anlam taşıyor: Şimdi, bu bütçede söz konusu olan meblağ, bu sene başında getirilen bütçenin hemen hemen aynısı kadar. Ki bu şu demek: Önümüzdeki dönemde vergilerin artacağı demek. Dolayısıyla da biz muhalefet olarak, bu vergilerin artışıyla ilgili olarak doğru kararlar alıp almadığımızı denetlemek zorundayız.

Şimdi, ben burada bakıyorum, bazı kalemler ki ayrıntıları hiç verilmiyor doğal olarak yani mesela, “yollukların artışı” deniyor fakat inanılmaz rakamlar yani 500 binden 3,5 milyara çıkmış. Peki, ne oluyor da bu rakamlar bu kadar değişiklik arz ediyor? Sanıyorum, bu, Sayın Bakanın bilgisi dâhilinde olamaz çünkü bir sürü kalem var burada, bir sürü bakanlık var. Dolayısıyla da burada gerçekten bir sıkıntımız var diye düşünüyorum. Yani bu konuyu rasyonel tartışabilmek için ve gerçekten bu artışların ne anlama geldiğini anlamak için bizim daha ayrıntılı bilgiye sahip olan insanlarla görüşmemiz lazım gelir diye düşünüyorum.

Ben de bunları iletmek istedim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, ilave bir şey mi var?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Kısa bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şimdi, demin de ifade ettim, bütçe, yürütmeye yetki veren bir kanun. Yani temel görevlerinden biri bütçeyi kabul etmek olan Plan ve Bütçe Komisyonunda bunu tartışmak gerçekten yani abes diyorum.

İkincisi, bu teklif bütçe kanunu eki cetvellerde değişiklik yapan bir teklif yani politikalarla, tercihlerle, diğer alanlarla ilgili bir düzenleme yok, sadece ekli cetvellerinde rakamlarla ilgili değişikliği yapan bir teklif. Buna açıklık getirmek istedim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bütçe rakamlardan ibarettir. Bütçe rakamdır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Sayın Süleyman Girgin usul hakkında, buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) - Tabii tabii.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Harç bitti, yapı paydos. Değerli arkadaşlar, yani iktidar tarihe elini attığı ne varsa içeri boşaltan, kurumları, tarihi birikimi yok eden mekanizma olarak geçecek.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süleyman Bey, bakın, usulle ilgili... Gün boyu tartışacağız, her türlü eleştirinizi yapabilirsiniz ama şu anda usule ilişkin konuşuyoruz. Rica ediyorum...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Daha usul ne onu bilmiyor.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Başkanım, bir müsaade edin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) - Ek bütçenin içi boşaltılıyor şimdi de. Yani nasıl mı? Dünyanın hiçbir yerinde ana bütçenin yüzde 74'ü büyüklüğündeki bir bütçe bir günde tartışılmaz. Yine, bu büyüklükteki bir bütçeye hazırlanması için muhalefete bir haftadan az süre verilmez Sayın Başkan. Bu, oldubittiye getirmektir. Muhalefetin hiçbir eleştirisini ciddiye almayan “Ben yaparım, olur.” anlayışını zaten 2022 bütçesi çökertmedi mi? Bütün bunlar Meclisin bütçe hakkını ihlal anlamına gelmektedir. Bu, yepyeni ikinci bütçedir. Normal bütçe prosedürünün tamamı uygulanmalıdır. Bütün bakanlıklar tek tek tartışılmalı, bütün alt kalemlere dair aynı ama ana bütçe sürecinde olduğu gibi detaylı bilgilendirme yapılmalı, ayrıca aynı ana bütçede olduğu gibi bu bütçeyi de Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay sunmalı Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan ilave bir şey mi söyleyeceksiniz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Pek kısa bir şey söyleyeceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Kalaycı'nın ifadesi üzerine söyleyeceğim. Sayın Kalaycı, şimdi bunun niye yeni bir bütçe olduğunu iddia ediyoruz biliyor musunuz? Bütün kalemler diyelim ki enflasyon oranında, aynı oranda artırılmış olsaydı belki haklı olabilirdiniz yani hepsi, bütün kalemler yüzde 40 oranında arttı “Kardeşim, yılbaşında görüştük zaten. Aynı tercihler devam ediyor.”

diyebilirsiniz. Ama Sayın Kalaycı, ben bu listeye bakıyorum, yüzde 800 artan kalem var, yüzde 10 artan kalem var. Ya, demek ki bütçe tercihleri değişmiş. Bütçe tercihleri değişmişse... Yani diyor ki: “Ben faize daha fazla para harcayacağım da sosyal politikaya daha az harcayacağım.” O zaman bütçe değişmiştir, bütçe değiştiyse, bütçe tercihleri değişmişse, bütçe hakkı milletin hakkı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bunları gün boyu tartışırız Sayın Paylan, rica ediyorum...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Sayın Başkan, usul üzerine.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Usul değil bu yani içerik tartışıyorsunuz. Yani söylediniz fikirlerinizi, bakın, ikinci defa söz verdim çok kısa bir müdahale için.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O zaman size söylüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Yüzde 800 artan kalem var burada, yüzde 10 artan kalem var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben cevap vereceğim, sizin bitirmenizi bekliyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam.

Son söyleyeceğin de şu: Bütçeyi kim hazırladı Sayın Başkan, kim hazırlar? Strateji ve Bütçe Başkanlığı. Öyle değil mi? Cumhurbaşkanlığında. Sunan kim? Bütçede hiçbir yetkisi olmayan Maliye Bakanı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bunları söylediniz. Rica ediyorum...

Teşekkür ederim.

Sayın İsmail Faruk Aksu, buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle şunu söylemek istiyorum: Bu eski Anayasa burada ve 162’nci maddesinde “Cari yıl bütçesindeki ödenek artışı öngören değişiklik tasarılarında ve cari ileri yıl bütçelerine mali yük getirecek nitelikteki kanun tasarısı ve tekliflerinde, belirtilen giderleri karşılayabilecek mali kaynak gösterilmesi zorunludur.” Yani “Önceki Anayasa’da farklıydı, işte Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçildikten sonra bu şeyler kaldırıldı.” şeyi doğru değil, önce bunu bir tespit edelim; bu bir.

İkincisi, Anayasa’nın 161’inci maddesi, İç Tüzük’ümüzün 63 ve 30’uncu maddeleri, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 19’uncu maddesi çok açıkça bu işlerin nasıl yapılacağını tanzim etmiş, düzenlemiş. Dolayısıyla ne Anayasa’ya ne kanuna ne de İç Tüzük’e aykırı bir durum söz konusu değildir. Kaldı ki “giderlerin önceliği” ilkesi bütçelerin temel karakteristiklerinden biridir. Dolayısıyla bir gider artışı ihtiyacı hasıl olmuştur, o zaman bunun yapılması gerekir. O zaman şu soru aklı geliyor: Yani bunun yapılması istenmiyor mu? Memurumuza, çalışanlarımıza, çiftçimize, esnafımıza ilave bu desteğin verilmesinden yana bir sıkıntı mı var? Dolayısıyla usul açısından son derece yerinde bir düzenlemedir, getirenlere teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Tam lafın ortasından konuştun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Altı ay sonra burada oturacaksınız, aynı şeylerle itiraz edeceksiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bülent Bey, kısa olursa sevinirim.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Faruk Aksu’nun belirttiği konuyla ilgili ben daha önceki Anayasa’da var demiştim, şimdi Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle yok. Şöyle, bakın...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yeni Anayasa’nın (8)’inci bendinde var mı?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Anayasa’nın 161’inci maddesinde “Bütçe ve kesinhesap” başlığı var şimdi ama daha önce “Bütçenin görüşülmesi” başlığıyla 162’nci maddede bütçenin görüşülmesi detaylandırılmış.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – O, maddede toplandı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Bütçelerde değişiklik yapılabilme esasları” 163, “Kesinhesap” ayrı bir madde olarak 164’te.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tek bir madde toparlanmış sonradan galiba.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Onları Mustafa Bey toparladı ama çok eksik kaldı. Yani eskiyle kıyasladığımızda çok eksik olduğunu görüyoruz. Bunlara paralel, Anayasa’ya paralel olarak İç Tüzük’te de düzenlemeler vardı ve oturmuştu yani devlet geleneğinde bunlar bir usul olarak oturmuştu; şimdi o yok. Biz de bunu oluşturalım diyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Mehmet Bekaroğlu, usul hakkında buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, ben şunu anlamıyorum: Niçin bu bütçe kanun teklifi çok kısa, bir günde, belki de yarım günde, acele bir şekilde görüşülüp... Neyi saklıyoruz yani? Çok mu işimiz var, meşgul müyüz? Daha önemli işlerimiz mi var? Bunu anlamıyorum; bu böyle.

İkincisi, Sayın Başkan, zaten kısa görüşeceğiz, öyle anlaşılıyor, karar vermişsiniz. Ağzını açana karşıyorsunuz, usul... Ne oluyor Başkanım ya, bir kendimizi ifade edelim. Daha cümleyi söylemeden ne söyleyeceğimizi anlıyor Sayın Başkanımız ve müdahale ediyor; bu yanlış.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Neyse, Komisyonumuzun takdirine bırakıyorum ne kadar müdahale ettiğimi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, Mustafa Bey “Ekte rakamlar var.” dedi. Ya, Mustafa Bey, bütçe dediğimiz şey rakamlardır. Ne kadar vergi toplayacağız, bu vergiden toplanan paraları, hangi miktarı nelere dağıtacağız; buna karar veriyoruz, Hükûmete bu konuda yetki veriyoruz, dolayısıyla bütçe dediğimiz şey rakamlardır.

Değerli arkadaşlarım, bakın, bütçenin getirdiği rakamlarla beş ay sonra ek bütçeyle getirilen rakamları şimdi karşılaştırdığınız zaman görürsünüz ki giderlerde yüzde 60 küsur, gelirlerde yüzde 73 artış var, sapma var. Bu çok büyük bir rakam yani izah edilebilecek, kabul edilebilecek bir şey değil. Ek bütçe olağanüstü bir şey olur ve o konuda ayrıca bir para harcamamız gerekir, bu konuda yetkilendirilmek üzere ek bütçe gelmiştir, geçmişte gidip bakın. Böyle bir bütçe yani hazırlamış olduğumuz bütçenin yüzde 70’ini aşan bir değişiklik, bir sapmayla bir ek bütçe bugüne kadar getirilmemiş, böyle bir şey yok. Dolayısıyla rakamlar itibarıyla da baktığımız zaman bu, ek bütçe değil değerli arkadaşlar, yepyeni bir bütçedir. Dolayısıyla burada bütçeyi nasıl görüştüysük bu ek bütçeyi de aynı yöntemlerle görüşmemiz gerekiyor, arkadaşlar ifade ettiler. Yanlış yapıyorsunuz değerli arkadaşlarım. Tarım ve Orman Bakanlığının bütçesini burada gerçekten konuşmamız gerekiyor ve Tarım ve Orman Bakanlığının da burada olması lazım. Her bakanlığın, her kuruluşun bütçesini ayrı ayrı burada görüşmek lazım. Yanlış oluyor Başkanım, nasıl karar verdiniz buna, niye böyle kararlar veriyorsunuz; anlamıyorum. Değerli arkadaşlarım, neyi kaçırıyoruz ya? Ha, şunu mu diyorsunuz: “Biz

Tarım ve Orman Bakanlığını, Sağlık Bakanlığını burada tekrar tartışmak istemiyoruz. Yani biz artık bütün sorunları, problemleri halının altına süpürdük, kimse görmesin.” E, yanlış yapıyorsunuz değerli arkadaşlarım, bunlar zaten dışarıda hep konuşuluyor, tartışılıyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, grup sözcülerine birden fazla söz veriyorum ama diğer arkadaşlarımızın anlayışına sığınıyorum. Gün boyu tartışacağız, diğer konuları hem geneli hem maddeleri üzerinde gündeme getirebilirler.

Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben de müsaadenizle eleştirilere bir cevap vermek istiyorum.

Şimdi, baktığımız zaman değerli arkadaşlar, 1995, 1996, 1997, 1999, 2001, 2002, 2003, 2004 yıllarında ek bütçe yapılmış. Daha gerilere giderseniz onlarca defa ülkemizde ek bütçe yapılmış, yeni bir şey yapmıyoruz; ek bütçe geçmişten bugüne yapılan bir uygulama. Yalnız, bugün iki tane farktan bahsedebiliriz: Birincisi, 2004’ten bugüne on sekiz yıldır ek bütçe yapılmadığı için haklı olarak ek bütçe daha fazla tartışılıyor. İkincisi de yeni bir yönetim sistemine geçtiğimiz için bu çerçevede, yine, değerli arkadaşlarımızın görüşleri, eleştirileri söz konusu.

Müsaadenizle eleştirilerle ilgili şunu söylemek isterim: Biliyorsunuz, bu görüşmelerden sonra bir Komisyon raporu düzenliyoruz. Bu Komisyon raporunda bütün grupların burada ifade ettiği eleştirileri de dercedeceğiz raporumuza. Bu rapor da Meclis Başkanlığına arz ediliyor. Dolayısıyla, Meclis Başkanımız buradaki tartışmaları, eleştirileri, önerileri inceleme imkânına da kavuşmuş olacak. Ayrıca da gerekiyorsa bu tartışmalardan sonra yine bütün partilerden arkadaşlarımızla oturup ilave önerilerimiz varsa İç Tüzük’e ilişkin, usullere ilişkin bunları da elbette her zaman tartışabiliriz, bunda da hiçbir sakınca görmüyorum. Önemli olan yasama sürecinin kalitesini arttırmamız, daha iyiyi aramamız. Bu noktada hiçbir tereddüdümüz yok, bunu da belirtmek isterim.

Şimdi biraz daha detaylı teknik bir notu da arz etmek istiyorum hepinize. Değerli vekillerim, usul üzerinde yapılan değerlendirmelere dair ben de görüşümü ifade edeceğim. Öncelikle, dile getirilen eleştiri ve önerileri iki ana başlık altında toparlayabileceğimizi düşünüyorum. Bunlardan ilki, gündemimizde yer alan ek bütçe teklifinin hazırlanması ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde Plan ve Bütçe Komisyonunda kim tarafından sunulacağına ilişkin hususlar. İkinci ana başlık ise, ek bütçe teklifinin Komisyonumuzda ve Genel Kurulda ayrı bir usulle görüşülmesi gerektiği hususundadır. Değerli vekillerimiz, gündemimizde de yer alan ek bütçe teklifiyle ilgili olarak ben Bütçe Başkanlığına bir çalışma yaptırды. Burada, ek bütçeyi düzenleyen mevzuat ve eski ek bütçe kanun görüşmelerine dair örnekleri çok detaylı bir şekilde inceledik. Merkezî yönetim bütçe sürecini düzenleyen Anayasa’nın 161’inci maddesinde, merkezî yönetim bütçe kanun teklifinin sunulması noktasında kesin hesapla birlikte Cumhurbaşkanına verilmiş bir yetki var ve bu tek yetki; bunun dışında da -biliyorsunuz- hep vekiller teklif ediyorlar. Ek bütçe teklifine ve sürecine ilişkin 161’inci maddede detaylı bir hüküm yer almamakta, maddenin sekizinci fıkrasında ise şöyle bir hüküm bulunmaktadır: “Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur.” Bu hüküm yer alıyor. Bu hükümle birlikte cari yıl bütçesinde artış yapılacağından, artış kadar kaynağın da gösterilmesi zorunluluğu ortaya konmuş oluyor. Ek bütçeyle ilgili esas mevzuat ise 5018 sayılı Kanun’un 19’uncu maddesi. Bu maddenin son fıkrasında “Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeyen hizmetlerin yerine

getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir.” denilmektedir. Dolayısıyla, mevzuatta ek bütçe teklifinin hazırlanması noktasında Cumhurbaşkanı yetkili kılınmış olup komisyonda görüşülmesine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. İç Tüzük’ün 62’nci maddesinde ise bütçenin Parlamentoda görüşülmesine ilişkin hükümler düzenlenmiştir. Değerli vekiller, bu maddenin birinci fıkrasında “Bütçe sunuş konuşmasını Yürütme adına Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bir bakan yapar.” denilmektedir, çok açık bir hüküm var. Bu denilmek suretiyle bütçeyi sunma noktasında İç Tüzük’ümüz Cumhurbaşkanı Yardımcısı veya bir bakanı yetkili kılmıştır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Savunma?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Keza, İç Tüzük’ün komisyonlarda yürütmenin temsili ve komisyon toplantılarında söz alabilecekleri sayma yoluyla belirlendiği 30’uncu ve 31’inci maddelerinde de yürütme adına Cumhurbaşkanı Yardımcısı ile bakanların yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu minvalde, Cumhurbaşkanımız tarafından imzalanan ve bugün burada Hazine ve Maliye Bakanımız tarafından sunumu yapılacak olan ek bütçe teklifiyle alakalı sunma yetkisi noktasında Anayasa ve İç Tüzük açısından bir aykırılık bulunmamaktadır.

Görüşlerin yoğunlaştığı ikinci husus ise ek bütçe teklifinin merkezî yönetim bütçesinde olduğu gibi veya benzer bir şekilde farklı bir usulle görüşülmesi hususuna ilişkindir. Bu konuda da Divan olarak görüşümüzü ve tutumumuzu açıklayacağım.

Değerli üyeler, Anayasa koyucu, 1980 Anayasası’nın ilk hâlinde de yıllar içinde yapılan değişikliklerde de ve en son 2017 yılında yapılan değişiklikte de merkezî yönetim bütçe ve kesin hesap görüşme sürecini yaklaşık iki buçuk aylık bir sürece yayarak bir takvim dâhilinde görüşülmesini öngörmüştür. Bu süreç, hepinizin de malumu olduğu üzere, en geç 17 Ekimde başlıyor ve aralık ayı sonuna kadar sürüyor. Anayasa’mız bu yetmiş beş günlük sürecin elli beş gününü Plan ve Bütçe Komisyonuna, yirmi gününü ise Genel Kurula ayırmış. Tabiri caizse sizlerin de bildiği üzere, bütçe sürecinde Parlatmentonun bütçe hakkını etkin kullanması ve kapsamlı tartışmaların yapılabilmesi için süreci tüm detaylarıyla belirlemiştir. Ancak konu geçici bütçe veya ek bütçe sürecine gelince burada ayrı bir süreç veya takvim belirleme yoluna gidilmemiştir. Bu noktada “Ek bütçe sürecinin de detaylı belirlenmesi gerekirdi.” yönündeki eleştirilere saygı duyuyorum ancak bir ihtisas komisyonu olarak Anayasa ve İç Tüzük çerçevesinde çalışmamız gerektiğini de dikkatlerinize sunuyorum.

Kıymetli milletvekilleri, Parlamento teamüllerini bilmek bakımından geçmiş ek bütçe uygulamalarını da arkadaşlarımıza incelettim. Burada, özellikle 90’lı yıllardan sonra çıkarılan ek bütçelerde, ek bütçe kanunlarının görüşülme usulünde ne Komisyonunda ne de Genel Kurulda ayrı bir yöntem belirlenmediğini, ek bütçe kanunlarının diğer kanunlar gibi görüşüldüğünü de ifade etmek isterim.

Burada iki örnek vereceğim sizlere. Bunlardan biri, AK PARTİ döneminde çıkarılan bir ek bütçe; diğeri ise 90’lı yıllarda koalisyon döneminde çıkarılan bir ek bütçe kanunu. 1996 yılında çıkarılan Ek Bütçe Kanunu, Plan ve Bütçe Komisyonunda şu anda da üyemiz olan, o zamanki Maliye Bakanı Sayın Abdüllatif Şener tarafından sunulmuş ve diğer kanun teklifleriyle aynı usulde görüşülerek kabul edilmiştir. Genel Kurul görüşmelerinde ise yine diğer kanun tekliflerinde olduğu gibi, teklifin geneli, maddeleri ve varsa önerge işlemleri işleme alınarak kanun tekâmül ettirilmiştir. 2004 yılında AK PARTİ döneminde çıkarılan ek bütçe kanununda ise Komisyona o dönemki Maliye Bakanı rahmetli Sayın Kemal Unakıtan katılmış ve sunuş yapmış ve normal olarak bu bir kanun tasarısı şeklinde görüşülmüştür. Bu örneklerin dışında da diğer tüm ek bütçe görüşmelerinin aynı usulle görüşüldüğünü görüyoruz.

Burada bir ek bilgi daha vermek istiyorum. Bugün tartışmaya ve itirazlara konu olan ek bütçe teklifinin ayrı bir usulle görüşülmesine ilişkin öneri, o dönemki hiçbir siyasi partimiz tarafından ne Komisyonunda ne de Genel Kurulda ileri sürülmemiştir; bu, ilk defa gündeme gelen bir tekliftir. Dolayısıyla sayın milletvekilleri ek bütçe teklifinin görüşmelerinde belirlediğimiz usulün Anayasa, İç Tüzük, 5018 sayılı Kanun ve Parlamento teamüllerine uygun düştüğünü ifade etmek isterim ama bütün bunlarla birlikte, az önce ifade ettiğim gibi, burada ifade edilen bütün görüşleri, eleştirileri, önerileri raporumuza dercedeceğiz ve Meclis Başkanlığımıza bunu göndereceğiz. Her zaman için İç Tüzük'ümüz de usullerimiz de elbette geliştirilmeye açıktır; bunu da ifade etmek isterim.

Diğer konulara geleceğim şimdi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sivil toplum kuruluşları...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Burada sırayla gideceğim Sayın Paylan, ona da geleceğim.

Sayın Kuşoğlu, Merkez Bankası, Sayıştay, SGK gibi kurumların bilgilendirmeleri hususundaki durumu sordu. Merkez Bankası ve Komisyona bilgilendirme yapması öngörülen kurumlarla ilgili olarak geçen sene olduğu gibi Komisyon Başkanlığı olarak gerekli görüşmeleri ve yazışmaları yaparak raporları sizlere ulaştıracamız. Merkez Bankası sunumunu da alma yönünde yine Komisyon olarak girişimlerimizi elbette yapacağız. Bu konuyu arkadaşlarımızla birlikte takip edeceğiz.

Sayın Paylan “STK’ler niçin yok?” dedi. Bunu, bu ifadesini bütçe görüşmelerimizde aslında dile getirmişti. Tabii ki saygı duyuyoruz; böyle bir teklifi var, görüşü var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Kanun gibi görüşeceğiz.” dediniz ya...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ama Parlamento 85 milyonu temsil eder, burada bulunan her bir milletvekilimiz bütün toplumu temsil ediyor, bunun içinde STK’ler de var. Eminim, Sayın Paylan STK’lerle buraya gelmeden önce görüşmeler yapmıştır, görüşlerini almıştır, fikirlerini almıştır ve onları da buraya yansıtacaktır diye düşünüyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kanun gibi görüşecektik, ne oldu?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Diğer taraftan, basınla ilgili olarak, bu...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Canlı yayın...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - ..canlı yayın meselesi. Bu, yine her bütçe görüşmemizde tartıştığımız bir konu hâline geldi artık. Burada yeni bir uygulamamız yok. Biz de diğer komisyonlarda genel teamül neyse, bugüne kadar uygulama neyse aynısını devam ettiriyoruz. Ama şunu ifade etmek isterim: Burada tam tutanakla çalışıyoruz Plan ve Bütçe Komisyonu olarak. İsteyen bütün vatandaşlarımız bu tutanaklara -basın dâhil- erişebilir.

İkincisi: Kameralar çıksa bile burada yazılı basın devam ediyor. Buradaki gelişmeleri topluma aksettirme yönünde arkadaşlarımız mutlaka üzerlerine düşeni yapacaklardır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan konuşurken kalacak mı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ayrıca da arkadaşlarımız cep telefonlarıyla -Komisyona izin vermiyoruz ama- kendi konuşmalarını aktarıyorlar, onu da biliyoruz.

Değerli arkadaşlar, şimdi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, tutumunuz üzerine usul tartışması açmak istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bitti usul tartışmamız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, İç Tüzük emrediyor, emrediyor....

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Böyle bir usulümüz yok ama böyle bir usulümüz yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz tutumunuzu belirlediniz, ben tutumunuz üzerine usul tartışması açılmasını istiyorum. İç Tüzük emrediyor...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Nasıl emrediyor? Var mı öyle bir şey?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İç Tüzük emrediyor...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Genel Kurulda var o.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, tutumunuzu açıkladınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun, kısaca söyleyin.

II.- AÇIKLAMALAR Devam)

2.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın usul hakkında yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bakın, şimdi siz de söylediniz. Yani deve mi, kuş mu, belli değil; bütçe gibi mi görüşüyoruz, kanun gibi mi görüşüyoruz, belli değil. İşinize geldiğinde “Bütçe gibi görüşüyoruz.” deyip sivil toplum kuruluşlarını buraya almıyorsunuz, işinize geldiğinde “Kanun gibi görüşeceğiz.” deyip söz haklarımızı kısıtlıyorsunuz, “Bakanlar buraya gelmeyecek.” diyorsunuz; bu kabul edilemez Sayın Başkan.

Bakın, üç vakte kadar bu iktidar değişebilir, yarın burada siz oturabilirsiniz ve bunlara siz itiraz edersiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, bunları ifade ettiniz Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ikincisi, bakın...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tekrar tekrar aynı konuları tartışmamız...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Son olarak... Bakın, usul tartışması şu anlamda önemli: Bütçe tercihleri değişmiş Sayın Başkan; bakın, bütçe tercihleri değişmiş.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bunu da söylediniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Başkanım...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tutanaklar geçti görüşünüz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama siz tutumunuzu belirlediniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Gün boyu tartışacağız bu konuları.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama siz tutumunuzu belirlediniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Belirledim, evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynı bütçe, enflasyon oranında artmamış, kimi kalemler...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, rica ediyorum... Hepsini söylediniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Sayın Başkan, ben usul tartışması açalım...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bakın, aynı şeyi tekrar tekrar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama tutumunuz üzerine...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Böyle bir usulümüz yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, tutumunuz üzerine söz hakkı istedim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamam, aldınız; tamam, söylediniz ama aynı şeyleri tekrar ediyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Sayın Başkan, tutumunuza itiraz ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamam, ettiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, kanun gibi görüşeceksek sivil toplum kuruluşları buraya gelmeli...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tutumumu ifade ettim.

Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, kanun gibi görüşeceksek sivil toplum örgütleri buraya gelmeli. Bakın, canlı yayın dedik. Şimdi Sayın Bakan buradayken, konuşurken kameralar kalacak mı burada?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kalacak, sonra, her zaman olduğu gibi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vekil konuşurken gidecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, bunlar kabul edilemez.

Hayır, Sayın Başkanım; bakın, bütçe gibi mi görüşeceğiz, kanun gibi mi görüşeceğiz; bunu belirlemelisiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben belirledim, gayet net bir şekilde görüşümü ifade ettim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütçe gibi görüşeceksek bütçe gibi görüşmeliyiz, kanun gibi görüşeceksek kanun gibi görüşmeliyiz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Usulü bitirdik, geneli üzerinde...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, çok kısa bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok az... Lütfen... Lütfen...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, önce hayırlı olsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Affedersiniz....

Komisyon üyesi olmayanlara...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben Grup Başkanı sıfatıyla çok kısa bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Usul hakkında Grup Başkanı sıfatıyla çok kısa... Lütfen...

3.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın usul hakkında yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ya, bu, esasında ek bütçe değil, bir çift bütçe ama sizin söylediğiniz bir şeye katılmadığımı ve sizin de katılmadığınızı düşünüyorum. Yani “Parlamento sivil toplumu, her şeyi temsil eder dolayısıyla burada bulunmasına veya buraya...”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, yok... Genel bir hüküm söylemedim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – “Gerek yok.” kavramı demokratik bir katılımcı ülkede...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yanlış anlaşıldıysa düzeltelim, genel bir hüküm söylemedim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Yani lütfen... Tutanaklarda olması son derece yanlış olur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum düzelttiğiniz için.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Durmuş Bey, bitirdik usulü. Bir cümle lütfen... Bitirmemiz lazım.

4.- *Ankara Milletvekili Durmuş Yılmaz'ın, Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın usul hakkında yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bir cümle...

“AK PARTİ iktidarı döneminde Sayın Abdüllatif Şener Bey’in ve Sayın Unakıtan’ın sunduğu ek bütçelerle ilgili uygulama da öyleydi dolayısıyla bugün de böyle olur.” deniliyor. O gün parlamenter sistem vardı, şimdi Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bunu da lütfen bir kayda geçireyim, sizin ağzınızdan söylenenle farkı söyleyeyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, bir de şunu ifade edeyim: En fazla STK çağıran komisyon bu Komisyon, onu da söyleyeyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama çağırmadınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Kanun görüşmelerinde öyle genel bir durum söz konusu değil ama burada ek bütçe görüşmelerinde bunu bu şekilde yeterli gördük yoksa “STK’ler gelmez, etmez.” diye genel bir düşüncemiz yok. Ama Meclisteki milletvekillerinin temsil yetkisini de vurgulamak gerekir, onu vurguladım ben.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, sizin telaffuzunuzdan yanlış anlaşılmasın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Eyvallah, yanlış anlaşıldıysa... Teşekkür ediyorum düzeltme imkânı verdiniz, sağ olun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bu bütçe tercihlerinin değişmesi üzerindeki tutumunuz nedir? Bütçe tercihleri değişmiş diyoruz, aynı bütçe değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, “ek bütçe” demek zaten farklı bir bütçe demek, bütçede değişiklik yapan bir bütçe demek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, bak, ne güzel söylediniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamam, onları konuştuk, tutumumuzu belirledim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O zaman yetmiş beş gün görüşülen bir kanunu herkes değiştirebilir. Bütçe hakkı yok, bütçe hakkı yok demektir.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Paylan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, lütfen, rica ediyorum...

Sayın Şener, isminizi andığım için belki... Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütçeyi yetmiş beş günde geçir, sonra bir günde bütün bütçeyi değiştir; böyle bir şey olur mu Sayın Elitaş? Bir günde bütün bütçe hakkını yok et.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, çok sayıda üyemiz var, lütfen...

Buyurun.

5.- *Konya Milletvekili Abdüllatif Şener'in, Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın usul hakkında yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bir 1996 bütçesi, ek bütçe telaffuz edildi Sayın Başkan tarafından, bir de Durmuş Yılmaz Bey 2004 bütçesinden bahsetti. 2004 bütçesinde Maliye Bakanı ben değildim; dolayısıyla, Kemal Unakıtan’ın önerisiyle gelen bir ek bütçeydi. 1996 yılında ise 28 Haziran 1996’da hükümet değişmişti yani bizim hükümet yılın yarısında göreve gelmişti. İlk yaptığımız incelemelerde tarım desteklerinde ve personel maaşlarında daha düşük belirleme yapılmış olduğu dikkatimizi çekmişti; biz daha yüksek ödemeler verdiğimiz için o yıl için ek bütçeye ihtiyaç duyulmuştu ve bu gerekçelerle gelmişti. Yani yıl ikiye bölünmüştü; yarısında başka bir hükümet var, yarısında başka bir hükümet var.

Bilgilerinize sunarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum bilgilendirme için.

Şimdi, sunumlarını yapmak üzere Sayın Bakanımıza söz veriyorum.

Süreniz yarım saattir.

Buyurun Sayın Bakan.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir on dakika daha verelim Sayın Başkan, kırk dakika yapalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekirse ilave ederiz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (1/284)(*)

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; uzun yıllar sizlerle birlikte görev aldığım Meclis çatısı altında hepinizi şahsım ve Sayın Cumhurbaşkanımız adına saygı ve muhabbetle selamlıyor, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Ek Bütçe Kanunu Teklifi görüşmelerinin hayırlı olmasını Cenab-ı Allah’tan diliyorum.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Ek Bütçe Kanunu Teklifi 20 Haziran 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. Bugün, Gazi Meclisimizde, söz konusu kanun teklifi için Bütçe Komisyonu görüşmelerine başlamış bulunuyoruz.

Yerinde ve zamanında aldığımız etkili önlemlerle yakaladığımız yüksek büyüme ve artan gelir performansımız sayesinde 2021 yılını millî gelire oranla yüzde 2,7’lik bütçe açığıyla kapattık; böylece, beklenenin üzerinde bir bütçe performansı yakalamayı da başardık.

Bildiğiniz üzere, 2022 yılı bütçe hedef ve tahminlerimiz de 2021 yılının 2’nci yarısındaki makroekonomik görünüm ve beklentilerimiz çerçevesinde belirlenmişti ancak 2021 yılının sonuna doğru küresel salgın etkisini azaltırken yeni riskler de ortaya çıkmıştır.

Dünyada hızla yükselen enflasyon, tedarik zincirlerindeki bozulma, emtia fiyatlarındaki rekor seviyeler ve Rusya-Ukrayna savaşı tüm ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de makroekonomik görünüm ve varsayımlarda çok büyük değişimlere yol açmıştır. Bu değişim hem gelir beklentilerimizi hem de harcama büyüklüklerimizi ve ihtiyaçlarımızı farklılaştırmıştır. İşte, küresel belirsizliklerin ve risklerin devam ettiği bu makroekonomik ve jeopolitik ortamda, mevcut bütçemizdeki ödeneklerin dağılımını ve miktarını yeniden taksim etme ve kamu hizmetlerinde devamlılığın sağlanması amacıyla 2022

* (1/284) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir

yılı bütçemizde revizyona gitme ihtiyacı hasıl olmuştur. Bu nedenle, 5018 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesinde yer alan "...kanunla ek bütçe yapılabilir." hükmünden hareketle hazırladığımız ek bütçemizi yüce Meclisimizin takdirine sunuyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ek bütçe kanunu teklifine geçmeden önce, içinde bulunduğumuz konjonktüre değinerek, sırasıyla dünya ve Türkiye ekonomisine ilişkin kısa bir değerlendirmede bulunmak istiyorum.

1929 Büyük Buhranı'ndan sonraki en zorlu dönemden geçen küresel ekonomi, henüz salgın kaynaklı etkileri tam atlatamadan başlayan Rusya-Ukrayna savaşıyla daha da belirsiz ve riskli bir görünüm sergilemektedir.

Öncesinde hâlihazırda yükseliş eğiliminde olan emtia fiyatları savaşla birlikte daha da ivme kazanmış, enflasyon bu süreçte artmaya devam ederek birçok ülkede son otuz beş-kırk yılın en yüksek seviyelerine ulaşmıştır.

Tüm dünyada hem tüketici hem de üreticilerin yüksek enflasyon nedeniyle ekonomik zorluklar yaşadığını görmekteyiz. Dünyada salgınla birlikte artan tedarik sıkıntıları, savaş nedeniyle sürmektedir. Rusya'ya uygulanan yaptırımlar özellikle enerji ve gıda fiyatlarının yüksek seyretmesine neden olmaktadır. Küresel düzeyde petrol fiyatları 2021 yılına göre yaklaşık yüzde 60 artarak 100-120 dolar seviyesinde işlem görmektedir. Avrupa'da 2021 yılında ortalama 47,5 avro olan megavat saat başına doğal gaz fiyatı yüzde 173 artarak 130 avroya yükselmiştir.

Küresel boyutta enflasyonist baskıların arttığı, finansal koşulların sıkılaştığı ve büyümenin yavaşladığı bir dönemdeyiz. Küresel ekonomideki bu yüksek belirsizlik ortamı uluslararası kuruluşların tahminlerinde yüksek ölçekli revizyonlar olarak da karşımıza çıkmaktadır. Nitekim OECD, küresel ekonominin 2022 yılı büyüme tahminini yakın zamanda yüzde 4,5'tan yüzde 3'e düşürdü. Diğer uluslararası kuruluşların genel beklentisi de dünyada önümüzdeki süreçte daha düşük bir büyüme ve daha yüksek bir enflasyonun olacağı yönünde. Küresel aktivitedeki bu zayıflama ve Rusya-Ukrayna savaşı küresel ticaret hacmini de baskılamaktadır. IMF tarafından dünya ticaretindeki büyümenin 2021'deki yüzde 10,1'den 2022 yılında yüzde 5 seviyesine gerilemesi de beklenmektedir. Bu zorlu küresel şartlar Türkiye gibi enerji ithalatçısı ülkeleri özellikle maliyet artışları sebebiyle de olumsuz etkilemektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; günümüzün küresel ekonomik yapılanmasına uygun, sürdürülebilir, güçlü ve kaliteli bir büyüme sürecinin sağlanması amacıyla Türkiye ekonomi modelini uygulamaya aldık. Bu modelde yatırım, yüksek katma değerli üretim ve ihracat artışını teşvik etmek suretiyle cari işlemlerde dengeyi sağlamayı, dış finansman ihtiyacını azaltmayı, dış tasarruflara bağımlılığı ortadan kaldırmayı ve güçlü istihdam artışının sürdürülebilir hâle gelmesini hedefliyoruz. Azalan dış finansman ihtiyacıyla birlikte enflasyon üzerindeki kur baskılarının düşeceğini öngörüyoruz. Sanayi ve turizm gibi dış ticarete konu ve döviz kazandırıcı sektörlerin hızlanması, model kapsamında attığımız adımların önemini ortaya koymaktadır. Ülkemizde üretim, ihracat ve yatırımlar küresel ve bölgesel tüm olumsuz gelişmelere rağmen artışını güçlü bir şekilde sürdürürken istihdam piyasasındaki olumlu görünüm de devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, son yüzyılın en büyük küresel sorunlarından birinin yaşandığı 2020 yılında pozitif büyüme kaydeden, 2021 yılında yüzde 11'le G20 içinde en hızlı büyüyen ekonomimiz değişen şartlara ne kadar büyük bir hızla uyum sağlayabildiğini bir kez daha ispat etmiştir. Bunun yanında, rekor sayılabilecek bir oranda büyüme kaydettiğimiz 2021 yılında büyümenin kompozisyonu da dengeli bir görünüm sergilemiştir. 2022 yılının ilk çeyreğinde ise yanı başımızdaki savaşın neden olduğu belirsizlik ortamına ve etkileri devam eden salgına rağmen ekonomimizin yüzde 7,3 büyüme

kaydetmesi de oldukça değerlidir. Bu büyümeye iç talebin katkısı 3,9 puan olurken kırdığımız ihracat rekorlarının bir yansıması olarak dış talebin katkısı 3,5 puan olmuştur. Küresel rekabette Türkiye'yi üst sıralara taşımamıza katkı sağlayacak makine teçhizat yatırımları ise 2019 yılının son çeyreğinden itibaren on çeyrek kesintisiz büyümektedir. Bu dengeli büyüme görünümünü sürdürülebilir ve sağlıklı büyüme hedeflerimiz doğrultusunda oldukça önemli bulduğumuzu belirtmek istiyorum. 2022 yılının ikinci çeyreği ve sonrasına ilişkin öncü göstergeler ılımlı bir iç talebe ve güçlü bir ihracata işaret etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ticaret ortaklarımızdan gelen güçlü talep ve ihracatçılarımızın avantajı çevirdiği küresel tedarik zincirlerindeki aksaklıklar neticesinde ihracatımız büyümenin lokomotifini konumuna gelmiştir. İhracatımız 2022 yılının ilk beş ayında rekor kırmıştır. 2022 yılı Mayıs ayında Türkiye'nin ihracat artışı devam etmiş ve yıllık 242,6 milyar dolarla cumhuriyet tarihinin en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Bugün Türkiye 228 ülke ve bölgeye ihracat yapan ve dünya ihracatından aldığı payı yüzde 1'in üzerine çıkaran güçlü bir ülke ekonomisi durumundadır. Hâlihazırda 1 milyar doların üzerinde ihracat yaptığımız ürün sayısı 2002'de 9 iken 51'e, ülke sayısı 2002'de 8 iken 49'a yükselmiştir. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğiyle cumhuriyetimizin 100'üncü yılındaki hedefimiz, yeni rekorlar kırarak 300 milyar doları aşan ihracata ulaşmaktır.

Mevcut konjonktürel durumda, başta enerji olmak üzere, artan küresel emtia fiyatları ile Rusya-Ukrayna savaşı kaynaklı risklerin dış ticaret dengesi üzerindeki etkilerini çok net görmekteyiz. Bu kapsamda, 2022 Mayıs ayı itibarıyla yıllıklandırılmış ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 77,3 iken enerji hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı ise yüzde 97,1 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu durum, enerji fiyatlarındaki artışın dış ticaret dengesine yansımaları açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Nitekim biz 2022 bütçesini hazırlarken varil başına petrol fiyatını ortalama 68 dolar hesaplarken bugün varil başına petrol fiyatları 110 dolar civarına ulaşmıştır. Bu gelişme Türkiye'nin enerji faturasına 2022 yılı için yaklaşık 50 milyar dolar ilave yük getirmektedir.

Bu olumsuz durumu telafi edecek nitelikte olumlu ekonomik gelişmeler de yaşıyoruz. Salgın kaynaklı belirsizliklerin azalmasıyla birlikte turizmde önemli ölçüde toparlanma oldu. 2022 yılı ilk çeyreğinde toplam ziyaretçi sayısı yıllık yüzde 148 artarak 6,5 milyon kişiye, turizm gelirleri ise yüzde 122 artarak 5,5 milyar dolara yükseldi. Haziran ayı itibarıyla ülkemizi ziyaret eden kişi sayısının toplam 19 milyona ulaşmasını bekliyoruz. Önümüzdeki dönemde de salgın öncesi rakamların üzerine çıkacağız. İhracattaki güçlü görünüm ve turizm gelirlerindeki toparlanmayla 2021 yılında cari işlemler açığı 13,7 milyar dolara gerilemiştir. 2022 yılında ise cari işlemler açığı, başta enerji olmak üzere yüksek emtia fiyatlarının etkisiyle artan ithalat nedeniyle artış göstermiş ve nisan ayı itibarıyla yıllık 25,7 milyar dolar olmuştur. Enerji hariç değerlendirildiğinde cari işlemler dengesi, nisan ayında yıllık 35,2 milyar dolar fazla vermiştir. Ekonomik büyümede güçlü performansın görüldüğü bu dönemde, enerji hariç cari dengede görülen bu iyileşme Türkiye ekonomi modelinin önemli bir başarısıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomide katettiğimiz bu kayda değer mesafe bir yandan ülkemizin büyüme potansiyelini artırırken diğer yandan da iş gücü piyasasına olumlu yansımaktadır. Vurgulamak isterim ki büyümenin kapsayıcı olmasını çok önemsiyoruz. Üretim, yatırım ve istihdam dostu büyüme modelimiz çerçevesinde ülkemizdeki refah artışından tüm kesimlerin faydalanmasını amaçlıyoruz.

Salgın sonrası dönemde ekonomik büyüme hem istihdam artışına hem de iş gücü verimliliğinin artmasına imkân tanımıştır. Toplam istihdamımız 2022 Nisan ayı itibarıyla salgın öncesi seviyelerinin de üzerine çıkarak 30,4 milyonun üzerine çıkmıştır. Salgının derinden hissedildiği 2020 yılı Nisan

ayına göre ise oluşturduğumuz ilave istihdam 5 milyon kişiyi aşmıştır. Böylece Türkiye, OECD ülkeleri arasında en fazla istihdam sağlayan ülke olmuştur. Tüm veriler Türkiye'nin üretimde, ihracatta ve en önemlisi istihdamda ilerlediğini göstermektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizin bildiği gibi, 2020 yılının ilk çeyreğinden bu yana tüm dünyayı etkisi altına alan salgın ve Rusya-Ukrayna savaşıyla başta gıda ve enerji olmak üzere yükselen küresel emtia fiyatları, arz talep uyumsuzlukları, tedarik zincirlerindeki bozulmalar ve artan navlun maliyetleri tüm dünyada enflasyonun en önemli sorun hâline gelmesine sebep olmuştur.

Küresel ölçekte artan fiyatlar, bizim gibi gelişmekte olan ve enerjide dışa bağımlı ülkeleri fazlasıyla etkiliyor malum. Büyük ölçüde dışsal faktörlerden kaynaklanan ve çoğunlukla arz yönlü maliyet artışlarıyla ortaya çıkan bu gelişmeler fiyatlar genel seviyesindeki bozulmanın önemli fakat geçici olduğuna da işaret etmektedir.

Başta döviz kuru olmak üzere, birikimli maliyet etkileri, uluslararası emtia fiyatlarındaki yukarı yönlü seyr ve enflasyon beklentilerindeki yükseliş fiyatlama davranışlarını ve enflasyon görünümünü olumsuz etkilemektedir. 90'lı yıllarda kronik bir sorun hâline gelen enflasyonu iktidara geldiğimiz andan itibaren uyguladığımız ihtiyatlı politikalarla düşürdüğümüz gibi, tekrar düşürmek için mücadelemizi kararlılıkla ve azimle sürdürüyoruz. Vatandaşlarımızın günlük hayatlarını etkileyen olağanüstü fiyat artışlarının alım güçlerine en az düzeyde yansımaları için azami çabayı gösteriyor ve gerekli adımları ivedilikle atıyoruz. Bu kapsamda, hane halkının tüketim sepetinde yer tutan gıda, temizlik, hijyen malzemeleri gibi belirli ürünlerde, yeme içme hizmetlerinin tamamında, meskenlerde kullanılan elektrikte KDV indirimi yaptık. Yönetilen ve yönlendirilen fiyatlar vasıtasıyla enflasyonist baskıları azaltıcı tedbirler aldık. Elektrik ve doğal gaz gibi stratejik alanlarda kayda değer sübvansiyonlarla vatandaşlarımızı ve sanayicilerimizi destekledik, desteklemeye devam ediyoruz. Kira artışlarını yüzde 25'le sınırlayarak vatandaşlarımızı fahiş fiyat artışlarından koruma yönünde kıymetli bir adım daha attık. Ayrıca bazı stratejik ürünlere yönelik dış ticaret tedbirlerini de devreye aldık. Tüm bu adımlar çerçevesinde enflasyonla mücadeleye katkı sağlamak amacıyla kamu olarak 2022 yılında 241,3 milyar lira vergi gelirinden vazgeçiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye ekonomi modeli çerçevesinde hazine destekli KGF kredilerinde selektif bir yaklaşımla ihracat, imalat ve istihdamı destekliyoruz. İşletmelerin bu kapsamda kullandığı kredilerde amacına yönelik kullanımını sağlamak için yararlanıcılardan taahhütler alıyor, harcamaların fatura ve sözleşmeyle belgelendirilmesini de istiyoruz. Diğer yandan, makroekonomik ve finansal istikrarı güçlendirmeye yönelik hayata geçirdiğimiz ilave tedbirlerle hem TL tasarruf sahiplerine cazip getiriler sunuyor hem de tüketici kredilerinin aşırı artıp istenmeyen alanlarda kullanılmasını da engelliyoruz. Selektif kredi politikamızı destekleyecek şekilde kredilerin tüketimden ziyade üretime, yatırıma ve ihracata yönelmesini sağlamak üzere tüketici kredilerinde ilave makroihtiyati tedbirler aldık. Bu kapsamda vadeleri sınırlandırdık ve banka ve sigorta muameleleri vergisi oranını da arttırdık. 20 Aralık 2021 tarihinde kur korumalı TL mevduat ve katılım hesabı enstrümanını devreye aldık. Bu enstrüman ve bunu destekleyici diğer adımlarımız finansal istikrarı güçlendirdi ve ters dolarizasyonu destekledi. Bunun yanında finansal istikrarı gözeten yeni finansal araçlarla bu sürece devam ediyoruz. Tasarruflarını Türk lirasında değerlendirmek isteyen vatandaşlarımıza alternatifler sunmak amacıyla geliştirmiş olduğumuz gelire endeksli senetlerin, GES'lerin ihracını duyurduk, talepleri topladık ve talepler de olumlu bir şekilde neticelendi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne kadar oldu?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ - Sermaye piyasasının geliştirilmesine yönelik adımlar da atıyoruz. Bu kapsamda Borsa İstanbul bünyesinde emtia borsasını kurduk. Ayrıca yurt içinde gerçekleştirilen halka arzlarda yurt dışından fon teminini özendirmek ve şirketlerin yurt dışından sermaye piyasası ihracı yoluyla fon temin etmelerini teşvik etmek amacıyla Sermaye Piyasası Kurulu tarafından şirketlerimize çeşitli kolaylık ve indirimler de sağlandı.

Sayın Başkan, değerli üyeler; uygulamakta olduğumuz Türkiye ekonomi modelinin en önemli bileşenlerinden biri hiç kuşkusuz gelir politikaları ve uygulamalarımızdır. Gelir politikalarımızın ana eksenini, yatırımları, katma değerli üretimi, ihracatı, yurt içi tasarrufları ve nitelikli istihdamı desteklemek oluşturmaktadır. Ayrıca bu politikalarımızla vatandaşlarımızı, esnafımızı, reel sektörümüzü ve ihtiyaç duyulan tüm alanları destekliyor; vergi politikalarımızı etkin ve etkili bir şekilde kullanıyoruz.

Şimdi, temel politika önceliklerimiz çerçevesinde kamu gelirlerine ilişkin gerçekleştirdiğimiz düzenlemeler hakkında siz değerli Komisyon üyelerine kısaca bilgi vermek isterim.

İhracatçı şirketlerimiz ile sanayi sicil belgesini haiz imalatçı şirketlerimiz için kurumlar vergisini 1 puan indirdik. İstihdamın desteklenmesi ve iş gücü maliyetlerinin azaltılması amacıyla çok önemli düzenlemeleri hayata geçirdik. Bu kapsamda, 2022 yılı sonuna kadar uygulanmak üzere, işe alınacak her bir işçi için asgari ücret üzerinden ödenmesi gereken tüm SGK primlerini on iki ay boyunca karşılıyoruz. Bu desteği, kadın, genç ve engelli istihdamında on sekiz ay olarak uyguluyoruz. İmalat sanayisi yatırımlarına sağlanan ilave kurumlar vergisi desteklerini 2022 yılı sonuna kadar uzattık. 2023 yılı sonuna kadar alınan makine ve teçhizatın amortisman süresini yarıya indirdik.

Sayın Başkan, değerli üyeler; vergi politikalarımızla işçimizi, esnafımızı, çiftçimizi ve dezavantajlı grupları da destekliyoruz. 2022 yılı başından itibaren asgari ücreti vergi dışı bıraktık, böylece, asgari ücretli vatandaşlarımızın ücretleri üzerinden gelir ve damga vergisi alınmamasını sağladık. Bu düzenlemeye paralel olarak, tüm ücretlilerin asgari ücrete isabet eden ücretlerinden de vergi almıyoruz. Çiftçimizi desteklemek amacıyla tarımsal destekleme ödemelerinden gelir vergisini kaldırdık, geçmiş beş yıl içinde yapılmış kesintileri de iade ettik.

Tarımla ilgili bahsederken müsaade ederseniz -az önce Sayın Tarım Bakanımız da açıklama yaptılar- az önce orman yangınlarıyla ilgili bir bilgi sunulmuş, onu da hemen arz edeyim: 2021 yılında 39 helikopter var iken bugün 55 tane helikopterimiz var. 3 uçak iken 20 oldu, 4 İHA varken 8 oldu, 13 bin gönüllü var iken 105 bin kişi oldu. Havadaki su kapasitemiz 2002’de 85 ton, geçen yıl 154 ton. 2022’deyse yani şu anda 302 tona çıkmış durumda ve yangınla mücadeleyle ilgili bütçesi de 4 milyar Türk lirasıdır. Çiftçilerimizi desteklemek amacıyla adımlarımızı atmaya devam ediyoruz.

Katma değer vergisinde etkinliği, adaleti ve basitleştirmeyi sağlamak amacıyla yapılan çalışmalar kapsamında, vatandaşımızın refah düzeyini artırmak için oran indirimleri yaptık.

Değerli milletvekilleri, bunlara ilave olarak, arsa ve arazi teslimlerinde KDV oranını yüzde 18’den yüzde 8’e indirdik. Konut teslimindeki KDV oranını kademeli hâle getirerek basitleştirdik. İndirimli oran uygulanan tarım makinelerinin kapsamını genişlettik ve gene aynı şekilde attığımız adımlarla, kur korumalı mevduat ve katılım hesaplarına yürütülecek faiz ve kâr paylarında stopaj oranını yüzde sıfır olarak belirledik. TL mevduatlardan, devlet iç borçlanma senetlerinden, altın depo hesapları ve altın cinsinden katılım fonu hesaplarından elde edilen getirilerde stopaj oranını yüzde sıfıra çektik. Tüzel kişiler ve yurt dışında yerleşik vatandaşların YUVAM hesabı kapsamında dönüşüm hesaplarına aktardıkları birikimlerine ilişkin getirilerde de stopaj oranını sıfıra çektik. Kurumların ve bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi mükelleflerinin bilançolarında yer alan yabancı paralarını kur korumalı mevduat uygulaması kapsamında Türk lirasına çevirmelerini teşvik ederek kur farkı kazançlarını, faiz ve kâr paylarını da kurumlar vergisinden istisna ettik.

Yurt içi tasarrufları güçlü şekilde destekliyor, sermaye piyasasının gelişmesine ve derinleşmesine katkı sağlıyor, öz kaynak kullanımını da teşvik ediyoruz. Bu anlamda, halka açılmayı teşvik etmek amacıyla borsada ilk defa işlem görmek üzere paylarının en az yüzde 20'sini halka arz eden şirketlere beş yıl boyunca 2 puan kurumlar vergisi indirimini sağladık. Şirketlerimiz tarafından dağıtılan kâr paylarında stopaj oranını yüzde 15'ten yüzde 10'a indirdik. Yurt içi tasarrufların artırılması amacıyla bireysel emeklilik sisteminde çok önemli düzenlemeler yaptık ve devlet katkısını yüzde 30'a çıkardık. Bu, aynı zamanda kayıt dışı ekonomiyle mücadelemizin kararlılıkla sürdürülmesini de destekleyen adımlardır. Akaryakıt ürünlerine yönelik kayıt dışılıkla mücadelemizdeki etkinliği artırmak ve haksız rekabeti önlemek amacıyla, bu alandaki vergileri güvence altına alacak teminat uygulaması başta olmak üzere birçok düzenlemeyi hayata geçirdik. Vatandaşlarımızın alım güçlerini artırmak adına alınan kararların etkinliğini azaltacak yönde uygulamalar yapan firmaları tespit etmek ve vergi kayıp kaçığının önüne geçmek amacıyla denetimleri artırdık. Bu kapsamda fahiş fiyat, fiyat manipülasyonu ve stokçuluğa asla izin vermedik, bundan sonra da vermeyeceğiz. Piyasadaki fiyatları mercak altına alan enflasyonla mücadele ekiplerimiz aracılığıyla denetimlerimizi daha da yoğunlaştırdık.

Vergiye uyumu güçlendirmek adına da çok sayıda düzenleme yaptık. Katma değer vergisindeki sadeleştirme çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu kapsamda gıda ürünlerinin toptan, perakende satışlarında uygulanan KDV oranlarını eşitledik, farklılığı ortadan kaldırdık, uygulama kolaylığı sağladık.

Firmalarımızın KDV iadesi başta olmak üzere vergi iadelerinin süratle ödenmesine önem veriyoruz ve gerekli tedbirleri alıyoruz. 2022 yılında KDV iadelerinin gerçekleşme süresini ortalama kırk beş güne, mal ihracatında ise kırk üç güne indirdik. Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerimizin ve meslek mensuplarının iş yüklerini son dönem geçici vergi beyan ve ödemelerini kaldırarak da hafiflettik.

Sosyal medya üzerinden elde edilen kazançların son derece kolay bir usulle de vergilendirilmesini sağladık.

Kamuya iş yapan yüklenicilere 2021 yılı Temmuz ayından 2023 yılının sonuna kadar ilave fiyat farkı veriyoruz. Ayrıca belli sözleşmeler için şartsız fesih, devir ve süre uzatımı imkânı da getirdik. Kamuya iş yapan yüklenicilere vergi borçlarıyla kamudan alacaklarına ilişkin mahsuplaşma imkânı getirdik. Böylece firmalar gecikme kaynaklı faiz yükünden kurtulmuş, vergi borcu nedeniyle katılamadıkları ihalelere, verginin ödenmesi suretiyle katılabilir duruma gelmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uluslararası piyasalarda yaşanan dalgalanmalara rağmen, borçlanma politikamızı stratejik hedeflerimizle uyumlu bir şekilde uyguluyoruz. Ayrıca borçlanma programına esneklik sağlayan güçlü nakit rezervi politikamızı sürdürüyoruz. Ülkemiz düşük kamu borç stokuyla olumlu ayrılmaya devam etmiştir. Ayrıca Avrupa Birliği tanımlı genel yönetim borç stokunun millî gelire oranı ülkemizde 2021 yılında yüzde 42 seviyesinde gerçekleşmiştir. Avrupa Birliği üyesi ülkelerde ise bu oran 2021 yılında ortalama yüzde 88 seviyesindedir. Bu kapsamda ülkemiz borç stoku açısından en az borçlu ülkeler arasında yer almaktadır.

Tek Hazine Kurumlar Hesabı uygulamasıyla Hazine nakit rezervini güçlendirdik ve bütçeye katkı sağladık. 2022 yılı Ocak-Mayıs döneminde 233,6 milyar liralık iç borçlanma gerçekleştirilmiş olup toplam iç borç çevirme oranı, 2022 yılı için öngörülen yüzde 103 seviyesindeki oranla uyumlu bir şekilde hâlen yüzde 104,5 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bu dönemde stratejik ölçütlerimizle uyumlu borç yönetimine devam edilmiş olup finansman ihtiyacı ağırlıklı olarak TL cinsi varlıklarla karşılanmıştır. Bununla birlikte özellikle uzun vadeli ihraçlar sayesinde elde edilen kazanımlar neticesinde nakit iç borçlanmanın ortalama vadesi mayıs ayı itibarıyla 60,2 ay seviyesine yükselmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; küresel düzeyde yaşanan pek çok olumsuz gelişmenin ekonomimiz üzerinde oluşturduğu baskıya ve artan maliyetlere rağmen, 2022 yılı bütçe hedeflerimizi gerçekleştirme noktasında elhamdülillah bir sorun yaşamıyoruz. Ancak küresel makroekonomik belirsizliklerin ve jeopolitik risklerin devam ettiği bu ortam hem gelir beklentilerimizi hem de harcama büyüklüklerimizi ve ihtiyaçlarımızı farklılaştırdı. Bu durumu dikkate alarak mevcut bütçemizdeki gelir tahminimizi ve ödenekleri artırıyor, günün koşulları çerçevesinde vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını önceleyen bir ek bütçe teklifiyle huzurunuzda gelmiş bulunuyoruz.

Bu durum sadece ülkemize mahsus değil. Nitekim aralarında Almanya, Güney Kore, Japonya ve Finlandiya gibi ülkelerin de yer aldığı pek çok ülke 2022 yılının olağan dışı gelişmelerinden ötürü benzer ek bütçe süreçlerine girmiş bulunuyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hazırladığımız ek bütçe kanun teklifi, gelir tahminlerimizle uyumlu ve kamu maliyesinde genişleme ifade etmeyen bir anlayışla hazırlanmıştır. Nitekim hükümetlerimiz döneminde kamu maliyesinde her daim disiplinli bir duruş sergiledik. Mali disiplinin oluşturduğu imkânları, ekonomimizin içinden geçtiği zorlu dönemlerde bir manevra alanı olarak kullandık. Mali imkânlarımızı aşan ve bütçemizi zorlayan harcamalardan hep kaçındık, kaçınmaya da devam ediyoruz. Ek bütçeyle öngörülen ilave ödenekler, zorunlu harcama alanlarının yanında hane halkını ve sosyal kesimleri destekleyen, ülkemizin büyüme potansiyeline katkı sağlayan yatırım alanlarını önceleyen, seçici ve dengeli bir şekilde oluşturulmuştur.

Bizler bu ek bütçeyle vatandaşlarımızın hanelerinde tükettiği doğal gaz ve elektriği daha ucuza kullanabilmelerini, çiftçilerimizin, işçilerimizin, emeklilerimizin, çalışanlarımızın ve ihtiyaç sahibi olan vatandaşlarımızın daha fazla yanında olabilmeyi, ülkemizin büyüme ve istihdam potansiyeline katkı sağlayacak yatırımları daha hızlı tamamlayabilmeyi amaçlıyoruz. Bu kapsamda, ek bütçe kanun teklifimiz ile merkezi yönetim bütçe ödenekleri 1 trilyon 81 milyar lira artırılmakta, söz konusu giderlerin karşılığı olarak genel bütçe gelir tahminleri de aynı tutarda artırılmaktadır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; hazırladığımız ek bütçenin 216,9 milyar Türk liralık kısmı kamu çalışanlarımızın aylıklarında yapılan artışlar kapsamında personel giderleri ile sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri için; 154 milyar lirası emekli aylıklarında yapılan artışlar, sağlık giderleri ile işveren prim teşviki ödemeleri gibi giderleri karşılamak amacıyla Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan transferler için; 134,5 milyar lirası vatandaşlarımızın hanelerinde tükettikleri elektrik ve doğal gazı piyasa fiyatlarının çok daha altında kullanabilmelerini sağlamak amacıyla BOTAŞ ve EÜAŞ'a yapılacak aktarmalar için; 105 milyar lirası ülkemizin büyümesine ve istihdama katkı sağlayacak yatırımların daha hızlı tamamlanabilmesi amacıyla tarımsal sulama projeleri, organize sanayi bölgesi ve küçük sanayi sitesi yatırımları ile kara yolları ve demir yolları başta olmak üzere yatırım nitelikli giderler için; 103,3 milyar lirası vergi gelirlerinde öngörülen artış kapsamında vatandaşlarımıza yönelik hizmetlerin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi amacıyla mahalli idarelerimize aktarılacak kaynaklar için; 44,8 milyar lirası engelli evde bakım destekleri, 65 yaş üstü bakıma muhtaç yaşlıların ve engelli vatandaşlarımızın aylıkları, muhtaç ailelere yapılacak yardım ödemeleri ve diğer sosyal amaçlı giderler için; 37,1 milyar lirası tarıma ayrılan destek ödemeleri ile diğer giderler için; 89,4 milyar lirası faiz giderleri için; 40 milyar lirası mevduat ve katılma hesaplarının kur artışlarına karşı korunmasına ilişkin giderler için; 156 milyar lirası ise zorunlu harcamalar başta olmak üzere diğer ödenek ihtiyaçlarının karşılanması için kullanılacaktır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; ek bütçede faiz ödemelerinin toplam harcamalar içindeki payı yüzde 8,3 seviyesindedir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – KKM'yi saymıyorsunuz. KKM faiz değil!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ - Böylece 2022 yılı tamamında faiz giderlerinin toplam giderler içindeki payı öngörülenin altında, yüzde 11,6 seviyesinde gerçekleşmiş olacaktır.

Ek bütçemizin ekonomik sınıflandırmaya göre dağılımından da bahsetmek istiyorum. Buna göre, personel giderleri ve sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri için 216,9 milyar lira, mal ve hizmet alım giderleri için 86,7 milyar lira, faiz giderleri için 89,4 milyar lira, cari transferler için 421 milyar lira, sermaye giderleri için 74,1 milyar lira, sermaye transferleri için 13,6 milyar lira, borç verme giderleri için 140 milyar lira, yedek ödenek için 38,9 milyar lira ayrılmıştır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; müsaade ederseniz konuşmamın bu bölümünde bütçe gelir performansımızdan bahsedeceğim. Salgının ekonomik ve sosyal etkilerinin azaltılması, enflasyonla mücadelenin ve finansal istikrarın desteklenmesi amacıyla vergi politikası araçlarımızı mali disiplinden taviz vermeden kullandık. Bu kapsamda, biraz önce de belirttiğim gibi 2021 yılında 154,2 milyar lira vergi gelirinden vazgeçtik, 2022 yılında ise 241,3 milyar lira vergi gelirinden vazgeçiyoruz. Vergi politikalarıyla yaptığımız desteğe rağmen, başta imalat sektörü olmak üzere ekonomik aktivitedeki güçlü seyre bağlı olarak bütçe gelirlerimiz çok güçlü bir performans göstermektedir. 2022 yılı Ocak-Mayıs döneminde bütçe gelirlerimiz bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 100 artışla 1 trilyon 84 milyar lira olurken vergi gelirlerimiz yüzde 108 artarak 881,1 milyar lira olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde dış ticarete alınan vergiler hariç, vergi gelirlerimizde yüzde 102,9 oranında artış meydana gelmiş ve 654,4 milyar lira tahsilat gerçekleşmiştir.

Vergi gelirlerinde meydana gelen artışa en büyük katkı, gelir ve kazançlardan alınan vergilerden gelmiştir. Kurumlar vergisinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 281,9 oranında artış meydana gelmiş ve bu artışta imalat sanayisi yüzde 174 artış oranıyla çok önemli bir rol oynamıştır. Bu gerçekleştirmeler 2022 Yılı Bütçe Kanunu'yla öngörülen gelir hedefinin merkezî yönetim gelirleri için yüzde 73,6'sına, vergi gelirleri için ise yüzde 70'ine tekabül etmektedir.

Gelirlerimizde meydana gelen bu artış mahallî idarelerimizin gelirlerini de artırmıştır. Geçen yıl Ocak-Mayıs döneminde mahallî idarelere 48,7 milyar lira pay aktarılmışken bu yıl aynı dönemde yüzde 73 artışla 84,2 milyar lira aktarılmıştır. Nominal büyüme, fiyat artışları, ihracat ve ithalat gibi makroekonomik göstergelerde oluşan değişiklikler nedeniyle 2022 yılının devamında da bütçe gelirlerimizin mevcut Bütçe Kanunu'ndaki tahminlerimizin oldukça üzerinde gerçekleşeceğini öngörüyoruz.

Bu kapsamda hazırladığımız ek bütçeyle, vergi gelirlerinde 927,7 milyar lira, vergi dışı gelirlerde 152,9 milyar lira olmak üzere genel bütçe gelirlerinde net 1 trilyon 81 milyar lira ilave gelir öngörüyoruz.

İlave gelir tahminimizin ana kalemler itibarıyla dağılımına baktığımızda ise, gelir vergisi 51,3 milyar lira, kurumlar vergisi 315,3 milyar lira, dahilde alınan katma değer vergisi 13,2 milyar lira, özel tüketim vergisi 156,4 milyar lira, ithalde alınan KDV 284 milyar lira, damga vergisi 5,6 milyar lira, harçlar 33,5 milyar lira, banka ve sigorta muameleleri vergisi 17 milyar lira, diğer vergiler de 51,3 milyar lira olarak görülmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; önümüzdeki dönemde de kamu maliyesi politikalarımızı mali disiplinden ayrılmadan yatırımı, üretimi, istihdamı ve ihracatı artırmak hedefiyle sürdüreceğiz.

Küresel ticaretten aldığımız payı artırarak cari işlemler dengesinde kalıcı ve sürdürülebilir iyileşme sağlayacağız. Maliye politikamızı şeffaf ve seçici bir anlayışla, vatandaşlarımızın ve reel sektörümüzün ihtiyaçlarını gözetken, hizmet odaklı bir şekilde uygulamaya devam edeceğiz.

Bu vesileyle, ek bütçemizin ülkemize ve vatandaşlarımıza tekrar hayırlı ve uğurlu olmasını diliyor, değerli Komisyonumuzu derin saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanımıza sunumları için çok çok teşekkür ediyoruz.

Geneli üzerinde görüşmelere geçeceğiz ama ona geçmeden önce Komisyonumuza katılan Bakan Yardımcılarımızı, değerli bürokratlarımızı tanımak istiyoruz.

(Katılımcılar kendilerini tanıtmaya başladı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Galiba tamamlandı. Tekrar bütün arkadaşlarımıza hoş geldiniz diyorum.

Şimdi teklifin geneline geçiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, bir şeyi kayda geçirmek istiyorum usule dair.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – O zaman söyleyin söyleyeceğinizi, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Usulü bitirdik Garo Bey, geneli üzerinde söyleyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sadece kayda geçireyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şunu diyorum: Burada yalnızca Strateji ve Bütçe Başkanlığı ve Hazine ve Maliye Bakanlığından bürokratlar var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, sadece değil ama arka tarafta da arkadaşlarımız var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, şundan dolayı: Biz bütçenin bütününe eleştireceğiz yani bütün Bakanlıklara dair eleştiririz...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bütün kurumlardan temsilci var ama odaya sığmadığı için diğer tarafta şeyden izliyorlar.

Arka tarafı atlamışız, affedersiniz, mikrofonu o tarafa da iletelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, şunu söylüyorum: Her Bakanlıktan en azından 1 temsilcinin olmasını sağlamak daha doğru olur Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Onu söylüyorum ben.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dışarıda sağlıklı bir çalışma ortamı yok yani nasıl sorularımızı not alacaklar, nasıl cevap verecekler?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Onlar dinliyorlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kameradan izliyorlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, dışarıya baksanıza Mahmutpaşa Çarşısı gibi.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – O zaman evde de televizyondan dinleyebiliriz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Arkadaşlarımızı atlamışız, onları da bir tanıyalım.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıtmaya devam etti)

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kapatın burayı da eve gidelim, oturalım, evden televizyondan dinleyebiliriz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Böyle olmaz yani bu normal bir kanun...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sanki ilk defa bu görüşmeleri yapıyormuş gibi... Lütfen, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İlk defa yapıyoruz, evet.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – İlk defa yapıyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıtmaya devam etti)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli milletvekilleri, şimdi teklifin geneli üzerindeki görüşmelere geçiyoruz. Görüşmelere geçmeden kurallarımızla ilgili birkaç cümle söylemek istiyorum. Grup sözcülerine yirmişer dakika söz vereceğim, üyelerimize geneli üzerindeki görüşmelerde grup sözcülerine yirmişer dakika söz vereceğim. Üyelerimize onar dakika, Komisyonumuzu teşrif eden, Komisyonumuzun üyesi olmayan değerli diğer vekillerimize ise beşer dakika söz verebileceğim. Görüş, önerileri ve eleştirileri aldıktan sonra Sayın Bakanımıza bunlara cevap vermek üzere söz vereceğim. Her bir maddede de bunu tekrarlayacağım. Yalnız maddelere geçtiğimizde genel olarak üyelerimizin onar dakika, Komisyonumuzun üyesi olmayanlara da beşer dakika uygulamamızı devam ettireceğim.

Şimdi geneli üzerinde Sayın Kuşoğlu'na söz veriyorum.

Süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli basın mensupları, değerli bürokratlar, Sayın Bakanım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, biliyorsunuz, bütçe sunumunda bir usul var, şu anda Cumhurbaşkanı Yardımcımız sunuyor, sunumunu yapıyor biz hazırlanıp ona bir beş altı gün sonra cevap veriyoruz. Şimdi, siz ek bütçeyle ilgili sunum yaptınız, teşekkür ederiz, önemli de, meblağ da çok çok büyük yani yeniden bir altı aylık bütçe yapıyoruz yani ilk dönemin bütçesini bitirdik sanki ikinci altı aylık dönemin bütçesini yapıyoruz. Böyle önemli bir durum var. Ancak, size cevap verebilmek, gerekçelerinizi anlayabilmek, açıklayabilmek, cevap verebilmek için... İnanın ne söyleyeceğimi şu anda bilmiyorum ben de konuşmaya başladım ama Allah'tan hayırlısı.

Şimdi, yalnız, Sayın Bakanım, bu kadar önemli bir konu, daha teferruatlı bilgi vermenizi beklerdik. Yani neden birdenbire, böyle altı ay bile tamamlanmadan bir bütçe yapma gereği doğdu. Ha, bazı şeyler söylüyorsunuz, dünya konjonktürü vesaire bunlardan bahsediyorsunuz “Ülkemizdeki refah artışından da tüm kesimlerin faydalanmasını amaçlıyoruz.” diyorsunuz. Ancak, bu çok önemli bir cümle, bunlarla ilgili eleştirilerim olacak.

Şimdi bütçe yapılır, tabii ki ek bütçe de yapılır ama bu, anormal; bu, klonlama Sayın Bakan; bu, ek bütçe değil; bu, klonlama yani yeni bir bütçe yapma bu. Onun için, daha detaylı bilgiler almamız gerekiyordu. Bu bütçe yapma gereği nereden doğdu? Gördüğüm kadarıyla da iktidarın yanlışlarından doğdu. Değerli arkadaşlar, iktidar bu yanlışları yapmasaydı, yanlış bir mantaliteye sahip olmasaydı bugün bu bütçeyi yapma, ek bütçe yapma gereği doğmazdı ya da bu ölçüde bir ek bütçe yapma gereği doğmazdı. Tabii, diğer ülkelerde de var ama böyle bir bütçe değil. Ha, bir taraftan da şu var Sayın Bakanım: Bakıyorum, mesela 2013'te bizim bütçemiz dolar bazında 250 milyar doların üzerinde. Şimdi bu yaptığımız bütçe geldiği zaman, 2022 bütçesi 175 milyar dolar kadardı hatırladığım kadarıyla. İşte şu tarih itibarıyla daha önce 175 milyar dolar olan bütçe, dolar bazında 100 milyar dolara düştü, şimdi tekrar artırıyoruz, 150 milyar doların altında bir bütçe yapıyor. Yani 2012'de, 2013'te 300 milyar dolara

yaklaşan bütçeler yapıyorken bu ülke şimdi, aradan geçen on sene zarfında yarısı kadar bütçe yapıyor maalesef. Yani ek bütçe olmasına rağmen, aslında yıl sonu itibarıyla baktığımız zaman bunun daha da düşeceğini görüyoruz. Dolayısıyla bu bütçe, Türkiye'ye yakışan bir bütçe değil. Biz, mültecilerle birlikte 90 milyon nüfusa sahibiz, mültecilere de buradan pay veriliyor, mültecilerin de bu gayrisafi millî hasılaya katkıları var. Böyle bir durum olduğu hâlde, neredeyse ortalama 100 milyar dolarlık bir bütçe yapıyoruz, bildiğim kadarıyla, 14 milyon nüfusu olan Yunanistan'ın aşağı yukarı 80 milyon euroluk bir bütçesi var yani bu bütçe, öyle büyük bir bütçe değil. Trilyonluk bir bütçe, son birkaç yıldır ilk defa trilyonluk bütçelerden bahsediyoruz ama satın alma gücü açısından baktığımızda hiç güçlü bütçeler değil maalesef.

Mayıs ayıyla ilgili aylık bütçe gerçekleştirme raporuna bakıyorum Sayın Bakanım. Değerli arkadaşlar, bakın, bilmiyorum bu, dikkatinizi çekti mi, mayıs ayı itibarıyla bütçe giderlerinde yüzde 47'lik bir artış var, bütçe giderleri yüzde 47 artmış. Bütçe gelirlerindeki artış ne kadar? Yüzde 203,9. Biri yüzde 200'den fazla artıyor, biri yüzde 50'nin altında bir artış. Gelirlerde anormal bir artış var. Ne bu gelirler? Vergi gelirleri. Şimdi, Türkiye'de böyle bir şey olmaz, vergi gelirlerinde bu kadar önemli bir artış nasıl olabilir? Bakıyorsunuz, vergi gelirlerinde, kurumlar vergisinde falan önemli artışlar var. Kurumlar vergisi neden artar bu kadar? Bakıyorsunuz, yani kurumlar vergisi, şirketlerin çok kâr ettiğinden dolayı değil, bankalardan dolayı bu artış söz konusu olmuş. Bankalar da -tabii biliyorsunuz- Merkez Bankası fonluyor, yüzde 14'ten alıyor parayı 2 misliyle satıyorlar, buradan elde ettikleri kârlarla böyle bir durum ortaya çıkıyor.

Bakın, gelir vergisi... Şimdi, gelir vergisinin en önemli kalemi çalışanlardır, ücretlilerdir. Altı aydan beri onların ücretleri sabit olduğu için çok büyük bir artış yok. Ama kurumlar vergisinde bankaların kârları çok yükseldiği için, yüzde 200 küsur, 300'e yakın kâr artışı söz konusu olduğu için kurumlar vergisinde artış var. Dâhilde alınan KDV'de -tahmin ediliyordu aşağı yukarı- yine anormal bir artış var geçen yıla göre. ÖTV'de aynı şekilde çok büyük bir artış var. Geçen yıl ÖTV 13 milyar tahsil edilmişken, 2022'de, bu yıl otuz milyarın üzerinde tahsilat var, 30 milyar. Yani 11 milyar, 30 milyar... Banka sigorta mamulleri vergisi öyle, ithalde alınan KDV öyle yani geçen yıl ilk beş ayda 18 milyar alınmış, şimdi 43 milyar alınmış. Damga vergisi, harçlar, diğerleri hepsi böyle. Şimdi, bu vergilerin artışı ne anlama geliyor? Yani giderlerdeki artış yüzde 47'yken, gelirlerdeki artışın yüzde 200'den fazla olması ne anlama geliyor değerli arkadaşlar?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Enflasyon anlamına geliyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu, enflasyon anlamına geliyor ama bu verginin kimden alındığını gösteriyor? Bu vergi vatandaştan alınmış, değerli arkadaşlar. Vatandaşın iflahı kesilmiş, bu vergi vatandaştan alınmış.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Uzaylılar vermeyecek bunu yani.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tabii ki enflasyondur bu. Yani enflasyon suretiyle vatandaşın iflahını kesmişiz demektir bu; başka bir açıklaması yok. Vatandaşın alınan vergilerle bütçe fazla vermiş. Zaten açıklamada...

ORHAN YEGİN (Ankara) – İhracatın da katkısı var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani inşallah ama vatandaşın alınan vergi kadar değil maalesef.

Tabii ki ihracat gelirlerimizde de bir artış var ama ithalattaki artış çok anormal, çok anormal. Dolayısıyla bunun açıklaması bu.

Şimdi, biz gelirlerimizdeki artışı düzeltmeye çalışıyoruz. Buradan dolayısıyla vatandaşa bir pay vermemiz lazım. Bakın, ücretlilerin, özellikle esnafın, tarım kesiminin, emeklilerin durumu çok vahim. Şimdi, bunlarla ilgili olarak ne yapmışız? Sayın Bakanın bilgi vermesi gereken konu buydu aslında. Yani dolayısıyla, enflasyonla ilgili bu kadar büyük bir sıkıntı varsa, enflasyon nedeniyle bütçe bu hâle gelmişse, böyle anormal bir ek bütçe yapmanız gereği doğmuşsa, vatandaş bu kadar ezilmişse bu durumda sizin vatandaşları tekrar diriltecek, sıkıntıya sokmayacak tedbirleri almanız ve bunları anlatmanız lazımdı özellikle, beklediğimiz buydu ancak ben bunu göremedim Sayın Bakanım. Bununla ilgili bilgiler bekliyorum. “Göremedim” derken de şunu söyleyeyim: Şimdi, sunumunuzun 12’nci sayfasında diyorsunuz ki: “2022 yılında 241 milyar lira vergi gelirinden vazgeçiyoruz.” Bu, ne demektir Sayın Bakanım? 241 milyar vergi gelirinden vazgeçiyorsun, bunun detayını öğrenmek isterim.

Şimdi, bakın, 2022 Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi’nde, Sayın Bakan burada tablo var, vergi türleri itibarıyla toplam vergi harcaması... Vergi harcaması demek, bilmeyenler için söyleyeyim, devletin alabileceği ancak vazgeçtiği vergilerdir. Muafiyet ve istisnalar dolayısıyla devlet gelirlerini azaltan harcamalardır; vazgeçtiği vergilerdir. 2022 için burada bahsedilen rakam toplam -gelir vergisi, kurumlar vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi ve diğer kanun uyarınca- 335 milyar lira yani yılbaşında bize verdiğiniz tabloda “335 milyar lira” diyor, vergi harcaması. Sizin bahsettiğiniz rakam nedir? “Vazgeçilen vergi 241 milyar lira.” diyorsunuz, burada verdiğiniz 335 milyar lira; bir çelişki var. Farklı mıdır, ilave midir? Onları öğrenmek isterim.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Farklıdır.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir de bu ortodoks mu, heterodoks mu Sayın Bakanım? Onu da öğrenmek isteriz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başka bir isim bulmak lazım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, bu kadar önemli bir değişiklik yapılıyorsa Sayın Bakanım, değerli arkadaşlarım, bu değişikliğin gerekçeleri olur...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – “Ortodoks mu?” derken Garo Bey’in Ortodoks olduğunu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, Ortodoks olduğunu... (Gülüşmeler)

Garo Bey de mi ortodokstan heterodoks politikalara dönsün?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Garo, Gregoryen misin?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben memnunum Ortodokstan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Evet, Sayın Başkanım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, bu kadar önemli bir ek bütçe söz konusuysa bir açıklaması olması lazım bunun. Tekrar ediyorum yani kaynak tahsisi farklılaştırması mı söz konusudur? Gelir adaleti mi hedeflenmektedir? Ekonomik istikrar mı aranmaktadır? Büyüme ile istihdamla ilgili bir amaç mı vardır? Bunların ortaya konması lazım, bunları göremedik. Sadece tahsilatla ilgili, vergiyle ilgili ilk altı ayda çok anormal bir tahsilat olmuş, vatandaştan alınmış bu da. Vatandaş ezilmiş, bu nedenle ek bütçe getirilmiş, böyle görünüyor. Şimdi, dolayısıyla, bununla ilgili daha geniş açıklama yapmanız lazım diye düşünüyorum.

Sayın Bakanım, 9 Haziranda Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak bir açıklama yaptınız akşam saatlerinde. “Daha ileriki saatlerde açıklama yapacağız” diye yani “Piyasaların kapandığı bir saatte açıklama yapacağız.” diye. Hazine ve Maliye Bakanlığı böyle bir açıklama yapmaz Sayın Bakanım,

böyle bir usul olmaz. “Açıklama yapacağız.” diye açıklama da olmaz. Hazine ve Maliye Bakanlığı çok ciddi olması gereken, öngörülebilir olması gereken bir Bakanlıktır, sürpriz yapmaması gereken bir Bakanlıktır.

Sayın Bakanım, bir açıklama yapıyorsunuz akşam saatinde, diyorsunuz ki: “İlerleyen saatlerde açıklama yapacağız.” ve piyasaları şaşırtmayı amaçlıyorsunuz. Şimdi, devlette böyle bir usul olmaz, hele Hazine ve Maliye Bakanlığı bunu yapmaz. Bu, bir suçtur. “Insider trading” demiyorum ama bu, piyasaları yanıltmaktır, vatandaşları yanıltmaya yönelik bir teşebbüstür; bu suçtur. Fiyaskoyla sonuçlandı. Siz belki 20 Aralıkta olduğu gibi bir sonuç doğurmasını aradınız ama bu yöntemle bunun yapılması doğru değil. Orada kaç kişi zarar etti, kaç kişi o alacağı bir arsa için ya da çocuğunun düğünü için biriktirdiği döviz bozdurdu? Yazık, günahtır Sayın Bakanım! Hazine ve Maliye Bakanlığı böyle manipülasyonlar yapmamalıdır. Gerçekten üzüldüm, eski bir maliyeci olarak üzüldüm. Bu şekilde, bu tarzda bir Maliye Bakanlığı olsun istemiyoruz. Bunun bir daha tekerrür etmemesi gerekir diye düşünüyorum.

Şimdi, yine 7 Haziranda “Hazine nakit dengesi mayıs ayında 149 milyar lira fazla verdi.” demiştiniz. Buna göre ek bütçeye de gerek yok. Şimdi, bu açıklamaları yaparken piyasaları yine aynı şekilde şaşırtmamak gerekiyor Sayın Bakanım. Sanki hazinenin durumu çok iyi, hiçbir sıkıntı yokmuş gibi açıklama yapıyorsunuz.

Şimdi, burada bazı şeyler sormak istiyorum. Mesela, gördüğüm kadarıyla, tespit ettiğimiz kadarıyla akaryakıtta 47 milyar lira ek vergi koymuşsunuz, 47 milyar lira daha ek vergi. Dolayısıyla akaryakıtı ne kadar zamlandırmayı hedefliyorsunuz yani bunun nereye gideceğini öngörüyorsunuz? Onunla ilgili de bilgi verirsiniz memnun olurum.

Ek bütçede vergi gelirlerinde yüzde 86 artış öngörüyorsunuz. Şimdi, zaten biraz önce anlattım; vergi gelirlerinde yüzde 200’den fazla bir artış var, bir yüzde 86 daha artış öngörmüşsünüz, yüzde 86 daha. E, bu, zaten vatandaşın alınıyor, dar gelirliden, ücretliden alınıyor. Bu, büyük bir sıkıntıdır Sayın Bakan. Bu artış vergi gelirlerinde olmamalıydı yani bu ek bütçe yeni bir bütçe anlayışıyla yapılmalıydı. Bu bütçedeki yanlışlıklar, eksiklikler, öngörüdeki yanlışlıklar düzeltilmeliydi ama bu şekilde olmaz. 40 milyar lira kur korumalı mevduata gidiyor.

Şimdi “Kur korumalı mevduat hesapları da hiçbir şekilde bütçeye yük olmayacak.” demiştiniz. İlk 40 milyar lira kondu, 21 milyar da galiba açıkladığımıza göre zaten harcama vardı, onun haricinde bir 10 milyar lira da kambiyo kârlarından vazgeçilerek kur korumalı mevduat hesabı desteklenmişti, yine kambiyo kârlarından, dönem içerisindekilerden vazgeçilerek destekleniyor. Bu, şu andaki rakamla bile gördüğüm kadarıyla bir 50’yi bulmuş yani bunun maliyeti yıl sonu itibarıyla 100’ü bulacak. Bu, çok önemli bir maliyet. Bu kur korumalı 20 Aralıkta bu artışı, anormal artışı durdurdu ama bu, hazineyi de çökertecek bir durum ve bu, ne anlama geliyor? Şimdi, biz bir taraftan ücretliden, sabit gelirliden vergi alıyoruz, vatandaşın yaptığı tüm harcamalardan vergi alıyoruz, tüm harcamalarından vergi alıyoruz -elektriğinden, suyundan, doğal gazından, her şeyinden vergi alıyoruz- öbür taraftan varlığı olan birkaç yüz bin kişi, kur korumalı hesaba para yatırabiliyorsa varlığı olan, döviz tutma becerisi olan, serveti olan kişilere destek veriyoruz. Sayın Bakan, bu anlayış devam edecekse Türkiye çöker. Şu anda orta sınıf yok olmak üzere. Bilmiyorum bakıyor musunuz istatistiklere ama durum gerçekten böyle.

Şimdi, bir notum vardı, onu size okumaya çalışayım. Gini katsayısına bakarsanız çok anormal gelişmeler var orada. Türkiye’deki ortalama ücret, minimum asgari ücrete yaklaşmış vaziyette, dengeler bozulmuş. Eğer orta sınıf yok olursa, bu dengeler bozulursa bu, sadece ekonomik dengelerin bozulduğu anlamına gelmiyor Sayın Bakanım; siz de gayet iyi biliyorsunuz ki bu dengelerin bozulması, Türkiye’deki kültürün bozulmasıdır, Türkiye’deki ahlakın bozulmasıdır, Türkiye’deki istikrarın bozulmasıdır, güvenliğin yok olmasıdır, huzurun yok olmasıdır. Bu ek bütçeyle bunları onarmaya

yönelik adımlar atmanız gerekiyordu. Bu konuyla ilgili, bunlarla ilgili, gelir dağılımının düzelmesiyle ilgili adımlar atmanız gerekiyordu. Gini katsayısı, biliyorsunuz, 1'e yaklaştıkça adaletsizleşir, sıfıra yaklaştıkça adalet olduğunu gösterir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz bitmiştir. Bu konuyu tamamlayıp bitirirsiniz...

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Öyle mi? Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Türkiye’de anormal bir adaletsizlik söz konusu, gelir dağılımı söz konusu. Bu bütçenin bunu ilk hedef olarak alması ve bunu düzeltmesi gerekir çünkü yapılan iş, bütçeyle, bu sistemle gelir adaletinin bozulmasıdır. Türkiye, dikkat ederseniz, küme düşmüştür, uluslararası ligde küme düşmüştür. Vatandaşımız bir alt kümeye düşmüştür. Ücretlinin artık kolay kolay bir ev sahibi olması, araba sahibi olması mümkün değil Sayın Bakanım. Onun için bütçemizin bu eşitsizliği, adaletsizliği gidermeye yönelik bir bütçe olması gerekirdi, böyle bir bütçe yapmamız gerekir. Bu bütçe, sadece, artan bu artış; vergilerle olan, vatandaştan alınan... Vatandaşın -dediğim gibi- her harcamasından -elektrik, su, gaz- her türlü harcamasından alınan dolaylı vergilerle vatandaşın iflahı kesilmiş; onun tekrar düzeltilmesi noktasında bir ek bütçe olmalıydı. Bu yönde de olması gerekir, hâlâ geç kalmış değiliz, böyle bir çalışma yapmanız uygun olur.

Ben hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Başarılar diliyorum, saygılar sunuyorum efendim.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu, sağ olun.

Sayın Garo Paylan, geneli üzerinde grup sözcüsü olarak yirmi dakikadır süreniz.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basının değerli emekçileri ve bu salonda bize hizmet eden değerli emekçi kardeşlerim; Sayın Bakan, Cumhurbaşkanı tek adam rejimine geçerken “Ben ülkeyi bir şirket gibi yönetmek istiyorum.” demişti biliyorsunuz ve gerçekten de şirket gibi yönetti. Siz de uzun yıllar şirket yöneticisi oldunuz, patron oldunuz. Biliyorsunuz, şirketlerde pek vicdan yoktur, şirketlerde amaç, kâr maksimizasyonudur yani şirketler emeği sömürme eğilimindedir, doğayı sömürme eğilimindedir ve kârını maksimize etmek eğilimindedir. Siz de yıllarca milletvekilliği yaptınız, halkın içinden geliyorsunuz ama maalesef, sarayda sizin de biraz vicdanınız kurumuş.

Sayın Bakan, şu sunumunuzda ben vicdandan herhangi bir damla göremedim; şu sunumunuzda ne “işçi” dediniz, ne “emekli” dediniz, ne “çiftçi” dediniz, ne “yoksul” dediniz, ne “dar gelirli” dediniz, yalnızca patronlardan bahsettiniz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Dinlememişsiniz Sayın Bakan, dinlememişsiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Teşvikler verdik, büyüttük de büyüttük...” “Büyüttük de büyüttük...”

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Biraz vicdanlı olsanız görürdünüz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Arkadaşlar, sıra geldiğinde görüşlerinizi ifade edin lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, ortada bir soru var. Kimi büyüttünüz? Yani ben size net bir şekilde soruyorum ve cevap rica ediyorum: Kimi büyüttünüz? Bu konuda da çok veciz bir ifadede bulundunuz -yani Türkiye siyasi tarihine geçti, geçtiniz bu anlamda Sayın Bakan- dediniz ki: “Bizim sistemden dar gelirli hâric, patronlar kazanıyor.” “Burada bu sistemden dar gelirli hâric firmalar, ihracatçılar, patronlar kâr ediyor.” demişsiniz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Gazete kupürü göstermeyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, videosunu da gösteririm, keşke şunu açsa Sayın Başkan, burada videosunu da gösteririz. Siz de bakın, Google yapın, görürsünüz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ses diyoruz, sesi duyurun bize. Google’la değil, sesle duymamız lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi bu konudaki samimiyetinize de teşekkür ediyorum yani malumu ilam ettiniz; “Bu sistemden patronlar kazanıyor, dar gelirli hâric kaybediyor.” dediniz.

Sayın Bakan, patronlar bu ülkenin yüzde kaçını oluşturuyor? Yani küçük esnafı bir kenara bırakırsak büyük patronlar bu ülke nüfusunun binde 1’ini teşkil ediyor yani bu sistemden kazanan binde 1; bakın, yüzde 1 de değil, binde 1 ama bu sistemden yüzde 99 kaybediyor, yoksullaşıyor, fakirleşiyor.

Sayın Başkan, Sayın Bakan telefonda bir mesaj atıyor sanıyorum; beni dinliyor mu, bilmiyorum. Ondan dolayı... Ya, bugün biraz... Çünkü Meclis hesap verme yeri. Biz de...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bakanlara değişik yerlerden mesajlar gelebilir ama eminim aynı anda sizi de dinliyordur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, yok, şunu diyorum: Kendisi milletvekili olmuş bir Bakan. Bir başkası yapsa eleştirmem de kendisi milletvekili olmuş birisi, ondan dolayı dedim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ama önemli bir mesaj da gelmiş olabilir hani.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Kendisine atıyordum. (Gülüşmeler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Öyle mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bana mı atıyorsunuz? Eyvallah! Ben konuşuyorum.

Şimdi, Sayın Bakan, şu sunumunuzda dediniz ki: “Efendim, şöyle büyüdük, böyle büyüdük. Şirketlere teşvik verdik.” Bakın, Sayın Bakan, gelin, bir hesap yapalım; siz bütçe sunumunda da vardınız sonuç olarak. Ya, bir bütçe ortaya koydunuz. Biz “Bu bütçe, zengini daha zengin, yoksulu daha yoksul yapıyor.” dedik, maalesef, biz haklı çıktık; keşke siz haklı çıksaydınız.

Son büyüme rakamlarına baktınız mı, bilmiyorum. Hani, dediniz ya: “Hakça paylaşım, efendim, kapsayıcı bir büyüme...” Ya, Allah’ınızı severseniz “Kapsayıcı büyüme var.” diyorsanız, ben şu anda konuşmama son vereceğim. Ya, şu an TÜİK’in rakamlarında bile emeğin toplam hasıladan aldığı pay demokrasilerde yüzde 60’larda, yüzde 70’lerdeyken ülkemizde yüzde 40’tan yüzde 30’a düşmüş; emeğin aldığı pay gerilemiş. Yani, kimi büyüttmüşsünüz? Sermayeyi büyüttmüşsünüz, patronları büyüttmüşsünüz, emeği küçültmüşsünüz. Rakamlardan da görüyoruz; ya, daha AK PARTİ dönemlerinde asgari ücret 500 dolara kadar çıkmıştı, şimdi asgari ücret düşmüş 240-250 dolarlara, siz diyorsunuz ki: “Büyüttük.”

Ya, çarşıya, pazara çıkıyor musunuz Sayın Bakan? En son ne zaman çıktınız, bilmiyorum. En son bir esnaf arkadaşımız sizi eleştirmişti, ondan sonra çıkmadınız galiba. Çarşıya, pazara çıkıyorsunuz; büyük bir isyan var. Yurttaş geçen yıl 100 liraya doldurduğu filesini 300-400 liraya şu anda dolduramıyor; yurttaşın geliri ise yüzde 20, yüzde 30 bile artmamış ama giderleri yüzde 200, yüzde 300 artmış; alım gücü bitmiş.

Şimdi, size sorarım, bakın, bir patron olarak patron vizyonundan baksanız bile: Siz, mesela pek çok ürün ürettiniz geçmişte, değil mi? Hâlâ aile şirketi üretiyor. O ürettiğiniz ürünleri kimler için üretiyorsunuz? Tabii, sizin ürünleriniz biraz lüks yani zenginlere dönük ürünler ama diyelim ki harcıâlem bir ürün üretseniz, yurttaşlarının yüzde 90'ına hitap eden, o yurttaşlarının alım gücü olmazsa o ürün satılır mı?

Bakın, dünyada patronlar bile sizin vizyonunuzu geçti. Warren Buffett diyor ki: “Yoksulların -yani dar gelirli- alım gücü olmazsa ekonomi çöker, hane halkının alım gücü biterse ekonomi çöker. Benden vergi al, yoksula ver; yoksa benim Walmart’ımda mallar satılmaz.” Yani, oradaki patronlar bu bilince gelmiş, bizim iktidarımızdaki patron vizyonu “Patrona daha fazla kâr, yoksula daha fazla vergi.” olarak geliyor.

Bakın, sizin bu programınızın sonucu rakamlardan da belli. Kim kazandı? Banka kârları yüzde 500 arttı. Geçtiğimiz yılın ilk beş ayında 20 milyar lira olan kârlar 100 milyar lira oldu bankalarda. Sayın Bakan, gözlerinizdeki ışıltıdan bahsetmişsiniz; gözlerinizdeki ışıltı bankaları aydınlattı. Bankalar çok mutlu, faiz lobisi çok mutlu. Ya, Cumhurbaşkanı diyordu ki: “Bu faiz lobisi çok kazanıyor, halkı sömürüyor.” Sizin programınız, Cumhurbaşkanıyla birlikte getirdiğiniz program faiz lobisini ihya etti ya; ihya ettiniz, ihya! Yüzde 14’le bankalara para verdiniz; bankalara gidin, bakalım, şimdi bir kredi isteyin; yüzde 30-yüzde 40. Yüzde 14’le kılıksız, risksiz kredi alıyor bankalar, parayı alıyor; yüzde 30’la, yüzde 40’la satıyor; siz bunun imkânını sağladınız. O da mı olmadı, kredi vermedi mi? Yüzde 14’le bankalar Merkez Bankasından parayı alıyor, Sayın Bakan, yüzde 24’le size satıyor ya, hazineye satıyor. Böyle bir soygun çarkı olabilir mi Sayın Bakan ya? Yüzde 14’le bankaya parayı ver devletten, yüzde 24’le geri al. E, tabii, banka kârları yüzde 500 artar. Gözlerinizdeki ışık banka kârlarını aydınlattı, başka nereyi aydınlattı? Şirketlerin kârları -burada patronlar var- 5 kat, 10 kat arttı; 5 kat, 10 kat; bu da rakamlardan belli.

Şimdi, diyorsunuz ki: “Kurumlar vergisini korkunç artırdık.” Güzel, biz sermayenin vergilenmesi taraftarı olan bir partiyiz, sermaye daha çok vergi ödesin ama bu bir şeyi daha gösteriyor: Sermayenin kârı 3 kat, 5 kat artmış, bunu gösteriyor arkadaşlar. Çünkü niye? Sizin düzeninizde patronlar kazandı; işçi sömürdü, işçi. 500 dolara işçi çalıştıracağına 250 dolara çalıştırdı ve Türkiye’deki yurttāşa satmadı o ürettiği ürünleri, Türkiye’de yurttāş yalnızca bakıyor; Ahmet, Mehmet, Ayşe, Agop bakıyor, Hans’a George’a üretiyorsunuz. Siz ihracat odaklı yapıyorsunuz ya, Çin modeli. “Çin modeli değil.” dediniz ama yirmi beş yıl önceki Çin modeline döndünüz. Çin’deki yurttāşlar o zaman ürettiler ama kendileri tüketemediler. Ahmet, Mehmet tüketemiyor. Şu anda, bakın, kiraz var, kiraz, kirazlar üretiliyor -kiraz üreticisi illerin temsilcileri vardır burada- soğuk hava tırları orada bekliyor, yurttāşlarımız yiyemiyor bunu. Çok iyi bilir Uğur Bey, Manisa’da efendim, yükleniyor, gidiyor İngiltere’ye, Almanya’ya, Hollanda’ya.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yiyor, yiyor; Sayın Paylan, yiyor, herkes yiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ayşe’nin, Fatma’nın çocuğu yiyemiyor bu kirazları. Mobilya üretiliyor; yurttāşımız alamıyor, Hans’a, George’a üretiyorsunuz. Buradaki emek sömürüsü üzerinden, emek sömürüsüne dayalı, doğa sömürüsünü daha da azdıran bir ekonomik model kurdunuz. Sayın Bakan, gözlerinizdeki ışık bu ekonomik modelde Türkiye Cumhuriyeti yurttāşlarını aydınlatmıyor.

Bakın, size bir şey söyleyeyim: Bütçeyi getirdiniz, yetmiş beş gün gördük değil mi Sayın Başkan? Yetmiş beş gün boyunca dedik ki: “Tercihleriniz yanlış.” 2 sebepten dolayı. Varsayımlarınız yanlış bir sefer. Dolar kurunu 2022 yılı için 9 lira 27 kuruş olarak öngörmüştünüz, değil mi? OVP’de böyle

getirdiniz bütçede. Enflasyonu da yüzde 9,8 getirmiştiniz. Ya, daha biz bütçeyi görüşürken bütçeniz çökmüştü, ölü doğmuştu. “Ya, bu bütçeyi yeniden ele alın, öyle getirin.” dedik. Yapmadınız, “Yok, doğrusu budur.” dediniz, AKP’li ve MHP’li arkadaşlar da buna onay verdiler, maalesef.

Sayın Bakan, bütçenizin çökmesinin ikinci sebebi ve bence daha da önemlisi bütçedeki tercihlerinizdi. Bütçede, bir, zenginleri tercih ettiniz; zengini daha zengin, yoksulu daha yoksul yapacak politikaları tercih ettiniz. Başka? Saraylara, güvenlikçi politikalara, yandaşlara ve faize akan kaynakları tam gaz, bütçeye koydunuz ama yoksulları destekleyen politikaları koymadınız Sayın Bakan. Bu açıdan, Sayın Bakan, bu bütçe bu yüzden çöktü. Şimdi, ben size sorarım: Diyelim ki sizin yönetim kurulu başkanı olduğunuz şirketinizin genel müdürü size bir bütçe getirirse... Değil mi, yıllık bir bütçe getiriyor. Varsayımların neye göre olması lazım? Gelen rüzgâra göre olması lazım, ne olacağını görür çünkü genel müdür der ki: “Bu yıl enflasyon yüksek çıkacak, dolar kuru şöyle olacak, dünyada şöyle gelişmeler var.” değil mi? Yöneticilikte öngörmek önemlidir, öyle değil mi? Öngörmek... Gelen dalgayı öngöreceksin ki buna göre bütçe yapacaksın. Şimdi, sizin şirketinizin -patronsunuz ya- genel müdürü -veya aile şirketi olarak söylüyorum- bütçeyi getirdi, bütçe altıncı ayda çöktü. Siz ne yaparsınız?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – İşten atarım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O CEO’yu, genel müdürü çağırırsınız, “Arkadaş, sen bana yıllık bütçe getirdin. Bu bütçe altıncı ayda çöktü. Ver bakayım hesabını.” dersiniz, değil mi? Hesabını verirse verir, veremezse “Kusura bakma seninle artık çalışmıyorum.” dersiniz.

Sayın Bakan, biz de sizden hesap soruyoruz. Getirdiğiniz bütçe altı ayda çöktü. Yoksulu daha yoksul, zengini daha zengin yaptı. Altı ayda bütçe getirdiniz, ek bütçe getirdiniz. Şimdi, size şunu söylüyorum: “Bütçeniz çöktü Sayın Bakan ve bunun ya hesabını verin ya da istifa edin.” Çünkü öngöremediniz gelen dalgayı. “Efendim, dünyada şöyle gelişme varmış, böyle gelişme varmış.” Ya, bunları bütün dünya öngörüyor. Bak, ek bütçe dediniz, Japonya ek bütçe yapıyor, ne için yapıyor, biliyor musunuz? Sosyal politikalar için ek bütçe yapıyor. Sizin gibi patronlar için değil. Ne diyor? Çocuk başı yardımları artıracakım, aile sosyal desteklerini artıracakım diye yani yoksulları desteklemek için bir ek bütçe getiriyor. Başka kalemde artış yok.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Aynı, aynı; bizde de aynı. Biz de öyle yapıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bak, başka kalemde, faizde, patronlara destekte, şunda bunda artış yok. Sosyal politika için artış getiriyor. Almanya’ya bak, ek bütçe yapmış, incelediniz mi Sayın Bakan? Size verebilirim çalışmayı, ne diyor? Hayat pahalılığına karşı düşük gelirli insanlara ek maddi destek çıkmak için ek bütçe getiriyor. Çocuk başı yardımı 200 euro, aile başı yardımları 400, 500, 1.000 euro artırayım diye bunu yapıyor. Niye? Doğal gaz fiyatları artmış, enerji fiyatları artmış. “Ben bunları artıracakım.” diyor ama kimlere yapıyor, biliyor musunuz Sayın Bakan? Yoksullara yapıyor. Siz ne yapıyorsunuz? Diyorsunuz ki: “Enerji fiyatları arttı. E, ben, kardeşim buna destek veriyorum.”

Peki, ben size sorarım. Geçtiğimiz yıl da aynı şeyi yaptınız. Bir gecekondu oturan yurttaş için 1.000 liralık doğal gaz faturası gelirinin üçte 1’i, dörtte 1’idir; bir villada oturan için gelen doğal gaz faturası gelirinin binde 1’i değildir. Siz, gecekondu oturan yurttaşla villada, yalıda oturan yurttaş aynı şekilde destekliyorsunuz. Bu destek midir Sayın Bakan? Değildir. İşte, vicdanın buralarda bir yerde işlemesi gerekir.

Bakın, Sayın Bakan, politikalarınız sonucunda zengin daha zengin, yoksul daha yoksul niye oldu? Kur garantili mevduat yasası buraya geldi, Değerli Bakan Yardımcısı arkadaşım da burada savundu; siz yoktunuz, biz eleştirilerimizi keşke size söyleyebilseydik. Arkadaşımız dedi ki: “Dua edin, tutsun.”

Bayağı da gündem oldu o günlerde. Ya, şimdi, bazı şeyler dua ederek tutmaz, Allah akıl fikir vermiş bir yandan da. Dua tabii ki önemlidir ama akıl fikir de vermiş Allah, öyle değil mi? Allah bize akıl fikir vermiş.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Biz her işimizde dua ederiz. Duamızı dalgaya aldın yine. Duamızı ağzınıza almayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, dolar 18 liraya patladı, şimdi, biz dedik ki: Bu yolda... “Faiz sebep, enflasyon sonuç.” dediniz, öyle değil mi? Ve “Faiz sebep, enflasyon sonuç.” dedikten sonra faizi yüzde 19’dan yüzde 14’e düşürdünüz Sayın Bakan, yalnızca 5 puan düşürdünüz, herkes gördü ki bu iktidarın enflasyonla mücadele etmek gibi bir derdi yok. Bunun üzerine bir enflasyon sarmalına girdik, öyle değil mi? Yani enflasyonla mücadeleyi bırakırsanız o ülke enflasyon sarmalına girer.

Şimdi, bakın, size şunu soracağım, net bir soru soruyorum: Bütün dünya şu anda enflasyona karşı faiz yükseltiyor, bütün dünya.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Nerede?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütün dünya diyorum, bütün merkez bankaları, bütün iktidarlar. Bakın, bizim haricimizde bütün dünya. Siz diyorsunuz ki: “Faiz sebep, enflasyon sonuç. Biz düşürdük, daha da düşüreceğiz.” Bu, Temel fikrasına benziyor. Hani, Temel otobana girmiş, karşıdan arabalar geliyor. Ya, Temel bakıyor, kan ter içinde yol almaya çalışıyor, radyoda bir anons: “Biri otobanda ters yola girmiştir, dikkatli olun.” Temel de diyor ki: “Biri değil, hepsi hepsi.” Yani herkesin yanlış yoldan geldiğini ifade ediyor Temel. Şimdi, Sayın Bakan, siz buradaki Temel misiniz, onu soracağım. Yani ters yoldan gittiğinizi mi düşünüyorsunuz, yoksa herkesin yanlış yoldan gittiğini mi düşünüyorsunuz? Yani bütün dünya yanlış gidiyor, mesela FED enflasyonu kontrol altına almak için faiz yükseltiyor, yanlış yapıyor. Avrupa Merkez Bankası “Faiz yükselteceğim.” diyor, yanlış yapıyor. Bütün dünya merkez bankaları enflasyonu kontrol altına almak için faiz yükseltiyor, siz diyorsunuz ki: “Onların hepsi yanlış, ben doğruyım.” Peki, ben size şunu söyleyeceğim: Biliyorsunuz, enflasyon yüzde 19’daydı faiz yüzde 19’dayken. Sizin dediğiniz doğru olsaydı Sayın Bakan, şu anda enflasyon yüzde 10’a düşmüş olsaydı, ben sizden özür diler ve teşekkür ederdim ama sizin demeniz üzerine enflasyon resmî olarak yüzde 73’e, halkın enflasyonu yüzde 150’ye yükseldi.

Şimdi, normalde öz eleştiri vermek önemlidir arkadaşlar. Bakın, bizim demokrasi kültürümüzde yok Sayın Başkan, yani hangi parti olursa olsun, kim orada oturmuşsa öz eleştiri vermemiş ama siz milletin bir vekilisiniz. Şimdi, bir insan yanlış yapabilir, benim buna da itirazım yok, hepimiz Allah’ın kuluyuz yani yanlış yapmamak Allah’a mahsus, yanlış da yapılabilir ama önemli olan yanlış görebilmek ve bu yoldan vazgeçmek, “Ya, bu yol yanlış, biz bundan vazgeçiyoruz.” demek.

Niye bunu söylüyorum, biliyor musunuz? Bakın, ateş bacayı sarmak üzere Sayın Bakan, yani uyguladığınız politikalar sonucunda enflasyonumuz patladı, vatandaşın alım gücü yok oldu, döviz kurları patladı. Bunun sonucunda da Sayın Bakan, şu anda döviz kurunu tutmak için -eski Bakanımızın da yardımcısıydınız Berat Bey’in döneminde, 128 milyar dolar yakıldığı gibi- benim tahminime göre son beş ayda yani aralıktan bu zamana 35-40 milyar dolar yaktınız, 60-70 de olabilir, bilmiyoruz yani 50 de olabilir 60 da olabilir, açıklamıyorsunuz, sonradan bulacağız bu rakamları.

Şimdi, ne yaptınız? İhracatçılara “Dövizini bana getir arkadaş.” dediniz, yetmedi. Bütün dövizleri kendinize bağladınız, reeskont kredilerini, bilmem neleri ama Merkez Bankasının net rezervi şu anda 4-5-6 milyar dolara düşmüş durumda yani şu andaki harcanabilir net rezervinden bahsediyorum, geri kalan swaplar falan, onları harcamaya kalksanız herhâlde karşı ülke bankaları itiraz eder yani neredeyse iflas durumundayız. Şimdi, bu noktada ya bir manevra yapmanız lazım... Dün, maalesef, bakanlarımızı

gördük -üzüldük de- hepsi tek sıra dizilmişler, Muhammed bin Selman geldi, efendim, “Ondan 3-5 milyar dolar gelir mi, gelmez mi?” Ülkem adına utanç duydum, bunu söyleyebilirim, gerçekten ülkem adına utanç duydum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sadece Selman mı öyle?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çünkü, bakın, dört yıl önce “Katil.” dediniz ve Cemal Kaşıkçı’ya “Şehit.” dediniz ve Cumhurbaşkanı Erdoğan dedi ki: “Bunun sorumlusu Muhammed bin Selman’dır.”

(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, söz verdiğimde cevap verin, söz verdiğimde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu kişiye karşı...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Devlet protokolü böyle...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bankadaki, şu anda Merkez Bankasındaki kasa tükenince, Merkez Bankasının kasası...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, müdahale eder misiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, söz verdiğimde cevap verin.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, Fransa Devlet Başkanı gelse aynı şey olmayacak mı Başkanım?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Devlet Başkanı değil o, bir tane prens...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, devlet başkanı değil, bir tane prens ya! Devlet başkanı değil, devlet başkanı değil ki, değil devlet başkanı, prens ya! Bir tane prensin karşısında, bir krallığın prensi karşısında bütün bakanlar orada tek sıra dizilmişler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, ifade ettiniz tepkinizi, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben bunun utanç verici olduğunu düşünüyorum. Niye böyle olduğunu düşünüyorum? Kasa tükendi, işte, ülkemizde bir Cemal Kaşıkçı şehit edildi, bunun sorumlusu olarak ortaya konuldu, Cumhurbaşkanı bunu ortaya koydu...

SALİH CORA (Trabzon) – Çarpıtma, çarpıtma...

ORHAN YEGİN (Ankara) – O sizin bakış açınız...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cumhurbaşkanı ortaya koydu...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Siz insanlara bu menfaatler üzerinden değer biçtiğiniz için herkesi öyle zannediyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, müdahale eder misiniz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, değerli arkadaşlar, sıranız geldiğinde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Cumhurbaşkanı bunu ortaya koydu, Cumhurbaşkanı bunu ortaya koydu ve bunun sonucunda kasa tükenince Muhammed bin Selman’ın önünde tek sıra duran bakanlar görüntüsü doğru değil arkadaşlar.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sizin insanlara yaklaşımınız bu. Bundan ne menfaat sağlıyorum ne zarar görürüm; ona göre kabul ediyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu, ülkemiz adına utanç vericidir ama kasa tükenince her şeyi yaparlar. Bakın, batmış bir esnaf ne yapar Sayın Bakan? Tefeciye gider, değil mi? Tefeciye düşer. Hazinemiz bugün borçlanmaya kalksa yüzde kaçla borçlanacak Sayın Bakan? Yüzde 12’den aşağı dolar bazında borçlanamaz. Çıkın, bugün, şu anda hazinemizin borçlanmasına yüzde 12’den aşağı borçlanamazsınız. Niye? Yüzde 8,5 swap faiziniz var. Yani uyguladığımız politikalar Türkiye’yi daha kırılgan yaptı. Bu yüzden de Türkiye’ye borç verenler Türkiye’de parasının batma riskinin yüksek görüyor, yüzde 8,5 kasko sigortası istiyor, üzerine de 3,5 Amerikan faizi; yüzde 12’den aşağı borçlanamazsınız. Bu iflas etmek demektir. Yüzde 12’yle de borçlanırsanız gelecek kuşakları daha fazla ipotek altına alacaksınız. Sayın Bakan, bu açıdan yolunuz yanlış.

Bakın, size söyleyeyim: Bu bütçe halkın bütçesi olmalıydı, siz patronların bütçesini getirmişsiniz buraya. Bu bütçede asgari ücretle ilgili bir şey söylediniz mi, asgari ücret artacak dediniz mi? Sayın Numan Kurtulmuş önce “Artacak gibi.” dedi, sonra geri aldı “Yok, emekliler için demiştim.” dedi. 4.250 liraya bir yurttaşımızın çalışmasını siz reva görebiliyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, süreniz bitmiştir. Bu konuyu bir hızlıca toparlarsanız sevinirim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir dakika rica edeceğim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, 4.250 liraya bir işçi çalışabilir mi, hayatta kalabilir mi? Açlık sınırı 6 bin lira. Bakın, yalnızca mutfak masrafı; bütün kira ve faturaları da katarsak 20 bin liranın altında para giren ev yoksul. Kaç eve 20 bin lira giriyor Sayın Bakan, söyler misiniz? Türkiye’de kaç eve 20 bin lira giriyor? Çok az eve 20 bin lira giriyor. Halkımızın büyük çoğunluğu yoksul demek. Bu bütçeyi kimin için seferber etmemiz gerekiyor? Saraylar, güvenlikçi politikalar, faiz politikaları için değil yoksullaştırdığınız kesimler için seferber etmemiz gerekiyor, kaybedenler için seferber etmemiz gerekiyor; bu, yok burada.

Bakın, şunu söyleyeyim: Çiğerlerimiz yandı, ormanlarımız yandı, değil mi Sayın Bakan? Biz Plan ve Bütçe Komisyonunda önerge verdik -arkadaşlar hatırlarsınız- 20 tane gece görüşlü yangın söndürme uçağı ve helikopteri alınsın diye önerge verdik, 10 milyar lira, burada önerge; 10 milyar lira koyalım dedik “Hayır.” dediniz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Gece görüşlü de yazıyor mu öyle?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, gece görüşlü, gece çalışabilen. Bakın, ilk gün, ilk gece bu helikopter ve uçaklar bizde olsaydı...

SALİH CORA (Trabzon) – Önergede öyle yazmıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle yazıyor, bakabilirsiniz kayıtlara, bakarsınız.

SALİH CORA (Trabzon) – Bakalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, şöyle söyleyeyim: Bu helikopter ve uçaklar -son teknoloji olarak söylüyoruz Sayın Bakan- bizde olsaydı ilk gece çalışırlardı ve yangını küçükken söndürebilirdik. Ama Sayın Bakan, bu uçakları aldırmadınız, kur garantili mevduata 40 milyar lira veriyorsunuz, o parayla 100 tane gece görüşlü yangın söndürme uçağı alınır.

Bakın, bu bütçede Kredi ve Yurtlar Kurumuna borçlu gençler yok, bu bütçede emeklilikte yaşa takılanlar yok, bu bütçede çiftçiler yok; çiftçi desteklerini 13 milyar lira artırıyorsunuz, bu son baharda nasıl gübre atacak, nasıl tohum atacak, bunun hesabını vermiyorsunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, bu açıdan bu bütçe vicdansız ve adaletsiz bir bütçedir, yeni bir bütçedir.

Sayın Başkan, sizi de eleştiriyorum, bu yeni bir bütçedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yeni bütçeyi de bu usulde tartışmamamız gerekiyordu, bütün kalemlerini enine boyuna tartışmamız ve görüşlerimizi sunmamız gerekiyordu.

Ben yine de teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun, maddelerde devam ederiz tartışmalara.

Sayın Mustafa Kalaycı, MHP Grubu Sözcüsü olarak buyurun.

Süreniz yirmi dakikadır.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Bilindiği üzere, 2022 yılı merkezî yönetim bütçesinde bütçe ödenekleri 1 trilyon 751 milyar lira, bütçe gelirleri 1 trilyon 472,6 milyar lira, bütçe açığı ise 278,4 milyar lira olarak öngörülmüştür.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifiyle, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu eki cetvellerde değişiklik yapılmak suretiyle başlangıç ödeneklerine toplamda 1 trilyon 80,5 milyar lira ödenek eklenmekte, bütçe gelir tahmini de 1 trilyon 80,5 milyar lira artırılmaktadır. Buna göre, 2022 yılı bütçe başlangıç ödenekleri yüzde 61,7 oranında, bütçe gelirleri ise yüzde 73,4 oranında artmaktadır; bütçe açığı değişmemekte, 278,4 milyar lira olarak kalmakta ancak bütçe açığının millî gelire oranı azalmaktadır. Bütçe ödeneklerinin ve bütçe gelirlerinin ayrıntıları açık bir şekilde Sayın Bakanımız tarafından ifade edilmiştir. Orada da görüleceği üzere, eklenen ödeneklerin ağırlıklı bir kısmı memur aylıkları, emekli aylıkları, dul, yetim aylıkları, engelli, 65 yaş aylıkları, konutlarda doğal gaz için uygulanan sübvansiyon, sosyal yardımlara yapılan ödemeler, tarımsal destekler, belediyeler gibi kalemlerin yer aldığını hepimiz görüyoruz.

Değerli arkadaşlarım, ocak-mayıs dönemi bütçe gerçekleştirmelerine göre geçen yıl 7,5 milyar lira bütçe açığı verilmiş iken, bu yıl 124,6 milyar lira bütçe fazlası elde edilmiştir. Bütçe giderlerinde yüzde 74,5 oranında 409,8 milyar lira artış olmasına karşın, bütçe gelirlerinde yüzde 99,9 oranında 541,9 milyar lira artış bulunmaktadır; vergi gelirlerindeki artış yüzde 108 düzeyindedir. Bütçe giderlerinde yaklaşık olarak enflasyon düzeyinde artış söz konusu iken, bütçe gelirleri 2'ye katlamıştır. Açık bir şekilde görülmektedir ki Türkiye'nin yatırım, üretim, istihdam ve ihracata dayalı büyüme politikasında sergilediği yüksek performans bütçe gerçekleştirmelerine de yansımaktadır.

Türkiye büyüyen, güçlenen ve yükselen bir ülkedir. Makroekonomik veriler dikkate alındığında, küresel ölçekteki gelişmeler ve mukayeseli değerlendirmeler Türkiye ekonomisinin giderek güçlendiğini ortaya koymaktadır. Nitekim, 2020 yılında küresel ekonomi yüzde 3,3 daralırken Türkiye ekonomisi yüzde 1,8 oranında büyümeyi başarmıştır. Türkiye, 2021 yılında yüzde 11, 2022 yılı birinci çeyreğinde yüzde 7,3 büyüme oranlarıyla dünyada en yüksek büyüme kaydeden birkaç ülke arasında yer almıştır; 2022 yılı ikinci çeyreğine ilişkin öncü göstergeler de olumlu yöndedir.

Uluslararası kuruluşlar tarafından bu ay açıklanan raporlarda, küresel ekonomi ve birçok ülke ekonomisinde büyüme beklentileri aşağı yönlü revize edilirken, Türkiye ekonomisine dair büyüme tahminleri yukarı yönlü revize edilmektedir. Nitekim, 2022 yılına dair küresel ekonomik büyüme tahminini OECD yüzde 4,5'tan yüzde 3'e, Dünya Bankası yüzde 4,1'den yüzde 2,9'a, Fitch Ratings

yüzde 3,5'tan yüzde 2,9'a düşürürken, Türkiye ekonomisine dair büyüme tahminlerini OECD yüzde 3,3'ten yüzde 3,7'ye, Dünya Bankası yüzde 2'den yüzde 2,3'e, Fitch Ratings yüzde 2,4'ten yüzde 4,5'a yükseltmiştir.

Başta ABD ve Avrupa ülkeleri olmak üzere, birçok ülkede ekonomik faaliyetler önemli ölçüde yavaşlamış, büyüme beklentileri geri çekilmiş ve resesyon endişesi yaşanmakla birlikte, Türkiye ekonomik büyümede çok iyi performans göstermektedir. Yatırım, üretim ve ihracattaki artış, sağlıklı ve nitelikli bir büyümeye de delalet etmektedir. Büyümenin dinamiklerinden olan makine, teçhizat yatırımları 10 çeyrektir üst üste artış kaydetmiştir. Makine teçhizat yatırımları 2022 yılı ilk çeyreğinde de yüzde 10,5 oranında artmıştır.

Türk ekonomisinde çarklar dönmektedir. Türkiye, tüm güçlüklerle rağmen üretmekte, üretimine var gücüyle devam etmektedir. Üretim ve ihracatın kaynağı hâline gelen ve doğrudan istihdam sağlayan organize sanayi bölgeleri Türk sanayisinin gururu gelmiştir. 2021 yılında yüzde 16,6 artan sanayi üretimi, 2022 yılının birinci çeyreğinde yıllık bazda yüzde 10,3; nisan ayında ise yıllık yüzde 10,8 oranında artış kaydetmiştir. İmalat sanayi kapasite kullanım oranı 2022 Mayıs ayı itibarıyla yüzde 78 seviyesine kadar çıkmıştır. Sanayi üretimi, uzun süredir devam eden arz kısıtlarına rağmen esnek ve dayanıklı yapısıyla büyümeyi ve iş gücü piyasasını desteklemektedir. Nitekim, istihdam, 2022 yılı Nisan ayı itibarıyla geçen yılın aynı ayına göre 2 milyon 161 bin kişi artarak tarihi seviye olan 30 milyon 371 bin kişiye ulaşmıştır. İş gücüne katılma oranı yıllık 1,6 puan yükselerek yüzde 53,1'e, istihdam oranı ise 2,7 puan yükselerek yüzde 47,1'e çıkmıştır. Aynı dönemde işsizlik oranı yıllık bazda 2,4 puan düşerek yüzde 11,3'e, genç işsizlik oranı 5,2 puan düşerek yüzde 18,8'e, atıl iş gücü oranı ise 5,5 puan düşerek yüzde 21,7'ye gerilemiştir. Salgın döneminde azalan istihdam ve artan işsizlik artık geride kalmış, istihdam ve işsizlik oranı üç yıl önceki seviyesinden daha iyi bir duruma gelmiştir.

Son dönemde Türkiye'nin küresel ticaretteki konumu önem kazanmış, ekonomimizin sahip olduğu görelî avantajları değerlendirebileceği bir fırsat penceresi de oluşmuştur. Bu dönemde ekonomimiz hızla bölgesel bir üretim ve lojistik merkezine dönüşmektedir.

Ülkemizde millî teknoloji hamlesi başlatılmış olup yerli ve millî üretimi artırma, stratejik alanlarda dışa bağımlılığı azaltma yönündeki politikalar uygulanmaktadır. Türkiye 2021 Yılı Küresel İnovasyon Endeksi'nde 10 basamak birden yükselerek tarihindeki en iyi sıralamaya ulaşmış, en büyük sıçrama kaydeden ülkeler arasında 2'nci, orta üst gelirli ülkeler grubunda da 4'üncü sıraya çıkmıştır. Millî teknoloji hamlemizin sonuçları birçok sektörde alınmaktadır. Türkiye özellikle yerli ve millî savunma sanayisinde zirvededir.

Savunma sanayisi alanında aralıksız devam eden ve her biri milletimizi gururlandıran yerli ve millî üretimlerimiz dış pazarda artan bir ilgi görmüş, birçok ülke satın almak için sıraya girmiştir. Yakın zamanda kara yollarında millî otomobilimiz TOGG, gökyüzünde de insansız savaş uçağımız KIZILELMA Türk milletine büyük bir gurur daha yaşatacaktır.

Ekonomik büyümede ihracat odaklı bir dönüşüm yaşanmaktadır. İhracatçılarımız tüm zorluklara meydan okumakta, maşallah, her ay tüm zamanların en yüksek ihracat rakamlarına ulaşmaktadır. İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi Mayıs ayında 53,2 olarak kaydedilerek, ihracat pazarlarının talep koşullarındaki iyileşme eğilimi on altı aya ulaşmış olup ihracat ikliminde güçlenme sürmektedir. Salgına, savaşa, yaptırımlara, girdi fiyatlarındaki yüksek artışa ve nakliye sorunlarına rağmen ihracatta sağlanan başarının ithalat artışı öne sürülerek gölgelenmesi mümkün değildir. Ukrayna-Rusya savaşı nedeniyle enerji fiyatları keskin bir şekilde yükseldiğinden, 2022 Ocak-Nisan döneminde toplam ithalattaki 42,3 milyar dolarlık artışın önemli bir kısmı enerji fiyatlarının çok yükselmesinden dolayı enerji ithalatında yaşanan artıştan kaynaklanmaktadır.

İthalatta en fazla bağımlı olduğumuz enerji alanında yerli ve millî enerji atılımı kapsamında çok önemli yatırımlar yapılmaktadır. Yapılan bir analiz raporuna göre, rüzgâr ve güneş enerjisinden elektrik üretimi son on iki ayda 7 milyar dolarlık fosil yakıt ithalatını önlemiştir. Türkiye yenilenebilir enerji kurulu gücünde Avrupa’da 5’inci, dünyada 12’nci konumdadır. Nükleer enerji üretimi 2023 yılında başlayacaktır. Karadeniz’de keşfettiğimiz 540 milyar metre-küp doğal gaz da yine 2023 yılında sisteme bağlandığında enerjide dışa bağımlılığımız azalacaktır.

Türkiye turizm gelirlerinde de rekor kırmaktadır. 2022 yılı birinci çeyreğinde elde edilen 5,5 milyar dolarlık turizm gelirimiz, tarihî rekorlar kırdığımız 2019 yılının birinci çeyreği rakamını aşmış ve geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 122,4 oranında artmıştır. Turizm gelirimiz bu yıl hedeflenen 35 milyar doları da inşallah aşacaktır. İhracatta ve turizm gelirlerindeki yüksek artış ve enerji ithalatındaki azalma ödemeler dengesine olumlu katkı sunacaktır. Sürekli döviz fazlası verir hâlde gelmemiz hem finansal istikrar ve fiyat istikrarı hem de sürdürülebilir yüksek büyüme açısından önemlidir.

Bankacılık sektörümüz sağlam bir bünyeye sahip olup sermaye yeterliliği standart oranı yüzde 20’ye çıkmış, kredilerin takibe dönüşüm oranı ise yüzde 2,6 düzeyine kadar inmiştir. Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi, 2022 Nisan Aylık Bülteni’ne göre, bireysel kredi ve/veya bireysel kredi kartı borcunu ödememiş gerçek kişi sayısı -aylar itibarıyla- son aylarda azalmaktadır. Protestolu senet sayısı ve tutarı da yine çok önemli düzeyde düşmüştür.

Değerli arkadaşlarım, dünya ekonomisi olağanüstü gelişmelerin yaşadığı bir dönemden geçmektedir. Küresel ekonomide arz talep dengesizliklerine, belirsizliklere ve emtia fiyatlarının yükselmesine yol açan salgının olumsuz etkileri giderilmeye çalışılırken, şubat ayında başlayan Rusya-Ukrayna savaşıyla tedarik zincirlerinde yeni dar boğazlar oluşmuş, ham madde fiyatlarında büyük artışlar meydana gelmiştir. Özellikle doğal gaz, petrol ve kömür fiyatları anormal düzeyde artmış, enerji kaynaklarında meydana gelen yüksek artışlar her alanda maliyetleri yükseltmiş, emtia fiyatlarının daha da artmasına neden olmuştur. Enflasyonun tırmanışı her ülkenin ortak sorunudur. Yüksek enflasyon ekonomiler için ciddi bir sorundur ve ekonomik dengelere zarar vermektedir. Enflasyon, ABD ve Avrupa ülkeleri başta olmak üzere, birçok ülkede son otuz, kırk yılın zirvesine çıkmıştır. Birçok ülkede ekonomik faaliyetler yavaşlamış, büyüme beklentileri geri çekilmiş, resesyon endişesi tüm dünyayı sarmıştır. Başta Avrupa ülkeleri olmak üzere, birçok ülkede enerji ve temel gıda ürünlerine ulaşım zorlaşmış, marketlerde raflar boşalmış, un, makarna, şeker, ayçiçeği yağı gibi gıda ürünlerinin satışlarına kilo ve adet sınırlamaları getirilmiştir. Avrupa’da doğal gaz dağıtımının karneye bağlanması, belli limitler dâhilinde satış yapılması konuşulmaktadır.

Ülkemizde de küresel fiyat artışlarının etkisiyle enflasyon yükselmiştir. Bununla birlikte, döviz kurlarındaki artışlar enflasyonu daha da körüklemiştir, hayat pahalılığı insanımızın geçim standartlarını olumsuz etkilemiştir. Hükûmetimiz, bir yandan enflasyondaki tırmanışın engellenmesi ve dövizdeki yapay yükselişin durdurulması amacıyla etkin tedbirler alırken, bir yandan da gelir artıcı politikalarla vatandaşlarımızın enflasyona ezdirilmemesini amaçlamaktadır.

Döviz kurlarında yaşanan artışlar temelsiz ve ekonomik gerçeklerle bağdaşmamaktadır. Biraz önce ifade ettim, Türk ekonomisinde çarklar dönmekte, Türkiye üretmektedir. Sanayi üretimi ve makine, teçhizat yatırımları uzun süredir çift haneli büyümektedir. Türkiye, istihdamda 34,4 milyon kişiyle tarihinin en yüksek seviyesine ulaşmıştır. İhracatımızda ve turizm gelirlerimizde rekorlar kırılmaktadır.

Dünya enerji fiyatları anormal oranda yükseldiğinden son dönemde ithalat rakamlarında ve cari açığımızda bir artış söz konusudur. Bu yılki dört aylık cari açık 21,1 milyar dolar, yıllıklandırılmış cari açık ise 25,7 milyar dolardır. Ocak ayında yüksek seviyeye yükselen cari açık, sonraki aylarda her geçen ay azalma kaydetmektedir. Geçmişte 75 milyar dolara varan cari açık verildiği yılları gören

Türkiye, cari açığın millî gelire oranı bakımından da birçok ülkeden iyi durumdadır. Türkiye, kamu borçluluğu, reel sektör borçluluğu, hane halkı borçluluğu bakımından da benzer ülke ortalamalarının oldukça altında, düşük bir riske sahiptir. AB tanımlı borçluluk oranı ülkemizde yüzde 42' iken, AB üyesi ülkelerde ortalama yüzde 90'ın üzerindedir. Türkiye, en zor dönemlerde bile dış borcunu hiç aksatmamış, hatta Osmanlı'dan kalan borçları ödemiş bir ülkedir. Buna karşın, Türkiye'nin risk primi, beş yıllık CDS, bugün itibarıyla 819 düzeyinde gösterilmektedir ama dış borçları bizden fazla ve birçok defa borçlarını ödeyemez hâle düşen Yunanistan'ın risk primi, yine, beş yıllık CDS 150 düzeyindedir.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Karşısında Avrupa Birliği var...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Hocam, ben örnek verdim. Diğer ülkelere de bakın.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 5 milyonluk, 10 milyonluk...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bu değerlendirmenin ekonomik veriler üzerinden hiçbir izahı yoktur. Ekonomik gerçeklere dayanmayan tarafgir ve ahlaksızca bir değerlendirme yapıldığı açıktır. Döviz baronları, faiz lobisi, fırsatçılar, işbirlikçiler faaldir. Türkiye'nin dış finansman temini ve borç ödeme kabiliyetinde zaaf oluşturmayı amaçlayan ve eş zamanlı olarak yatırım, üretim ve ihracat seferberliğini engellemek isteyen kötü niyetli bir tertip söz konusudur ama başaramayacaklar. Türkiye ekonomisiyle ilgili endişe ve karamsarlık havası yaymak, kargaşa ve kaos ortamı oluşturmak için var gücüyle uğraşanlar da bulunmaktadır. Hep aynı yöntemler, bildik ezberler, klişe sözler, şablon ifadeler sürekli devrededir. Bunlara kalsa, Türkiye bugüne kadar defalarca batmış, bitmiş, tükenmiş, yerle yeksan olmuştu. Dönemsel ekonomik ve sosyal sorunları hatta salgın, deprem ve orman yangınlarına varıncaya kadar her olaydan sokak hareketi çıkarmak için çırpınanların varlığı da bir gerçektir. Engin bir sağduyuya sahip Türk milleti, bugüne kadar tezgâhlanan oyunlara gelmemiş, sokak çağrılarına prim vermemiştir. Toplumsal barış ve huzur ortamımızı bozmak için çalışanlara ne devletimiz ne de milletimiz müsaade edecektir.

Türkiye, bir yandan pandemi ve savaş kaynaklı ekonomik sorunlarla bir yandan terörle başarılı bir mücadele verirken diğer yandan da maruz kaldığı bölgesel ve küresel dayatmaları, ekonomik ve siyasi baskıları Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin sağladığı imkânlarla alınan etkili tedbirler sayesinde boşa çıkarmaktadır. Türkiye, çok yönlü ve insani dış politika anlayışıyla, bölgesel gelişmelerin belirleyicisi, küresel düzeyde etkili bir aktör konumuna gelmiştir. Türkiye; yatırım, üretim, istihdam ve ihracat odaklı büyüme politikası ve millî teknoloji hamlesiyle, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin güçlü yönetim yapısıyla, çok yönlü, insani, dengeli ve etkin dış politika anlayışıyla, millî birlik ve dayanışma ruhu içinde lider ülke Türkiye'ye doğru kutlu yürüyüşünü kararlılıkla sürdürmektedir. Her alanda hızlı ve etkili karar mekanizmasının işlemesi gereken günümüz koşullarında, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle bu sağlanmış, Türkiye siyasi istikrara ve özgüvene kavuşmuş, ayak bağlarından kurtulmuştur. Güçlendirilmiş parlamenter sistem ezberi, içi boş günü kurtarmaya dönük, taktik bir adımdır. Türk milleti parlamenter sistem döneminde yaşadığı siyasi istikrarsızlıkları, hükûmet krizlerini, kısa süreli koalisyon ve azınlık hükûmetlerini, koalisyon ve milletvekili pazarlıklarını, vesayet odaklarının hükûmetlere müdahalelerini, darbe ve darbe girişimleriyle kaybedilen on yıllarını unutmamıştır. Türkiye eskiye dönmeyecek, geriye gitmeyecektir.

Ben teklifin hayırlı olmasını diliyorum, teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Kalaycı.

Sayın Durmuş Yılmaz, süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli Bakan Yardımcıları, saygıdeğer bürokratlar ve basınımızın değerli mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, otuz sayfalık bir sunumda bulundunuz. Sunumunuzun hiçbir yerinde şu anda görüşmekte olduğumuz ek bütçeye neden ihtiyaç duyulduğu, hangi ekonomik nedenlerin bizi bu noktaya getirdiği konusunda tek cümle etmediniz, herhangi bir açıklama yapmadınız. Fakat sizi bir konuda takdir ediyorum ve sizi tebrik ediyorum. Gerçekten siz zengin sevicisiniz, zengini çok seviyorsunuz, bu konuda da samimi olduğunuza kesinlikle inanıyorum. Garo Bey biraz önce bir konuşmanızdan belge gösterdi ama onu inkâr ettiniz, dediniz ki: “Bizim programımızdan dar gelirliiler değil, zenginler yararlanıyor.”

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – İnkâr etmedim...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Onun dışında, zenginlere döndünüz, dediniz ki: “Daha ne istiyorsunuz? Enflasyonun altında bir orandan size kredi veriyoruz, mutlu olmalısınız.” ve şu sunumunuzda da yine, aynı şekilde “Kamuya iş yapan yüklenicilere vergi borçlarıyla, kamudan alacaklarına mahsuplaşma imkânı getirdik. Böylece firmalar gecikme kaynaklı faiz yükünden kurtulmuş, vergi borcu nedeniyle katılamadıkları ihalelere verginin ödenmesiyle katılabilir duruma gelmişlerdir.” Yani İstanbul’daki havaalanını yapan şirketlerin borçlarının uzun müddet ertelenmesi; herhâlde bütün bunlar bunun içerisinde. Sizi bu konuda gerçekten tebrik ediyorum ve samimiyetinizin doğru olduğuna inanıyorum.

Eğer bu kitapçıkta sunduğunuz, özellikle konjonktürle ilgili olarak sunduğunuz ve bize verdiğiniz ve bizimle paylaştığınız bilgiler gerçekse ekonomimizin herhangi bir sorunu yok. Buna rağmen biz niye bir ek bütçe getirdik? Bunun anlamı nedir? Eğer gerçekten buradaki yaptığınız konjonktür analizi doğru ise bizim ekonomimizin herhangi bir sorunu yok. Buna rağmen biz niye bir ek bütçe getiriyoruz ve ilk yaptığımız 2022 bütçesinin büyüklüğüne yakın bir bütçeyi tekrar kamuoyunun gündemine sunuyoruz. Yani bunun, ihtiyacın nereden doğduğunun açık ve net olarak ortaya konulması lazım. Siz maalesef bu konuda herhangi bir şey yapmadınız.

Biz şunu biliyoruz zaten: 2021 yılı sonlarında 2022 yılı bütçesi görüşülürken o dönemde yaşanan kur hareketleri nedeniyle bütçenin daha uygulamaya konulmadan güncelliğini yitirdiğini, muhalefet tarafından gündeme getirildiğini siz de biliyorsunuz, biz de biliyoruz. Ancak bizim bu önerilerimiz, bu bütçenin güncelliğini yitirmesi konusu, tarafınızdan, iktidar tarafından şiddetle reddedildi ve inkâr edildi. Ek bütçe ihtiyacı bence daha o günlerde ortaya çıktı ve net olarak da bu ek bütçenin mutlaka bir noktada devam eden zaman içerisinde geleceği kesindi. Dolayısıyla görüşmekte olduğumuz ek bütçe yasa teklifinin hiçbir sürpriz tarafı yok bana göre. Sürpriz olan yılın üçüncü çeyreğinde beklenen ek bütçe teklifinin yılın ilk yarısında, hatta 5’inci ayın sonunda gelmiş olması. Bence bu bir sürpriz. Demek ki altı ay bile gitmedi bu bütçe.

“Ben ekonomistim.” dedikten sonra ülkenin 128 milyar dolarını arka kapı politikasıyla satın ezersen, bu da yetmezmiş gibi 84 milyonun alın terini bir avuç zengine “Dolar almasınlar.” diye aktarırsan, bu da yetmiyor, geçen süre zarfında üstüne bir 60 milyar dolar daha satarsan bütçe elbette yetmez ve ek ödenek ihtiyacı ortaya çıkar. Bu, eşyanın tabiatı gereğidir.

Evet, yüzde 73 TÜFE, yüzde 132 ÜFE enflasyonu olduğu bir ülkede yapılan bütçenin nefesi beş ayda kesilir ve tükenir ve beş ayda kesildi ve tükendi.

Evet, millî paranın değerinin dört beş ayda akla zarar teorilerle yarıya düştüğü ülkede bütçe dikiş tutmaz, çuval yırtılır. Evet, bütçe dikiş tutmadığı gibi, ülkenin önce para politikası iflas ettirilir, sonra da şimdi olduğu gibi gözler maliye politikasına dikilir. Şu anda siz söylediniz: “Artık maliye politikasının ve politika faizinin hiçbir önemi kalmadı.” dediniz.

Ek bütçe uygulamaları konusunda ülkemizin maalesef engin ve zengin bir tecrübesi var. 1970’li yılların sonlarında, en son 2004 yılındaki ek bütçeye kadar ülkemizde çok sık ek bütçe yapıldığını hepimiz biliyoruz. Çok sık ek bütçe yapılmasının temel motivasyonu o dönemde Merkez Bankası kaynağına erişim olanağı veren kısa vadeli avanstı. O uygulama iyiydi. Yürütmenin yaptığı ek bütçe ödeneğinin -bildiğiniz gibi- toplam ödeneğin yüzde 15’i kadar Merkez Bankasına nakit avans çekme imkânı vardı ve dolayısıyla da sıkıştığı noktada ek bütçe getirip yüzde 15 nakit avansı çekip işlerini yürütmeye çalışıyordu. Bu olanak bugün yok. Ama yürütme, Merkez Bankası yedek akçesine bir gecede yapılan muhasebe uygulaması değişiklikleriyle zarar gösteren değerlendirme hesabını kâra geçirmeyi becererek Merkez Bankası kaynağına el atmayı hiç tereddüt etmeden yerine getirdi. Hâlâ bu zihniyet, Merkez Bankası kaynağına ulaşma zihniyeti zihinlerden silinmiş değil ve siz yasaları bir noktada dolanarak veya doğrudan doğruya yasa geçirerek bu kaynaklara maalesef el attınız, geçmişin o hastalıklı durumunu uygulamaya tekrar getirdiniz.

Bugün global ekonomi ve finans piyasalarında esen ve esmeye başlayan kusursuz bir fırtına olduğunu hepimiz görüyoruz ve bu fırtına giderek yaklaşıyor ve bu konjonktür, işleri daha da sıkıntıya sokacak gibi görünüyor. Dolayısıyla sürekli rezerv satarak -politika üreterek- ülkenin büyük bir maceraya sürüklenmesinden ben şahsen korkuyorum. Böyle bir ortamda korkum odur ki sıkıştığınız bir noktada yine eskiye dönüp kısa vadeli avans uygulamasını tekrar devreye alma gibi bir durumunuzun olabileceği. İnşallah, ben yanlış çıkarım ve siz böyle bir şeye tevessül etmezsiniz.

Geçmişte, Sayın Numan Kurtulmuş “Eskiden Türk lirası çok değerliydi, yüksek miktarda ithalat yapılıyordu. Son yıllarda Türkiye yavaş yavaş çok şükür bundan uzaklaştı.” dedi. Acaba öyle mi? Gerçekten böyle mi? Sayın Bakan, “ihracat”, “yatırım”, “üretim”, “ve benzeri şeyler” derken ülkenin parasını pul etmek diye bir politika yok. Siz bu politikayla ülke parasını pula çevirdiniz ve vatandaş kendisini korumak için tedbirler aldı ve şu anda yaptığınız, uyguladığınız ekonomi politikaları bir tedbir değil; baştan yanlış yaptığınız politikaların sonucunda vatandaşın uğradığı zararı korumak için aldığınız bir önlem. Siz şu anda sebeple değil sonuçla uğraşıyorsunuz.

Reel olarak Türk lirası tarihi dip seviyelere gerilerken dış ticaret açığı 100 milyar dolara koşuyor. Şimdi, siz sunumunuzda detaylı bir şekilde ihracattan nasıl harikalar yarattığımızı paylaştınız, çok fazla da bilgi verdiniz fakat ithalat konusuna hiç değinmediniz. İthalat bu memlekette kimin sorumluluğunda? Herkes ihracattan söz ediyor ama kimse ithalattan söz etmiyor. İhracat yapabilmek için ithalat yapılmasının zorunlu olduğu bir ortamda ne Ticaret Bakanı ne siz ne de herhangi bir Hükûmet yetkilisi ihracattan söz ederken karşılığında hiç ithalattan söz etmiyor ve söz etmiyorsunuz. Dış ticaret haddi nedir bugün Sayın Bakanım? Bu dış ticaret haddi bizim lehimize mi, aleyhimize mi? Sözü ettiğiniz, o “Harikalar yarattı.” dediğiniz rakamlarla biz gerçekten ihracat üzerinden zenginleşiyor muyuz, yoksa bu ihracat bizi fakirleştiriyor mu? Lütfen buna bir cevap verin ve bunu kamuoyuyla da paylaşın ve konuşmalarınızı yaparken “ihracat” dediğiniz her noktada mutlaka “ithalat” sözcüğünü de kullanın ve ihracatın da nereye gittiğini kamuoyuyla paylaşın.

Eğer paranın değerini düşürmek iyi bir şeyse Sayın Bakanım, kur korumalı mevduatla milletin 170 milyar TL’sini niye yakıyorsunuz, niye yaktınız? Siz şu anda bu rakamla mutabık değilsiniz biliyorum ama bu hesabı kitabı doğru yapanlar bunun zaman içerisinde bu rakama ulaşacağını, belki bunu da geçeceğini öngörüyor.

Sayın Bakan, dediniz ki: “Biz enflasyonla mücadele yerine büyümeyi tercih ettik.” Bu bir ekonomik tercihtir, burada bir sıkıntı yok, siyasi iktidar tercihlerini ortaya koyabilir. Ama şunu bilin ki gerek yazımda gerekse fiili olarak gördüğümüz ekonomik yazılımda yapılan araştırmalar şunu gösteriyor ki enflasyonla büyüme, bir arada büyüme bir safsatadır. Bizim kendi tarihimiz gösteriyor ki enflasyonla büyüme çok kısa vadeli bir şey. Sonuçta, enflasyonu ortaya koyduğunuz zaman ne fiyat istikrarını sağlayabiliyorsunuz ne de büyümeyi sürdürülebilir hâle getiriyorsunuz ve milleti, vatandaşı, ülkeyi zenginleştirebiliyorsunuz. Enflasyon ekonomiyi değil, maalesef zengini büyütüyor; fakiri, garibanı eziyor. Biz bunu şu anda an itibarıyla yaşayarak tecrübe ediyoruz.

Sayın Bakanım, verdiğiniz bir demeçte dediniz ki: “Kur korumalı mevduatın bütçeye etkisi sınırlı kalmıştır.” Siz de biliyorsunuz ki kur korumalı mevduatın kur farkını yalnız hazine değil, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası da ödüyor. Eğer Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası şeffaf olup kur farkını açıklıyor olsaydı oradaki maliyetin de ne olduğunu bilecektik ama bunun ekonomik anlamı ve teknik anlamı şudur: Merkez Bankası, şu anda, yıl sonunda elde edeceği gelirden hazineye yapması gereken transferi öne çekiyor; onu, hazineye transfer etmek yerine kur korumalı mevduat sahiplerine ödüyor; dolayısıyla, dönem sonunda hazineye alacağınız kâr bugünden azaltılıyor ve başka yerlere transfer ediliyor.

Bütçede 40 milyar TL’lik bir ödenek öngörüyorsunuz. Sayın Bakanım, kamuoyu burada sizden kesinlikle bir cevap bekliyor, bir duruş bekliyor. Böyle bir politika seçeneğinin içerisine girdiniz, buradan çıkış stratejiniz nedir, böyle bir çıkış stratejisi var mı? Bu kur korumalı mevduat uygulaması ne kadar devam edecek? Altı ay, bir yıl, iki yıl, beş yıl veya daha fazla devam edecek mi? Ne zaman bu işin içerisinden çıkacağız, Türk lirası itibar kazanacak ve bizim yurttaşımız yabancının eurosunu, üretmediğimiz altını cebinde taşımayacak, itibarlı Türk lirasını taşıyacak? Böyle bir çıkış stratejiniz var mı? Tekrar ediyorum: Ne kadar süre devam edecek?

Siz, yine, sunumunuzun bir yerinde dediniz ki: “Ters dolarizasyon oldu.” Sayın Bakanım, birbirimizi kandırmayalım. Bu terminolojiyi siz kullanabilirsiniz ve kamuoyuna da satmaya kalkabilirsiniz. Siz şu anda uygulamakta olduğunuz politikayla aslında dövize bulaşmamış, Türk lirasında kalan ama zarar eden tasarrufları bile dolarize ettiniz; dolayısıyla, yüzde 60’lı seviyelerde dolaşan dolarizasyon oranını siz şu anda yüzde 70’lere, 75’lere çıkardınız. Dolayısıyla, bu, ters dolarizasyon değil. Dolara bulaşmamış, kendi hâlinde kalan ve Türk lirasına hâlâ güveni olan vatandaş ve tasarrufları bile dolarize ettiniz. Üç ayın sonunda elinde Türk lirası olan vatandaş ilave 1 Türk lirası alacak, onun Türk lirası portföyü daha da büyüyecek. Üç ay uzattınız, altı ay uzattınız, yedi ay uzattınız, on ay uzattınız, iki sene uzattınız; günün birinde, sonuçta mutlaka bu, Türk lirasına geri dönecek. Dolayısıyla, enflasyonu kontrol altına almadığımız, Türk lirasına güveni tesis etmediğiniz sürece o dövize talep artacak veya daha fazla dolarize olan o talebin arkasında döviz almak için daha fazla Türk lirası olacak; bununla nasıl baş edeceksiniz, bununla ilgili bir çıkış stratejiniz var mı? Kamuoyuna ne diyebilirsiniz?

Bunu şu anda, gerçekten, laf olsun diye söylemiyorum, inanarak söylüyorum ve bütün yurttaşlarımız da bunu böyle görmeli: Siz bu yöntemle, bu politikayla ekonominin temeline, özellikle de kamu maliyesinin temeline bir bomba koydunuz, bir dinamit koydunuz; ne zaman patlayacağını hep birlikte göreceğiz. İnşallah patlamaz ama bu gidişle bunun patlamaması mümkün değil. Dolayısıyla, yapılması gereken şey, bir makroçerçeve ortaya koyup, şu anda karşı karşıya olduğumuz sorunların kök nedenlerine inip o kök nedenlerin nasıl çözüleceği konusunda çözüm önerileri üretmek. Şu anda yaptığınız bütün iş: Aldığınız yanlış kararların sonuçlarıyla uğraşıyorsunuz, sebepleriyle uğraşmıyorsunuz; bu, böyle olmadığı sürece de zaman kazanıyorsunuz ama her defasında kazandığınız zamanı düzgün kullanmıyorsunuz ve sonuçta da hüsrana uğruyorsunuz. Onun için, böyle giderse

bu iktidar, benim kanaatimce, elini Merkez Bankasından çekmeyecek. Çok keyfi yani “karakuşu” diyebileceğim talimatlarla piyasanın ensesinde baskıdan vazgeçmeyecek, piyasaya sürekli baskı yapacak. Yani şu ana kadar aldığınız kararlarla, tedbirlerle; efendim, ihracatçıya “Önce dövizinin yüzde 25’ini sat, sonra yüzde 40’ını sat; o da yetmedi, eğer satmazsan Eximbank kredilerine ulaşamazsın.” veya efendim, Merkez Bankası Başkanına, şirketlere telefon edip “Başkanımızın selamı var, döviz satmanızı rica ediyor.” gibi cümlelerle, uygulamalarla bu işin içerisinden çıkılmaz, çıkılmaz. Efendim, yabancı para, yükümlülükler karşısında daha önce iştahla yaptığınız ve enflasyona endeksli tahvil ihracından ortaya çıkan yükün hafifletilmesi için döviz endeksli döviz yükümlülüklerinin karşılığında beş yıl ve daha uzun vadeli tahvilleri koydurmanız vesaireler, bunlar sonuç değil. Siz, daha Daha önce ektiğiniz tohumların neticesi sizi buraya getirdi ve siz bunlara tedbir alıyorsunuz. Bu, sizleri kurtarmaz; bu, ülkeyi de kurtarmaz. Serbest piyasaya ekonomik bir müdahalenin boş ve yanlış olduğunu kabul etmeyeceksiniz. Şu ana kadar ağzınızdan çıkan söylemlerinizi, bütün iktidar olarak serbest piyasanın dışında bir şey yapmayacağınız, serbest piyasaya uygun hareket ettiğiniz ama maalesef yaptığınız uygulamaların hiçbirisi serbest piyasa mantığıyla örtüşmüyor. Buna, sayın iktidar milletvekili arkadaşlarım kızabilirler, öfkelenebilirler ama lütfen bunu kabul edin.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Etmeyeceğiz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – En önemlisi, maalesef bunun arkasında, bunu yöneten bir kibir var. Bunu lütfen kabul edin ve tekebbürden ibaret bir kibir var. Pişmanlık duyup vazgeçip bunun böyle olmayacağını milletle paylaşmadığınız sürece bu çark kendi kendini yenileyecek ve biz bir adım ileri gidemeyiz. Buna kızacağınızı biliyorum ama yine de ben söylemiş olayım. Siz, varsa bir itirazınız bana söyleyin.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şöyle: Yani büyüsunuz bizden, o sizin kendi kibirli bakışınız diyorum ben.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum, sağ olun. Kibrin ne olduğunu -üç aşağı değil- biliyorum ben. Şu anda yapılanları görüyoruz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bu kadar mütevazı bir adama “kibirli” denir mi?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu kibir yanlış politikalarda ısrarınızı gerektiriyor. O kibirden kurtulmadığınız sürece bu işlerin çözülmesi mümkün değil.

Toparlayacak olursam şunu söylüyorum: Şu anda uygulamakta olduğunuz politika Sayın Bakanım, kök sebeplere yönelik değil, daha önce aldığınız ve hâlen almakta olduğunuz yanlış kararlarla ektiğiniz tohumların sonucu olarak ortaya çıkan ekonomideki bozulmaları düzeltmeye yönelik ve bir makro perspektifiniz yok, makro çerçeveniz yok. ... “On the spot” günübirlik, elinize gelen, önünüze gelen herhangi bir ekonomik meseleye tepki veriyorsunuz. O tepkinin diğer değişkenlere nasıl, ne ortamda, ne kadar sürede, nasıl etki yapacağı konusunda hiçbir hesabınız, kitabınız yok. Günü geldiğinde diğer etkilenenler ortaya çıktığında da ona bir başka tedbir veriyorsunuz ve ekonomiyi böylece götürmeye çalışıyorsunuz.

Bunun sonucu fakirleşme, bunun sonucu yoksullaşma, bunun sonucu açlık ve yokluk.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Cemal Öztürk, AK PARTİ Grubu Sözcüsü olarak buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan, Sayın Bakan Yardımcıları, Komisyonumuzun değerli çalışanları ve değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında ben de bugün vefat eden ülkemizin manevi rehberlerinden muhterem Mahmut Ustaosmanoğlu Hoca Efendi'ye Cenab-ı Allah'tan rahmet niyaz ediyor, ailesine, talebelerine, sevenlerine sabrı cemil niyaz ediyorum. Mekânı cennet, makamı âli olsun inşallah.

Bildiğiniz gibi, kamu idareleriyle, kamu iktisadi teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılmaktadır. Bu, Anayasa'mızın emredici bir kuralıdır. Devlet bütçesi, bütçe kanunuyla düzenlenir. Bütçe hakkı Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Millet adına bütçeyi Türkiye Büyük Millet Meclisi yapar ancak bütçeyi Anayasa'mıza göre hazırlama ve sunma hakkı da Cumhurbaşkanına aittir. Burada Anayasa ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu düzenleyici amir hükümler emreder.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisinde 17 Aralık günü kanunlaştırılmış 7.344 sayıyla kabul edilip yürürlüğe konulmuştur. Ancak aradan geçen çok kısa sayılabilecek altı aylık bir süre içinde dünyada ve ülkemizde meydana gelen ekonomik, siyasi ve doğal gelişmeler sonunda enflasyonun ne derece yükseldiğini hepimiz biliyoruz. Bu nedenle de bütçe ödeneklerinde artış yapılması zorunlu bir hâle gelmiştir. Aslında AK Parti hükümetlerinin 2003 yılından beri 2003 ve 2004 yılı hariç ek bütçe talepleri olmamıştır ki 2003'te de ek ödenek talebi başlangıç ödeneğine göre yüzde 3,1; yine, 2004 yılındaki ek bütçe talebinin de başlangıç ödeneğine göre ek ödenek talebi yüzde 2,3 olarak gerçekleşmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçtiğimiz 2018 yılından sonra da aradan geçen 2019, 2020, 2021 yıllarında ek bütçe talebi olmamıştır. Aslında AK PARTİ hükümetlerinin ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemindeki AK PARTİ'nin anlayışının esası, ekonomide enflasyonla mücadele olmuştur ve hepimizin bildiği gibi, enflasyon yüzde 8'lerin altına, yüzde 6'lara kadar indirilmiştir. Ha, bugün niye buna ihtiyaç duyuldu geldiğimiz noktada? Değerli arkadaşlar, buna baktığımızda, aslında 2021 yılı sonuna doğru küresel salgının yavaş yavaş etkisini azaltmasına rağmen başka riskler ortaya çıktı, biraz önce Sayın Bakan sunumunda da buna değindi. Bunlar nelerdi? İşte, dediğim gibi, enflasyon hızla yükselmeye başladı bütün dünyada, tedarik zincirinde bozulmalar meydana geldi, emtia fiyatları rekor seviyelere ulaştı ki başta petrol ve doğal gazda. Yine, biraz önce Sayın Bakan değindi, petrolün varili 120 dolarlara dayandı. Doğal gaz saat başına megavat olarak 130 avroya kadar çıktı ve hepsinden de önemlisi –bize göre- bizim yanı başımızda 2 tane denizden komşu ülke olan Rusya-Ukrayna savaşı, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de makroekonomik dengelerin ve görünümün tahminlerin üstünde değişimine neden oldu.

Tabii, kıyaslayacak olursak –önüme bazı rakamlar aldım ben- mesela yıl başında, aralık ayı sonu itibarıyla Amerika Birleşik Devletleri'nde Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) yüzde 1,4 iken geçtiğimiz ay itibarıyla yüzde 8,6'ya yükseldi ki bu 6,14 kat artışı ortaya koyuyor, 6 kat artmış. İspanya'da enflasyon yüzde 1 iken 2021 yılı sonunda, şu anda yüzde 45 yani rakamlara ben de inanmadım da tekrar teyit etme mecburiyeti duydum, bu da 45 katı ifade ediyor. Yine, İngiltere'de –yani belli başlı ülkeleri aldım- binde 7 iken enflasyon sene sonunda, şu anda yüzde 9,1; 13 kata ulaşmış arkadaşlar. Rusya'da –ki Rusya biliyorsunuz enerji ihracatçısı bir ülke, savaş var gerçi ama enerji ihraç etmesi çok büyük bir avantaj- enflasyon yüzde 6,7 iken şu anda yüzde 31,1 yani 4,6 kat yükselmiş.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Savaşıyor. Savaş enflasyon demek.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Savaşıyor ama İngiltere savaşmıyor, 13 kat; Amerika 6 kat ve İspanya 45 kat; bunu çoğaltabiliriz. Türkiye'ye gelelim. Türkiye'de de yüzde 36,08 iken yüzde 73,5'a kadar yükselmiş enflasyon, bu da yaklaşık 2 kat. Yani bu göstergeler bize neyi ifade ediyor?

Enflasyonla bütün dünyanın başı dertte. Nitekim Sayın Bakanın sunumunda ek bütçe talebi yapan –ne dedi- Almanya, Güney Kore, Japonya ve Finlandiya gibi ülkelerin de –notları da aldım ben- pek çok ülkenin 2022 yılının olağan dışı gelişmelerinden dolayı ek bütçe süreçlerine gitmiş olduklarını ifade etti ki sanıyorum, önümüzdeki süreçte diğer bazı ülkeler de bu konuda 2022 yılı bütçelerinde yeni artırımlar yapabileceklerdir.

Şimdi, sevgili Garo dedi ki: “Bütçede sosyal politikalara yer verilmiyor.” Şimdi, değerli arkadaşlar, AK PARTİ’nin sosyal politikalara ne kadar önem verdiği geçtiğimiz yirmi yılda hepimizce malum. E, ona gitmeye gerek yok.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yoksulluk niye arttı o zaman?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bakın, burada, şimdi, Türkiye dinamik bir ülke, AK PARTİ iktidara geldiğinde Türkiye’nin 60 milyon nüfusu vardı, bugün 85 milyon. Bu nüfus artışı bir tarafa, 30 milyonun üstünde istihdamda çalışan insanımız var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Almanya’da kaç kişi çalışıyor?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - Güllük gülistanlık demiyorum ben, Türkiye cennet demiyorum ama hani şairin dediği gibi, duranlar yürüyeni görüyor, Türkiye yürüyor, Türkiye büyüyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kim büyüyor?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - Ama şimdi, mesela, sosyal şeyle ilgili bu genel gerekçede de yer almış herhâlde, okumadınız genel gerekçeyi Garo, okusaydın bunları söylemezdin ama sen âdet hâline getirdin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Okudum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - Her kanunda ve her bütçe teklifinde “Vidansız.” diye bir ifade kullanıyorsun tırnak içinde; gerçekten bu konuda haksızlık ediyorsun ha!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama “Patronlara çalışıyor sistem.” diyor Sayın Bakan.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - Şimdi, mesela, başta doğal gaz ve elektrik fiyatlarında yaşanan maliyet artışlarının vatandaşlarımıza yansıtılmaması için BOTAŞ’a yapılan kaynak transferleri, bu ek bütçenin sebeplerinden biri bu. İkincisi: Enflasyon nedeniyle kamu görevlilerinin maaş ve ücretlerinde yapılan artışlar. E, bu da bir sosyal ödemedir. Emekli maaşında yapılan artışlar, sosyal güvenliği olmayan vatandaşların sağlık prim ödemeleri, işveren prim teşvik ödemeleri, Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan bütçe transferleri, bunlar genel gerekçede de var, Sayın Bakanın sunumunda da açık açık ifade edildi. Yine, kamu idarelerinin elektrik, akaryakıt, yakacak alımları, taşınmalı eğitim, ücretsiz ders kitabı, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri ile özel eğitim okullarında eğitim alan engelli bireylerin destek eğitim giderleri, savunma ve güvenlik kurumlarının ödenek ihtiyaçları başta olmak üzere mal ve hizmet alım giderleri, memur aylık katsayısındaki artışa bağlı olarak aile hekimliği hizmetlerine ilişkin giderler, engelli evde bakım hizmetleri ve 65 yaş üstü bakıma muhtaç yaşlıların ve engelli vatandaşlarımızın aylıklarındaki artışlar. Bunlar hep sosyal devletin ve AK PARTİ hükûmetlerinin sosyal güvenliğe ve sosyal yardımlara katkılarının açık açık ifadeleri. İlk ve ortaöğretim öğrencilerine verilen burs ve harçlıklar, yurt dışına gönderilen öğrencilerin burs ve öğrenim giderlerindeki artışlar bu şeylerin nedenlerinden biri, yine, tüm sosyal yardım giderlerindeki artışlar. Ek bütçenin gelmesinin esas nedenlerinden biri sosyal yardım. Devamında, aday çırak ve çıraklar ile işletmelerde mesleki eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilerin ücretleri için ödenecek devlet katkısı ödemeleri, ayrıca devam ediyor bu. Gerekçede de var, ben bunları tatat etmeyeceğim ama özellikle

çiftçilere, hububat üretimi yapan çiftçilerimize ödenen ilave girdi maliyet desteği; ya, bütçenin amacı o. Yani şimdi biraz önce bir arkadaşımız dedi ki: “Yani hep vatandaşın vergi alıyorsunuz.” AK PARTİ hükümetleri de vatandaşın alıyor ama aldığını yine vatandaşa veriyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Patronlara veriyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Maliyet artışları nedeniyle sermaye giderlerindeki artışları vesaire... Yine, başta Elazığ’da biliyorsunuz, Malatya’da, Adıyaman’da ve İzmir illerinde yapılan afet konutları. Ben kendi şehrimden biliyorum, Giresun’da biz 2020’de büyük bir sel felaketi yaşadık. Allah devletimizi var etsin, ilk dakikadan itibaren yanımızda. Şimdi, orman yangınlarında, bakıyorsunuz, bakanlarımız, kamu görevlilerimiz gece gündüz... Arkadaşlar, bunlar doğal felaketler. Ha, olmayacak mı? Elbette ki görevimiz ama biraz vicdanlı olmak lazım. Ben de bunları yaparken sizleri vicdanlı olmaya davet ediyorum. Yani bu doğal afet zararlarının karşılanması amacıyla yapılan giderler. Tabii, ayrıca malumunuz, bu...

Gerçi Uğur Bey’e süre bırakacağım.

Devam edeyim mi?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Devam edin.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Mesela, Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu kapsamında imza altına alınan kamu görevlilerinin geneline ve hizmet kollarına yönelik mali ve sosyal haklara ilişkin 2022 ve 2023 yıllarını kapsayan 6’ncı Dönem Toplu Sözleşme’nin 5’inci maddesinin birinci fıkrasında kamu personelinin mali ve sosyal haklarında 2022 yılının birinci döneminde yüzde 5, ikinci döneminde yüzde 7. Yani toplu sözleşmeden kaynaklanan farklar ve artı enflasyon farkları. Bu işçimize, sendikalılara ayrıca emeklilere, dula, yetime yani toptan insanlarımıza verilecek, aktarılacak kaynaklar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Enflasyon kaç?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şu anda yüzde 73,5.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İnaniyor muyuz ona?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani inanmak zorundayız çünkü TÜİK de akredite olmuş uluslararası bir kurumumuz.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Artık ENAG’a inanıyoruz, dünya da inanıyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani olabilir, siz farklı ama neticede bu kurumlarımızı da kolay kurmadık, bunları yıpratmamak lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani çarşıda, pazarda yüzde 200’e yakın.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli arkadaşlar, bu toplu iş sözleşmeleri dolayısıyla ücretlerde yapılacak olan artışların da yine ek bütçeyle çalışanlarımıza yansıtılması...

Tabii, bütün bunları dikkate aldığımızda, kanun teklifi elbette ki Anayasa’mız ve 5018 sayılı Kanun çerçevesinde hazırlanmış. Biraz önceki konuşmalarda da dile getirildi, aslında Anayasa’nın 161’inci maddesinde bu konuda açık bir hüküm var. Açık hüküm şu... Tabii -yaklaşık kaç sene sonra oldu- 2004’ten sonra, on sekiz sene sonra ek bütçe yapılması gündeme geldiği için tartışmalar da normal.

Ben başta da söyledim yani usul üzerine söz aldığımızda da ifade ettim, tekrar etmek istiyorum. Bugün buradaki konuşmalarımız belki teamül oluşturma açısından da... Gelecekte arzu etmiyoruz ek bütçe teklifiyle hükümetler Meclisin önüne gelsinler ama ola ki geldiğinde, dünya şartları değişir bugünkü gibi, 2023, 2024’te de eğer ekonomik kriz dünyada devam ederse olabilir. Zaten bütçe bir tahmindir, öngörüdür yani bu konularda... Bugünlerde yapacağımız çalışmalar, konuşmalar

gelecekteki ek bütçe tekliflerinin görüşülmesine de bir teamül oluşturabilir ama gönül arzu eder ki Sayın Başkanımızın da ifade ettiği gibi, bu konuda İç Tüzük geliştirelim ve net bir şekilde ek bütçe nasıl görüşülür, bunun köşeli bir şekilde kurallarını koyalım. Meclisin görevidir, aslında bu konuda gruplar çalışsın, Grup Başkan Vekillerinin bu konularda biraz daha çalışmaları lazım. Ama bugün için böyle bir şey yoksa... Geçmişte yapılanlar, 2004, 2002 önümde. Ben biraz önce söyledim; 1995'ten beri, 96, 97, 99, 2001, 2002, 2003, 2004'te ek bütçe teklifleriyle Meclisin önüne gelmiş hükümetler ama Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde ilk defa böyle bir şey oluyor. Siz de takdir edersiniz ki bunun da ekonomik gelişmelerden dolayı, dünyada meydana gelen gelişmelerden dolayı olduğu ama bütün bunlara rağmen Anayasa'nın 161'inci maddesi sekizinci fıkrasında açık açık yazıyor, "Cari yıl bütçesindeki ödenek artışı öngören değişiklik..." diyor. Bu ne demek? "Cari yıl bütçesindeki ödenek artışı öngören değişiklik teklifi..." derken ek bütçeyi kastediyor ve devamında da "...öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur." diyor, ki Cumhurbaşkanımızın teklifi 20 Haziranda Meclis Başkanlığına sunulmuş, Meclis Başkanlığı da bunu aynı gün Komisyonumuza havale etmiş ve devamında da A ve B cetvellerinde bu gelirlerin nereden elde edileceği ve bu gelirlerin hangi giderlere harcanacağı da tek tek tatad edilmiş. Dolayısıyla burada Anayasa'ya uygunluk açısından bir sıkıntı yok ama bugün yapacağımız çalışma geleceğe ilişkin teamüller de oluşturması bakımından önemlidir diye ben ifade etmek istiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Umarım, teamül oluşturmaz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – O zaman açık açık ne yapacağız? İç Tüzük'ü değiştirelim.

Dolayısıyla ek bütçe ödeneklerinin gerektireceği finansman ihtiyacının merkezî yönetim bütçesinden karşılanması aslında öngörülen bir uygulamadır ama biz bir hukuk devletiyiz, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkını biz millet adına kullanıyoruz. Bütçe hakkı, evet, Türkiye Büyük Millet Meclisindir ama bütçeyi teklif etme ve uygulama hakkı da hükümetindir ve hükümetin başkanı olarak da Sayın Cumhurbaşkanındır.

Ben ek bütçe teklifinin milletimize, ülkemize ve bütün insanlığa hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum ve hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Öztürk.

Son konuşmacı olarak İYİ Parti Grup Başkanı aramızda. Kendisine "Hoş geldiniz." diyorum tabii. Aynı zamanda eski Plan ve Bütçe Komisyonu üyemiz. Beş dakika süresi var ama biraz toleranslı davranacağım, başkalarına örnek olmamak kaydıyla

Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, ben hem Komisyon üyemiz adına da rica etsem süre olarak...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Toleranslı davranacağım.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Peki, çok teşekkür ederim.

Değerli Başkan, saygıdeğer Komisyonumuzun üyeleri; bu bizim "çift bütçe" olarak tanımladığımız veya "ek bütçe" olarak gelen bu teklif üzerine ben de İYİ Parti adına söz almış bulunuyorum.

İşin doğrusu şu: Bugün kendi başına bir ekonomik krizden bahsetmek yanlış. Bugün ekonominin de içinde olduğu bir devlet krizinden söz etmek lazım; idari yetersizliğin, ekonomik krizin de içinde olduğu bir devlet krizi söz konusudur. Eğer böyle çıplak bir gerçeği masanın üzerine koyup konuşmazsak, saklayarak, perdeleyerek, tevil ederek gidersek gerçekten millet adına aldığımız sorumluluğun gereğini yerine getirmemiş oluruz.

Evet, ekonomide fotoğraf belli, bunun üzerine çok konuşmaya gerek yok; bütün arkadaşlarımız konuşuyor. Yani AK PARTİ sözcülerinin de bu konudaki konuşmalarının, ses tonlarının, ses renklerinin bugünkü fotoğraf üzerinde ne kadar kötü ve dip olduğu konusunda bir itiraza gerek yok; Sayın Bakanın ve son zamanlarda karşılaştığımız Sayın Bakanların açıklamalarını üst üste koyduğumuzda birbiriyle örtüşen iki açıklamasının olmadığını görmek bunu gösteriyor. Bugün ne demek “İyi ekonomi?” İyi ekonomi yarınları görmek... Bugün dahi bu salonda kim öğleden sonranın görülebildiğini söyleyebilir? Bir gerçeğe yüzleşmeden bunlarla çözüm müzakere etmek mümkün değil.

Sayın Bakanım, öncelikle şunu söyleyeyim: Bu teklifte ve ekonomi kurmayları ve yöneticiler olarak yaklaşık dört senedir yaptığınız bütün açıklamaların sonucu şudur: Ne ekonomik durumu kavırıyorsunuz ne de enflasyonun nedenini anlamış durumdasınız. Dolayısıyla ya 2 tane gündeminiz var -bir gerçek gündeminiz ve kamuoyuyla paylaştığınız gündeminiz- ya da gerçekten bu meselelerin çok uzağında yorumlara ve düşüncelere sahipsiniz. Bakın, bugünkü Türkiye fotoğrafının, ekonomik fotoğrafının iki temel nedeni var: Biri, güven çöktü. Türkiye’de güvenle ilgili çöküşü faizinden çok anlayabiliyoruz. Dünyada bunun göstergesi var. Hangi ülkenin uluslararası risk primi yüksekse bu güvenle ilgilidir. Sayın Öztürk, İspanya konusu da herhâlde enerjiyle ilgili galiba, o 45; 8,7 OECD’deki ortalama. Şimdi, bu, güvenle ilgili. Bakın, neden güven yok? Neden sizin var zannettiğiniz, üzerinde hasrettiğiniz...

Sayın Bakan, dinlerseniz çok sevinirim Sayın Bakanım. Biz gerçekten çok gayret sarf ediyoruz Sayın Bakanım bunlarla ilgili, siz de lütfen dikkatinizi verirsiniz şu kısacık süreçte, çok sevinirim.

Şimdi, bakın, 8 ana program ilan etmişsiniz, 6 da ara program ve hedef ilan etmişsiniz, Allah aşkına bunlardan bir tanesinin döviz kuru, faiz kuru tutmaz mı ya? Böyle bir ekonomi yönetimi olur mu? Bir tanesinin... 6 Eylül 2021’de Sayın Erdoğan’ın, Sayın Cumhurbaşkanının açıkladığı üç yıllık Yeni Ekonomi Programı belli. Üç yıllık Yeni Ekonomi Program bize diyor ki 2022 yılında döviz 9,27, enflasyon da 9,8 olacak. Şimdi ne yapsın vatandaş? Bak onun için, Samsun’da bir teyze 1.100 liralık bayram ikramiyesini getiriyor, “Bana 1 gram altın ver.” diyor, kuyumcu para üstü 210 lirayı veriyor, “Bununla da dolar ver.” diyor. Neden dolar istiyor? 3 lira kazanmak için değil vallahi, “Bir ay sonra ekmeği azalmasın.” diye. Şimdi, bunun farkında olmak lazım, bu güveni yeniden inşa etmek lazım. İnşa etmeniz mümkün mü? Değil. Onun için -sonda söyleyecektim, arada söyleyeyim- gerçekten bu bütçe teklifi yerine, Sayın Erdoğan istifa teklifini gönderseydi Türkiye’de ekonominin nasıl canlandığına hep beraber bu salondan çıkmadan şahit olurduk. Güven yok, bu kadrolarla bir güvenin tesis edilme imkânı da yok.

Bakın, ben size başka bir şey söyleyeyim, çok basit bir şey söyleyeceğim. Cumhurbaşkanımı...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kime güvenecek?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Millet İttifak’ına güveneceksiniz; bir dahakinde; göreceksiniz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Aday kim? Olmayana nasıl güvenirsin?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Şimdi, yeni hikâyesi kalmayan iktidarı zaten kaybetti demektir, sizin de göstergeniz bu.

30 Aralık 2021, bakın, Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi Başkanı Göksel Aşan -ekonomi yönetiminde bundan daha büyük kimler var- “Ocakta enflasyonu negatif bekliyorum.” diyor ya! Arkadaşlar, lütfen ya, milletin vekili olarak gidin söyleyin bunlara ya. “Negatif bekliyorum.” diyor, 11,1 çıkıyor Sayın Bakanım ya! Siz, esnaf olarak, sanayici olarak, tüccar olarak, emekli olarak kime güveneceksiniz ya? Nasıl bir güven tesisi? Böyle bir şey yok. Bu, öyle perdelenerek veya hafife alınarak esprilerle yapılacak bir süreç olmaktan çoktan çıkmış durumda.

Bakın, enflasyon konusunda anlamadığınız şey şu: Türk lirası tasarruf aracı olmaktan çıkmıştır, bu kadar net ve bunu siz çıkardınız. Özellikle KÖİ projelerinde 160 milyar dolarlık bir ihale yaptınız, bütün elektrik ihalelerini dolar üzerinden yaptınız, iç borçlanmayı dolar üzerinden yaptınız; biz bütçede bunları söyledik ve bizi ciddiye almadınız, muhalefeti ve gerçekten engin bir şeyle davrandığınız için de hiç dikkat etmediniz. Biz hâlbuki çok dikkat ediyoruz, bakın, çok dikkat ediyoruz; birçok konuda da sizin yanlışlarınızı bile devlet adına sessizlikle karşılıyoruz ve destekliyoruz ama şunu misal söylüyorum: Dış politikada hem Cumhuriyet Halk Partisi’nden hem İYİ Parti’den çok büyük destek almanıza rağmen, Suud Prensine, halı yerine yere serdiğiniz devletin itibarıdır; bu derece olmaz. Lütfen, hepimizin devleti, hepimizin üzerindeki bir kubbe bu; hepimizin adına bunları söylüyorum.

Bakın Sayın Bakanım, Türk lirası, tasarruf aracı olmaktan çıktı. Şimdi, Sayın Öztürk rakamlar üzerinden söylüyor, tarımda ve benzeri de mevcut rakamlar onu yalanlamıyor. Ya, KKM’de karşı karşıya kaldığımız risk bugün itibarıyla 200 milyar lira. Düşünün siz, Merkez Bankası yüzde 14’le buradan bankalara faiz verecek, banka buradan bunu yüzde 25’le hazineye verecek. Efendim, Sayın vekiller, bankaların nisandaki yıllık ortalaması yüzde kaçtır? Bankaların yıllık kârı kaçtır? Soruyu buraya soruyorum. Yüzde 707. Öyle bir durum olur mu! Elbette ki ek bütçe getireceksin. Ek bütçe değil bu, çift bütçe ve yeniden bütçe.

Şimdi, bu şartlarda kime güveneceğiz; Bakana mı, Merkez Bankasına mı, Cumhurbaşkanına mı, Cumhurbaşkanının açıkladığı Orta Vadeli Plana mı, daha önce Sayın damat Bakanın açıkladıklarına mı hangisine güveneceğiz? Dolayısıyla elbette ki güven bitti.

Türk lirası, bakın, bir şey daha söylüyorum, değişim ve değer ölçüsü olmaktan da çıkıyor. Millî para, bir bayraktır, çıkıyor. Ve bizim ilk yapacağımız şey, Allah nasip ederse, bu millet bize “Evet.” derse bu dolarla yapılmış anlaşmaların tamamını masanın üzerine getirmek.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Döviz krizi para krizine dönüşüyor Sayın Bakanım, bunu aklınızın bir kenarına yazın, hafife almayın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Toparlayabilerseniz ara vereceğiz.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Toparlayacağım efendim.

Değerli Bakanım, bunlar siyasal ayaklarıyla beraber ekonomik, teknik değerlendirmeler çünkü siz burada belki siyasal kimlikle oturmuyorsunuz ama siyasal yapıyı da temsil ediyorsunuz aynı zamanda. Ya, bir kere bile burada bir bütçeyi Sayın Cumhurbaşkanının hiç olmazsa izlemesini çok arzu ederdik doğrusu.

Şimdi, değerli Bakanım, dolayısıyla, bugün Türkiye’de enflasyon, dolar ve bir şey... Bakın, ben şöyle bitireyim isterseniz. Sayın Erdoğan’ın 27 Şubat 2015 tarihli bir konuşmasından satır başlarını okuyorum; bu benim değil, Sayın Erdoğan’ın ve ben bunu kendi adıma tekrar etmekten bile hicap duyuyorum. “Vatani satmak, kendi dirayetsizliğiniz, kendi iş bilmezliğiniz yüzünden ülkeyi kriz üzerine krize sokmakla olur; vatani satmak, yüksek faizle, yüksek enflasyonla, kötü yönetimle ülkenin ve milletin kaynaklarını heba etmekle olur.” Biz, asla bir siyasetçiye vatani satmakla suçlamış bir parti değiliz ama bizzat Erdoğan’ın bu sözleriyle yüzleşip nasıl bir yanıfta olduğunuzu görmesi ve siyasi ahlak ve siyasi sorumluluk gereği Türkiye’de yönetimden kenara çekilmesini ve Türkiye’nin önünü açmasını bekleriz.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sadece bir küçük düzeltme için Cemal Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben Sayın Tatlıoğlu’na teşekkür ediyorum; doğru, ben TÜFE yerine ÜFE’yi söylemişim. İspanya’da TÜFE 8.7, ÜFE yüzde 45; dolayısıyla, yine de 4,14 kat oluyor yani.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Doğrudur, ben düzeltmek açısından...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum size.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, geneli üzerinde görüşmelere devam etmek üzere saat 14.45’e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.47

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.51****BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, 36’ncı Birleşimin 2’nci Oturumunu açıyorum.

Ek bütçemizin geneli üzerinde değerlendirmelere devam edeceğiz.

Şimdi, Süleyman Girgin Bey’in söz talebi var.

Süreniz on dakikadır, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, enflasyonun önünü tamamen açan iktidarın politikaları bütçenin nefesini kesti, mızrak çuvala sığmadı. Karşımıza “ek bütçe” adı altında 2022’nin 2’nci bütçesi geldi. Milletimizi perişan etme pahasına yandaşların, oligarkların arşa çıkmış borçlarını enflasyon canavarına yedirerek eritmeye çalışanlar, şimdi ilave harcama yapabilmek için bizden yetki istiyor. Baştan sorayım: “Harc bitti, yapı paydos” mu diyorsunuz Sayın Bakan? “Bir uyuyun altı ay sonra uyanın, Türkiye’de çok farklı noktalarda olacağız.” demiştiniz. Bu sözleriniz üzerinden altı ay geçti, vatandaş uyandı, siz de uyandınız mı Sayın Bakan? Sizin gözlerinizdeki ışıltı elbette artmıştır ama vatandaşın gözünün ferisi soldu. Uyuyup altı ay sonra uyanınca 2022 bütçesinin çökeceğini tahmin edememiştik Sayın Bakan. Bütçe bir hükûmetin ekonomik tercihlerini gösterir, sizin tercihiniz halk değil, yandaş ve faiz lobileri. Ek bütçede faiz lobilerinin daha da ihya edilmesini unutmamışsınız. Bu yıl faiz ödemesi için alınan 240.4 milyar TL ödeneye, 89.4 milyar lira daha ilave ediliyor, bu bir rekor. “Hesapsız kasap ne satır bırakır ne masat.” demişler, o hesap. Sayın Bakan, sıkılmadan “Kur korumalı mevduatın hazineye tek kuruluş maliyeti olmayacak.” demiştiniz ama Bütçe Kanunu’nda olmayan ödenek tertibinden kur korumalı mevduat için şu ana kadar 21 milyar lira ödeme yaptınız, şimdi de KKM için ek bütçeye 40 milyar lira ödenek koymuşsunuz. Bu para ne demek biliyor musunuz arkadaşlar? 2.500 liradan, 1 milyon 334 bin emeklinin bir yıllık emekli aylığı demek; zenginin parasının garantisi, yoksullun cebi olmuş demek. Bu hâliyle yılın geri kalanında KKM için sınırlı bir ödenek kalıyor, döviz kuru alıp başını giderken bu hesap da nasıl tutacak merak ediyoruz. Döviz Kurunu bu temelsiz politikalarla nasıl tutacaksınız? Getirilen ek bütçe Türkiye ekonomisinin savrulduğunu açıkça göstermiştir, Cumhur İttifakı artık bütçe bile yapamaz hâle gelmiştir, Yapılması gereken bellidir; milletin hakemliğine başvurmak, emanetin ehline teslimini sağlamak.

Değerli milletvekilleri, Şevket Süreyya’nın: “Kendini bir şövalye sanırken bir hayat sirkinde ömrünün sonuna kadar bir palyaço kılıcı sallar durursun.” diye bir sözü vardır. Şimdi de ek bütçenin getirilmesiyle, geçen yıl sonu Komisyon görüşmelerinde şövalye olarak makyajlanan bütçenin bir palyaço kılıcını salladığını da öğrenmiş olduk. Sayın Cumhurbaşkanı 2015’ten beri hedefinin ülkeyi bir anonim şirket gibi yönetmek olduğunu da sürekli söyledi durdu, 2018’de tek adam rejimine geçilirken de bu hedefini defalarca tekrarlardı. O zaman bu anlayışa karşı çıkmıştık, şimdi de karşı çıkıyoruz. Devlet şirket gibi değil, yurttaşların çıkarı için, kamu çıkarı için yönetilir. Ancak bir an

Sayın Cumhurbaşkanının dediği gibi 2022 bütçesini bir şirket bütçesi gibi düşünersek, bu şirketin iflas bayrağını çekmek üzere olduğunu söyleyebiliriz. Bütçe revize edilebilir, koşullar değişir ancak bu sapma yüzde 15'i geçiyorsa yönetim hesap sorar. Bütçe yüzde 74 sapmışsa bu şirket battı demektir, böyle bir durumda şirketin sahibi, bütün ekonomi yönetimini görevden alır. Bu ülkenin sahibi olan emekçi halkımız da sizi görevden mutlaka alacaktır en kısa zamanda.

Değerli milletvekilleri, bütçe görüşmelerinde “2022 bütçesi daha mürekkebi kurumadan kadük oldu.” demiştik gerek döviz kurlarındaki artış gerekse sonradan icat edilen kur korumalı mevduat gibi nedenlerle bütçenin çökeceği belliydi. 2022 yılı merkezî yönetim bütçesine göre giderler: 1 trilyon 750 milyar lira; bütçe gelirleri ise 1 trilyon 472 milyar lira öngörülmüştü. Bütçe 20 Ekim 2021’de Komisyona geldiğinde o günkü kurla -9,4’tü o günkü kur- 188 milyar dolar ederken, bugün getirdiğiniz ek bütçe dâhil, bugünün kuruyla -yani 17,33’le- 163 milyar dolardır. Rakamlar artıyor ancak yoksulluk büyüyor. “Bir şey deniyoruz.” diye diye halkı getirdiğiniz durumun özeti budur. Bütün makroekonomik göstergeler tersine dönmesine rağmen, muhalefetin eleştirilerini hiçe sayarak daha önce ek bütçe getirmekten kaçındınız. Şimdi ise “Benim hazırladığım bütçe altı ayda çöpe gitti.” diyecek hâlimiz de olmadığı için “Enflasyon ve enerji fiyatları beni de vurdu.” diyerek ek bütçeyi sunuyorsunuz ve enflasyon farkı istiyorsunuz. Tamı tamına 1 trilyon 80 milyar lira, mevcut bütçenin yüzde 74’ü kadar. Böyle ek mi olur? Halkın sırtına 1 trilyon liranın üstünde yeni yük binecek. Bu parayı nereden alacaksınız? Yeni zamlarla ve vergilerle yine halktan alacaksınız, aklımıza ne gelirse ona gelecek zamlarla alacaksınız. Sadece, özel tüketim vergisinde öngörülen ek vergi 157 milyar lirayı geçiyor arkadaşlar. Vatandaş vatandaş olalı böyle zulüm görmedi, “Durmak yok yılmaya devam.” amiyane tabirle.

Bahaneniz de hazır: “Enflasyon nedeniyle kamuda maaşlarda artış yaptık, emekli maaşlarını artırdık, sosyal güvenliği olmayan vatandaşların sağlık primini yatırdık, şimdi maaş farkı vereceğim.” falan filan... Öyle bir büyüme modeli kurdunuz ki yüksek enflasyon altında birileri sürekli kazanıyor; maaşlı, ücretli, sabit gelirli, işsiz vatandaşlar ise alım gücünü kaybediyor, hızla yoksullaşılıyor. Yaptığınız zamlar nedeniyle vatandaşın cebinden topladığınız paralarla “Bütçe ilk beş ayda 125 milyar lira fazla verdi.” diyorsunuz. İktidarınız bütçe fazlasını harcamaların kısılmasından değil, halka dönük KDV, ÖTV gibi vergilerle ve kamu mallarının satışlarından elde edilen bir seferlik gelir niteliğinde vergi dışı gelirlere yüklenerek sağladı. Halkı canından bezdirerek topladığınız paralar için “Kasa fazla.” demesini biliyorsunuz da kasa doluysa akaryakıttaki vergileri niye azaltmıyorsunuz? Niye çiftçiye ucuz mazot vermiyorsunuz? Niye ulaşım sektöründe ticari akaryakıt desteği sağlamıyorsunuz? Çünkü kur korumalı mevduat uygulaması, gelir garantili senet gibi sermayeye garanti veren uygulamalar, garanti ödemeleri gibi gizli borçlar Merkez Bankası rezervinin tükenmesinin maliyetini katladıkça katlıyor. Halktan zamlarla toplayıp “Kasa fazla verdi.” dediğiniz paraları ve bundan sonraki yapacağınız zamlarla toplayacağınız paraları buralara aktaracaksınız.

Değerli milletvekilleri, ek bütçe Parlamantonun bilgisi olmadan yaptıkları harcamalara meşruiyet kazandırma amacını da taşıyor. Yılın ilk beş ayında bütçede ödeneği olmadığı hâlde, yüce Meclis bu konuda yürütmeye yetki vermediği hâlde hukukiliği tartışmalı bir şekilde “mevduat ve katılım hesaplarının kur artışlarına karşı korunmasına ilişkin giderler” kalemi altında 21,1 milyar lira ödeme yapılmıştır. Bu hukuksuz durum ek bütçeyle telafi edilmeye çalışılmakta ve kur korumalı mevduat için 40 milyar lira ödenek konulmaktadır. Tek başına kur korumalı mevduat için ek bütçede ödeneğe yer verilmesi bile daha önceki ödemelerin hukuka aykırı şekilde yapıldığı şeklinde değerlendirilebilir. Bu durum, bütçe hukukunun samimiyet, aleniyet, açıklık ilkelerine aykırıdır. Tek hedef, Bütçe Kanunu’na aykırı bir şekilde yapılan sermaye aktarımını meşrulaştırmaktır.

Değerli milletvekilleri, ek bütçe içinde, Enerji Bakanlığının 2022 yılı bütçesinden daha fazla tutarda ek aydınlatma ödeneği ayrılmış durumda. Enerji Bakanlığının 2022 bütçesi 5 milyar 325 milyon lira iken ek bütçede aydınlatma için ayrılan ek ödenek tutarı 5 milyar 400 milyon lira oldu. 1 Nisanda 135 kuruş olan aydınlatma bedeli 200 kuruşa çıkmıştı, aydınlatma bedelindeki artış yüzde 48’di. Enerji Bakanlığının 2022’de toplam 3 milyar 791 milyon lira olan aydınlatma ödeneği, ek bütçeyle, 9 milyar 191 milyon liraya çıktı yani özel dağıtım şirketlerine verilecek ödenek ek bütçeyle yüzde 242 oranında arttı. Ek bütçeyle aydınlatma tarifesindeki 5’e katlanan garip artış nedir? Enerji Bakanlığı dağıtım şirketlerine yaklaşık 9,2 milyar lirayı bulan tutarda kaynak aktararak neyi amaçlamaktadır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz tamamlanmıştır Süleyman Bey, bir cümleyle bitirebilirsek...

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Bitiriyorum Başkanım.

Genel aydınlatmaya ödenecek fahiş tutar vatandaşın cebinden çıkmayacak mıdır? Sadece bu örnek bile ek bütçenin halka getireceği yükün bir ifadesidir.

Sermayenin ve yandaşın değil, halkın ihtiyaçlarına göre bütçe oluşturulmalıdır; onu da biz oluşturacağız. Gelirken ek bütçeyle gelmiştiniz, giderken de ek bütçeyle gideceksiniz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın İsmail Güneş, geneli üzerinde, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, çok değerli Bakanım, bürokrasiden gelen çok değerli arkadaşlarımız, kamu görevlilerimiz, çok değerli basın mensuplarımız; ben de hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Tabii, muhalefet ek bütçe getirilmesini problem yapıyor; oysa, bu, vatandaşımızın birçok derdine derman olacaktır.

Şimdi, Türkiye’de yaşanan olaylara muhalefet açısından baktığınız zaman enflasyonun yükselmesinin, kurun yükselmesinin tek müsebbibi olarak Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın izlediği politikaları görmekteler ve dolayısıyla da tüm bu olumsuzlukları buna bağlıyorlar; işte, enflasyonun yüksek çıkmasına ve diğer taraftan hayat pahalılığı olmasını... Tamam, Türkiye’de böyle olduğunu kabul edelim, farz edelim. Şimdi, Amerika Birleşik Devletleri’nde -biraz önce Cemal ağabey de okudu- bir önceki yıldaki, 2021 yılındaki TÜFE 1,4’müş, 8,6 olmuş; yaklaşık 6 kat artmış. Diğer taraftan, İspanya’da TÜFE 0,5’miş, 8,7 olmuş. Yine, İngiltere’de TÜFE 0,7’ymiş, 9,1 olmuş; yaklaşık 10 katın üzerinde artmış. Rusya’da TÜFE 6,7’ymiş, 31 olmuş; yaklaşık 5-6 kat artmış. Şimdi, şunu sormak lazım... Tabii, diğer Avrupa ülkelerinde de 2021 yılında negatif enflasyon varken bugün aşağı yukarı 8 küsurlarda bir enflasyon var yani kat olarak baktığınız zaman kat hayli artmış.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, ne katı ya! Böyle bir hesap var mı ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Gıda ürünlerine baktığınız zaman Amerika’da yüzde 30 civarında bir enflasyon artışı... Ya, bunların hepsinin sebebi de mi Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan? Sormak lazım, o ülkeleri de mi biz yönetiyoruz arkadaşlar? Bu pencereden olaya bakmak lazım. Yani burada “Bu Covid sürecinin, dünyadaki gıda arzının azalmasının, emtia fiyatlarının artmasının, doğal gaz fiyatlarının artmasının, kömür fiyatlarının artmasının, petrol fiyatlarının artmasının hiç mi sebebi yok?” diye düşünmek lazım.

Arkadaşlar bize “Siz, bu faizi artırırsanız tüm problemler çözülür.” diyorlar. Dolayısıyla da sanki biz faizleri artırdığımız zaman... Karşımızdaki muhalefet partileri işte, CHP’si olsun, HDP’si olsun, İYİ Partisi olsun hepsi aynı şeyi söylüyor: “Faizleri artır ve dolayısıyla da bu sorundan kurtul.” Oysa, öyle mi? Dolar dünyada global bir para olduğu müddetçe tabii ki bu, bizim sorunumuz; zaman zaman, işte, 1994’te, 2001 yılında bu krizleri yaşamışız. O dönemlerde ne yapmışız? Faizleri yükseltmişiz, ondan sonra dolar gelmiş sıcak para olarak ve gidince aynı problemleri yaşamışız. Şimdi, karşıdan muhalefete bakıyorum, başka hiçbir çözüm önerisi yok; yani bunun eğitimini almış bir sürü arkadaş var -ben bir hekimim, tabii bunları sizin kadar bilemem- ama gördüğüm odur ki... Mutlaka başka bir çözüm yolunun da olması gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımız bu faizleri indirince sanki enflasyonun altında faiz veren tek ülke bizzat gibi algı yaratıyorlar oysa, bugün dünyadaki 190 ülkeden 130’u enflasyonun altında bir faiz vermektedir. Tabii ki biz bu politikanın da, uygulamanın da neticelerini alıyoruz. Belki bugün biraz hayat pahalılığı var, doğrudur, enflasyonumuz var ama işsizlik azalıyor arkadaşlar, üretim artıyor; bugün istihdam 30,4 milyona çıkmış, bunlar çok önemli. Biz organize sanayilere gidiyoruz arkadaşlar, insanlar “Bize yer verin, bize yer bulun; biz istihdam yapmak istiyoruz.” diyorlar. Eğer biz, sizin uyguladığınız politikaları uygulasaydık, diyelim ki bugün enflasyonun üzerinde, yüzde 70’in üzerinde faiz verseydik bu paranın hepsi bankalara akacaktı, para bulmak zorlaşacaktı, işyeri açmak, sanayinin büyümesi zorlaşacaktı ve büyük bir işsizlik olacaktı. Şimdi, buradan bakıyorsunuz arkadaşlar, gerçekten de ihracatta rekorlar kırıyoruz, istihdamda rekorlar kırıyoruz.

Diğer taraftan, bunlara rağmen, mesela, kredi takip oranları yüzde 2 civarlarında. Bu pencereden baktığınız zaman enerji kullanım oranı oldukça artmış ve Türkiye sürekli üretiyor arkadaşlar. Neticede biz inşallah bu sarmaldan çıkacağız.

Arkadaşlar diyorlar ki... İşte, İsmail Tatlı Bey -kendisi burada yok ya- diyor ki: “Millet size güvenmiyor.” Yapılan bir ankette şöyle bir şey çıkmış arkadaşlar: Türkiye’deki en önemli problem ne? Ekonomi. “Bu ekonomik problemi kim çözer?” dedikleri zaman yüzde 33,4’lük kesim “AK PARTİ çözer.” diyor. 2’nci sırada yüzde 25’lik kesim “CHP çözer.” diyor; HDP 5,1, İYİ Parti 4,2. Arkadaşlar, umut bağladığınız, 6’lı masanın umut bağladığı Ali Babacan... “Ali Babacan kaç çözer?” diyorlar. Yüzde 0,9.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Diğer yüzde 50 ne diyor?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Arkadaşlar, dolayısıyla, “Niye AK PARTİ çözer.” diyorlar? Çünkü yüzde 18,7’lik kesim “Çözüm odaklı.” diyor. Ondan sonra...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – MHP nerede?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – O, bizimle beraber.

Ondan sonra 13,2’lik kesim “Sürekli çare üretiyor.” diyor. Diğer taraftan, 11,4’lük kesim “Tecrübeli ve istikrarlı.” diyor. Diğer taraftan, 10,5’lük kesim de “Bir vizyonu var.” diyor arkadaşlar.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hain anketçiler onlar, satılmış anketçiler!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Gelelim anketin esas önemli noktasına... Şimdi, arkadaşlar “En beğendiğiniz siyasetçi kim?” diyorlar. Yüzde 34,5’lik kesimin en beğendiği siyasetçi Recep Tayyip Erdoğan.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Yüzde 70?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yüzde 70’i ne diyor?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yüzde 70’i ne diyor? Şimdi, arkadaşlar, öbür taraftan Kılıçdaroğlu, Yavaş ve İmamoğlu diyenlerin hepsini topluyorsunuz yüzde 25 ediyor. Arkadaşlar, bunların her birine kendi başına baktığınızda zaman Mansur yüzde 10,4, Kılıçdaroğlu 8,5 ve İmamoğlu 7,1; işte, karne budur arkadaşlar.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bekaroğlu kaç?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Arkadaşlar, “Bekaroğlu” diye bir şey yok burada.

Arkadaşlar, dolayısıyla, gerçekleri görelim. Gerçekten, bize...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hain anketçiler...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, arkadaşlar, getirin sandığı görelim o zaman, madem bu kadar güveniyorsunuz kendinize.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, arkadaşlar, diyorlar ki “Bizim CDS primimiz yüksek.” “Niye yüksek?”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Getirin sandığı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – İşte, 2001 yılında 1.348’miş, 2008-2009 krizinde 831’miş, şimdi de... Peki, bizim CDS riskimizi yükseltecek makroekonomik dengeler açısından baktığınız zaman Türkiye kötü mü? İşte, kamu borç stokuna bakıyorsun yüzde 42. Avrupa’da kaç? Yüzde 88. Diğer taraftan, bütçe içindeki faiz oranları kaç? Yüzde 13. Eskiden kaçtı bu? Yüzde 40. Bütçe açığının gayrisafi millî hasılaya oranı kaç? Bu Maastricht Kriterlerinin altında, yüzde 2,5 arkadaşlar.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, hastanın kan şekeri kaç?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Dolayısıyla, büyümeye bakıyorsunuz arkadaşlar, 2020 yılında Çin’den sonra 2’nci büyüyen ülkemiz, 1,8; 2021 yılında yüzde 11. İlk çeyrekte kaç arkadaşlar? Yüzde 7,13.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Her şey bu kadar iyiye bu bütçe niye geliyor buraya, ek bütçe niye geliyor?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Onu da anlatacağız, sabret.

Arkadaşlar, göreceksiniz, zamanla bu sarmaldan biz başarıyla çıkacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sarmal var yani.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Diğer taraftan, bize diyorlar ki arkadaşlar: “Niye bütçe getiriyorsunuz?” Öbür taraftan diyorlar ki: “Ya, işte, vatandaşın pahalılıktan alım gücü azaldı ve bunlara ekonomik destek sağlamanız lazım.” Bir taraftan da “Niye bütçe getiriyorsunuz?” Ya, bütçe getirmeden biz bunu nasıl karşılayacağız arkadaşlar? Dolayısıyla da biz burada bütçeyi kimler için getiriyoruz? Kamu çalışanları için getiriyoruz arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapma Allah’ını seversen!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Kim için getiriyoruz arkadaşlar? Emekliler için getiriyoruz. Kim için getiriyoruz arkadaşlar?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Faizciler için!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yine, vatandaşlarımızın ucuz doğal gaz ve elektrik tüketmesi için getiriyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 5’li çeteye ne vereceksiniz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bugün, doğal gazın yüzde 70’ini devlet sübvansede ediyor. Peki, niçin getiriyoruz arkadaşlar? Engelli kardeşlerimiz için getiriyoruz. Niçin getiriyoruz? 65 yaş üstündeki vatandaşlarımızın aylıklarını arttırmak için getiriyoruz; diğer taraftan, tarımsal destekleri sağlamak için getiriyoruz arkadaşlar.

Neticede şu var, eğer biz bunun karşılığını bulmasak yani diyelim ki 1 trilyon 81 milyarın gelirini biz sağlayamayacak olsak deyin ki bize o zaman: “Bunu niye getiriyorsunuz?” Ya, bunun zaten hemen hemen diyelim ki fazlasına yakın geliyor arkadaşlar. Dolayısıyla da biz burada bütçe yapmayalım da kim yapsın arkadaşlar, vatandaşlar ihtiyaçlarını biz karşılamayalım da kim karşılasın arkadaşlar?

Diğer taraftan, tabii ki vaktim de azaldı Başkanım ama şu konuya da değineceğim, gerçekten de bizi çok üzdü. Yani, burada, diyelim ki Sayın Cumhurbaşkanımızın daha önceki dönemde maaşına ilk yarıda aşağı yukarı yüzde 14 gibi bir zam getirildi, dolayısıyla da bu emekli milletvekillerine de böyle yansıdı ve normal memurlara yüzde 30’un üzerinde zam yapıldı. Bu dönemde de memurlara aşağı yukarı, yaklaşık olarak diyorum yüzde 40 civarında bir zam getirilecek. Şimdi, Cumhurbaşkanımızın emekli maaşına bağlı olan, işte, emekli Cumhurbaşkanları, ondan sonra, Büyük Millet Meclisi Başkanları, Bakanlar, bakan yardımcılar, milletvekilleri var ve muhalefet de bize diyor ki burada ya, arkadaşlar, “Eğer bu bu şekilde kalırsa milletvekillerinin emekli maaşları hâkimlerin altında kalacak temmuzdan sonra.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Toparlarsanız...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Toparlayacağım.

Hâkimlerin altında kalacak arkadaşlar, sadece örnek olarak diyorum, üstte, aşağı yukarı 10’un üzerinde bürokrat var. Şimdi, burada, bire bir olduğumuzda hepsi diyorlar ki: “Ya, bunu ne olur arttırın, ne olur arttırın.” İşte, karşımızdasınız hepiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama önce asgari ücreti arttırın.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Asgari ücreti de biz arttırdık.

Sonra, arkadaşlar, öyle bir şey ki Cumhurbaşkanımız kendi maaşına zam istememesine rağmen sırf -aşağı yukarı herhâlde 2.500 civarı emekli milletvekili var, tam bilemiyorum sayısını- bu kardeşlerimiz diyelim ki 10 basamak aşağı düşmesin diye Cumhurbaşkanımız kendi şeyinde yüzde 20 bir bütçe artışına ki 40 arttırabilir, yüzde 20 arttırıyor ve oradan çıkıyor Sayın Kılıçdaroğlu, Özgür Özel: “Aha, Cumhurbaşkanı kendi lehine bütçeyi arttırdı.” Ya, kardeşim, sizin için yapıyor. Siz bize özelde gelip bunları söylemiyor musunuz? Niye kameranın karşısına geçip de vatandaşı aldatıyorsunuz, yanıltıyorsunuz? O zaman “Biz bunu almayacağız.” deyin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum İsmail Bey.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ben de teşekkür ederim.

Bu bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz söylemiyoruz öyle bir şey; reddediyorum. Öyle bir şey söylemedik, söylemeyiz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın İsmail Faruk Aksu, geneli üzerinde, buyurun lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bütçe Eklerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'ni görüşüyoruz. Öncelikle, teklifin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Ek bütçe olarak ifade ettiğimiz bu teklifi, dünyada ve ülkemizde yaşanan ekonomik ve jeopolitik gelişmeler sonucu genel fiyatlar seviyesinde önemli artışların meydana gelmiş olmasına bağlı olarak yapıyoruz. Bu kapsamda, başta doğal gaz ve elektrik fiyatlarında yaşanan maliyet artışlarının vatandaşlara yansıtılmaması için BOTAS'a yapılacak kaynak transferleri, kamu görevlilerinin maaş ücretlerinde yapılan artışlar ile emekli maaşlarında yapılan artışlar, yapılacak artışlar, sosyal güvenliği olmayan vatandaşların sağlık prim ödemeleri, işveren prim teşvik ödemeleri gibi Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan bütçe transferleri, kamu idarelerinin elektrik, akaryakıt, yakacak alımları ile taşınmalı eğitim, ücretsiz ders kitabı, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleriyle özel eğitim okullarında eğitim alan engelli bireylerin destek ve eğitim giderleri, savunma ve güvenlik kurumlarının ödenek ihtiyaçları başta olmak üzere, mal ve hizmet alım giderleri, engelli evde bakım destekleri, 65 yaş üstü bakıma muhtaç yaşlıların ve engelli vatandaşlarımızın aylıklarındaki artışlar, ilk ve ortaöğretim öğrencilerine verilen burs ve harçlıklar, sosyal yardım giderleri, çiftçilerimize yapılacak olan destekler, afet konutları yapım giderleri ve diğer afet zararlarının karşılanması gibi sebeplerle bütçede öngörülen ödeneklerin yetersiz kaldığı gerekçesiyle bir ek bütçe getirilmiş.

Düzenlemeye göre, merkezî yönetim bütçe giderlerinin tümünde yüzde 61,7'lik bir artış, bütçe gelirlerinde ise yüzde 73,3 oranında bir artış yapılıyor. Transfer harcamaları ve personel, Sosyal Güvenlik Kurumu ödemeleri dikkate alındığında, bu ek bütçe için getirilen ödenğin yüzde 60'ını bunların oluşturduğunu görüyoruz.

Ekonomik olarak bunlara neden ihtiyaç duyuldu; bunlar tartışıldı, konuşuldu. Bunlar, hepimizin malumu, tüm dünya bir pandemi dönemini geçirdi, tüm dünya kapandı, üretim çarkları durdu. Daha sonra, 2021 yılında yeniden çarklar dönmeye başladı ama bu defa da emtia fiyatlarında ve tüm gıda fiyatlarında önemli artışlar meydana geldi. Bunlardan kurtulduk derken 2022 yılının Şubat ayında Ukrayna-Rusya savaşıyla başlayan yeni bir kriz tüm dünyayı etkisi altına aldı. Tüm bu gelişmelerin sonucunda, enflasyon oranlarında kalıcı bir durumun söz konusu olup olmayacağını tartışıldığı bir süreç girdik, zira hem Avrupa'da hem Amerika'da tüm dünyada 8-10 kata varan enflasyon artış oranlarıyla karşılaştık.

Tüm bu gelişmeler karşısında, mevcut bütçe içerisinde Hükümetimizin zamanında, yerinde aldığı tedbirlerle vatandaşlarımızın bu etkiye maruz kalmaması yahut en az maruz kalması bakımından önemli destek tedbirleri de alındı ve uygulamaya konuldu. Bütçe performansına bakıldığı zaman, ilk beş ayda oldukça başarılı bir durumda olduğu da gözlemlendi. Ancak bu destekleri arttırmak için yeni bir ek bütçenin önemli bir düzenleme olarak gündeme geldiğini görüyoruz. Biz de bu anlamda, bu ek bütçeyi destekliyoruz. Giderlerin arttığı ve artacağı -artmaya devam edeceği en azından- görülüyor. Giderleri karşılamak için devletin öncelikli bir görev olarak bunu üstlenmesi gerektiği de açık. O hâlde, tüm bunları yerine getirmek için de bir ek bütçe yapma zaruretinin ortaya çıktığını da görüyoruz. Yapılan bu düzenlemelerin, az önce de ifade etmeye çalıştığım gibi, vatandaşlarımızın refahını arttırabilme adına; işçimizin, memurumuzun tüm çalışanlarımızın, emeklilerimizin, çiftçimizin, esnafımızın yaşam şartlarını daha iyi hâle getirebilmek adına önemli katkı yapacağını değerlendiriyoruz.

Bir başka hususu ifade etmek istiyorum. Burada konuşma yapan milletvekillerimiz tarafından Türkiye'de bir devlet krizi yaşandığı ifade edildi. Bunu reddediyoruz; Türkiye'de bir devlet krizi yoktur, demokratik kurum ve süreçler işlemektedir. Devlet krizi, parlamenter sistem döneminde yaşamıştık, evet; demokrasinin askıya alındığı, kurum ve kuralların işlemediği, Türkiye'nin Meclis Başkanını ve Cumhurbaşkanını seçemediği dönemleri görmüştük. Çok şükür, Türkiye bunları aştı, parlamenter

sistemin prangalarından kurtuldu, demokrasi güçlendi; Türkiye, milletler camiası içerisinde de güçlü bir konuma erişti. Bir devlet krizi yoktur ama bir devlet krizi çıkarmak için her türlü yolu deneyen, bu amaçla Türkiye hasmı çevrelerle de iş birliği yapanlar vardır ancak başaramayacaklar, Türkiye, lider ülke ve küresel güç olma ülküsünü gerçekleştirmek amacıyla yoluna devam edecektir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi Lale Hanım’a söz vereceğim.

Sayın Lale Karabıyık, süreniz beş dakikadır.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, evet, yılın yarısı dolmadan ödenekler yetersiz kaldı ve yüzde 61,7 artıyor ve faize giden payın çok yüksek miktarda olduğunu yine görüyoruz. Hani, faizi hiç sevmiyorsunuz -kimse sevmez faizi zaten- ama iç borç faizine 43,5 milyar lira, dış borç faizine 31,9 milyar lira ve kur korumalı mevduata da 40 milyar liralık bir ilave var. Yani iç borç ödenekleri yüzde 26 küsur, dış borç ödenekleri, dış borç faiz ödenekleri yüzde 64,7 oranında artırılmış yani bu biraz faize gitmiş, faize verilmiş bir ek bütçe olayı, özellikle de kur korumalı... Ki kur korumalı için çıkarken dediniz ki “Hazineye hiçbir zararı olmayacak, bütçeye hiçbir yük getirmeyecek.” İşte, buyurun, bu kadar miktardır.

Az önce sayın vekil, İsmail Bey, dediniz ki “Her şey çok iyi gidiyor.”

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – “Her şey çok güzel.” demedim.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Şimdi, siz bir hekimsiniz -saygı duyuyorum- ve bir hastanın tahliline bakıyorsunuz, tahlilinize bakıyorsunuz ve tahlillerinde iyi gördüğünüz verileri bir kenarda topluyorsunuz; “Bunlar çok güzel.” diyorsunuz, kötü olanları da bir kenara atıyorsunuz, görmezden geliyorsunuz. E, Sayın Vekil, o zaman hasta gitti, hasta gitti yani iyi gördüğünüz birkaç şeyi söyleyerek, kötü olanları görmezden gelerek böyle bir değerlendirme olmaz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Biz hekimliğimize güveniyoruz, o konuda sıkıntı yok yani.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Benim beş dakikam var, siz sonra...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kan şekeri 380...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yahu sana kalırsa gider de bize kalırsa gitmez.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Yani işte, o zaman...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Arkadaşlar, usulümüzde ikili diyalog yok, Lale Hanımı kesmeyelim, lütfen...

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler.

Eğer tıpta böyle bir şey yapmıyorsanız ekonomik verileri de değerlendirirken -biz de onların uzmanıyız- bu gözle bakmak lazım. Yani bir büyüme varsa bu nasıl bir büyüme? Bu, borçla büyüme. İhracata baktığınızda ithalat rakamına da bakın, dış açık rakamına da bakın. Eğer bunları bütün olarak okuduğunuz zaman, ya bu Pollyanna’cılık oluyor veya bu verileri tam olarak değerlendirememek oluyor; aslında bunu ifade etmek isterim, bunu söylemiş olayım.

Şimdi, kur korumalı mevduat geldi. Niçin geldi? Hani, siz diyorsunuz ki “Faizi artırın.” diyor muhalefet ve ‘Her şey yoluna girecek.’ diyor.” Kimse faiz meraklısı değil. Faizi artırmadan önce, artırmamak için siz doğru politikalarla buraya kadar gelmeniz lazımdı. Bu aşamaya geldikten sonra, dışarıya muhtaç olduktan sonra, “swap” diye yana yakıla gezindikten sonra, ekisi, negatif Merkez

Bankası rezervleriyle gezdikten sonra, işte, onun yıl sonundaki kârına daha önceden muhtaç olduktan sonra... Sayabilirim bunları. Şu anda, dışarıda FED faiz arttırıyor ve siz yana yakıla borç topluyorsunuz, “Bu sefer faizi arttırmayacağım.” deyip içeride döviz kurunun fırladığını görüyorsunuz. Yoksa kimse faizi arttırmaya meraklı değil, biz isteriz ki faiz sıfır olsun; keşke olsun, keşke siz bunu başarın, biz alkışlayalım ama geldiğiniz nokta yanlış.

Bakın, “istikrar” diyoruz, yaptıklarınız istikrar yapıcı hamleler değil, istikrar bozucu hamleler. Bugün bizi bu noktaya getiren, dışarıya muhtaç eden, rezervleri bitiren istikrar bozucu hamlelerdir arkadaşlar. Yani biraz şapkamızı önümüze koyup bazı şeyleri kabullenmemiz gerekiyor. Aslında iktidarın böyle bir hastalığı var maalesef. Yani her şeyi, tamam, vatandaşa iyi gösterin de kendiniz iyi olmadığının idrakindesiniz; en azından bunu kabul ederek bir hamle yapmanız gerekir. Yani şuraya bakıyorum, işte, BOTAŞ’la ilgili kısımda diyor ki: “Doğal gaz ve elektrik fiyatlarında yaşanan maliyet artışlarını vatandaşa yansıtmamak için...” Allah aşkına, yansısı ne olacak daha? Vatandaş ezilmiş bunların altında zaten. Yani böyle güzel de bir gerekçe bulmak da hani, gerçekten...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamamını yansıtsak ne olurdu? Tamamı yansısı ne olurdu?

LALE KARABIYIK (Bursa) – Yani bununla mı avunuyoruz? Bununla avunmayalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani yapılanlar görmezden gelmeyin.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Şimdi, bakın, yapılanları görmezden...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolar bazlı artarak... Enflasyonu düşür sen! Kök mesele bu, kök mesele.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Yılmaz, dolar bazında artıyor enerji fiyatları.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tamam, dolar artıyor da...

LALE KARABIYIK (Bursa) – Siz olumsuz olumsuz geliyorsunuz...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, size söz vereceğim, görüşlerinizi o zaman ifade edin lütfen.

Tamamlarsanız Lale Hanım.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Peki.

Uğur Bey, daha önce biz sizinle burada asgari ücreti yumurta hesabında da tartıştık biliyorsunuz

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kök mesele o, kök mesele.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Yani yapmayın Allah aşkına! Bunlar doğru savunmalar değil, gerçekleri görmek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Asgari ücrette sadece yumurta yoktu ama orada, enerji de vardı orada. Biliyorsunuz...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lale Hanım’a iki dakika ek süre veriyorum, müdahale ettiğiniz için iki dakika ek süre veriyorum.

Buyurun lütfen.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, bunun dışında daha gelir ortaklığı senetleri üzerinden de artık yani KİT’lerin gelirleri üzerinden de para kazanmak istiyorsunuz. Bakın, getirdiğiniz şey sıkı bir kambiyo politikası. Artık ihracatçının bütün parası -şu anda yüzde 70’ine kadar- elinde tuttuğu dövizini almak istiyorsunuz

ki o kadar sıkışık durumdasınız. Yani ne yaptınız? “Faizi indiriyoruz.” dediniz, ne güzel; politika faizini indirdiniz, vatandaşa yansıyan bütün faizler arttı, sizin, bankalardan iç borçlanma faizleriniz de arttı. Şimdi, şu anda, 800’lü, 900’lü rakamlara, puanlara gelen CDS’lerden dolayı 12,5’lerden dışarıya borçlanıyorsunuz; Allah aşkına bunları görün!

Size bir şey hatırlatmak isterim: Çok güzel yaptığınız işler de vardı ve yaptığınız dönemde bakın, CDS ne olmuştu biliyor musunuz? CDS’lerin 164’e indiği tek bir zaman var -demek ki iyi bir şey yapınca iniyor- CDS’lerin 164’e indiği o zaman İstanbul Sözleşmesi’ne ev sahipliği yaptığımız zamandı ama geldik, şimdi bu noktada 800’lü, 900’lü CDS’lere. CDS’ler bu kadarken zaten dışarıdan size bir güven de oluşmuyor. Yani bu bütçeyi kabul edin ki öngörünüz olmadığı için ve kötü yönetildiği için bu kadar açık ve... “Kur korumalı mevduatın hiç zararı olmayacak, yük getirmeyecek.” dediğimiz mevduatın getirdiği yükler, dışarıdan yana yakıla faizle borç aldığımız için getirdiği yük. Buna karşı da dolaylı vergiler üzerinden bunlarla ayakta durmaya çalışıyorsunuz, Türkiye’deki vergi sistemi de yanlış. Zaman olsa daha fazla şey söylemek isterim ama...

Sayın Başkan teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi Sayın Mehmet Bekaroğlu.

Buyurun, süreniz on dakikadır.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, ek bütçeyi konuşuyoruz; hayırlı uğurlu olsun.

Ben İsmail Güneş’i çok seviyorum, konuşmaya ona cevapla başlayacağım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Biz de seni seviyoruz ama aynı fikirde değiliz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şimdi “Gâvur memleketlerinde 2 olan enflasyon 8 oldu, 4 kat arttı.” dedi. E, bizde ne oldu? Yani biraz insaflı olun, falan ya, İsmail Kardeş, iyi ki varsın ya. Yani gerçekten, ilkokul 2’nci sınıf düzeyinde insanlar muamelesi yapıyorsun bu millete ya, bu milletle gerçekten alay ediyorsun kardeşim ya! Ne oldu şimdi? Enflasyon 8 olunca Amerika’da 1 dolar olan ekmek ne oluyor arkadaşlar, ne oluyor?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Gıda enflasyonu kaç? Yüzde 30.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 1 dolar 8 sent oluyor. Peki, size soruyorum: Türkiye’de 3 lira olan ekmek yüzde 73,5 enflasyonda kaç lira oluyor İsmail Kardeş yahu? Bu hesap için yani üniversite matematik bölümünü bitirmeye gerek yok, bu millet de aptal değil; gözünüzü seveyim, yapmayın; yapmayın, ayıptır!

Başka bir şey daha söyleyeyim: “İşte bize ‘Faizi artırın.’ diyorlar, her şey düzelecek.” Yahu, sizden daha çok faizi artıran bir iktidar gelmedi bu memlekete kardeşim. Sen ne diyorsun ya? Faiz kaç lira biliyor musun? KKM’de...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Önceden bütçenin yüzde kaçı...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, geç.

KKM’de faiz kaç lira biliyor musunuz, faiz yüzde kaç biliyor musunuz arkadaşlar? Yüzde 100’e yaklaşıyor ya, ne diyorsunuz ya? siz üstelik de bu faizi banka vermiyor, banka; bu faizi vergilerimizle ödüyoruz ya! Siz ne diyorsunuz kardeşim ya? Bu milleti aptal yerine mi koyuyorsunuz siz ya? Yapmayın, etmeyin, gözünüzü seveyim!

Evet, doğru, Sayın Bakanın sunumunda bir şey var: “Dünya ve ülkemizde yaşanan ekonomik ve jeopolitik gelişmeler sonucunda...” Evet, ekonomik ve jeopolitik gelişmeler gerçekten ekonomimizi olumsuz etkiledi, pandemi olumsuz etkiledi, doğru, savaş olumsuz etkiledi -savaş daha dün oldu- ama bunlardan mı ibaret ya? Ya, arkadaşlar insaf edin! Yani bu kötü verileri, bulguları görmezden gelip iyi bulguları anlatmak, ama hastanın kan şekeri 500 olmuş, komaya girecek, onu görmüyorsunuz.

Peki, kötü politikalarınızı, icat etmiş olduğunuz, “Erdoğanizm” dediğimiz “Faiz sebep, enflasyon sonuç.” tezlerinizi, hesabı sorulmayan yolsuzlukları, KÖİ'lere yağdırdığınız şehir hastaneleri, yollara verdiğiniz garantiler, yolsuzluklar, bunların hiçbirisi konuşulmayacak mı arkadaşlar? Ne yapıyorsunuz? Efendim, “Petrole gelen zammın yansımaması için.” Ya, petrol ne kadar arttı, bir bakın bu süreçte, bu jeopolitik şartlar sebebiyle kardeşim? Yüzde 100 bile artmadı. Peki, benzin fiyatları kaç lira oldu, elektrik fiyatları kaç lira oldu, Allah'tan korkun ya! Siz kuldan utanmıyorsunuz, Allah'tan korkun ya! Ne diyorsunuz ya siz? Ne sanıyorsunuz bu milleti?

Değerli arkadaşlar, bu bütçe görüşülürken kasım ayında, bu Komisyonda bunu konuşurken herkes size defalarca söyledi ya: “Bu bütçe artık bu rakamlarla görüşülemez, olmaz yani. Dolarda meydana gelen değişiklikler, artma çok fazla, geri çekin, rakamları güncelleyin.” Siz kimseyi dinlemiyorsunuz ki çünkü en akıllı sizsiniz, her şeyi siz biliyorsunuz. Milleti de gerçekten ilkokul 2'nci sınıf düzeyinde... Onlar da neler biliyor şimdi neler, beni geçiyor torunum yani.

Değerli arkadaşlarım, yapmayın. Yapmayın yani. Ha, bu bütçeden kime dağıtacakmışınız? Bu bütçeden şeye dağıtacaklarmış, efendim, işte, fakire fukaraya vereceklermiş, emekliye vereceklermiş. Ya, yapmayın, bu rakamları artık biliyoruz İsmail kardeş, bu rakamları okuyoruz, neye ne ayırdığınız hepsi ortada. Yani 165 milyarı iç borç faizine, 49 milyarı dış borç faizine, 7 milyarı otoyol garantilerine, 4 milyarı şehir hastanelerine, işte çetelere...

Peki, “Tarım desteklerine vereceğiz.” dediniz ya, Allah'tan korkun ya. Yani bilmiyor muyuz biz bu işleri? Ya, tarım destekleri sizin zamanınızda çıkan bir kanunla “Gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1'i tarıma destek olarak verilecek.” diye yazdınız. Bugüne kadar hiçbir zaman yüzde 1'e çıkmadınız, öyle bir şey yok ki.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yüzde 1'in üzerinde veriyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) – Nerede verdiniz ya?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Siz tarımdan, çiftçiden, sürekli şekilde çalarak, KKM'yle zenginlere dağıtıyorsunuz arkadaşlar ya, siz böyle bir heyetsiniz ya. Ya, kimi şey yapıyorsunuz...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hesap bilmiyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – He, hesap bilmiyor... Siz de matematik bilmiyorsunuz, neyse.

Sağlıkçılara 12 milyar lira vermemek için ne taklalar attınız geçen, sağlıkçılara yönelik çıkarılan yasayla ilgili.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Takla sizin işiniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yapmayın değerli arkadaşlar, öyle değil.

Bir büyüme tutturdunuz gidiyor, büyüme. Ya, bu büyüme ne pahasına bir büyüme arkadaşlar? Gerçekten bu büyüme nedir? Bir bakın, hangi kalemler en çok büyüdü?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İhracat artıyor, ihracat.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakana teşekkür ediyorum. Bu Bakan var ya Nebati Bakan, ben bu Bakanı çok seviyorum, sürekli şekilde izliyorum, hiçbir açıklamasını kaçırmıyorum. Aranızda en dürüst arkadaşımızdır, çıktı: “Dar gelirliilerin dışında herkes kazandı.” dedi, doğru dedi. En çok kim kazandı Sayın Bakan? Bankacılar kazandı. Bankacılar kim? Faizciler, faizciler. Faize karşınız ya “nas” diye, yok, hikâye, öyle bir şey yok. Faizciler ne kadar kazandılar biliyor musunuz, bankacılar? Geçen sene yüzde 385 kâr ettiler, bakın şu işe. Doğru, doğru... Başka kimler kazandı? KKM’ciler. Ne demek ya? Türkiye’de parası olan 1 milyon insan var mıdır, 1 milyon insan? Bunlar götürdüler, riski, her şeyi göze alarak parayı yatırdılar oraya, siz dediniz ki: “Döviz ne kadar artarsa o kadar vereceğiz.” Böyle bir şey var mı dünyanın hiçbir yerinde? Yetmedi, başka ne dediniz? “Vergi de almayacağız sizden.” Ya, arkadaşlar, yapmayın ya, etmeyin eylemeyin.

Şimdi de GES çıkarıyorsun Sayın Bakan. Bu GES ne, biliyor musun Sayın Bakanım ya? Bunu önce Galata bankerlerine verdi bu memleket ve neler çekti, Anadolu bile elimizden gidiyordu ya, İstiklal Savaşı verdik, neler oldu neler bu memlekette değerli arkadaşlarım. Galata bankerlerine... Üstelik de saraylar maraylar yaptırmak için Galata bankerlerinden borç alındı, dediler ki: “Neyle ödeyeceksiniz?” Dediniz ki: “Kardeşim, şu tütünden gelen vergilerle ödeyeceğiz.” Hadi bakalım, yap senetleri, tütünden gelen vergilere borç aldınız. Aynı şey şimdi, şimdi aynı şey. Devlet Hava Meydanlarında toplanan paralara karşılık borç alıyor Sayın Bakan. Yapmayın, o zamanın Maliye Bakanlarının ismini bilen var mı? Ben bu Nebati Bakanı çok seviyorum yani gerçekten dürüst işleri yaptığından dolayı çok seviyorum.

Değerli arkadaşlar, bu ek kanun teklifi iyi oldu, ben arıyordum yani hangi kalemlere ne verdiniz, nereye ne yatırdınız. Şimdi vaktim o kadar uzun değil; burada çok açık, nerelere hangi paraları veriyorsunuz, ne kadar para veriyorsunuz. Yani daha evvel böyle örtülen, böyle gizli kapaklı işlerin hepsi burada açıkça ortaya çıkmış, bunun için de ayrıca bu şeyi hazırlayanlara teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, “Büyüdük.” diyorsunuz, değil mi? Yani biz büyüyörüz. Ya, bu nasıl bir büyüme? Bununla ilgili gerçekten bir çalışma yapıldı mı? Bu büyümede kimler büyüyor, işçi ne kadar büyüyor, kaç saat çalışıyor? Bu konularla ilgili gerçekten bir çalışma yapan, bu konularla ilgili araştırma yapan var mı değerli arkadaşlarım? Bu toplanan paralardan, büyümelerden nasıl dağıtılıyor bunlar, bu şekilde bir araştırma yapan var mı değerli arkadaşlarım?

Peki, ülkemizin büyümenin dışındaki göstergelerde; hukukla ilgili, demokrasiyle ilgili, refahla ilgili göstergelerde yerlerde süründüğü ortada değil mi arkadaşlar ya? Siz bütün bilgilerin üstünü örterek... Milliyetçi Hareket Partisini de söylüyorum, İsmail kardeşim, size de söylüyorum: Ya, size düşmez ya bunların şeylerini saklamak. Bunların yirmi senede yapmadıkları iş kalmadı, niye günahlarını paylaşıyorsunuz bunların? Yapmayın, etmeyin değerli arkadaşlarım. Sürem...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kışkırtıcılığa da soyunuyorlar.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Efendim?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kışkırtıcılığa da soyundun artık.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Evet, “kışkırtıcılık” mı dersin... Hatırlatma yapıyorum arkadaşlarıma, sevdiğim için hatırlatma yapıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bakın, hayalci olmayın, uçmayın. CDS diye bir şey var, biraz evvel Lale Hanım şey yaptı... CDS bir ülkenin kredibilitesini, kredi durumunu gösteriyor. CDS 900’ü buldu, 800’lerde şimdi. Ne demek arkadaşlar, ne demek? Şu demek yani: Uluslararası piyasada borç almaya kalktığımız zaman normalde yüzde 2’lerde falan şey yaparken biz yüzde 10’la alamıyoruz, bunun anlamı budur. Nedir bunun sebebi arkadaşlar? Siz eleştirdiniz... Kapitalizmle bir probleminiz var mı

arkadaşlar? Kapitalizmin bu spekülâtif yapısıyla ilgili hiç hesaplaştınız mı yani? Hayır, onun bütün verilerinden istifade ediyorsunuz, hiçbir şekilde hesaplaşmadınız. “Nas” diye şey yapıyorsunuz halka karşı ama en büyük faizleri vermeye devam ediyorsunuz.

Türkiye’nin borçlarından haberiniz var mı değerli arkadaşlarım? Bu borçları kimler, nasıl ödeyecek? Bu bütçe, bu borçları ödemeye yetecek mi değerli arkadaşlarım?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 24 milyar borç ödedik.

CAVİT ARI (Antalya) – Ne kadar borç yaptınız?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Dış borçlar, toplam 441,5 milyar dolar borcumuz var. 181 milyar doları bir sene içinde ödemek mecburiyetindeyiz. Yetmiyor, cari açık giderek büyüyor sizin uyguladığınız ekonomi politikalarından dolayı ve bu cari açıkla beraber eklediğiniz zaman 50 milyar dolar 230... Başka, yaptırımları...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur, son cümlelerinizi alayım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Mesela KÖİ’lerle ilgili sorumluluklar var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Mehmet Bey...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum.

Bunları eklediğiniz zaman bir sene içinde 230 ila 250 milyar dolar civarında para ödeyeceksiniz. Hangi faizleri alacaksınız, ne alacaksınız? Size bir şey söyleyeyim: Yapın bu memlekete bir iyilik, yeter yani yirmi sene. Değişsin, değişsin, demokrasi böyle... Seçime götürün ülkeyi, Sayın Cumhurbaşkanını ikna edin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Vatandaş istemiyor sizi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, siz gittiğiniz andan itibaren...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hani diyor ya “psikoloji”, ekonominin önemli bir kısmı psikoloji ya, bu memleket bir derin nefes alacak, bu hayalcilerden...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler Mehmet Bey, sağ olun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ha, bu İsmail Güneş’in hesaplarından bu ülke kurtulacak, rahatlayacağız. CDS düşecek ve bu borçları ödeyebilecek noktaya geleceğiz değerli arkadaşlar. Yoksa “ek bütçe çıkardık, bilmem ne yaptık”la filan bu işler bir yere gitmez.

Teşekkür ediyorum; sağ olun, var olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ekrem Çelebi...

Buyurun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Evet, Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, çok Değerli Bakan Yardımcılarım, Strateji Başkanımız ve kamu kuruluşlarının çok değerli temsilcileri, çok değerli basın mensupları; ben de özellikle 2004 yılından beri... İlk kez o tarihte yapılan bir ek bütçe bu sene de tabii Türkiye Büyük Millet Meclisimize geldi; inşallah devletimiz, milletimiz açısından hayırlı olur. Rabb’im bu devleti kimseye muhtaç eylemesin.

Şimdi, tabii, Sayın Bekaroğlu konuşuyor ama her tarafa bir laf atıyor, “Acaba kimse bana bir cevap verebilir mi...” Biz sizleri böyle dinleriz ama sizin cümlelerinizi de kabul etmeyiz, onu da özellikle söyleyeyim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Eyvallah, hemşehriyiz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şimdi, dünya konjonktürüne baktığınızda, tabii, kimsenin öngörmediği çok büyük krizler vardı. Yani 2001’de de AK PARTİ hükümetleri iktidar olduklarında, geldiklerinde Türkiye’de çok büyük bir kriz vardı, özellikle pandemiyle birlikte dünyada hiçbir hükümetin, hiçbir devletin, hiçbir milletin kontrol altına alamadığı; enerji piyasası ve bununla birlikte, coronavirüsle birlikte bütün dünyada bir ekonomik buhran, bir sıkıntı oldu. Bunların ana sebepleri... Tabii, hepimiz de burada milletvekiliyiz, devletin de kamu kuruluşuna gelen burada çok değerli bürokratlar da şunu çok iyi biliyorlar: Kimsenin burada özel bir hatası yok ama özellikle iktidara gelebilmek için, iktidarın karşılığını yapabilmek için devlet düşmanlığına da hiç gerek yok bana göre.

CAVİT ARI (Antalya) – Nasıl bir cümle o Ekrem Bey ya?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Burada bu sıralar gelip geçicidir; milletvekili olursunuz, bakan olursunuz, bürokrat olursunuz, hizmetli olursunuz, ne olursanız olun ama bu millet, bu devlet herkesin maaşını veriyor ve Rabb’im... Bu devletin her karış toprağı da şehitlerin kanlarıyla sulanmıştır. Dolayısıyla, biz burada...

Elbette ki AK PARTİ’yi eleştirebilirsiniz, 6’lı masada bir araya gelebilirsiniz. Aslında sizin tek derdiniz Recep Tayyip Erdoğan’dır, Türkiye de değil, devlet de değil. İnanın, bunu bütün samimiyetle... Bunu herkes biliyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Vallahi gitse iyi olur yani memleket batıyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bir üst aklın getirmiş olduğu, bir topluluğun “Biz bu Tayyip Erdoğan algısını nasıl değiştirebiliriz...” Değiştirmeniz ne olur ya? Tek tek gelebiliyor musunuz? Yok. 6 kişi bir araya geliyor “Ya, biz AK PARTİ’ye nasıl algı yapabiliriz?” Bütün algıyı yapsanız ne olur ya? Herkes kendi cirimi kadar yer yakar.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Siz de 4’lü masasınız, 4 ortaksınız siz de.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye MHP’yi saymıyorsun ya? Niye Doğu Perinçek’i saymıyorsun?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Arkadaşlar, sıra geldiğinde görüşünüzü söylersiniz, lütfen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Dediler ki: “Ya, devlet krizi var.”

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Büyük Birliği saymıyor musun?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Doğu Perinçek var, Büyük Birlik var, MHP var. Niye saymıyorsun onları? Ayıp oluyor Doğu Perinçek’e ya, vallahi Doğu Perinçek’e ayıp oluyor.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Hesap hatası var, hesap!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söz sırası geldiğinde herkes görüşünü ifade eder, karşılıklı konuşma usulümüz yok, rica ediyorum.

Ekrem Bey, devam edin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sabah bir milletvekilimiz şunu söyledi: “Devlet krizi var, idari yetersizlik var.” Ya, şöyle bakıyorum, devlet bütçesinin gelirleri artıyor; 1 trilyon 81 milyar lira, bugün önümüze gelmiş. Diyor ki: “Efendim, idari yetersizlik var.” Vallahi Bakanlar Kurulu yerinde; hamdolsun, Türkiye Büyük Millet Meclisinde AK PARTİ ile MHP’nin yeterli çoğunluğu da var. Dolayısıyla, ne bir idari yetersizlik var ne de bir devlet krizi var.

Yine, bakıyoruz, diyorlar ki: “Ya, işte, bütçe açığı, bu devlet batıyor.” Ya, şöyle bakıyoruz bütçe açığına; 2021 yılında gayrisafi yurt içi hasıladan bütçe açığımız yüzde 2,7’ye düşüyor. Dolayısıyla, elbette ki bu pandemiyle birlikte, bu savaşla birlikte bütün dünyada -biraz önce Cemal Bey de bunların örneklerini verdi, sabah Sayın Kalaycı da verdi, İsmail Bey de verdi- sıkıntılar var. FED Başkanı geçen

açıklama yapıyor, bir hafta içerisindeki öngörülere sahip olamıyorlar. Yani bu sadece bizim ülkemizde mi? Hayır. Amerika’da var, İngiltere’de var, Fransa’da var, Almanya’da var, sanayileşmiş bölgelerin bütününde bu kriz var ama bunun “Devlet batıyor.” şeklinde, bu kadar tellallık hâline getirilmesini kesinlikle doğru bulmuyorum.

Bütçe dengesi gittikçe iyileşiyor, ihracatımız artıyor. Bakın, yirmi bir ayın on dokuz ayında biz rekor kırıyoruz. Ben burada hem Hazine ve Maliye Bakanımızı hem Ticaret Bakanımızı hem de Bakanlar Kurulumuzu tebrik ediyorum, Allah razı olsun. Buradaki mesele şu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İthalat ne kadar, ithalat? Biraz da ithalattan ve cari açıktan söz edin ya.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ya, cari açığı da söylüyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İthalat kaç lira ya? Bakan konuşmasında ithalattan bir kelime söz etmiyor ya.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Bekaroğlu, bakın, mesele burada...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hâlbuki en büyük vergiyi ithalattan almış ama hiç söz etmiyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Değerli ağabeyim, sevgili Milletvekilim, sen Ağrı Naci Gökçe Lisesinin ekmeğini yiyen bir insansın. Dolayısıyla, ben her zaman için şunu söylüyorum: Bizim ekmeğimiz sana helal olsun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ama şudur: Bu devlet hepimizin devletidir; bizi eleştirebilirsin, bir şey söylemiyorum ama bu devlete iftira atmak...

Mesela, sabah özellikle Garo’nun açıkladığı bir iki tane husus vardı, bunu kesinlikle ve kesinlikle doğru bulmuyorum, diyor ki: “Bütçe sunumunda vicdanlı bir sunum göremedim.” Ya, sen ilk önce kendi vicdanınla bir sunum yap bakayım bize. Her seferinde, bir şey yaptığında farklı bir algı yapıyorsun.

Burada Sayın Başkanımızdan da özellikle bir ricam olacak, bu usul konularını gerçekten her seferinde... Sabah saydım, karşı cenahta 16 kişi konuşmuş, bizim cenahta konuşan 4 kişi yani 16 kişi nerede, 4 kişi nerede?

CAVİT ARI (Antalya) – Konuşacak bir şeyiniz yok ki neyi konuşacaksınız ya?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Her seferinde söz alıyorsunuz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – E, onun için buradayız.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bakın, usule dair bir şey söylerseniz canımız kurban, eyvallah, hepimiz hata yapabiliriz -demin de söyledim- ama Meclisin Plan Bütçe Komisyonu nitelikli bir komisyon. Hani buraya geldiniz, konuşabilirsiniz ama bir öneri getirin ya, sadece eleştiri... Ya, eleştiri, eleştiri; nereye kadar gider?

Şimdi, bir iki hususu daha örneklendirmek istiyorum. Bakın “Güven çöktü.” Ya, güven niye çöksün? Türkiye’nin bütün kurumları yerinde -demin de söyledim- yirmi bir aya bakıyorsunuz, on dokuz ayda bu devlet rekor kırıyor, yanı başınızda çok büyük bir yangın olmasına rağmen. Bakın, dünyada tek lider... Dün de yine Suudi Arabistan’dan geldi, bütün Avrupa ülkelerinden gelen insanlar var. Gıda krizini çözüyoruz bakın. Yani “Güven yok.” Niye yok? Eğer Türkiye’ye güven yoksa bu insanların hepsi, liderler gelir mi Recep Tayyip Erdoğan’ın ayağına? Kimse gelmez.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Prens Selman geldi. Katil prens geldi, katil. İnsanı doğrayıp doğrayıp asitte eriten prens geldi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Biraz önce “Erdoğan istifasını göndersin.” diye söyledi. Ya, bu cümleleri duyduğu zaman insan gerçekten böyle bir hayâ eder yani onu söyleyeyim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Prens Selman geldi, ağrılayın, iyi ağrılayın.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Efendim, diyor ki: “Döviz krizi para krizine dönüşüyor.”

Değerli Hocam, yani siz bu devletin...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ben arkasında duruyorum. Bak, uyarıyorum sizi, uyarıyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hocam, ben sizi dinledim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir tek cümleyle söylüyorum: Siz konuşurken yapılmamasını istediğiniz şeyleri başkaları konuşurken yapmayın lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İnşallah sen haklı çıkarsın da ben yanlış çıkarım ama...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sevgili ağabeyim, ben sizi dinledim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Durmuş Bey, böyle bir usulümüz yok.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bu Türkiye Cumhuriyeti devletinin AK PARTİ hükûmetleri sizi getirdi. Sizin daha önce de özellikle dövizle ilgili bir açıklamanız oldu, o zaman da ben sizi kınadım.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet ama o fırsatı yarattı, 60 milyar doları sattı, yanlış mı söyledim? 60 milyar doları sattı o sözleri söyledikten sonra, yanlış mı söyledim? “Yanlış.” diyor musun?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şudur: Siz Merkez Bankası eski Başkanısınız; sizin döviz üzerinde herhangi bir manipülasyon yapmanızı doğru bulmuyorum çünkü bu devlet sizi yetiştirdi, bu devlet sizi Merkez Bankasına getirdi ve bu devlet şu anda sizi Parlamente'ye üye olarak getiriyor.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Devletime elbette teşekkür ediyorum, tabii.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Dolayısıyla, sizin eski bir Merkez Bankası Başkanı olarak düşündüğünüz şeyleri düşünmeniz lazım.

Yine, özellikle...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bir dakika, ne düşünüyorum ben? Ben memleketimin iyiliğini düşünüyorum ve uyarıyorum sizi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – İyiliğini düşünmüyorsunuz, siz piyasayı manipüle ediyorsunuz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu kriz bir para krizine dönüşebilir Sayın Bakan, uyarıyorum sizi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bir şey daha söyleyeyim özellikle değerli milletvekilleri, bir milletvekilimiz şunu söyledi: “Aile ve sosyal devlet desteği yok.”

Bakın, burada bu devletin bürokratları oturuyor, ben hepinizin vicdanına sesleniyorum değerli arkadaşlar: Bu devlette hepiniz bürokratik yapıyorsunuz, eğer benim bu okuduğum cümlelerde yanlışlık varsa lütfen söyleyin ama eğer bu cümlelerde yanlışlık yoksa şu karşı cenahta bunu söyleyen arkadaşı da lütfen bir yere not alın. “Dünyada ve ülkemizde yaşanan ekonomik ve jeopolitik gelişmeler sonucunda meydana gelen fiyat artışları karşısında toplumun yoksul kesimleri başta olmak üzere yaşlı, engelli gibi dezavantajlı kesimleri korumak amacıyla ek bütçe kapsamında sosyal yardımlarda kullanmak üzere toplam ilave 44,8 milyar lira ödenek öngörülmektedir. Bu kapsamda, ödeme gücü olmayanların

sağlık prim giderleri için 7,7 milyar lira para...” AK PARTİ hükûmetlerinden önce o kuyrukları lütfen düşünün; sabah namazında gidiyordunuz, ilaç bile alamıyordunuz, eğer o gün kuyruğa girmeseydiniz, veya eğer hastanede kalsaydınız senet karşılığında sizin hastalarınız orada rehin kalıyordu.

Bakın değerli milletvekilleri, “65 yaş üstü aylıkları ile engelli ve engelli yakınlarına bağlanan aylıklar için 5,8 milyar lira -biz ki bunları şimdi artırıyoruz- engellilere evde bakım desteği 4,3 milyar lira, ekonomik yoksunluk içinde olan çocukların ailelerinin yanında yetişmelerine imkân sağlayan sosyal ve ekonomik destek ödemeleri için 952 milyon lira, yeni başlatılacak olan aile destek programı için 7,5 milyon lira, koruyucu aile uygulaması için 134 milyon lira, sosyal hizmet kuruluşlarında bakım altında bulunanların harçlık ödemeleri için 109 milyon lira ilave kaynak öngörülmektedir.” Dolayısıyla, şudur: AK PARTİ Hükûmeti sosyal bir hükûmettir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ekrem Bey, son cümlenizi alalım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Peki Başkanım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakan Nebati’yi tezkip etme. Bakan Nebati’yi tezkip ediyorsun. Bu ülkede sadece dar gelirli zarar etti, diğer herkes kâr etti.

Bak, Bakanınız burada oturuyor, ayıp oluyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hiç kimsenin vermediğini AK PARTİ verdi. Bu, sadece çocuklarda değil; sağlığa baktığınız zaman, enerjiye baktığınız zaman, tarıma baktığınız zaman, millî eğitime baktığınız zaman, adaletle baktığınız zaman... Ya, işsizlik oranı... Bakın, şu anda 30,4 milyona yakın biz istihdam sağlıyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Ekrem Bey.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ben bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum. Bu vesileyle, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ünal Bey, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Daha önce, 2016 yılında Komisyonunda yapmış olduğum bir konuşmam vardı, onu okumak istiyorum sizlere değerli arkadaşlar. Öncelikli olarak bütün hazıruna da saygılarımı sunuyorum.

“İşsizlik çok derin yani çok büyük kaygı taşıyorum; işsizlikten dolayı insanlarımız son derece mutsuz ve önümüzde bir ekonomik kriz var yani bu sistem değişince işsizlik mi çözülecek veya ekonomi daha mı iyi yönetilecek? Bakın, ekonomik sonuçlarının ağır bir tahribatı olur bu değişikliklerin. 2016 bütçesiyle ilgili Maliye Bakanı geçen hafta Meclise bir kitap sundu, o kitapta Türkiye’nin dış borçlarını net olarak yazmışlar; 123 milyar devletin, 290 milyar dolar özel sektörün borcu var. Bunun da büyük bir çoğunluğu hazine garantisi kapsamında ve bir yıl içerisinde ödememiz gereken dış borç stoku 160 milyar dolar. Cari açıkla beraber 200 milyar dolar gibi bir paraya ihtiyacımız var. Bakın, böyle tek adam yönetiminin olduğu bir sisteme kimse parasını vermek istemez; hukuk güvenliğinin olmadığı, adaletin olmadığı bir ülkeye kimse yatırım yapmak istemez, sıcak parasını bile göndermez.” demişim ve en son dediğim cümle de şu: “Türkiye ekonomisini felakete götürecek bir uygulamadır bu.” Ne zaman? 23/12/2016 tarihinde, Anayasa Komisyonunda. O tarihte dolar kuru, Sayın Bakanım; 3,51.

Şimdi, 2018’de yürürlüğe girdi bu sistem. Siz buna “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” diyorsunuz, biz “tek adam rejimi” diyoruz. Bu sistem yürürlüğe girdi ama ülkemiz de büyük bir ekonomik krize girdi ve bu kriz şu anda derinleşerek devam ediyor ve buhrana dönmüş durumda. Bu süreçte 128 milyar doları da buharlaştırdınız.

Sayın Bakan, son çare olarak, Hazine ve Maliye Bakanı olarak Cumhurbaşkanı sizi atadı. Bugün ekonominin geldiği noktaya bir bakalım: Bakın, bir yıl içinde ödememiz gereken dış borç miktarı 182 milyar dolara çıkmış, 2022 yılı cari açığı yaklaşık 50 milyar dolar olarak beklenmekte. Bu sebeple, önümüzdeki bir yıl içerisinde 232 milyar dolar gibi bir dış kaynağa ihtiyacımız var. Peki, bu para kasada var mı? Maalesef yok. Merkez Bankası verilerine göre 10 Haziran haftasında net rezerv 8,2 milyar dolar açıklanmış. Swaplar hariç net rezerv ise eksi 54 milyar dolar yani kasa eksi. Aslında Merkez Bankamız iflas etmiş durumda yani böyle bir durumda olan bir şirket normal koşullarda, teknik olarak iflas etmiş demektir. Peki, bu 232 milyar doları bulma ihtimalimiz var mı? Maalesef yok. 70 sente muhtaç hâle gelmişiz.

Sayın Bakan, siz de ne yapıyorsunuz? Para bulmak için dış güçleri kapı kapı dolaşıyorsunuz. Önce İngiltere’ye gittiniz, sonra Fransa’ya gittiniz; sonuç sıfır. Darbe girişiminin finansörü olarak suçladığınız Birleşik Arap Emirlikleri’ne gittiniz, sonuç yine sıfır. Şimdi de Cemal Kaşıkçı cinayetinin azmettiricisi olan Suudi Prens Selman’a gittiniz, onu kucakladınız. Dün buraya geldi; devlet başkanı olmamasına rağmen devlet başkanı gibi karşıladınız maalesef; Bakanlarımız maalesef tespih tanesi gibi dizildiler ve Prens Selman’ı kucakladılar. Bakın, denize düşen yılanı sarılrılmış derler. 70 sent için vahşi cinayetin azmettiricisi prense sarıldınız. Maalesef Türkiye Cumhuriyeti devleti hiç bu duruma düşürülmemişti, üzülüyoruz.

Bakın, sizin yanlış ekonomi politikalarınız nedeniyle beş yıllık CDS’ler 830’lara çıktı. Bugün ülkemiz dış borçlarda temerrüde düşme riskiyle karşı karşıyadır. İnşallah iflas etmeyiz ama Türkiye maalesef bu noktaya doğru sürükleniyor. Gömleğin ilk düğmesi yanlış iliklendiği için maalesef Türkiye Cumhuriyeti devletinin iki yakası bir araya gelmiyor. Bu sistemde yaptığınız bir yanlış düzeltmek için daha büyük yanlışlar yapıyorsunuz.

Bakın, tüm dünyada faizler artarken “Faizi düşürelim.” diyorsunuz. Politika faizi düşüyor ama döviz kurları artıyor. Döviz kurları arttıkça enflasyon artıyor. Bu sefer döviz artışını durdurmak için kur korumalı mevduat çıkardınız. Hazineye yani vatandaşlarımıza büyük bir yük yüklediniz. Bu sefer de dolarizasyon arttı, mevduatlarda yüzde 71’e çıktı. Kur korumalı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son cümlelerinizi alalım lütfen.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Evet, bir iki cümle daha söyleyeyim efendim.

İhracatçının ve turizmcinin dövizlerinin yüzde 40’ına el koyma gibi sermaye kontrolleri uyguladınız ve maalesef döviz, baskılanmasına rağmen yüzde 18’lere merdiven dayadı ve enflasyon da TÜİK’e göre yüzde 73, gerçeği ise yüzde 160’lara fırladı ve Türkiye dış borçlarını çeviremez hâle geldi.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sağ olun.

Sayın Erol Katırcıoğlu, hazır değilseniz başka bir arkadaşla...

CAVİT ARI (Antalya) – Ben hazırım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Cavit Bey.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar, Sayın Bakan, Bakan Yardımcısı, değerli arkadaşlarımız, değerli bürokratlar; ben de hepinizi öncelikle saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, öncelikle şunu söylemem gerekir: Muhalefetin görevi, iktidarın yanlışlarını ortaya koymaktır ve de muhalefet olarak kendi doğrularını, fikirlerini ifade etmektir. Şimdi, muhalefetin iktidarı eleştirmesini bazı arkadaşlarımız, muhalefetteki arkadaşlarımız, ne acıdır ki “devlet düşmanlığı” olarak ifade etmiştir biraz önce. Öncelikle şunu söyleyeyim: Eğer bir devlet düşmanlığından bahsetmek gerekirse devlet düşmanlığı devlete zarar vermayla olur. Biz muhalefet olarak iktidarın devlete zarar vermesinin önüne geçebilmek için önerilerimizi ve eleştirilerimizi yapıyoruz, sizin devlete zarar vermenizi önlemeye çalışıyoruz. O nedenle, biraz önceki ifadeyi aynen kendisine iade ediyorum. Bizim görevimiz, devlet düşmanlığı değil, devlete düşmanlık yapanları önlemeye çalışmaktır.

Şimdi, bakın, bir bütçe teklifiyle karşı karşıyayız: Ek bütçe. Ek bütçe neden doğmuştur, neden böyle bir ihtiyaç ortaya çıkmıştır? Biraz önce de ifade edildi; ek bütçeye gelişen ekonomik şartlar nedeniyle ihtiyaç duyulduğu ve bu ihtiyaca binaen ilave bir bütçe yapma ihtiyacı ortaya çıktığı ifade edildi. Değerli arkadaşlar, şunu ifade etmek gerekirse 2022 yılı bütçesi yapılırken 2021 yılı Kasım ayında, burada bu bütçe teklifleri görüşülürken biz zaten bunu söylemiştik, demiştik ki: Ülkenin bu kötü ekonomik koşulları nedeniyle siz daha bütçeyi yapmadan yaptığınız bütçe yüzde 50 eridi. Gelin, yol yakinken burada bütçeyi revize edelim, yeni bir bütçe şekillendirelim. Yaptığınız bütçenin yarına hayrı da yok, faydası da yok demiştik ve bizim söylediğimiz, maalesef ki daha 6’ncı ay bile dolmadan ortaya çıktı. Yani biz doğruları söylüyoruz arkadaşlar ama siz maalesef ki bizim doğrularımızı anlamak istemeyen, kendi yanlışında ısrar eden bir anlayıştasınız.

Şimdi, bu Komisyonunda ve Meclis Genel Kurulunda hep dinliyoruz şu safsatayı: Efendim, ülkede bu kadar kötü gidişatı her defasında söylerken her yanlışın mutlaka bir sebebi var. Size göre o sebep, “dış güçler”. Bu “dış güçler” hikâyesi artık yetti arkadaşlar yani bunun inandırıcılığı falan kalmadı. Eğer dış güçler sizin yanlış yapmanızı sağlıyorsa burada da yine sizde sorun var demektir. Yapmayın kardeşim yani dış güçler size bu yanlış yaptıırıyorsa yapmayın. Bunun sorumlusu sizsiniz.

Şimdi, bu ek bütçe teklifinde de gerekçe olarak saymışsınız; yok, “Efendim, yurt dışındaki gelişmeler, dünyadaki gelişmeler...” Şimdi, bu süreçte iktidar olarak var ise bir tane bile doğruyu siz yapıyorsunuz ama tüm yanlışları dış güçler yapıyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tedbir alın.

CAVİT ARI (Antalya) – Artık bu hikâyeleri bir kenara bırakmak ve gerçekleri görmek zorundasınız.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, buradaki tüm arkadaşlara sesleniyorum: Ülkenin bugüne kadarki geliş sürecinde yaşanan tüm olumsuzlukların müsebbibi yirmi yıllık iktidardır. İktidarın bir yıllık, iki yıllık bir süreci olmuş olur da “Efendim, geçmişten gelen sorunlar, sıkıntılar, sebepler nedeniyle bugünkü süreçler yaşanıyor, o nedenle iktidarın burada sorumluluğu az.” denebilir. Değerli arkadaşlar, yirmi yıllık bir iktidarsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Yirmi yıldan bugüne gelen süreçte eğer bugün yaşanan olumsuzluklar çok fazlaysa bunun baş sorumlusu iktidar olarak, yirmi yıllık iktidar olarak sizlersiniz.

Şimdi, burada her şey güllük gülistanlıkmiş gibi anlatmaya çalıştınız, biz de gülerek dinledik. Değerli arkadaşlar, siz bunları bize anlatmayın, sokağa anlatın “Sokaktaki insanların hâli, derdi nedir?” Bir çıkın kafanızı şöyle kaldırın da bir bakın. Yani sokaktaki insan şu an ekonomik sıkıntı çekerken,

insanlar evinde geçim sıkıntısı yaşarken, elektrik borcunu ödeyemeyen milyonlarca insanın elektriği kesilirken, doğal gaz borcunu ödeyemeyen binlerce insanın doğal gazı kesilirken, evine yiyecek almakta sıkıntı yaşayan milyonlar varken siz burada her şey güllük gülistanlıkmış gibi anlatamazsınız, anlatsanız da ancak kendiniz inanırsınız. Çünkü sokaktaki milyonlar bu geçim sıkıntısını yaşayan insanlar.

Bakın, süreç itibarıyla yaz sürecindeyiz, çiftçimiz ne âlemde? Perişan. Ekim dikim zamanında gübre fiyatlarının yüksekliği nedeniyle tarlasına, bağına bahçesine gübre atmamış binlerce çiftçi olduğunu herhâlde sizler de biliyorsunuzdur.

Efendim, ihracat rakamını söyledi Sayın Bakan ve diğer konuşmacı iktidar mensubu milletvekili arkadaşlar da ihracat rakamlarından bahsetti. Peki, ben size soruyorum Sayın Bakan: Son yıllardaki ithalat rakamlarındaki artış oranları nedir? Onu da burada açık yüreklilikle keşke bu sunum kitapçığınıza koyabilmiş olsaydınız.

Şimdi, eğer bir ek bütçe ihtiyacı ortaya çıkmışsa, bakın, ek bütçe ihtiyacının müsebbibi iktidardır. 2004 yılında yani sizlerin ilk iktidara geldiğiniz dönemde bir ek bütçe yapılmış, aradan geçen on sekiz sene sonrasında -ekonomiyi çizgi olarak kötüye götürdüğünüzü biz her defasında söyledik, söylemeye de devam ettik “Önlem alın, bu ülkeye yazık ediyorsunuz.” diye- en son gelinen noktada işte, bir ek bütçeyle karşı karşıya kalmış durumdayız.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, bu ek bütçede ihtiyaç sahibi kesimlere tabii ki belirli destekler yapılacaktır ancak bu ülkenin geleceğini tehdit eden en önemli 2 etken var. Bunlardan bir tanesi, her defasında söylüyoruz, kamu-özel iş birliği projeleri. Bu iktidar döneminde 2 trilyon 400 milyar dolar vergi toplandı, bu iktidar döneminde; cumhuriyetin ilanından 2002 tarihine kadar toplanan para ise ortalama 750 milyar dolardı yani 3 katı para harcadı bu iktidar. Peki, bununla ne yaptı? Hiç bir şey yapmadı arkadaşlar, kimse kusura bakmasın. Yapılan tüm esaslı yatırımların, bakın esaslı yatırımlar yönüyle söylüyorum, hemen hemen hepsi kamu-özel iş birliği projeleriyle; üçüncü boğaz köprüsünden, İstanbul’daki üçüncü havaalanından tutun otobanlara, şehir hastanelerinin önemli bir kısmına kadar- peki, bunlar neyle ödeniyor işte bu kamu-özel iş birliği projeleri kapsamında ayrılan ödeneklerle ödeniyor, garantiler kapsamında ödeniyor. İşte, bu ilave ek bütçeyle de bu kamu-özel iş birliği projelerine ödemeler artırılmış vaziyette yani sizin yaptığınız bu ek bütçenin çoğunluk kısmı da yine kamu-özel iş birliği projelerine gitmekte.

Yine, Sayın Bakan ilk Bakan olduğu dönemlerde de bu kur korumalı mevduat sistemine geçildiğinde şahsına sormuştum bir özel toplantıda “Sayın Bakanım, bu kur korumalı mevduat sisteminin maliyeti ne olacak?” demiştik ve Sayın Bakan demişti ki: “Çok değil, 20-30 milyar gibi falan öngörüyoruz.” Sayın Bakanım, bakın, daha 6’ncı ayındayız bu kur korumalı mevduat sisteminin, bugüne kadarki yaklaşık maliyetinin 40 milyarlaraya yaklaştığını görüyoruz veya gerçek maliyet neyse siz açıklayın. Bu ek bütçede de 40 milyarlık bir kalem var yani daha altı aylık maliyet bu rakamlara çıkmış durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz olmuştur.

Bir cümleyle bitirirseniz...

CAVİT ARI (Antalya) – Eğer, bu dolar aynı şekilde artamaya devam edecekse sizin hesabınızın çok çok üstünde bir maliyet olacaktır çünkü sizin hesabınızda haziran ayı itibarıyla doların karşılığı 15,3 TL’ydi, bugün ise dolar 17,5 TL’ye çıkmış durumdadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – Bundan sonra kur korumalı mevduatın maliyeti de katlanarak artacaktır. Sayın Bakan, bu konuda önleyici tedbir alınmalı, gerekirse bu sistemden vazgeçilmelidir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Yaşar Kırkpınar...

Buyurun Yaşar Bey.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, Sayın Başkanım, çok Saygıdeğer Bakanım, Bakan Yardımcılarımız, çok değerli arkadaşlar, kıymetli bürokratlar ve basınımızın çok değerli mensupları; ben de hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. Ek bütçemizin hayırlı olmasını ve bereketli olmasını temenni ediyorum.

Tabii, “et tekraru ahsen velev kâne yüz seksen” hafızayıbeşer nisyan ile maluldür dolayısıyla biz bunu tekrar ediyoruz, tekrar etmek de zorundayız çünkü bunu anlatıyoruz, maalesef muhalefet hep bizim anlattıklarımız dışında dezenformasyonla, algıyla bu anlamda üzerimize gelmeye çalışıyor. Çünkü, biz, sanki tek amacı gerçekleri unutturup, olayları bağlamından koparıp kendi emellerine ulaşmak için her şeyi mubah sayan bir anlayış içerisinde olan muhalefetle karşı karşıyayız. Dünyada yaşanan bütün gerçeklere gözlerini kapatıp, kulaklarını sağır ederek yorumlamaya çalışan, yine, bir muhalefetle karşı karşıyayız.

CAVİT ARI (Antalya) – Siz de keşke ülke gerçeklerini görseniz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Son dört, beş yılda dünyada yaşananları hiç yokmuş gibi, hiç olmamış gibi ifade edip farklı bir anlayışla değerlendiren bir muhalefetle karşı karşıyayız.

CAVİT ARI (Antalya) – Siz de ülkede yaşananları hiç yokmuş gibi görüyorsunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Arkadaşlar, bir cümle söyleyeyim, farklılıklar olacak, farklılık kötü bir şey değil; demokrasilerde farklılık olmazsa demokrasi olmaz zaten. Farklılığı hep birlikte yaşayacağız, saygı duyacağız farklılıklara.

Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet.

Şimdi, muhalefet de elbette eleştirecek ama bunun bir insaf ölçüsü içerisinde olması, aynı zamanda hak teslimi yapılarak, objektif kriterler göz önünde bulundurularak, hakkaniyet gözetilerek yapılması gerekiyor. Maalesef bugüne kadar bunu biz hiç göremedik. Biz aziz milletimizin bu doğruları ve gerçekleri mutlaka göreceğine ve kanaatini de buna ifade edeceğine bugüne kadar hep şahit olduk, inşallah bundan sonra da göreceğiz.

Değerli arkadaşlar, epeyce bir zamandan beri dünyada bir iklim krizi söz konusu; yangınların, depremlerin, su baskınlarının, kuraklığın kol gezdiği bir zemini paylaşıyoruz. Ardından, Amerika ile Çin’in rekabeti, tartışması, emtiaya erişimin zorlaşması, üretimin kısıtlanması, tam bu sırada pandeminin baş göstermesi ve bütün dünyayı âdeta şok etmesi birçok açıdan ama özellikle de iktisadi açıdan dünyaya çok ciddi bir yük getirdi ve dünya çıkmaz içerisine girmiş oldu. Üretim durdu, çarklar paslandı, işte fabrikalar, insanlar, ülkeler âdeta bu pandemi sürecinde mahşeri yaşadılar. Sizin bugün överek anlattığınız o ülkeler, o anlı şanlı ülkeler, o CDS rakamlarını örnek verdiğiniz ülkeler en basit bir maskeye bile aylarca ulaşamadılar; 65 yaş üzeri insanların ölümü terk ettiler; hastaneleri, sağlık sistemleri çöktü; gıda zincirleri bozuldu, âdeta hayat çöktü ve inanılmaz bir tahribat yaşadılar ama Türkiye tüm bu yetersizlik ve olumsuzluklar karşısında pandemi sürecini en başarılı ülke olarak atlatmış oldu, geride bıraktı. Hastanelere, ilaca, tedaviye, yatağa, aşıya erişimde şükürler olsun ki hiçbir sıkıntı

yaşanmadı. Civar ülkelerden, dünyanın birçok ülkesinden uçak ambulanslarla hem vatandaşlarımızı buraya getirip tedavi etme imkânımız oldu hem de yardım isteyen yüzlerce ülkeye bu anlamda yardımcı olduk.

Ekonomik olarak dezavantajlı gruplarımız başta olmak üzere esnafımıza, emeklimize, sanayicimize, toplumumuzun bütün kesimlerine bütçemizin imkânları çerçevesinde defalarca yardımcı olduk ve başarılı bir süreci güçlü liderlikle, Sayın Cumhurbaşkanımızın Başkanlığında başarılı bir şekilde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gerisini biliyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin hızlı karar alma mekanizmasıyla birlikte Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde bu süreci örnek gösterilecek bir şekilde aşmış olduk. Tam pandemiden çıkıp yaraları sarmaya çalışırken dünya Rusya-Ukrayna savaşıyla yine yüz yüze, karşı karşıya geldi. Tabii, bunun pandemide darbe almış, hırpalanmış ekonomiye, üretime, iktisadi hayata etkisi çok daha ağır oldu. Bütün dünya birikmiş talebi karşılamayınca, üretim yetersiz olunca, enerji maliyetleri katlanınca, enflasyonla birlikte dünya yeni bir sürece girmiş oldu.

Enflasyonun artık bugün bir dünya gerçeği olduğu herkes tarafından görülüyor. Kırk elli yıl sonra bazı ülkelerin enflasyondan nasıl muzdarip olduğunu da yine yaşıyoruz. Dünya hâlâ nasıl bir ekonomik model tercih edeceğine karar vermemişken, enflasyonla nasıl mücadele edeceğine henüz karar vermemişken Türkiye yine hızlı karar alma mekanizmasıyla birlikte, bir tercih hakkı vardı, onu kullandı. Kullanmış olduğumuz tercih büyümeden, üretimden, istihdamdan, ihracattan yana oldu, böyle bir karar verdik ve ekonomimiz bu şekilde yoluna devam ediyor. Büyümeye, üretmeye, ihracat yapmaya ve istihdamını artırmaya ülkemiz bu anlamda devam ediyor. Bu tercihini de faizi düşük tutarak, finansmana erişimi kolaylaştırarak yapabildi ve bunu da başarılı bir şekilde uyguladı.

Bugün dünyanın birçok ülkesinde faizler ekside seyretmektedir, bunu da gözden kaçırmamak lazım. Diğer ülkelerle oranladığımızda oradaki oranın aynı seviyede olduğunu da görüyoruz. Bu bir tercihtir ve biz tercihimizi üretimden, istihdamdan, büyümeden yana kullandık; bunda da doğru yaptığımıza canı gönülden inanıyoruz.

Muhalefetin beklentisi tabii ki bu aşamada yüksek faizdi. Bu işleyen ekonomiyi durdurmak, arkasından resesyona birlikte işsizliğin artması, fabrikaların kapanması, Türkiye'nin küçülmesi ve tekrar IMF'den borç ve emir alınarak eski Türkiye özlemlerine ulaşmaya çalışma talebi ve isteği vardı. Bu, dışarıdan alınan emir ve telkinlerle Türkiye'nin geçmiş yıllarda neler yaşadığını hep birlikte gördük. Bu sıkıntıları atlatmak adına IMF'ye olan 24 milyar dolara yakın borcumuzu ödemiş olduk.

Savunma sanayisinde ve bütün alanlarda dünyadan pozitif ayrılarak büyüyen bir Türkiye'nin önünü kesmek isteyen gruplarla birlikte hareket edildiğini bugün, maalesef görüyoruz. Mavi vatandaşlar, Dağlık Karabağ'da elde edilen zafer, teknolojiye ulaştığımız son nokta, bölgemizde elde etmiş olduğumuz tüm başarı ve zaferler büyük Türkiye olma yolunda katedilen mesafelerdir. Özgür ve bağımsız Türkiye'nin 2023'e vardığımız bu süreçte yine cumhuriyetimizin 100'üncü yılında şahlanarak bu yoluna devam edeceğini şükürler olsun ki görüyoruz. Bunlar içeride ve dışarıda elbette dezenformasyona, bu faaliyetlerine devam edecekler ama herkes müsterih olsun, dünya bir kriz yaşadı ve şu an bu krizden çıkmaya çalışıyor. Tabii ki Türkiye de dünyanın bir parçası, dünyada olan her şey Türkiye'yi de etkiliyor ve bu süreci en iyi şekilde yönetmeye çalışıyoruz, buna kimse engel olamayacak. İnşallah, güzel günler bizleri bekliyor.

Ben, Sayın Bakanımın nezdinde tüm ekibine teşekkür ediyorum ve bu bütçenin tekrar vatanımıza, milletimize, bütün ülke insanımıza hayır ve bereket getirmesini arzu ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Kırkpınar.

Sayın Erol Katırcıoğlu, geneli üzerinde buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yine çok tipik bir tartışmadır gidiyor sabahtan beri. Burası bir ihtisas komisyonu olması gereken bir kurum. Dolayısıyla da “siyah-beyaz”, “evet-hayır” gibi bir biçimde bakmamız gerekmiyor konulara ama yine her zaman olduğu gibi bir “evet-hayır” ya da “siyah-beyaz” bir çerçevede gidiyoruz. Oysa, esas itibarıyla hepimiz halkın temsilcileri olarak buraya gelmişiz ve halkın ihtiyaçlarını karşılayacak doğru kararları vermeye çalışmamız gerekir ama maalesef Türkiye’de siyasetin geldiği nokta da bundan farklı değil işte, bu, bu kadar yani. Biz bir şey söylüyoruz, siz bir şey söylüyorsunuz, böyle tenis topu gibi, efendim, sonra da eller kaldırılacak, çoğunluk kimdeyse karar çıkmış gitmiş olacak. Ama değerli arkadaşlar, gerçekten de şimdi ben, bakıyorum Sayın Bakan, örneğin, özellikle enflasyon konusunda ne söylüyor diye baktım, konuşmasını da dinledim. Şöyle, “enflasyon” dediğimizde, hani, demin Yaşar arkadaşımız da “Enflasyon Amerika’da da var başka ülkelerde de var.” dedi. Doğru. Fiyatlar genel düzeyindeki sürekli artışa “enflasyon” diyoruz. Dolayısıyla da her ülkede olabilir ama bunun yüzde kaç olduğu çok önemli. Yani mesela, Amerika’da enflasyon yüzde 8 oldu, millet ayağa kalktı. Türkiye’de resmi rakamlar itibarıyla yüzde 70’in üzerinde, gayriresmî olarak yüzde 100’ün de üzerinde. Dolayısıyla da aynı olaydan bahsetmiyoruz aslında bir tarafla bakarsak. Aynı kavramı kullanıyoruz ama bir anlamda ima ettiği gerçeklik gerçekten de çok farklı diye düşünüyorum.

Şimdi, ben, Sayın Bakanın enflasyonla ilgili açıklamalarıyla başlayayım önce. Mesela, şöyle diyor Sayın Bakan: “Küresel ölçekte artan fiyatlar bizim gibi gelişmekte olan ve enerjide dışa bağımlı ülkeleri fazlasıyla etkiliyor.” Amenna, bu doğru. “Büyük ölçüde dışsal faktörlerden kaynaklanan ve çoğunlukla arz yönlü maliyet artışlarıyla ortaya çıkan bu gelişmeler fiyatlar genel seviyesindeki bozulmanın önemli fakat geçici olduğuna işaret etmektedir.”

Şimdi, Sayın Bakanım, bu genel olarak doğru gibi gözüken cümle esas itibarıyla gerçekleri tam olarak anlatıyor mu diye sormamız gerektiğini düşünüyorum. Çünkü büyük ölçüde dışsal mı acaba hakikaten? Evet, doğrudur, emtia fiyatları, söylediğiniz sorunlar, küresel sorunlar mutlaka etkiliyor -kaçınılmaz olarak- fakat bir de Hükümetinizin aldığı kararların bazıları yanlış yani dolayısıyla da o yanlışları da dikkate alan bir yerden konuşmamız lazım gelir diye düşünüyorum.

Şimdi, yani “yanlış” diyorum tabii ve kendi görüşlerim itibarıyla “yanlış” diyorum, başkaları başka türlü konuşabilir ama yani ben işin talep yönüne de bakmak gerektiğini düşünüyorum ve geçen birkaç yılın büyümesine bakarsanız iç talepten kaynaklanan bir büyüme olduğunu görüyoruz. Şimdi, iç talebin sağladığı, desteklediği büyümelerin sıkıntısı şudur değerli arkadaşlar, bizim Türkiye’de iktisatçılarımızın da çok fazla dikkat etmediği bir gerçekle ilgili: Türkiye halkı yoksuldu. Dolayısıyla da Türkiye halkının bütçesinde kira ve gıda payları çok yüksektir. Genel talep arttığında bu ürünler stoklanamadığı için çoklu fiyatlar artar. Dolayısıyla da doğrudan doğruya talep artışı ile büyümenin bir yoksullaşma etkisi olduğunu görmemiz lazım. Nitekim, evet, maliyetten kaynaklanan yani özellikle petrol fiyatları vesaire vesairenden kaynaklanan maliyet artışları ve bunların fiyatlara yansımaları olarak enflasyonu körüklediğini söylememiz mümkün ama özellikle pandemiyle mücadelenizde öyle bir şey yaptınız ki parasal genişlemeyle bu işin içinden çıkacağınızı düşündünüz. Dolayısıyla da piyasadan

kâğıtları aldınız, piyasayı fonladınız fakat piyasa sizin istediğiniz gibi davranmadı. Neden davranmadı? İşte burada esasında Türkiye ekonomisinin mikrogerçekleriyle konuşmamız lazım. Ne yaptılar bankalar? O sene benim hesabıma göre yüzde 20 reel artış elde ettiler. Borsa yüzde 29 gibi çok yüksek bir reel getiri sağladı. Yani aslında, ne oldu? Artan likidite doğrudan doğruya spekülâtif alanlarda para kazanmaya başladı ve sizin istediğiniz reel kesimi desteklemek biçiminde bir etki de üretmedi. Zaten o sebeple “aktif rasyosu” diye bir şey getirdiniz ve ancak bir bakıma cezalandırmakla tehdit ederek bankaları zorlamaya çalıştınız. Yani, Halkların Demokratik Partisinin görüşü olarak da ifade edebilirim; burada, Türkiye’nin mikroorganizasyon yapısında bankaların gerçekten -zaman zaman Sayın Cumhurbaşkanının da eleştirdiği gibi- bir problemi vardır. Türkiye’de finans piyasaları, yüzde 90, bankacılık üzerine oluşmuştur ve neredeyse bankacılık dışında finansman imkânları yoktur. Zaman zaman Sayın Cumhurbaşkanı -ben biliyorum yani şeylerini de okuyorum- şunları söyledi: “Özellikle son iki yıldır yaşadığımız tecrübeler bize bankacılık dışı finans yönteminin ne kadar hayati öneme sahip olduğunu gösterdi. Bu dönemde, kamu dışındaki bankacılık sistemimiz reel sektöre yeteri kadar destek sağlamadı.” Ve devam ediyor: “En ihtiyaç duyulan dönemde kredi muslukları kapatılan reel sektörümüzün âdeta altı boşaltıldı.” Şimdi, dolayısıyla, bu bir gerçek yani mikroiktisat çerçevesinden baktığımızda Türkiye’nin yapısal özellikleri esasında makro iktisadî da büyük ölçüde etkiliyor ve belirliyor. Nitekim, benim burada gördüğüm kadarıyla, sizin para politikasını kullanarak likidite artışıyla yapmaya çalıştığınız şey talebi artırdı ve sonuç olarak talep de -ben size söyleyeyim- az geliri olan, çalışan insanların özellikle gıda masraflarının ve konut fiyatlarının artmasına yol açtı, kiralardan artmasına yol açtı. Dolayısıyla da enflasyon, Türkiye halkını çok daha derinden etkiler bir biçimde etki etti.

Şimdi, diyebilirsiniz ki: “Ya, enflasyon diyorsunuz, öyle diyorsunuz böyle diyorsunuz. Bakın, petrole -benzine, mazota- zam yapıyoruz, hiç kimse arabasını bırakmıyor. Ben İstanbul’a gidiyorum, bakıyorum, trafik hakikaten eskisinden daha kötü; insanlar arabaları kullanmaya devam ediyorlar gibi duruyor veya gidin lokantalara, lokantalar cumartesi-pazar tıklım tıklım ve üstelik de dünya kadar fiyat ödüyorsunuz artık lokantalarda.” Ama değerli arkadaşlar, kabul edin ki bu sınırlı sayıda insanımızı ilgilendiren bir durum yani Türkiye’nin, 85 milyon insanın böyle yaşadığını düşünmeyin lütfen. Şunu söylemek istiyorum: Yeteri kadar bilginiz yok, İstatistik Kurumu böyle şeyler sağlamıyor ama iddia ediyorum pandemiyle birlikte Türkiye’de gelir dağılımı çok ciddi bir şekilde bozuldu. Bu bozulmanın sonucunda zenginler daha zengin, yoksullar daha yoksul olduğu için gördüğümüz manzaralar belki... Özellikle Ankara, İstanbul gibi büyük, merkez şehirlerimizde arabaların kullanımının bütün bu zamlara rağmen devam ettiğini, lokantaların tıklım tıklım olduğunu görmek sizi “Yahu, işler de kötü değilmiş.” diye bir sonuca getirebilir ama gerçek öyle değil diye düşünüyoruz.

Sayın Bakan, “Önemli.” diyorsunuz, evet, önemli olduğunu kabul etmeniz sevindirici ve diyorsunuz ki: “Geçici.” Peki, tabii ki geçici olmasını biz de arzu ederiz fakat ben sizin konuşma metninizde de baktım. “Ne yapıyorsunuz?” diye baktığımda, yaptığınız şeylerin esasında enflasyonla ilgili... Tabii ki ilgisi var; mesela “KDV indirimi yaptık.” diyorsunuz fakat, ben öte yandan getirdiğiniz ek bütçeye baktım, dâhilde KDV artışı yüzde 10, rakamlar bunu söylüyor. Efendim, kurumlar vergisini yüzde 182 artırmışsınız, buna amenna -bence de öyle olması lazım çünkü çok para kazandı şirketler dünyası, onun için de vergilendirmenizi anlıyorum- ama bu bütçenizle birlikte ÖTV yüzde 72 artmış oluyor, ithalatta alınan vergi de, KDV de yüzde 97 artmış oluyor. Yani, özetle, yaptığınız şeyler -sübvansiyon vesaire gibi şeyler yapıyorsunuz ama bunlar- enflasyonu dizginlemek, kontrol altına almak için yeterli değil. Ha, bir de kiraya yüzde 25 sınır getirdiniz, ona da amenna diyelim.

Fakat mesela “Dış ticarete tedbirler aldık.” diyorsunuz, ben bunu tam ne anlama getirdiğinizi anlayamadım çünkü benim baktığım rakamlara göre ocak-mayıs ithalat rakamı yüzde 40, ihracat rakamı yüzde 20 yani 2 kat fazla ithalatımız var ve konuşmanızda da zaten ithalatı çok fazla dikkate alan bir şey söylemediniz diye düşünüyorum. “241 milyar vergi almadık.” diyorsunuz vesaire fakat Sayın Bakan ben şöyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Toparlarsanız sevinirim

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – A, bitiyor mu? Hay Allah, peki.

“Termik model” dediğiniz, “yeni ekonomik model” dediğiniz modelin en önemli ayağı -sizinle de daha önce konuşmuştuk- ithalat ayağıydı. Yani şöyle bir resim olabilirdi: TL’yi düşük hâle getirmek, böylelikle ithalatı ikame edecek üretimlere destek vermek, böylelikle cari açığı pozitif etkileyerek, cari açıktan giderek enflasyonu dizginlemek gibi bir yöntem de işe yarayabilir bir yöntem olabilirdi ama ben size o zamanlar da söylemiştim; bunu altı ayda, bir senede yapmanız mümkün değil ve nitekim... Üstelik, bu konuşmamızın üzerine bir de Ukrayna krizi girdi, o da tabii ki sizin elinizi kolunuzu bağladı, onu da anlıyorum ama sonuç olarak baktığımızda, cari açığın da artmakta olduğunu ve dolayısıyla da arzu ettiğiniz sonuçları almakta zorlandığınızı da görmek mümkün.

Ha, bir şey daha var, bu GES meselesi de esasında ne kadar düşünülmüş bir projedir bilmiyorum ama...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – GES battı.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – GES aynı zamanda likiditeyi azaltan ve faizler üzerinde yükselten bir etki yaratacağı diye düşünüyorum. Şöyle bir şey var, yanlışlıyorsam Sayın Cumhurbaşkanı bir konuşmasında şöyle bir şey dedi: “Biz politika faizini yüzde 14’e indirdik, bankalar yüzde 24, yüzde 26 civarında faizle para veriyorlar.” Evet, böyle yapıyorlar ve böyle yapmaya da devam edecekler ve siz bu şekilde giderseniz bunu kontrol altına alma imkânınız da yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hocam, teşekkür ediyorum.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bir cümle daha söyleyeceğim, bu da çok önemli, yine bağlantılı bir şey.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan; fahiş fiyat meselesi var. “Fahiş fiyat” dediğimiz şey şudur: Herhangi bir malın fiyatı 10 liraysa ve biri bunu 90 liraya satıyorsa bu fahiş fiyattır. Peki ama 90 liraya nasıl satıyor ki? Yani, esasında, fahiş fiyat, pazar gücü, piyasa gücü, tekel gücü olan firmaların ortaya koyduğu fiyatlardır. Dolayısıyla da Türkiye sanayisine baktığınız zaman, Türkiye’deki ekonomiye baktığınız zaman inanılmaz yüksek derecede tekelleşmenin olduğunu görürsünüz. Eğer hükümet olarak bu firmalarla özel bir anlaşma yapamazsanız onlar fiyatları artırmaya devam edeceklerdir, fiyatları artırma imkânı her zaman ellerinde vardır, fiyat denetimiyle de bu işler olmaz, onu da söyleyeyim size.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler ediyorum efendim.

Sayın Emine Gülizar Emecan, geneli üzerinde, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, bugün, ek bütçe kanun teklifini görüşüyoruz. Aslında, değerlendirmeme başlarken, öncelikle bütçe rakamları üzerinden başlamak istiyorum çünkü 2022 yılı bütçe büyüklüğü belirlendiği zaman ve biz kasım ayında bütçeyi görüştüğümüzde 1 trilyon 751 milyar lira olarak görüşmüştük fakat bu bütçenin Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulduğu 17 Ekim günü kuruyla baktığımızda 190 milyar dolara geldiğini görüyoruz. İlk sunulduğunda 211 milyar dolara geliyordu ve bütçe Mecliste kabul edildiği 17 Aralık günü 108 milyar dolara düşmüştü, bugünkü kurla da getirdiğiniz bütçe 101 milyar dolara inmiş durumda. Şimdi, getirdiğiniz bu ek bütçe de, 1 trilyon 80 milyar liralık ek bütçe de bugünkü kurla 63 milyar dolar ediyor. Şimdi, evet, yüzde 61 oranında artmış gibi görünüyor fakat ilk açıklandığı günkü 211 milyar dolarla kıyasladığımızda, bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulduğu tarihteki 190 milyar doların bile altında kalıyor. Yani, ilk getirdiğiniz bütçenin bugünkü kurla toplamı artı bugün getirdiğiniz ek bütçe 163 milyar dolarla her halükârda 190 milyar doların altında kalıyor; öncelikle rakamları bu gerçeklikle tanımlamak gerekiyor.

Şimdi, bütçenin gerekçesine, genel gerekçesine baktığımız zaman da ek ödenek ihtiyacı şöyle tanımlanmış: “Başta doğal gaz ve elektrik fiyatlarında yaşanan maliyet artışlarının vatandaşlarımıza yansıtılmaması için BOTAŞ’a yapılan kaynak transferleri, enflasyon nedeniyle kamu görevlilerinin maaş ve ücretlerinde yapılan artışlar, emekli maaşlarında yapılan artışlar, sosyal güvenliği olmayan vatandaşların sağlık prim ödemeleri...” falan diye uzun bir listenin ek ödenek ihtiyacını doğurduğu ifade ediliyor gerekçede. Ama gerekçenin başlangıcında, evet, doğal gaz ve elektrik fiyatlarında yaşanan maliyet artışları neden olarak gösteriliyor. Genel olarak da ek bütçeyi savunurken dünyada ve Türkiye’de yaşanan ekonomik ve jeopolitik gelişmeleri hep önümüze sürüyorsunuz. Değerli arkadaşlar, Komisyon üyelerimiz; siz de bunu yapıyorsunuz, Sayın Bakan, siz de konuşmanızda aynı şeyi yaptınız ve vurgunuz şunun üzerine oldu: Salgın, Rusya-Ukrayna savaşı, işte, başta enerji olmak üzere emtia fiyatlarındaki artış, bütün bunlardan dolayı fiyat artışlarının sebebi olarak sunuyorsunuz.

Şimdi, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; ben, öncelikle, sizin bu tezinizin ne kadar doğru olduğu üzerine birkaç değerlendirme yapmak istiyorum açıkcası. Evet, hükümetler, iktidarlar bütçeleri kendi politik harcama tercihleri üzerine kurgularlar ve getirirler. Gelirler hangi kaynaklardan ve nasıl temin edilecek, giderler de nerelere aktarılacak; bunlar, hükümetlerin tercihleriyle doğru orantılıdır ve evet, sizler birtakım siyasi tercihler yaptınız, özellikle de bu siyasi tercihinizi tam da bütçe görüşmeleri döneminde, kasım-aralık ayları döneminde, böyle bir U dönüşüyle değiştirdiğiniz için bir anda zaten dolar fiyatı, döviz fiyatı yükseldi. Bir anda bunun enflasyonist etkisi, fiyatların artışına etkisi falan derken bugünkü noktaya geldik. İşte, bundan kurtulmak için -yine sizin tercihlerinizle- kur korumalı mevduat gibi birtakım araçlar getirdiniz. Şimdi yine onları değerlendireceğiz. Yani, geldiğimiz nokta biraz da sizin siyasi tercihlerinizle alakalıdır. Bahsettiğiniz Rusya-Ukrayna savaşı, enerji fiyatları, gerçekten doğru mu, ona da bir bakmak gerekiyor. Ama şu ana kadar geldiğimiz noktada, sizin bu düşük faiz, yüksek enflasyon ve hızlı büyüme politikanızın, halkın hiç de menfaatine işlemediğinin de altını çizmemiz gerekiyor.

Şimdi, ben bir karşılaştırma yapmak istiyorum özellikle enerji fiyatlarıyla ilgili. OECD ülkelerinin ortalamasıyla bir karşılaştırma yaptığımızda, örneğin, OECD ülkelerindeki artışın ortalamasına baktığımızda, enerjiyle ilgili artışın yüzde 32,7 olduğunu görüyoruz, Türkiye’ye baktığımızda yüzde 136,9. Şimdi, OECD ülkelerinin ortalaması yüzde 32,7’yken Türkiye’de neden yüzde 136,9 oldu bu enerji fiyatlarındaki artış, bunu nasıl açıklayacaksınız? Öncelikle bunu sormak lazım. Aslında, diğer fiyatlarla ilgili de hani, enflasyon, işte, pahalılık, fiyat artışı diyoruz ya, OECD ülkelerindeki enflasyon ortalamasına baktığımız zaman, yüzde 9,7; Türkiye’de yüzde 73,5 -on iki aylık verilerden bahsediyorum- yine, gıda enflasyonuna gelemim, OECD ülkelerindeki artış yüzde 11,5; Türkiye’de

yüzde 91,6. Değerli arkadaşlar, şimdi, “tüm dünyadaki jeopolitik ve ekonomik gelişmelerden kaynaklı artışlar” diyorsanız eğer bu ortalamalarla Türkiye’nin artış oranları arasındaki farkı da bize açıklamak durumundasınız.

Sayın Bakan, sunumunuzda, yine, ihracatla ilgili rakamları verirken “İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 77,3 iken enerji hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 97,1.” dediniz. Neden enerji dâhil rakamı vermediniz? Enerji dâhil rakamı da bize verin çünkü enerji fiyatlarındaki artışın bu rakamları çok etkilediğini biliyoruz. Artı, sadece ihracattan bahsediyorsunuz, hiç ithalattan bahsetmediniz. Bizim ithalatımız yüzde 40’tan fazla oranda ithal ara malına bağımlı olarak yapıldığı için zaten ithal edilen ham maddelere gelen dövizden kaynaklı fiyat artışları da bizim üretim maliyetlerimizi artırmakta ve her gün gelen, özellikle enerji zamları üreticilerin fiyatlarını belirlemelerinde ciddi anlamda zorluklarla karşılaşmalarına neden olmakta ve bir fiyatsızlık, bir satış yapamama riski ve tehlikesiyle üreticiler de esnaf da karşı karşıya. Şu anda tablo çok kötü ekonomiyle ilgili. Ne üreten kaçta üreteceğini biliyor ne satan kaçta satacağını biliyor ve bu tablo devam ediyor ama bakıyorum ki siz bunun çok da farkında değilsiniz; sadece makyajlı rakamlarla bizim karşımıza geliyorsunuz, enerji hariç fiyatlarla karşımıza çıkıyorsunuz.

Bu arada, bütçe fazlası mayıs ayında verildi. Arkadaşlarımız da bundan bahsetti. İşte, bu fazlayla övünülüyor ama bu bütçe fazlasının biraz da yine, halktan toplanan vergilerden kaynaklandığının da altını çizmek lazım.

Şimdi biraz gelirleri konuşmak istiyorum. Getirdiğiniz ek bütçenin içindeki vergi gelirlerinden kaynaklı rakam ne kadar diye baktığımızda, 1 trilyon 83 milyar lira olduğunu görüyoruz. Çok büyük bir vergi geliri var burada. Şimdi, vergi gelirlerinde bu kadar rekor bir artışın acaba kaynağı neresi diye baktığımızda, şirketler, işte, bankalar rekor kârlar elde ettikleri için ve işte kredilerin, kredilerle tüketim harcamalarının biraz artırılmış olmasıyla ve asıl en önemlisi de dolaylı vergilerle vatandaşın tıkr tıkr vergisini ödemesi yoluyla bu vergiler oluşuyor. Bunun yanında, bu kadar büyüklükteki bir vergi gelirinin yanında -yine konuşmanızdaki rakamlardan alarak söylüyorum- 2021 vazgeçilen vergi rakamından bahsettiniz, yüzde 54,2 milyar lira. 2022’de vazgeçilen vergi rakamı olarak da 241,3 milyar liradan bahsettiniz. Şimdi, incelediğimiz zaman, bunun bir kısmının üretim ve imalat sektöründeki, işte, birtakım istisnalar, vergi istisnalarından kaynaklandığını düşünebiliriz ama çoğunun da aslında, sermayenin vergi gelirlerinden vazgeçildiğini... Örnek, mesela küçük bir örnek vereyim: Özellikle hastane şirketlerinin, kamu-özel iş birliğiyle yapılan hastane şirketlerinin gelirlerinde KDV, damga vergisi ve harçlardan muaf tutulmasını örnek verebiliriz. Vergi yükünün vatandaşın sırtına yüklenmesine vereceğimiz örnek de yine, vergi tablosundaki enerji yani petrol ve doğal gaz ürünlerinden elde edilen rakamlar, özel tüketim vergisi başlığı altındaki vergi listesinde en yüksek rakamı işgal ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz tamamlanmıştır.

Son cümlelerinizi alalım.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Toparlayayım Başkanım, toparlayayım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir iki cümle alayım lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – 47 milyar TL’yle petrol ve doğal gaz ürünlerinden elde edilen vergiler en yüksek kalemi oluşturuyor. Yani, biraz önce söylediğim gibi, vatandaş doğal gaz, petrol kullandıkça, elektrik kullandıkça vergiler artıyor. Yapılan bütçenin halk için yapıldığı iddia ediliyor ama sonuç olarak, halktan alınıp birilerine kaynak aktarmaya dönüştüğünü de görüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz Emine Hanım.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bitiriyorum. Devamını maddelerde konuşacağım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir zahmet...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Son cümlem Sayın Başkanım.

Bunun halktan alıp sermayeye, şirketlere verildiğinin bir diğer kanıtı da Ocak-Mart 2022 döneminde millî gelir yüzde 7,3 artarken ücretlilerin millî gelirden aldığı payın yüzde 3,6 oranında azaldığını görüyoruz. Demek ki siz işte bu bütçeyi kamuda çalışanlara, işte birtakım kesimlere...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Emine Hanım.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – ...gelir aktarmak için getiriyoruz diyorsunuz ya, rakamlar bunu yalanlıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok aştık süremizi.

Teşekkür ediyorum.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben maddelere geçtikten sonra devam edeceğim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Sibel Özdemir, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar, Sayın Bakan; ben de ek bütçeyle ilgili kısa zamanda görüşlerimi paylaşmak istiyorum.

Şimdi, tabii, bir ek bütçe ihtiyacının doğmasının, sizin de belirttiğiniz gerekçelerde, işte “daha çok uluslararası konjonktürdeki yaşanan gelişmeler” vurgusu çok fazla yapılıyor; işte, kriz süreci, savaş süreci, salgın süreci. Tabii, en önemlisi de bu süreçlerde iktidarın uyguladığı yanlış politikalar ve bir de bir nevi yanlış politikalarındaki, oradaki tercihler tabii. Hangi yönde kullandı bu elindeki araçları? Şimdi, bizim, bence artık bu uluslararası vurgudan biraz çıkmamız gerekiyor Sayın Bakan. Bizim artık kendi ulusal ve yerel düzeyde yaşadığımız soruna odaklanmamız gerekiyor. Sizin de sunumda, olağanüstü fiyat artışları atfı yaptığınız, gerçekten, kontrol edilemeyen bir döviz kuru, fiyat artışları ve faiz oranı arasında ciddi kısır döngü var ve bunun da en büyük maliyeti bütün hepimize yani bütün vatandaşlarımıza. Bu sorun, bir nevi, aldığınız önlemler de kısa ve uzun vadede vatandaşın yoksullaşması ya da yaşam standardını etkilemiyor; aslında bunu tartışmak lazım.

Şimdi, bir defa, biz bu bütçede ödeneklerin nelere ayrıldığına dikkatlice baktığımız zaman, ya, şöyle bir durum var: Bir kriz ortamı -ulusal veya uluslararası her neyse- gerçekten ciddi bir ekonomik sorun ve kriz ortamındayız. Şimdi, ben, burada kamunun bu ek bütçede bir tasarrufa gidip ve gerçekten bu sorunu nasıl çözeceğimize dönük kaynak aktarma gibi bir durum göremiyorum. Şimdi, birazdan söyleyeceğim, kaynaklar çok ciddi anlamda farklı şekilde değerlendiriliyor. Yani burada vatandaşın o gelir adaletsizliğini çözecek ve vatandaş üzerindeki vergi yükünü azaltacak bir önlem yok bu bütçede, ek bütçede. E, bunu göremiyoruz. E, bu noktada, bu harcama-gelir dengesinde bir tercih değişimi de yok, aynı. Ciddi anlamda bir vergi yükü gelecek, yarın biz Genel Kurulda bu ek bütçeyi kabul ettiğimiz zaman ciddi bir vergi yükü de gelecek ve o enflasyonist baskıyı da yaratmayacak ve ciddi anlamda da personel maaşlarında bir artışa gidecek. Bunun enflasyonist baskısı nasıl olacak? Yani bunlar tartışılıyor mu gerçekten? Ben bunları merak ediyorum. Ciddi bir şekilde, gerçekten, baktığımız zaman, kişi başı gelir düzeyimizde, gelir adaletsizliğinde -işte, yoksulluk sınırı rakamları açıklanıyor- ve asgari ücretle karşılaştırdığımızda, enflasyonu karşılaştırdığımız o uluslararası ülkelerle gerçekten çok ciddi

bir makas var bizim ülkemizde ve yaşam standartları ciddi şekilde düşüyor, ciddi bir yoksullaşma var ülkemizde. Ama, şimdi, bu bütçe bunlara, bu sorunlara kısa vadede nasıl çözüm getirecek? Dedğim gibi, yarın ciddi bir vergi yüküyle de karşı karşıya kalacak.

Gelir adaletsizliği konusuna çok ciddi odaklanmanız lazım Sayın Bakan, bu makas çok ciddi açılıyor. Bütün hatipler söyledi, gerçekten, orta sınıf üzerinde çok ağır bir yük var. Yatırımcı açısından, işveren açısından da maliyetler, girdi maliyetleri ve döviz kurunun yarattığı o girdi maliyetlerindeki artışla mücadelede de ciddi bir sorun var. E, işsizlik konusu zaten -siz “5 milyon istihdam.” dediniz ama- ciddi bir sorun, genç işsizliği özellikle.

Yine, orta vadeli programdaki hedeflerin tutmaması, büyümenin, büyüme rakamlarının vatandaşlarımıza ya da ülkenin tümüne etkisinin olmadığını görüyoruz. Riskler, belirsizlikler, yapısal sorunlar devam ediyor. Özellikle de siz göreve ilk başladığınızda en çok bu sorunlara vurgu yaptınız ve bu bizi sevindirdi açıkçası. Temel, kurumsal bağımsızlık, şeffaflık, özerk karar alma mekanizmaları; göreve geldiğinizde buradaki yapısal sorunları önemseyeceğinizi söylemişsiniz ama bu noktada, gerçekten, bu yapısal sorunlar çözülemediği için de işte bu ekonomik sorunlar aslında devam ediyor.

Dış ticaret noktasını da çok önemsiyor iktidar, işte, ihracat noktasında büyük bir hedef koyuyor kendisine ama veriler böyle değil. Dış ticaret, ihracatın ithalatı karşılama oranında ciddi sorunlar var, yapısal sorunlar devam ediyor. Dış ticaret hadlerinde de -Sayın Yılmaz da vurgu yaptı- bir iyileşme yok. Nasıl... Turizm gelirleriyle bu dengelenmeye çalışılıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sibel Hanım, süreniz doldu.

Son bir iki cümle alayım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Şimdi şunu söyleyeceğim: 241 milyar vergi yükünden vazgeçildiğini söylüyor, bu ciddi bir rakam Sayın Bakan ama bunun vatandaşa bir yansıması olmuyor. Bunun gerekçesi nedir? Vatandaş bunu hissetmiyor.

Şimdi, ben şuradaki ödeneklere baktım; burada tasarrufu dikkate almanız gerekirken bizim genel bütçeden kaynak ayırdığımız, ödenek ayırdığımız birçok kaynak tekrar ayrılmış. Yani burada bir stratejik tercih yapmadığınızı görüyoruz biz. Bir stratejik tercih yapıp vergi yükünü azaltacak o harcama kalemlerini de...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Özdemir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Şöyle: Mesela, yolluk giderleri var -çok dikkatimi çekti- araç kiralama giderleri, işte, mamul, mal alımı... Çok ilginçti, Diyanet İşleri Başkanlığında birçok yolluk gideri var. Yani bir tasarrufu biz göremiyoruz burada. Bunlara da bir cevap...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Diğer maddelerde devam ederseniz...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Abdurrahman Tutdere’ye de beş dakika söz vereyim, sonra üyelerimize dönerim.

Buyurun.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepinizi ben de saygıyla selamlıyorum.

Bütçenin, özellikle ek bütçenin geneli üzerinde sabahki görüşmelerde Sayın Kuşoğlu ve partimizin diğer Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri değerlendirmelerini yaptılar; tekrara girmeyeceğim.

Kanun teklifinin genel gerekçesine baktığımızda, özellikle bu ek bütçeye Elâzığ, Malatya, Adıyaman illerinde meydana gelen depremler nedeniyle yapılan afet konutlarının yaratmış olduğu harcamaların da gerekçe olarak gösterildiğini görmekteyiz. Ancak Sayın Bakan, Adıyaman’ımızda 2017 yılında ve 2018 yılında 2 deprem yaşadık, özellikle Samsat merkezli, daha sonra da Sivrice depreminden de Gerger ve Sincik ilçelerimiz etkilendi. Ne yazık ki aradan beş yıllık bir zaman geçti, şu an Samsat’ın köylerinde, daha birçok köyünde yurttaşlar konteynerlerde yaşıyor ve beş yıllık süre içerisinde bu yurttaşlarımıza afet konutları yapılmadı ve insanlar çaresiz bir şekilde bekliyorlar; yazın sıcakta, kışın soğukta beş yıldan beri sizlerden destek bekliyorlar ve sizin, evleri yapmanızı bekliyorlar. Öyle anlaşıyor ki siz gerekçe olarak Adıyaman’daki afeti göstermişsiniz ama baktığımızda, Adıyaman’a afet konutu yapılması için herhangi bir ödenek olup olmayacağı da meçhul. İnşallah -burada gerekçede ilimizin ismini kullandınız- buradaki ödenekten de bir an evvel oradaki konutların yapılmasına para aktarırsınız.

Sayın Bakan, tabii, bütçeye baktığımızda ve sizin gözlerinizdeki ısıltıya baktığımızda, ben, işin açıkçası, özellikle GAP projesine ilişkin... GAP Projesi Türkiye’nin en prestijli projesiydi, aradan yirmi yıl geçti, AK PARTİ iktidarının yirmi yılı geçti ve ne gözlerinizdeki ısıltıda ne de şu anda görüşmelerini yapmış olduğumuz bütçede özellikle böyle ciddi projelere bir kaynak aktarılmadığını, aynen 2022’nin başındaki bütçe gibi faiz giderlerine ve genel kamu giderlerine ödenek ayrıldığını görmekteyiz. Sizin gözlerinize baktığımızda -buradan da görüyorum- Adıyaman’da yarım kalan hiçbir kamu projesine, ödenek yetersizliği nedeniyle ihalesi iptal edilen projelere bir çare göremiyoruz, bir para göremiyoruz.

Sayın Bakan, bu ek bütçede de öyle anlaşıyor ki bizim taleplerimiz karşılanmayacak, vatandaşlarımızın yıllardır özlemini çektiği yatırımları alamayacağız gibi görünüyor. Şu anda buna ilişkin bir çalışmanız olacak mı, merak ediyorum.

Sayın Bakan, bir de -sabah arkadaşlarım da sordu, ben de bir sorayım- özellikle Merkez Bankası dalgalı kurdaki yükselişi engellemek adına örtülü olarak ne kadar döviz harcadı? Bu konuda kamuoyunun da beklentisi var, hepimizin beklentisi var; bu konuda da bir açıklama yaparsanız en azından milletin vicdanı da rahatlar.

Tabii, bu bütçede ne atama bekleyen öğretmenlere ne sağlık çalışanlarına ne de şu anda aracına, traktörüne mazot koyamayan çiftçilere, işçilere, Türkiye’de yaşayan yurttaşları gerçekten bu ekonomik krizden kurtaracak herhangi bir درمان göremiyoruz, yaralara merhem olacak bir durum da göremiyoruz; sadece bir avuç zengine ve tefeciye, gerçekten kaynak aktarılmasından ibaret.

Biz, bu bütçenin Türkiye’nin şu anda yaşadığı ekonomik krizi çözmeye yetmeyeceğini düşünüyoruz ve bu konuda iktidar olarak sizlerden daha somut ve gerçekçi çalışmalar beklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Ben ek bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Abdüllatif Şener, geneli üzerinde buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basın mensupları, davetliler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yılın ortasında yeni bir bütçe yapıyoruz; ister “ek bütçe” diyelim istersek “yeni bütçe” diyelim ama rakamlara baktığımızda, bu, âdeta yeni bir bütçe yapılmışçasına ortaya çıkan, devasa boyutlarda rakamları içeren yeni bir bütçe gibi gözükmektedir. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasının sebebi elbette ki yüksek enflasyondur.

Sayın Bakanın yaptığı açıklamadan gelirlerdeki artışların ödeneklere göre dağıtıldığını anlıyorum. Bu, gelirlerdeki artışın, 1 trilyon 80 milyar Türk lirası tutarındaki artışın ana temel kaynağı bildiğiniz gibi enflasyondur. Enflasyon, haksız yere tahsil edilen vergiler demektir, düşük gelir gruplarından tahsil edilen vergiler demektir. Enflasyon bir taraftan vatandaşları perişan ederken, geçim sıkıntısına düşürürken, hayatı çekilmez hâle getirirken, diğer taraftan da devlete, kamuya yüksek miktarlarda havadan vergi transferi yapmaktadır. Ve bu Hükûmetin para arayışı içerisinde -her ne kadar döviz arıyorsa da- bu enflasyon ortamından memnun olduğu, hazinenin bu haksız vergilerle otomatikman doluşundan mutluluk duyduğunu, gözlerinde ışıltıların olduğunu da hissediyoruz.

Şimdi, neden bu gelir artışları enflasyona dayalı olarak düşük gelir gruplarındandır? Rakamlara baktığımızda görüyoruz zaten. Dâhilde alınan KDV, ÖTV ve benzeri vergilerden dolayı 344 milyar liralık ilave gelir bekliyor Hükûmet. Diğer taraftan ithalde alınan KDV ve gümrük vergilerinden beklediği gelir ise 324 milyardır yani toplam 668 milyar liralık bir ek gelir. Bu enflasyon nedeniyle tüketim mallarının fiyatının artışından dolayı dar ve sabit gelirlielerin üzerinden tahsil edilmiş olmaktadır, olacaktır, yıl sonuna kadar. Doğrudan gelirlerdeki artışa bakıyoruz; bu, toplam gelir vergisi ve kurumlar vergisi 370 milyar civarındadır yani dolaylı vergilerdeki artış 2 kattır. Ancak burada şunu da belirtelim: Bu kurumlar vergisindeki artış da doğrudan doğruya yine Hükûmetin izlemiş olduğu bir politikanın ürünüdür. O politika nedir? Politika faizini düşürmek suretiyle -bildiğiniz gibi yüzde 14'e indirmek suretiyle- bankalara Merkez Bankasından yapılan kredilerin bankalar tarafından bir taraftan hazineye, bir taraftan tüketicilere ve ticari krediler şeklinde vatandaşlara daha yüksek faizlerle verilmesi, bankaları büyük oranda kârlı hâle getirmiştir. Diğer taraftan mevduat faizlerinin düşük olması, vatandaşların yüzde 16 faizle Türk liralılarını bankaya yatırmaları, kur korumalı mevduat olarak yatırdıkları paranın kurla bankanın ödeyeceği yüzde 16'lık faiz arasındaki farkı hazinenin ödemesi nedeniyle de bankalar kur korumalı mevduattan dolayı da büyük kârlılık içerisinde olduklarından buradaki kurumlar vergisindeki artış doğrudan doğruya hem enflasyon iştahıyla hem de bankaları sürekli fonlama çabasında olan Hükûmetin bilinçli ve tercihli politikalarıyla ortaya çıkmıştır. Bu gelir artışı, bir ek bütçe yapma ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Ama Sayın Bakanın ve iktidar partisi milletvekillerinin yapmış olduğu konuşmalarda sanki ortaya çıkan tabloda Hükûmetin olumsuz bir etkisi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlarsanız Sayın Şener...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Beş dakika mı oldu yoksa?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ha, pardon, ben beşe... Affedersiniz, doğru doğru; beşten ona gelince, affedersiniz...

Devam edelim lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yapmış oldukları açıklamalarda hiç Hükûmeti kabahatli görmüyor; Hükûmet masumdur, yaparsa iyi yapar, bu nedenle de muhakkak suçlu, sorumlu başka bir yerlerdir. O hâlde kimdir sorumlu? Dış güçler, dünyadaki konjonktürel gelişmeler, bilmem Rusya-Ukrayna savaşı, pandemi vesaire. Değerli arkadaşlar, eğer Hükûmet basiretli olursa dünyadaki olumsuz koşulları da avantaja çevirebilir. Ne yaptığını biliyorsa bunu gerçekleştirebilir ama içeride kötü şeyler oluyorsa, vatandaş hayat pahalılığından bıkmış usanmışsa, gelir dağılımını bu konjonktür son derecede bozmuşsa, yoksullar daha fazla yoksullaşmış zenginler daha fazla zenginleşmişse -ki öyledir- bunun bir numaralı sorumlusu mevcut iktidardır. Sonra, ortaya çıkan krizi ve devam eden ekonomik buhranı dış koşullara bağlamanın da hiçbir mantığı yoktur. 2018 Ağustosunda kriz patlamıştır, ondan önceki

bir yıl da zaten kriz koşullarında devam ediyordu dolayısıyla dünyanın hiçbir yerinde kriz yokken, pandemi diye bir şey yokken patlayan bu Hükûmetin yanlış politikaları yüzünden ortaya çıkan bir kriz, beş senedir ekonomik buhrana dönüşmüş ve devam etmektedir.

Ben hiç anlayamıyorum, ben hayatımda hem bu kadar çok yetkili olup hem de sürekli övünen fakat sorumluluğunu asla kabul etmeyen bir iktidarı hiç duymadım. Türkiye Cumhuriyeti'nin idaresine, yönetimine ilk defa bir Hükûmet gelmiştir, bir iktidar gelmiştir, tüm kadrolarıyla sorumsuz olduğunu iddia ediyor, sorumluluğu üstlenmiyor. Ya, şu sorumluluğunuzu üstlenin, sorumluluğunuzu kabul etmemek hem kitaba aykırıdır hem de demokratik teamüllere aykırıdır. Hiç duymadım şimdiye kadar, Sayın Bakan da öyle, hiç “Biz sorumluyuz.” diye bir cümle söylemedi. Enflasyon patladı, sorumlusu kim? Sorumlusu sizsiniz, Hükûmettir, hatta Sayın Bakan, kendisidir. Neden? “Politika faizini indireceğiz.” dediniz, 100 baz puan indirdiniz; kur yükseldi, enflasyon başını kaldırdı. Zaman geçti, bir 200 baz puan indirdiniz; yine kur fırladı, bilmem, enflasyon yükseldi. Hızınızı alamadınız “Biz yeni bir politika uyguluyoruz.” dediniz, 100 baz puan düşürdünüz tekrar; yine enflasyon, kur yükseldi. Buna rağmen, 4’üncü kez indirecektiniz politika faizini, bütün iktisatçılar ayaklandılar “Aman yapmayın, memleketi batıracaksınız.” diye, sonra Hükûmet yine 100 baz puan indirdi; kur fırladı, enflasyon fırladı hâlâ o gündür bugündür gidiyor enflasyon, kur da gidiyor. Ama Hükûmet ne yaptı? Aman bu enflasyonun, kur fırlamasının sorumlusu biz değiliz... Kur bilmem şu kadar diyecek, ne kadar paylaşım yaptıysa, beyanatta bulunduyorsa, açıklamada bulunduyorsa bütün iktisatçıları mahkemeye sevk etti, dava açtı. Ya, kendi sorumluluğunuzu kabul etsenize. 4 kez üst üste denemişsiniz, her seferinde enflasyon artmış, kur artmış 4’üncü kez de demiş ki bu ülkede iktisadı bilenler, evrensel kurallarını bilenler “Bunu yapmayın, kur artar.” yapmışsınız, kur arttı diye onları mahkemeye sevk etmişsiniz ya. Böyle bir yönetim tarzı olur mu? Allah aşkına bir kez de “Biz sorumluyuz.” deyin.

Hani enflasyonu kaldıracaktınız? Ocakta şubatta düşüyordu hani? Yüzde 73,5 TÜİK’in -biraz terbiye edilmiş- verdiği rakamlara göre TÜFE, ÜFE yüzde 132, yüzde 132. Tarihî rekor düzeyinde bir enflasyon; 90’lı yıllarda da yok, 70’li yıllarda da yok böyle bir enflasyon ÜFE itibarıyla baktığımızda, yüzde 132’lik enflasyon olarak baktığımızda.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlarsanız lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sonra söylediğiniz çıkmamış; hani dış ticaret açığını kapatacaktınız? Hani cari açığı kapatacaktınız? E, cari açık fırladı, rakamlar ortada cari açıkla ilgili. Bakın, 2021 yılı boyunca 14 milyar dolarlık cari açık var, bu sene dört ayda 21 milyar dolar cari açık var arkadaşlar. Geçen senenin yıllık cari açığının üzerinde dört aylık açık vermişsiniz. Dış ticaret açığı da var, demek ki dedikleriniz olmuyor. Efendim “Biz düzeltiyoruz.” Neyini düzeltiyorsunuz? Dış ticaret hadlerine bakıyoruz: Eğer ihracat kapasitesi bu ülkenin artıyorsa dış ticaret hadleri lehimize gelişir, tarihî seviyede düşük dış ticaret haddi, yüzde 74.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Şener, geri kalanını maddelere bırakırsanız sevinirim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ve maalesef, Sayın Bakan’ın ağzından bir “Biz sorumluyuz.” cümlesini duymak istediğimi ifade eder, saygılarımı arz ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Necdet İpekyüz, geneli üzerinde, buyurunuz.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, bürokratlar, basın mensupları ve değerli temsilciler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sabahleyin usulde de konuşuldu, Haziranın 20'sinde gelen teklif 23'ünde... Sabahdan beri konuşuyoruz ve neredeyse dörtte 3'ü oranında bir bütçe ve ismi ek bütçe. Bir ara böyle duble otoyollardan söz ediyordunuz; aslında duble bir bütçe, bir o kadar bütçe önümüze gelmiş. Bunu sunan aslında Hazine ve Maliye Bakanlığı mı yoksa bütün bakanlıklar mı? Aslında bize gelen ve Başkanlık tarafından dağıtılan listede demokratik kitle örgütleri yok, sivil toplum örgütleri yok; bakanlıkla ilgili 55 tane kurum var, yeni sisteme göre gönderilen kurumlar ve aslında burada sanki sembolik bir görüşmeyi yerine getirmiş oluyoruz. Şimdi, burada yüzde 75-80 oranında düzenlenmiş bir bütçeyle ilgili sadece Hazine ve Maliye Bakanlığına yönelik mi konuşacağız yoksa genel bütçe üzerine mi konuşacağız? Yani sabah orman yangınları konuşuldu, işte, güvenlik meselesini konuşacağız, özgürlükler meselesini konuşacağız, adalet meselesini konuşacağız. Sadece hazine ve maliye konuşulacaksa bu Bakanlığın bir düzenlemesinin olması lazımdı ama bize gelen -gerek Strateji ve Bütçe Başkanlığından, gerek cetvellerden- bütün bakanlıkları ilgilendiren bir söylem ve bir düzenleme var.

Sayın Bakan, konuşmanızı dinledim ve tümüyle... Zaten kitapçığı da dağıtmıştınız, sadece bu 30 sayfaya bir ek şey oldu, bu orman yangınlarıyla ilgili uçak meselesi oldu. Sayın Bakan, 30 sayfanın -genelde biz bütçe görüşmelerinde kullanırız- içinde bir tane "barış" kelimesi yok, içinde bir tane "eşitlik" kelimesi yok, "güven" kelimesi yok, "öğrenci" kelimesi yok, "hukuk" kelimesi yok, "işsiz" kelimesi yok, "insan hakları" kelimesi yok; bir tane geçmiyor bu konuşmanın içinde, bir tane kelime yok. "Memur" kelimesi sadece nerede geçiyor? "Kamu çalışanı" olarak 1 kez geçiyor ve gerekçede, işte, "Düzenleme yapacağız." demişsiniz. "Kadın" kelimesi 1 kez geçiyor; "esnaf" 2 kez geçiyor; "emekli" 3 kez geçiyor; "adalet" 3 kez geçiyor. Adalet de "gelir dağılımı adaleti" işte "kamuda adalet" diye geçmiş, onun dışında hiç geçmiyor. Ülke "Adalet, adalet; hukuk!" diye inlerken...

Bir ülkede demokrasi, özgürlük, hukukla ilgili problem varsa ne yaparsanız yapın ekonomi düzelmez, bütçe açık verir ama şu: Bir kesim zenginleşir, büyük çoğunluk mutsuz olur, özgürlükleri kısıtlanır ve giderek yoksullaşır. Bunun dünyada -birazdan örneklerini vereceğim- en iyi örtme metodu şudur: Ayrımcılık, nefret, kutuplaşma üzerine bir söylem gelişir ve uzaklaştırma... Kim muhalefet ederse, kim iyiyi kötüyü tartışırsa, yanlış doğruyu tartışırsa hemen bir hamasetle, milliyetçilik söylemiyle de susturulmaya çalışılır ve giderek medya susturulur, yasaklar geliştirilir, özgürlükler kısıtlanır. Ya, çiftçi kan ağlıyor, 2 kez "çiftçi" kelimesi geçiyor, 2 kez.

Ve geldiğimiz aşamada, bu 55 kurumla ilgili yapılan düzenlemede ve açıklanan şeyde -Sayın Bakan, siz konuşmanızda da söylediniz- "Biz üzgünüz, pişmanız, keşke bu olmasaydı; tutturamadık, yapamadık, hata ettik, hedefleri gerçekleştiremedik; sorumluluğu alıyoruz." gibi herhangi bir özür dileme ve "Böyle bir söylemle yola çıkacağız." gibi bir söylem de yok. Geçmişte iktidar işte "dış güçler" filan deyip her zaman bir günah keçisi bulmaya çalışıyordu, bir günah keçisi de gösteremiyorsunuz yani böyle somut bir günah keçisi de gösteremiyorsunuz. Yani "pandemi" diyordunuz, bitti; "dış" diyordunuz; "savaş" diyordunuz, tutturamıyorsunuz. Savaşan ülkelerde enflasyon bu kadar değil, ne Ukrayna'da ne Rusya'da bu kadar değil.

Sayın Bakan, geldiğimiz aşamada -ben sağlık kökenliyim, hekimim- önce korumak, zarar vermemek gerekir, önlemek ve korumak gerekir. Burada büyük bir çoğunluğu, Türkiye'de yaşayan büyük bir kesimi ne koruma ne önleme var ama çok ilginçtir, gönderdiğiniz cetvellerin hepsinde ne yazıyor biliyor musunuz Sayın Bakan? Teker teker, bütün bakanlıkların cetvellerinde şu yazıyor: "Tüketime yönelik mal, malzeme alım giderlerinde elektrik, yakacak, akaryakıt ve diğer oranlardaki artış nedeniyle düzenleme yapılmasına..." İyi de bu, niçin emekli için olmuyor; niçin işçi için olmuyor; niçin çiftçi için olmuyor; niçin elektrik parasını ödeyemediği için karanlıkta kalan insanlar için olmuyor? Kamu kendi kendine diyor ki: "Ben ödeyemiyorum yakıt parasını, elektrik parasını, benim

bütçemi arttırın.” Kamu bunu istiyor. Peki, toplum, yurttaş; bununla ilgili bir düzenleme yok ama tanıtımın gerekçesinde çok güzel tanımlama yapılmış yani tanıtımın gerekçesini okursanız dersiniz ki büyük bir düzenleme yapılıyor ama biz biliyoruz ki tekrar faize, borca gidiyor. Kur korumalı mevduatla ilgili tekrar ihtiyaç hissetmişsiniz, para alıyorsunuz ve kamu özel ortaklığıyla ilgili şehir hastaneleri, tünellere, köprülere dövizle anlaşma yapmışsınız. Biz 9’dan başladık, 13’te bitirdik, 18’e çıktı dolar, şimdi tekrar 17 küsur. Bir düzenleme yok ve tutmadı, hâlâ da buna ısrar ediliyor, devam ediliyor.

Ve Sayın Bakan, bütün bunlarla beraber hedef değişmiş, yüzde 75-80 artmış yani bilemiyorum, bunu size kim yazdırdı veya nasıl bir çalışma? Sayfa 23’te kamu maliyesine şöyle bir şey diyorsunuz: “Küresel düzeyde yaşanan pek çok olumsuz gelişmenin ekonomimiz üzerinde oluşturduğu baskıya ve artan maliyetlere rağmen 2022 yılı bütçe hedeflerimizi gerçekleştirme noktasında elhamdülillah bir sorun yaşamıyoruz.” Ya, sorun yaşamıyorsak o zaman bu bütçe niye geldi? Demek ki sorun yaşıyoruz. Siz kendiniz söylüyorsunuz, rakamları yazmışsınız. Ya, o cümle çıksın buradan. Sorun yaşamıyorsak bu niçin konuşuluyor? Sorun yaşamıyorsak vatandaşlar niçin her gün sokakta bağırıp çağırıp aç kaldığını söylüyor? Niçin çiftçiler artık tohum ekemediğini, gübre alamadığını söylüyor? Niçin insanlar ekmek alamadığını söylüyor? Bunlarla ilgili bir açıklama yok.

Ve geldiğimiz aşamada, giderek bütün bu sınırlamalarla beraber, insanlar artık iyiyi kötüyü, doğruyu yanlış söylemekten vazgeçti çünkü gerçeği söylediğimizde hep büyümeden söz ediyorsunuz ama dünya da diyor ki: Türkiye, sefalet endeksinde en üst düzeye geldi. Ve bunu bilimsel çalışmalarla yapıyor; işsizlik, enflasyon rakamları ve bankanın verdiği kredilerle ilgili faiz oranlarıyla ölçüyor. Dünya diyor ki: “Türkiye’de sefalet artmış, sefalet yüzde 99 artmış, belki yüzde 1’i zengin olmuştur.” Bu bize yansıyor mu? Hayır, yansımıyor. Önemli olan, bu sefaleti tümüyle önleyebilmek, bütün yurttaşlara özgü bütçe yapmak ama girişte bir paragraf yazılıp bu söylendiğinde bu tutmuyor. Küresel düzeyde birçok olumsuzluk yaşanıyor; siz ülkelerin örneğini verdiniz ama küresel düzeyde güvenlikçi politikalarla önem verdiğinizde iflas eden ülkeler var.

Sayın Bakan, Japonya’dan söz ettiniz, Almanya’dan söz ettiniz, Finlandiya’dan söz ettiniz; ben size Sri Lanka’dan söz edeyim. Sri Lanka’da Başbakan çıktı dedi ki: “Bütçe hedeflerimizi tutturamadığımız için artık ülke iflas etmiştir.” Ve ne dedi? “Artan maliyetler ve dünya piyasasındaki baskılar nedeniyle iflas ettik.” dedi. Ve bu iflasla beraber getirdiği şey şuydu: Çünkü daha önce orada, Sri Lanka’da Tamillerle ciddi bir müzakere süreci vardı, bozulmuştu. Güvenlikçi politikalarla beraber barışın olmadığı politikalarda aslında ekonomi çöküyor, gidiyor.

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisindeki arkadaşlara söyleyeyim: Türkiye’de geçmişe yönelik doğruları konuşmaktan çekiniyoruz, şu andaki yanlışlar üzerinden gidiyoruz. Geçmişte, burada, çatışmalı süreç olmadığında, güvenlikçi politikalar olmadığında ekonomi düzelmişti, istihdamda değişim vardı ve üretim maliyeti düşüyordu, dış sermaye de geliyordu, içeriden de bir gelişme oluyordu. Şimdi, bunu söylemekten çekiniliyor ama en iyi örneği Sri Lanka; iflas etti. Başbakan diyor ki: “İflas ettik.” Neydi? En büyük incisi olan bir ülke, Seylan çayını içtiğimiz ülke iflas etmiş; tümüyle, bu güvenlikçi politikalarla beraber.

Bizim anlatacağımız konulardan bir diğeri, Sayın Bakan, bölgeler arası eşitsizlik. Bakın, siz Viranşehir’de doğdunuz, gittiniz orada da oturdunuz. Sayın Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı Bingöllü, ben Batman Vekiliyim, Diyarbakır’da uzun süreler yaşadım. Değil ki sadece Adalet ve Kalkınma Partisinin döneminde, cumhuriyetin yaklaşık 100’üncü yılına giriyoruz, yüz yıl boyunca bölgeler arası eşitsizlik varsa buraya inmek lazım.

Şimdi -TÜİK yetkilileri burada oturuyor- daha nisan ayında açıklama yaptı, Sanayi Bakanlığı tekrar nisan ayında açıklama yaptı “SEGE” diye, Sosyal Gelişmişlik Endeksi’yle ilgili; bölge illeri, en yoksul iller. Bölge illeri, işsizliğin en yüksek olduğu iller ve 973 ilçede 56 parametreye bakılmış, 56 parametre incelenmiş, demografik açıdan her şey ele alınmış; finans açısından hepsi ele alınmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlayın lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkür ediyorum, çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

6 bölgeye bölünmüş ilçeler, 6 kademeye. 6’ncı ve 5’inci kademe en dipte olan ilçeler. Hangi iller Sayın Bakan biliyor musunuz? Muş, Ağrı, Iğdır, Kilis, Siirt, Kars, Van, Mardin, Diyarbakır, Bitlis, Batman, Şanlıurfa, Adıyaman, Bingöl. Bunlar 6’ncı kademe. 5’inci kademeye Ağrı, Kars, Siirt, Şanlıurfa, Batman diye devam ediyor 5 ve 6’da. Bu ilçeler niye elli altmış yıldır geri kalıyor? Şimdi, bir taraftan yatırımlar oldu; evet, oldu, Sayın Kalkınma Bakanı Siirtli. Makası kapatamadınız, makası kapatamamanın gerçekleriyle yüzleşmediğimiz zaman yoksulluk, işsizlik olur ve beraberinde halk...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Necdet Bey, geri kalanını maddelere bırakırsanız sevinirim.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Son bir şey söylüyorum, tamam.

Sayın Bakan, bayrama kaldı çok kısa bir süre. Şimdi, bakanlıklar koordineli, organize çalışır. Şimdi, bir yığın müjde diyorsunuz. Diyorsunuz ki: “Düzenleme yapacağız.” Ya, emeklilerle ilgili 1.100 lira diye bir tutar vardı; Nisan ayında, bayramda dediler ki: “Yükselsin.” Biz teklif verdik HDP olarak. Düzenleme yapılmadı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı ne dedi? “Ben artırırsam hiperenflasyon olur.” ve siz karşı çıktınız. Ya, şimdi, binlerce emekli, 65 yaş üstü maaş alanlar, dullar, yetimler hepsi bir cevap bekliyor, bir açıklama yaptınız mı? Yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Necdet Bey.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Böyle bütçe olmaz; zengine olur, güvenliğe olur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

İnşallah ilave söz isteyen olmaz, son konuşmacı Uğur Aydemir.

Buyurun Uğur Bey.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, çok Kıymetli Bakanım, Değerli Bakan Yardımcılarım, Strateji Bütçe Başkanımız, çok kıymetli kurumlarımızdan gelen bürokratlarımız, basınımızın değerli temsilcileri, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de hepinizi saygıyla, sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum ve sözlerime bu bütçenin hayırlı olması dileğiyle başlamak istiyorum.

Evet, birçok arkadaşımızı dinledik, hepsine teşekkür ediyoruz. Katıldıklarımız var, katılmadıklarımız var, ağır eleştiriler oldu, onlara da dilimiz döndüğünce inşallah cevap vereceğiz. Evet, ek bütçeyi konuşurken dünyayı göz ardı etmeden konuşmamıza devam etmemiz lazım, dünyayı bir tarafa bırakarak, dış güçler diyerek dünyada yaşananları görmezlikten gelmek gerçekçi bir yaklaşım olmaz diye düşünüyorum. Pandemi yıllardan beri bütün dünyanın gündeminde, bütün dünyayı kasıp kavurdu zaten. Biz bununla mücadele ederken, tam pandemiyi atlattık derken üzerine kuraklık; kuraklığın yanına bir de şimdi bizim yakın coğrafyamızda, bölgemizde komşularımız arasında çıkan savaş dünyayı etkiledi ama en çok da Türkiye’yi etkiledi, hepinizin malumu bu. bunları söylemeden geçerse ülkemize de, ekonomi yönetimine de, Hükûmetimize de büyük haksızlık yapmış oluruz diye düşünüyorum.

Tabii, bu pandemi, pandemiden kaynaklanan küresel ekonomideki krizler, savaşlar petrol fiyatlarını hakikaten bayağı yükseltti. İşte 60 dolar seviyesinde, hatta ve hatta daha da geriye gidersek 40 dolar seviyesinde olan hem petrolün varil başına fiyatını 40 dolardan 120 dolarlara getirdi. Hadi bu fiyat artışını bir tarafa bırakırsak da ham maddeye erişim, gıda fiyatlarındaki artışlar, lojistikteki aksamalar, tedarik zincirindeki aksamalar, emtiaya ulaşım, bunların hepsi başlı başına dert yani paranız olsa dahi bunlara ulaşmakta büyük zorluk çekiyorsunuz, ulaşamıyorsunuz. Bu da neyi getiriyor? Bu da pahalılık birse beşe katlıyor yani sonuçta enflasyonu oluşturuyor. Yani dünya ülkelerine baktığımızda enflasyon nedir diye bilmeyen ülkeler, biz enflasyonu zamanında “canavar” diye tanımladığımız dönemlerden ve Avrupa ülkeleri, dünya ülkeleri enflasyonu bilmezken bugün Amerika’sından, Almanya’sından, İngiltere’sinden, İspanya’sından, euro bölgesinden her birinin enflasyonla tanıştığını görüyoruz ve enflasyon ne demek? Pahalılık demek. Bu da tabii ki ülkelerin bütçelerini veya vatandaşlarını olumsuz yönde etkilediğini hep birlikte müşahade ediyoruz.

Çok kıymetli arkadaşlarımız, milletvekillerimiz, Komisyon üyelerimiz “Vicdandan damla kalmamış bu bütçeyi hazırlayanlarda.” diye söz ettiler, ben de şunu ifade etmek istiyorum: Vicdandan damla kalmamış arkadaşlarımızın eleştirilerine muhatap olduk burada, vicdanlarından damla kalmış olsa hakikaten bu kadar ağır eleştiriler yapmazlardı diye düşünüyorum. Bizim, küçük esnafın yanında olmadığımızı, normal vatandaşın, dar gelirli vatandaşımızın yanında olmadığımızı ifade ettiler; bunların hepsinin ben abesle iştigal olduğunu düşünüyorum ve gelinen noktada bizi bugünlere dış güçler değil kendi kendimize, Türkiye’deki yönetimin zafiyetinden bugünlere geldiğimizi diyecek kadar da arkadaşlarımız ağır eleştirilerde bulundular. Dış güçler Türkiye’de bugüne kadar oyunlar oynamadı mı? Tabii ki oynadı yani oynamadı diyen bir arkadaşımız var mı? Güçlü olsaydık da bunlara maruz kalmazaydık veya üstesinden gelseydik; işte Türkiye de bunları yapıyor zaten, Türkiye her geçen gün gücün güç katıyor, her geçen gün dışarıdan gelen baskılara, oyunlara boyun eğmeden, çizmiş olduğu yolda güvenli bir şekilde devam ediyor.

Bütün dünya Türkiye’nin coğrafyasında güvenli bir liman olduğundan bahsederken, Türkiye’nin güvenli bir liman olduğunu hep birlikte müşahade ederken Türkiye’nin çaresizlik içerisinde kalmış bir ülke konumunda olarak sizlerce tanımlanması Türkiye’ye güvenmediğinizi, özgüveninizin kalmadığını da ortaya koyuyor. Bizler birer vatandaş olarak öncelikle özgüvenimizi yüksek tutmamız lazım. Bakınız, son yıllarda bütün dünya pandemiyle uğraşırken Türkiye hangi badireleri atlatarak bütün vatandaşlarına, coğrafyasına sahip çıkmış, bunları göz ardı etmememiz lazım.

Rusya-Ukrayna savaşı çıktı, gördünüz, bütün dünya etkilenirken Avrupa “Enerjiye nasıl ulaşacağız?” diye düşünürken biz bugün hiçbirini yaşamadık, yaşamıyoruz da. Ukrayna’daki göçlerden dolayı Avrupa’nın ne hâle geldiğini görüyorsunuz ama biz yıllardan beri Suriye’den göç eden kardeşlerimizi ülkemizde misafir ederken hiçbir Avrupa ülkesi dönüp de “Türkiye ne yapıyor?” diye bakmadı ama Türkiye hiç kimseye de bakmadan bu gelen misafirlere, kardeşlerimize kol kanat gerdi, onların dertleriyle dertlendi.

Bakınız, Türkiye kadar, bu kadar coğrafyasında olumsuzluklara maruz kalan bir ülke var mı? Hayır, yok, bir tek Türkiye’yi görebilirsiniz. Ama Türkiye buna rağmen her geçen gün hem ekonomik olarak hem sosyal olarak hem savunma olarak; eğitime, hangi alan bakarsanız bakın dünle kıyaslanamayacak şekilde, devrim niteliğinde değişiklikler yaparak bugünlere geldi. Her alanda Türkiye’yi eleştirmek istiyorsunuz. İşte köylerden bahsediyorsunuz, köylerin Türkiye’ye yük getirdiğinden bahsediyorsunuz, “Ek bütçeyi niye getirdik?” diye söylüyorsunuz. Bakınız, ek bütçenin belki de en büyük özelliğinden bir tanesi arkadaşlar, hiç kimse bahsetmedi konuşmacı arkadaşlardan, ek bütçe getirirken borçlanma yetkisi istemiyoruz biz –dikkatinizi çekerim- bütçede “Biz borçlanmak istiyoruz, bütçede paramız bitti,

sosyal kesimlere, dar gelirli kardeşlerimize bu enflasyonist ortamda para bulmamız lazım, borç alalım, bize borç verin.” yetkisi istemiyoruz. İlk beş aylık dönemde Türkiye’nin bütçesinin 124,5 milyar TL fazla verdiğini görüyoruz. Biz diyoruz ki sizin huzurunuzda: 124,5 milyarla bu enflasyonist ortamda, nominal rakamların arttığı ortamda en güzel şekilde reel olarak dar gelirli kesimlere gelirleri azalan kesimlere yardım etmek istiyoruz diyoruz. “Gelin burada bize, Hükûmetimize yetki verin, biz dar gelirli kesimlere ve bu enflasyondan etkilenen kesimlere yardım edelim.” diyor arkadaşlarımız, Bakanımız. Bakın borç istemiyoruz, bir şey istemiyoruz, parayı dağıtmak için bizim huzurumuza geldi arkadaşlarımız. Bundan dolayı bence Hükûmetimize teşekkür etmeniz lazım. “Efendim, KÖİ’ler çok zararlı.” Niye? “Dolarla anlaştınız, dolarlar gitti, dolar yükseldi, battık.” diyorsunuz. Hadi Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliğini bir tarafa bırakın, normal bir vatandaş olarak düşünün. Üç sene önce yapmış olduğunuz bir yatırımın –dolar olarak bakın- aynısını bu sene yapmaya kalksanız hangi para cinsinden yaparsanız yapın, yapabilir misin o yatırımları?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Özrünüz kabahatinizden beter.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tabii, Covid-19’u biz çıkarttık, özür diliyorum Sayın Yılmaz, Covid-19 bizden kaynaklandı, çok özür diliyorum. Rusya-Ukrayna savaşı bizden kaynaklandı Sayın Yılmaz, çok özür diliyorum. (Gürültüler) Kuraklığı biz ortaya çıkardık Sayın Yılmaz, çok özür diliyorum. Dünyada olumsuz ne var ne yok hepsini Recep Tayyip Erdoğan yaptı. Demir fiyatlarını yükselten, kömür fiyatlarını 4 katına çıkartan Recep Tayyip Erdoğan, özür diliyoruz. ham petrolün varil fiyatını 40 dolardan 120 dolara Tayyip Erdoğan çıkardı! Özür diliyoruz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yok, yok, öyle bir şey...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kuyuları kapattık, özür diliyoruz; siz öyle düşünmeye devam edin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Yılmaz, Sayın Yılmaz...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Dolar bazında...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Affedersiniz, affedersiniz...

Sayın Yılmaz, sıra geldiğinde görüşlerinizi ifade ediyorsunuz, farklı görüşlere de tahammül edeceksiniz, lütfen. Herkes sizinle aynı düşünmek zorunda değil.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Sataşma yapıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sataşma yapmıyorum, hayır, düşündüklerimi söylüyorum, gerçekleri söylüyorum, sataşma filan yok.

Maliyet olarak batığınızda 40 dolar olan ham petrolün varil başına fiyatını biz mi çıkardık 120 dolara, biz mi çıkardık?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 40 dolar değildi, 70 dolardı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam 70 olsun. Biz mi çıkardık 120 dolara? Vicdan var mı sizde?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 3-4 kat fiyat arttı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, vicdan var mı sizde?

Bugün, baktığınızda, ben şu kadarını söyleyelim: Bakın, arkadaşlar piyasadan ayağınızı çekmeyin, arazide dolaşın, gerçekleri görün.

Bugün biz eğer KÖİ’leri yapmamış olsaydık, bugün biz Türkiye olarak Çanakkale Köprüsü’nü yapmak hayal olurdu. Evet, düşünün bunları. Biz eğer KÖİ’lerle İstanbul Havalimanı’nı yapmasaydık, İstanbul Havalimanı gibi havalimanı yapmak hayal olurdu, düşünemezsiniz.

Bakınız, Strateji Bütçe Başkanlığı sitesine girin KÖİ'lerin anlaşma bitimine kadar kaç milyar dolar ülkeye kazanç sağladığını görürsünüz ama bir zahmet bilgisayarın düğmesine basın, girin ne kadar faydalı, güzel işler yaptığımıza bakınız. İHA'ları, SIHA'ları yapmışız, şehir hastaneleri yapmışız; bir hastamız, bir vatandaşımız... Başka ülkelerde yaşayan vatandaşımızı dahi tedavi etmişiz; bunlara dahi teşekkür etmiyorsunuz siz. Biz sizin için ne yapabiliriz bilmiyorum. Bütçe 124 milyar fazla vermiş “Niye fazla verdi?”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vatandaş perişan Uğur, ne anlatıyorsun?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakın, geçtiğimiz hafta ne yaptık arkadaşlar, geçtiğimiz hafta Sağlıkçılarla alakalı bir yasa çıkardık. Bu yasada bir madde vardı, hangi madde vardı o yasada? Kamu hastanelerinde 10 bin TL'lik...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlarsanız, müdahaleler oldu, ek süre veriyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Başkanım, Cemal Öztürk'ün süresini paylaştık, anlaştık; size söyledik zaten.

Şimdi, geçtiğimiz hafta bir yasa çıkardık. Kamu hastanelerine borcu olan vatandaşlarımızın 10 bin TL'ye kadar olan borçlarını sildik. Dar gelirli insanlar değil mi bunlar veya borçlarını unutmuş, ödemiş kişiler değil mi bunlar değerli arkadaşlar? Basit usulde vergilendirmeyi kaldırdık, bu kim? Bunlar binde 1 olan zenginler mi Sayın Paylan? Bu kim?

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Bunlar yoksullaştırdığınız halk zaten.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tarım desteklerindeki stopajı biz kaldırdık; bu, binde 1 olan zenginlere mi fayda sağladı bu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çiftçi battı Uğur.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hadi, bir şey daha söyleyeyim: Asgari ücret kadar gelir elde eden tüm kesimlerin üzerinden vergiyi kaldırdık; binde 1'e mi hitap ediyoruz, dar gelirli vatandaşlarımıza hitap ediyoruz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Binde 1'e.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, gönüllerinde damla vicdanı kalmış kişiler gerçekleri söylerler...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yok yok, vicdan yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – ...ama siz gözünüzü gerçeğe kapatarak, siz gerçeklere kulağınızı tıkayarak, siz dünyayı göremeyerek; ne olursa olsun kendi cep telefonundan “3-5 seçmenime bir mesaj vereyim.” diye gerçekleri saptırırsanız bu, ülkemize de size de fayda sağlamaz. Hem “Güven kalmadı.” diyorsunuz ama güven kalmasın diye her şeyi yapıyorsunuz. Gelin, hep beraber güveni sağlayalım, istikrarı sağlayalım ama siz beyazı kara yaparsanız bu millet kime güvenecek.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 50 kişinin izlediği sosyal medyaya ne karışırıyorsun ya.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Gelin, siz de destek olun. Tabii ki Türkiye'de bir enflasyon var, ben “Türkiye'de enflasyon yok.” demiyorum ki. “Türkiye'de enflasyon var.” derken, dünyadaki enflasyondan da bahsedin. Arkadaşlar, dünyada da enflasyon var, Türkiye'de de enflasyon var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bütün televizyon, gazeteler, her şey sizin. Yirmi dört saat... Niye o kadar heyecanlısın ya, anlatıp duruyorsun ya. 3 tane sosyal medyadan...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu enflasyonla birlikte mücadele edelim ama bu mücadeleyi ederken “Faiz yükselterek değil; yatırımı artırarak, üretimi artırarak, ihracatı artırarak bu krizden çıkalım.” düşüncesini vatandaşlarımızla siz de paylaşın. “O bitti, bu bitti; şu oldu, bu oldu.” yani felaket tellallığı yapmanın manası yok bence burada arkadaşlar, gerçeklerle konuşalım.

Enflasyon var mı? Var, dünyada enflasyon var. Dünyada enflasyon yok mu, bir tek biz de mi var?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Başka Türkiye yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Türkiye sizde mi var hep ya, bir zahmet gidin, muhalefet yapın ya.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, değerli arkadaşlar, bugün Türkiye bölgesinde bir güçtür. Türkiye bugün sadece kendisine değil... Bakınız rakamlara...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Başka Türkiye yok, biz Türkiye’yiz.” öyle mi?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Müsaade ederseniz Uğur Bey tamamlasın değerli arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Rakamlara girmeyeceğim, Strateji Bütçe Başkanlığının...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Siz Türkiye’de bir partisiniz ya, Türkiye değilsiniz ki; ne sanıyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bekaroğlu, bir zahmet, bir dakika vaktini ayır, Strateji Bütçe Başkanlığı sitesine gir, 91 milyar 975 milyon dolar nasıl gelir elde ediyor Strateji ve Bütçe Başkanlığı KÖİ’lerle alakalı bunu görürsün, bundan sonraki eleştirilerinizde daha dikkatli eleştirirsiniz diyorum.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – O milletin parası, milletin parası.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Milleti soydurduk.” diyorsun yani.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Türkiye bugün iyi yoldadır, tabii ki zorluklarımız var, dünyanın zorlukları var, bu zorlukların üstesinden hep birlikte geleceğimizi ifade ediyorum.

Bütçemizin hayırlı olmasını Cenab-ı Hakk’tan temenni ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, bir dakika konuşabilir miyim?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hayır, olmaz ama...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, her konuştuğuma cevap veriliyor.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Cevap için demiyorum, katkı olsun diye söylüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen, sadece bir dakika.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Şimdi, Sayın Başkanım, bu başkanlık sistemiyle... Burada muhalefet veya iktidar partisi yok, 5 tane parti var. Dolayısıyla, bütün arkadaşlarımızın ek bütçeyle ilgili bu teklifin üzerine görüşmeleri lazım. Birisinin iddiasını, konuşmasını öbürünün yanıtlamasındaki sistem kalktı, biz öyle biliyoruz...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, hayır.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – O nedenle bütün eleştirileri Hükûmet adına Sayın Bakanın cevaplaması gerekiyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ama siz bizi eleştiriyorsunuz.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben bunun için söylemedim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – AK PARTİ hükûmetlerini eleştiriyorsunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Fikrini ifade ediyor.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bakın, Sayın Bakanın cevaplaması gerekiyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Kendisi cevaplayacak zaten.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Bakan cevaplayacaktır.

Dolayısıyla, hem yani AK PARTİ'nin, özellikle milletvekili arkadaşlarımızın da ek bütçeyle ilgili görüşlerini almak, onları da cevaplamak lazım. Biz burada görüşlerimizi zaten bildiriyoruz, Sayın Bakan cevaplasın diye bildiriyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkan, şahsıma yönelik konuşma...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Hayır, bir şey demedim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şahsınızla ilgili değildi, şahsınızla ilgili değil, sistemle...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Şahsıyla ilgili bir şey demedim, Uğur Beyi de çok severim...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Konuşmasında ne yaptığımızla alakalı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, yok, şöyle, genel bir şey söyledi. Buna ben isterseniz bir yorum yapayım.

Söylenen şey: Yeni sistemde iktidar, muhalefet yok; 1'inci parti var, 2'nci parti var, 3'üncü parti var şeklinde. Aslında yeni sistemin mantığı gerçekten böyle bir mantık. Ama tabii, şunu da biliyoruz yani seçimlerde hükümetler ile partiler arasındaki örtüşmeleri de biliyoruz. Dolayısıyla, dediğiniz bir kültür meselesi. Zaman içinde belki bu kültür gelişecek, bu zihniyet gelişecek ama şu anda bir geçiş sürecinde olduğumuzu ifade edebiliriz.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Düzelteceğiz bunu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yalnız şunu söylemem lazım: Aynı şey bana göre sağ taraftaki arkadaşlarımız için de geçerli, dönüşüm.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ne kadar yapıcı eleştiri yaptık ya, vallahi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu taraftakilerin de takdir etmesi, yapılanları anlatması, başarıları vurgulaması gerekir. Bana göre sol taraftakilerin de eleştirmesi, yapılanları söyleyip eleştirmesi gerekir. Bu, iki taraflı bir mesele. Zaman içinde bu zihniyet de gelişecektir diye inanıyorum.

Şimdi Behiç Bey'e söz vermek istiyorum.

Behiç Çelik Bey, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, değerli heyeti, sayın milletvekilleri; öncelikle ülkemiz için, devletimiz için, milletimiz için ek bütçenin de hayırlara vesile olmasını yürekten temenni ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Şimdi, bu ek bütçe uygulaması ve Plan ve Bütçe Komisyonuna böyle bir takvimin bu günlerinde getirilmesi gerçekten ilginç, bu fevkalade bir duruma da işaret ediyor. O da şudur: Türkiye total olarak bir krizin içerisinde, Türkiye bir devlet krizine muhataptır. Bu krizin ekonomik boyutu var, ekonomik ve mali boyutu var, devletin güvenlik boyutu var; bunun dışında sosyal boyutu var, dış politika boyutu var. Bu itibarla hepsini iç içe birlikte değerlendirmek icap eder. Mesela, burada konuşmalarda da ifade edildiği üzere özellikle Suriye'den gelen geçici korumalı göçmen statüsünde olan kişilerin Türkiye'ye

büyük bir mali yük getirdikleri gerçeğiyle karşı karşıyayız. Şimdi, sadece Türkiye’de bulunan Suriyelilerin değil, Suriye’de bizim harekât bölgemizde olan Suriyelilerin de bize baktığı düşünülürse 100 milyar doların üzerinde ifade edilen rakamlara balığ olan bir külfetle karşı karşıya bulunduğumuz gerçeğidir. Dolayısıyla, bundan sonraki yıllarda da bunun artacağı yönünde bir trend var.

Sayın Başkan, bu bütçe aslında Hükûmetin iflas bütçesidir. Yani iktidar “Ben ülkeyi iktisaden yönetemiyorum.” diyor. Seçim yaklaşmışken biraz da seçimle ilgili bir bütçe olduğu izlenimini veriyor. Zaten burada, ödeneklerin dağıtımında da bunu görüyoruz. Özellikle Diyanet İşleri Başkanlığına ayrılan bütçe 554 milyon TL...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Az mı?

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Bir vakfa ayrılan bütçe, İletişim Başkanlığına ayrılan bütçe... Şimdi, bunlar artık Türkiye’nin bir seçime doğru yol aldığını gösteriyor ve bu kurumlar üzerinden “Acaba seçimi nasıl manipüle edebiliriz, seçim koşullarını nasıl kendi lehimize dönüştürebiliriz?”in bir bütçesi olarak da karşımıza çıkıyor. Bu itibarla, bu krizden bir an önce kurtulmamız için seçimin öne alınması lazım. Evet, bu bütçe çıksın ama bu bütçe AKP’yi kurtaramayacaktır. AKP’nin içine düştüğü durum yani bir çukur, bir kirli yapı AKP için artık ülkeyi yönetememe sorununu da ortaya çıkarıyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – “Kirli yapı” ne?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – “Kirli yapı” ne demek ya! “Kirli yapı” dediğiniz nedir?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Böyle bir şey olur mu ya!

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Dinleyin, biraz önce Başkan uyarmamış mıydı sizi?

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Dolayısıyla, güvenlik sorunumuz hat safhada, ulusal güvenliğimiz hat safhada ve onun dışında dış politikada...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, İsmail Başkanım; özür dilesin.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ayıp ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, bütçeyi tartışıyoruz. İç Tüzük’ümüz gereği temiz, düzgün bir dille teknik bir analiz yaparsanız çok seviniriz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Efendim, inşallah...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teknik Komisyondayız ve bütçeyi tartışıyoruz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – “Temiz olmayan bir yapı” diyebiliriz o zaman.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Aynaya mı bakıyorsunuz, aynaya mı baktınız siz?

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Biz daha denenmedik, biz daha yeni bir partiyiz, onun için...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama yaşıyorsunuz bayağı bir var, bayağı bir yaşa gelmişsiniz; aynaya baktınız herhâlde.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Yaşımız var ama partimiz daha yeni parti olduğu için ve adı “İYİ Parti” olduğu için bunu hazmedemiyorsunuz galiba, öyle gözüküyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Gözlük numaralarınızı değiştirin, gözlükleriniz tozlanmış herhâlde.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Millî güvenlik politikası konusunda gerçekten kötü durumdasınız; bakın, bunu da takip eden insanlardan biriyim ben. Bunun yanında, kayıt dışı istihdam ve iş gücü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yaşına yakışmaz, böyle bir şey var mı? Ne demek “kirli yapı” ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, böyle bir şey var mı ya!

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama Uğur Bey, izin verin tamamlasın.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Efendim, isterseniz susalım, siz konuşun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Beyefendi, konuşabilirsiniz, konuşun...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – E, susun tabii, böyle konuşacaksınız susun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Behiç Bey, süreniz tamamlandı.

Yalnız Behiç Bey, bakın, siz tecrübeli bir insansınız, ben inanıyorum ki fikirlerinizi çok daha farklı kelimelerle de ifade edebilirsiniz. Bu, teknik bir Komisyon ve bütçeyi tartışıyoruz.

Son cümlelerinizi alalım lütfen.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Evet, teknik Komisyon olduğunun bilincindeyim. Ben, temiz olmayan bir yapıdan bahsediyorum size. Dolayısıyla, bakın...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Rakamlarla eleştirin işte ek bütçeyi.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yani “kirli yapı” derken neyi kastediyorsunuz siz? “Kirli yapı” nedir?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Devlette kirli ne yapı var ya!

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Efendim?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ne yapısı, ne kirli yapısı var; söyler misiniz?

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Temiz olmayan bir yapı var.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Temiz olmayan ne var? Size göre ne var? Bana söyler misiniz, ne var; yolsuzluk mu var, arsızlık mı var?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İçişleri Bakanınızın bütün mafya mensuplarıyla fotoğrafı var, Bakanınızın fotoğrafı olmadığı mafyacı yok.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Mafya olduğu için anlamıyoruz, siz söyleyin Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nerede eroinci yakalansa Bakanınızın onunla fotoğrafı var.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Kirli bir yapı var; bunların her birini size tek tek açıklayabilirim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz doldu Behiç Bey, son bir cümle söylerseniz...

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Maalesef, şunu söyleyebilirim: Bu devlet krizinden milletçe çıkmanın yolu bir an önce seçime gitmektir Sayın Başkan.

Teşekkür ediyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Çok güzel konuştunuz, ek bütçeye göre konuştunuz; tebrik ediyorum (!)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, teklifin geneli üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi görüş, öneri ve eleştirilere cevap vermek üzere Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Nureddin Nebati'ye söz veriyorum.

Yalnız, şunu rica edeceğim: Şimdi, genelden sonra maddelere geçeceğiz, maddelerle ilgili sorulara cevabınızı maddelere tehir ederseniz memnun olurum. Burada daha çok geneli üzerindeki eleştirilere cevap vererseniz, maddeler geldiğinde de gelirler ve giderler üzerindeki hususlara cevap verebilirsiniz. Takdir sizin tabii ama ben bir tavsiye niteliğinde...

Sayın Bakanım, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Sayın Başkanım, sayın vekillerimiz; öncelikle çok teşekkür ediyorum. Gerçekten çok iyi, seviyeli bir gün geçiriyoruz. Özellikle muhalefet tarafından gelen eleştirileri alıyoruz ve değerlendiriyoruz, inşallah. Bütün objektif yaklaşımları memnuniyetle karşılıyoruz ve bütün görüşlere de saygılarımızı ifade ediyoruz. Değerli ortaklarımızın ve AK PARTİ milletvekillerimizin göstermiş olduğu yüksek performans için de Sayın Cumhurbaşkanımız adına ve kabinesi adına da teşekkür ediyorum.

Şimdi, kıymetli vekillerimiz, maalesef, bazı ekonomik çevreler ekonomi politikalarımıza yönelik değerlendirmeler yaparken büyüme, ihracat ve cari fazla verme hedefimizi -kanaatimizce tabii- haksız bir şekilde eleştiriyorlar. Ancak diğer taraftan, yoksul kesimi, dar gelirlinin zor durumda olduğunu da dile getiriyorlar. Elbette, akıl akıldan üstündür. Bu düsturla her türlü düşünceye saygı duyuyoruz. Ancak büyüme, ihracat ve istihdam artışı olmadan vatandaşlarımızın gelirlerini nasıl arttıracığımızı da bu çevreler bizlerle paylaşırlarsa da çok mutlu oluruz, istifade ederiz. Büyüme olmadan iş hacmi artar mı, ticaret artar mı; bunlar artmadan fabrikalar açılır mı, fabrikalar açılmadan istihdam sağlanır mı, istihdam artmadan iş bulunur mu, iş bulunmadan eve ekmek götürülür mü? Bunlar olmadan, hadi, büyüyelim.

Kıymetli vekillerimiz, bugün, objektif yorumcular dünyanın içinden geçtiği dönemi İkinci Dünya Savaşı'ndan beri en sıkıntılı dönem olarak tanımlıyor. Bazı yorumcular da şu anda enerji piyasalarında yaşanan krizi 70'lerin büyük enerji kriziyle mukayese etmekte. Böyle bir dönemde, ülkemizin de elbette etkilenmemesi mümkün değil. Bunu somutlaştırmak gerekirse -az önce açılış konuşmasında da ifade ettim- bu yılki enerji faturamızın getireceği ek yük yaklaşık 50 milyar dolar. Dolayısıyla ilk beş ayda verdiğimiz dış ticaret açığı ya da bugünkü 25 milyar dolar seviyesindeki cari açığımızın aslında en önemli sebeplerinden bir tanesi de petrol fiyatlarındaki, enerji fiyatlarındaki artıştır. Dolayısıyla, Türkiye ekonomisi modelimizi değerlendirirken dönemsel olduğunu umut ettiğimiz ve tamamen kontrolümüz dışındaki bu gelişmelerin etkilerinin de elbette dikkate alınması gerekir.

Dünyanın içinden geçtiği böyle bir dönemde, büyümenin küçümsenmesinin, emin olun, vatandaşımız nezdinde bir karşılığı yoktur çünkü her an sahada olan sizler, vatandaşlarımız da gayet iyi bilmektedir ki büyüme kalkınmadır, büyüme refahtır ve büyüme iştir, büyüme aştır, büyüme adalettir.

Sevgili arkadaşlar, değerli dostlar, değerli milletvekillerimiz; çıktığımız bu yolda kararlıyız. Allah'ın izniyle de yirmi yıldır bizden desteğini esirgemeyen vatandaşlarımızın da duasıyla ve desteğiyle de başarıya ulaşacağız. Bu yolda yürürken elbette bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da enflasyondan olumsuz etkilenen dar gelirinin yanında olmaya devam edeceğiz.

Gene dar gelirliyle ve enflasyonla ilgili yaptığım bir tespit sıklıkla dile getiriliyor, burada da tekraren ifade edildi. Değerli milletvekillerimiz, enflasyon dünyanın neresinde olursa olsun dar gelirliyle mutlaka etkiler. Yapılan işe ve faaliyetlere bağlı olarak da şirket kârlılıklarını değişik oranda etkiler. Bu, Nureddin Nebati'nin bir söylemi değil, ekonominin genel kuralıdır. Bahsi geçen ve farklı bir anlama dönüştürülen bu açıklamamın kalan kısmını, zannedersem, doğaldır ki her zaman olduğu üzere görmemişsinizdir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var, var.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ben bir kez daha ifade edeyim. AK PARTİ iktidara geldiği ilk günden bu yana, her ortamda, dar gelirli ve orta gelirli kesimi, özellikle enflasyonist ortamda desteklemekten asla vazgeçmemiştir. Maliyeti ne olursa olsun, dar gelirli kesimi koruyacak bütün önlemler, eldeki bütün imkânlar en sonuna kadar değerlendirilerek her dönem alınmış ve alınmaya da devam edecektir. Ben bu noktada, 2002'yle bugün kıyaslayacak bir polemige girmeden şunu da söylemeden geçemeyeceğim: 2002 yılından bu yana, çalışanlarımızın,

emeklilerimizin ücretlerini hem reel hem de nominal olarak sürekli arttırdık ve hiçbir zaman enflasyona ezdirmedik, ezdirmeyeceğiz. Ayrıca, sağlıktan eğitime, ısınmadan gıdaya kadar birçok alanda destek verdik, vermeye de devam ediyoruz. Yaklaşık 3 milyon ihtiyaç sahibi aileye doğal gaz, elektrik, kömür yardımı yapıyoruz ve tekraren söylüyorum, enflasyon ne zaman ortaya çıkarsa en fazla etkileyeceği grup dar gelirli gruptur. Ben de bu durumu ifade ettim. Ama unutmayalım, hükümetlerimiz, yirmi yıllık iktidar döneminde, konjonktür ne olursa olsun, her zaman dar gelirli vatandaşlarımızın yanında olmuş, onları korumak için de her türlü fedakârlıkta bulunmuştur.

Bu zamana kadar uyguladığımız programların asıl amacı sürdürülebilir bir büyümeyi sağlamaktır. Yeni hikâyemiz, evet, bu bizim yeni hikâyemiz çünkü durağan bir toplumda, durağan bir ülkede ve durağan bir dünyada yaşamıyoruz; her sabah yeni bir başlangıç, her sabah taze bir başlangıçtır. Bugün dünyanın birçok ülkesi, gerçekten, alışılmışın dışında kararlar alıyor, uyguluyor, yönetiyor ve anlamlandırmaya çalışıyorlar. En önemlisi, aldıkları kararların “Acaba 73 krizi sonrasındaki gibi etkileri mi olacak, yoksa daha sonrasındaki etkiler gibi mi olacak, 2008 krizi gibi mi olacak?” şeklindeki öngörülmez bir bakış açısını da ortaya koyarak yapıyorlar.

Bizim yeni hikâyemiz belli; “Yatırım, Üretim ve İhracata Dayalı Türkiye Ekonomi Modeli”dir, bu tamamen Türkiye modelidir, Türkiye’nin özgün hikâyesidir ve Türkiye’nin bulunduğu jeopolitik ortam, coğrafyası, geçmişten tevarüs eden siyasal, kültürel ve ekonomi kültürüyle tamamen kendine özgü bir modeldir. Elbette ki bir modelin tamamen dünya çapındaki her türlü uygulamalardan yüzde 100 soyutlanması gibi bir bakış açımız ve iddiamız da yoktur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var mı başka örnek dünyada?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – “Kendine has.” diyor ya.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Bu model, Türkiye modeli ne Güney Kore ne de Çin modelidir; Türkiye’nin kendine has bir modelidir çünkü Türkiye’nin uzun yıllara dayalı bir demokratik geleneği var, serbest piyasa ekonomisi tecrübesi var, dinamik ekonomisi var, güçlü iş dünyası var ve 2002 sonrası dönemde ihracatını artırma çabası Türkiye’yi benzer ülkelerden önemli ölçüde ayırmaktadır. Onun için, Türkiye krizleri gerçekten fırsata çeviriyor.

Değerli milletvekillerim, değerli bakanlarım, hocalarım, değerli dostlar; bakın, 2020-2021 yılında Türkiye şu büyük fırsatı değerlendirdi: İstanbul merkezli üç buçuk-dört saatlik bir uçuşla 1,3 milyar insana, pazara ulaşabilen bir Türkiye var ve ulaşılan yerlerde âdeti bir üretim merkezi hâline dönüştük, talepleri de çok farklı. Biz Afrika’yla geçmişten tevarüs eden ilişkilerimizle ilişkilerimizi sürdürüyoruz, Orta Doğu’yla duruşumuz belli, Rusya’yla, Türki cumhuriyetlerle, Türklükle irtibat kuruyoruz. 200 yıldır Batı’ya dönmüşüz, Batı’yla ilişkilerimiz farklı, Orta Afrika’yla, Orta Avrupa’yla farklı, Kara Avrupası’yla farklı, Batı Avrupa’yla farklı, Balkanlarla farklı ilişkilerimiz var ve biz bu ilişkileri, o 1,3 milyar insana yani 26 trilyon dolarlık ticaretin mevcut olduğu yere ulaşarak yapıyoruz. Ki 2020 ve 21 gerçekten bir başarı hikâyesidir, kim ne derse desin. 2020’de dünyadan ayrıışan bir Türkiye var, 2021’de çift haneli bir büyüme var ve çok özlediğimiz şey -değerli bakanlarımız- dengeli bir ihracatla büyüyor; kaç çeyrek iç talep ve dış talep neredeyse eşit bir şekilde gidiyor ve bunun gerçekleştirilmesi yönünde de adımlar atıyoruz. Elbette ki zorluklar var. E, bu zorlukların bir tanesi -20 Aralıktan itibaren attığımız adımlarla gerçekten yolumza girdik ama- kim bilebilirdi ki bu savaş 24 Şubatta başlayacak ve bu savaş bütün dünyayı küresel, çok derin bir krize dönüştürecek; hiçbirimizin öngörmediği, beklemediği bir şey. Ben size söyleyeyim: Zaman zaman diyorlar ki “Ya, işte altı ayda niye geldiniz ya da niye sürekli güncelleme yapıyorsunuz?” Dünya sabit bir dünya değil. OECD, Dünya Bankası, IMF; var olan bütün ulusal ve uluslararası kuruluşlar bazen yılda 12 defa güncelleme yapıyorlar. Niye? E, çünkü statik bir dünya yok, stabil bir dünya yok; enflasyon vuruyor bir

tarafтан, emtia fiyatları vuruyor bir taraftan, petrol fiyatları yükseliyor, enerji fiyatları yükseliyor. Bir bakıyorsunuz, çip krizi, araç üretilmiyor; bir bakıyorsunuz, araç üretilmesi için farklı fabrikalardaki, farklı yerlerdeki üretim birbirini dengeleyecek şekilde birbirini destekleyemiyor. Dolayısıyla da bu ayrışma tam bir başarı hikâyesi. Zorluk var mı? E, var. Enflasyonun ne kadar ciddi olduğunu, bunlarla mücadele etmemiz gerektiğini ve yeni Türkiye Ekonomi Modeli çerçevesi içerisinde bunu yönetmemiz gerektiğinin farkındayız, sancılı bir dönüşün olduğunun farkındayız ama bu sancılı dönüşün neticesinde emin olun Türkiye Ekonomi Modeli bu başarıyı yakalayacak ve bu başarıyı yakaladıktan sonra da inşallah... Siz “Sorumluluğunuzu aldınız mı?” diyeceksiniz, biz sorumluluğumuzu alıyoruz ama bu başarıya ulaştıktan sonra da ben şunu bekleyeceğim: “Evet, Türkiye’nin özgün bir modeli oluşturuldu, eklektik bir model oluşturuldu ve bu model cari fazla verme, cari dengeyi sağlama ve sonrasında da fazla olma üzerine kurulu bu model istihdamı, üretimi artırdı ve Türkiye başarılı bir şekilde yoluna devam etti.” diye inşallah...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cari açık veriyorsunuz ama.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Çok açık bir şekilde cari açık veriyoruz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Bakanım, kaç ayda, kaç yılda artıya geçeceksiniz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Yani petrolün geçen yıl 68 dolardan alındığı bir ülkede, tamamen ithalatçı olduğunuz bir ülkede 50 milyar dolar fazla para petrole ve enerjiye ödüyorsanız cari açık verirsiniz Sayın Vekilim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Bakan, ne kadar sürede artıya geçeceksiniz? Buna bir cevap verin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, dinleyelim maddelerde tekrar görüşlerinizi ifade edersiniz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ben devam ediyorum Sayın Başkanım.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yok, bir cevap verin ya.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ben cevap veriyorum yavaş yavaş.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, soruma bir cevap verin. Altı ay mı bekleyeceğiz...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Durmuş Bey, böyle bir usulümüz yok.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yok ama cevap...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Dolayısıyla da önümüzdeki süreçte petrol fiyatlarının dünyada düşüyor olması...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tamam bekleyelim ama...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bekleyeceğiz...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Savaş ne zaman bitecek Durmuş Bey?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Efendim?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Petrolü ben üretmiyorum dolayısıyla da biz hep beraber...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Savaş ne zaman bitecek?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Evet, ben devam ediyorum arkadaşlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, Bakanımız konuşuyor, lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – TL tasarruflarını azalttığımız söylendi fakat olan gerçekten tam tersi çünkü KKM'yle 261 milyar dolarlık döviz tevdiat hesabı 235 milyar dolara gerilemiştir. Ekonomimizin güçlü olmadığına dair eleştiriler elbette geliyor fakat şirketlerimizin, finans kesiminin kârlılıklarının artmış olması, ülkenin ekonomisinin güçlü bir şekilde faaliyet gösterdiğine işaret ediyor. Bizler, sabit gelirlielerin de enflasyonist ortamdan olumsuz etkilenmesini azaltmaya yönelik adımlar atıyoruz.

Kredi faizi oranının yüksekliğinden ve bankaları zengin ettiğimizden bahsediyorsunuz. Biz, enflasyonun altında kredi sağlayarak üretimi ve ihracatı destekliyoruz. TL ticari kredi faiz oranı 10 Haziran itibarıyla yüzde 24,7 seviyesinde. Söz konusu oranlar enflasyonun oldukça altında, düşük seviyelerdedir. Tüketici kredisi faizi de 10 Haziran itibarıyla 27,4 seviyesindedir, kamu bankalarında bu oran yüzde 20 seviyesinde. Böylece sanayinin millî gelir içindeki payını 2010 yılında yüzde 18 seviyesinden yüzde 27'ye çıkardık. Bankaların kârlılıklarındaki artışı da kurumlar vergisinde artış yaparak sektörler arasındaki dengeyi de sağlıyoruz biz, alıyoruz onlardan. Enerji hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı da 2014 yılında yüzde 75 seviyesinde, şu anda yüzde 97 seviyesine gelmiş durumda. Tüketim malı ithalatının toplam ithalat içerisindeki payını da düşürdük; yüzde 13'ten 8'e gelmiş durumda.

Son zamanlarda ise enerji fiyatlarındaki artış kaynaklı enerji ithalatının payının ithalat içindeki payı ise maalesef artmaya başlamış ve devam ediyor. Toplam rezervlerin ithalata oranı ile toplam rezervlerin kalan vadeye göre dış borç stokuna oranı rezerv yeterliliği konusunda takip edilen göstergelerdendir. Söz konusu oranlar açısından bakıldığında Merkez Bankası, altın dâhil toplam rezervlerinin vadesine bir yıl ve daha az kalan dış borcu karşılama oranı nisan ayı itibarıyla yüzde 60 seviyesindeyken rezervlerin ithalatı karşılama oranı dört ay seviyesindedir. Merkez Bankasının altın dâhil döviz rezervleri 17 Haziran 2022 tarihi itibarıyla 101 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Toplantıları iş dünyasıyla yapıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Patronlarla yapıyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Çalışma Bakanlığımız işçi kardeşlerimizle yapıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sizler de yapın.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Tarım Bakanlığımız -geliyorum- çiftçilerle yapıyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sendikalarla yapıyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Her bakanlık, ilgili kesimle mutlak surette... Bak, AK PARTİ Hükûmetinin, Sayın Cumhurbaşkanımızın kabinesinin bence en önemli özelliklerinden bir tanesidir, kulağının çok derin ve açık olmasıdır. İlgili sektörlerle herkes üzerine düşen görevi yapıyor ama Hazine ve Maliye Bakanlığı şu anda olduğu üzere ekonomi yönetimi olarak bütçeyi, Türkiye Cumhuriyeti bütçesini sunuyorsa emin olun ki Hazine ve Maliye Bakanı ve Bakanlığı gerek Bakan Yardımcıları gerek genel müdürleri... Mesela Gelir İdaresi Başkanımız bizim her hafta 1 veya 2 ile gider. Vergi Denetim Kurulu Başkanımız her hafta 1 veya 2 ile gider. Bakan Yardımcılarımız her hafta mutlak surette illere giderler, ben mutlaka giderim ve bulunduğum ortamda sadece iş dünyasıyla değil, çiftçi kardeşlerimizin temsilcileriyle, işçi kardeşlerimizin temsilcileriyle ve esnaf odalarıyla da mutlak surette geniş, katılımlı ve asla kısıtlanmayan, soruların net bir şekilde sorulduğu ve cevaplandırıldığı toplantılar yapıyoruz, lütfen takip edelim; sorarsanız çok memnun olurum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Paylan'ı da götürelim.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Memnuniyetle, hep beraber gidelim.

Biz bunları yapıyoruz, başka türlü olmaz yani ülkeyi nasıl yöneteceksiniz? Dinleyeceksiniz. Ben dinliyorum açıkçası, hepimiz dinliyoruz. Biz kamu bankalarının genel müdürleriyle gidiyoruz, Kalkınma Bankasının Genel Müdürüyle gidiyoruz, gene, VDK ve Gelir İdaresi Başkanımızla birlikte bu toplantılara katılıyoruz. İş dünyasının ben memnun olduğunu duyuyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tabii, onlar memnun; onlar için sorun yok.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bir dakika.

Toplantıya gelen çiftçilerinizin memnun olduğunu duyuyorum, biliyorum çünkü o toplantıda varım. Kaldı ki ben çiftçiyim -ne dersenez deyin- ben ekonomistim -ister kızın ister kızmayın- ben iş adamıyım. Tamam mı? Ben her türlü pozisyona hazır birisiyim yani benimle o şekilde hiç uğraşmayın, çok hazırım ve doluyum sevgili dostlarım; o konularda hakikaten doluyum yani ben bu konuda hiç taviz vermem, benim CV'im -elhamdülillah- her konuya mutlaka...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani çiftçilerin şikâyetleri size ulaşmıyor mu?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – “Ben çiftçiyim.” diyorum, çiftçiyim; şikâyeti varsa kendime ediyorum merak etmeyin.

Şimdi, dolayısıyla... Ayrıca, çiftçilerimize yönelik açıklamalarımızı da lütfen takip edin. Daha da önemlisi, bir şey söylüyorum: Sayın Tarım Bakanımızla, Gıda Komitesiyle, Ticaret Bakanımızla, Finansal İstikrar Komitesiyle, ilgili bakanlarla biz sürekli ve düzenli olarak toplantılar yapıyoruz. “Pazara çıktınız mı?” diye bir arkadaşımız sordu; ben pazara gidiyorum, korumasız gidiyorum, merak etmeyin. Bu, ülke ya; ülke yöneticisini seviyor, merak etmeyin hatta ben bütün milletvekillerimizi de savunarak söylüyorum, seçilmişlere gerekli saygıları göstererek diyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşyanları duyuyor musunuz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Benim iletişimim çok iyi, bir gün gelin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, beraber çıkalım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Biz Yeşilköy’de sizinle görüşürüz, bir gün Yeşilköy Pazarı’na hep beraber gidelim, bakalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olur, memnuniyetle.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Onlar “Nureddin ağabey” diyecekler, size de “Garo” diyecekler. Biz gidelim, merak etmeyin, bütün pazarları beraber dolaşalım yani ilk Florya Şenlikköy Pazarı’na gidelim yani orahız. Gideriz, ben dolaşıyorum. Dolayısıyla, ben özellikle milletvekili arkadaşlarımız o toplantılara eşlik ettikleri için de beraber çıktığımızı çok rahat bir şekilde söylüyorum.

Piyasada yüksek fiyatların farkındayım; bunu iyi izah etmemiz, iyi temellendirmemiz, iyi anlamamız ve iyi de anlatmamız lazım. Piyasa fiyatlarının nereden kaynaklandığını, nasıl olduğunu, niçin bu noktalara geldiğini... Ya, biz uzayda yaşamıyoruz, fanusta hiç yaşamıyoruz. Dolayısıyla da bunların üzerine gidecek... Ama problemleri de bilerek, problemleri anlayarak, dünyayı da anlayarak yapıyoruz bu işleri. Gerekirse Washington’a da gidiyoruz, Londra’ya da gidiyoruz, Mısır’a da gidiyoruz, Katar’a da gidiyoruz, Birleşik Arap Emirlikleri’ne gidiyoruz. Bakın, burada çok net olalım; ulusal çıkarlarımız neyi gerektiriyorsa onu yaparız.

Ben dondurulmuş bir tarih anlayışına sahip bir insan değilim; tarih süreklidir, akar, döner. Buradaki temel özelliğimiz şudur: “Gelin, tarihi biz yapalım.” diyoruz ve Türkiye Cumhuriyeti, tarihi AK PARTİ iktidarıyla güçlendirdi ve Türkiye’deki bütün unsurlarıyla, 85 milyon insanla yeniden yazıyor. Bu tarihi

biz yeniden yazıyoruz, yazmaya devam edeceğiz, her türlü zorluğa rağmen. İddia ediyorum: 21'inci yüzyıl -kim ne derse desin, ne yaparsa yapsın- bizim yüzyılımız, hepimizin yüzyılı; HDP'nin de İYİ Partinin de CHP'nin de MHP'nin de AK PARTİ'nin de birlikte olduğu ve birlikte yönettiği bu ülkenin, herkesin sahibi olduğunu, kendisini birinci sınıf vatandaş hissettiği bir ülkedeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, yirmi dakikayı geçtik, biraz toparlarsanız memnun olurum.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Peki.

Hemen şunu söyleyeyim, sonrakileri de tek tek maddelere bırakacağım. 9 Haziranda bir eleştiri geldi, onu da söyleyeyim Sayın Başkanım, fiyat...

Sayın Başkanım, siyasetçiyiz ya, bırakacaksınız ben...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Altı saattir biz konuşuyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Size biraz daha esnek davranıyoruz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Teşekkür ederim.

Fiyat ve finansal istikrarın sağlanması sürecinde iletişim önemlidir ve kullanılacak araçlardan biridir. 9 Haziranda, bilerek -özellikle benim de ısrarımla arkadaşlar- bu şekilde açıklama yapıp tepkileri ölçüyoruz, bazen ihtiyacımız oluyor; bunları yapıyoruz yoksa bir manipülasyon -zaten öyle bir şey olamaz da- spekülasyon...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hangi açıklamaları Sayın Bakanım?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – 9 Haziranda bizim işte “Gece açıklamalar yapacağız.” şeklindeki şeylerimiz.

Bu bir manipülasyon ya da spekülasyon amacıyla yapılmış bir şey değil. Beklentileri büyütmedik, gördük yani GES’le ilgili de. İletişim önemli, iletişim aracını kullanıyoruz şu anda görüldüğü üzere yani birbirimizin gözlerine bakarak da konuşuyoruz, pazardakilerle de konuşuyoruz, sizinle konuşuyoruz, hocamla da konuşuyoruz; sorun yok.

Şimdi, mevcut küresel ortamdaki yol haritamıza dair, tedbirlerimizi açıklayacağımıza dair açıklama yaptık, aynı gün de tedbir ve politika kararlarını açıkladık. Türkiye ekonomisinin bir serbest piyasa ekonomisi olduğunu sorgulatmak için ısrarla ama ısrarla çeşitli spekülasyonlara girilmektedir. Serbest piyasa ekonomisiyle ilgili spekülasyonlar gerçeği yansıtmıyor. Zaman zaman uygulamalarda mutlak suretle eksiklikler, yanlışlıklar olabilir ama asla bu ülkenin, AK PARTİ'nin, sadece AK PARTİ'nin değil... Serbest piyasanın koşullarıyla kavga edecek olanın kaybettiğini gözlemlediğimiz bir yerde yaşıyoruz biz. Serbest piyasa bizim olmazsa olmazımızdır, sadece AK PARTİ'nin değil bu ülkenin olmazsa olmazıdır. Bu ülkenin toprakları, serbest piyasa dışındaki bir davranışı mutlaka cezalandırır, buna izin vermez. Onun için de böyle şeylerle piyasadan gelen her türlü talebi hızlı şekilde değerlendirip etki analizlerini yapıp reel piyasayı rahatlatıcı, çarkların dönmesini sağlayıcı, ihracatı artırmayı hedefleyen yönde istihdama büyük katkı sağlayan her türlü kolaylığın sağlanması yönünde adımlar atıyoruz. Vurguluyorum, Türkiye serbest piyasa koşulları altında istikrarlı ve dengeli bir şekilde devam eden bir ekonomidir diyorum, saygılarımı arz ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, böylece teklifin geneli üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, sorularımız vardı, cevaplanmadı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, bu görüşmelerde usul olarak –daha önceki ek bütçelerde olduğu gibi- soru-cevap bölümü yok, maddeler üzerinde konuşurken sorularınızı da sorarsanız maddelerin sonunda Sayın Bakan sorularınıza cevap vermiş olur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İlave çıkartırsınız süre maddelerde.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Öyle bir usul yok, maddelerde sorularınızı sorun lütfen ama belli bir şey unutulmuşsa zaten tolere ediyoruz ama maddeler üzerinde konuşurken sorularınızı da sorarsanız sonunda zaten cevap vermesi için söz veriyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – En sonunda yazılı cevap...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye, bir şey söyleyeceğim o konuda.

Sayın Bakana daha fazla süre tanıma imkânımız var, sorularınıza daha ayrıntılı cevap vermesini tabii ki ben de tavsiye ediyorum ama takdir edersiniz ki bütün sorulara da cevap yetişmez, elbette yazılı da verilecektir ama olabildiğince çok soruya cevap vermesi için Sayın Bakana daha fazla söz hakkı vereceğiz, sizden de böyle bir talep olduğunu biliyorum.

Şimdi arkadaşlar, 1'inci maddeyi okutuyorum:

2022 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU İLE BAĞLI CETVELLERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) Bu Kanun Teklifine bağlı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere;

10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki idarelerin bütçe tertiplerine 817.271.632.000 Türk Lirası, (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin bütçe tertiplerine 63.203.143.000 Türk Lirası olmak üzere toplam 880.474.775.000 Türk Lirası ödenek eklenmiştir.

(2) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde yer alan “01- Personel Giderleri” ve “02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri” ekonomik kodlarını içeren tertiplere, başlangıç ödeneklerinin yüzde 40,5'i oranında, “01.08-Cumhurbaşkanı Ödeneği” ekonomik kodlu tertibe başlangıç ödeneğinin yüzde 20,2'si oranında ödenek eklenmiştir.

(3) Bu madde kapsamında, yapılan ödenek eklemeleri karşılığı hazine yardımı ödeneklerini ilgili idare bütçelerine eklemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.

(4) Bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren; 17/12/2021 tarihli ve 7344 sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı (H), (K) ve (M) işaretli cetveller bu Kanunun ekinde yer aldığı şekilde uygulanır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, maddeyle ilgili bir izahat yapmak ister misiniz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Gerek yok zannedersem, sorulara cevap verirken açıklarım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şöyle bir izahata ihtiyaç var, niye bu tercihlerde bu gelmiş? Şu kalemdede yüzde 10 var, yüzde 700 var yani bunun...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Onu sonra söz vereyim, açıklasın Sayın Bakan.

Sayın Abdüllatif Şener, 1'inci madde üzerinde süreniz on dakikadır.

Buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; şimdi, 1’inci maddede kamu giderlerinde yani bütçe giderlerinde meydana gelen artışla ilgili düzenlemeyi görüyoruz. Buna göre bütçe giderleri 1 trilyon 80 milyar Türk lirası artmış gözüküyor. Tabii, dağıtılan tablolarda bazı noktalar görülüyor ama görülmeyen noktalar var. Özellikle, kamu-özel iş birliği nedeniyle ortaya çıkan ödeme garantilerinin miktarı ne oldu yani yıl sonu itibarıyla bu ödeme garantileri kaç lira oldu? Bildiğiniz gibi, başlangıç ödeneği olarak 42 milyar Türk lirası konulmuştu ama o zamanki kur tahmini çerçevesinde sanırım 5,2 milyar doların karşılığı olarak Türk lirası karşılığı 42 milyar liraydı. Şimdi, son geldiğimiz noktada, yıl sonu kur tahmini de herhâlde revize edilmiştir, ona göre kaç lira oldu? Tabii, ikinci soruya buna bağlı olarak da yıl sonu itibarıyla kur tahmininiz kaçtır? Onu da alabilirsek iyi olur veya aynı zamanda 2022 ortalama kur tahmininiz nedir? Bunları alabilirsek iyi olur.

İkincisi, burada, “tarımsal destekler” diye bir rakam Sayın Bakanın konuşmasında da vardı ama o doğrudan destekleri ifade eder şekilde söylenmediği için ben sadece doğrudan tarım destekleri olarak burada ilave ne var? 2022 yılı için toplam ne verilecek? Bu rakamı da tam almak istiyorum.

Evet, gerçi Uğur Bey ayrıldı ama... Yani sürekli olarak “Enflasyon dışarıda da var.” filan deyip böyle iktidar cenahından her konuşan arkadaş... Arkadaşlar, enflasyon dışarıda da var ama oradaki enflasyon yüzde 8, sendeki gibi yüzde 73 değil veya ÜFE itibarıyla yüzde 132 değil. Bilmem “Petrol fiyatları arttı” İyi, güzel de bu Hükûmetin yani 2010’lu yıllarda iş başında bulunduğu dönemde ham petrolün varili 140 dolardı, düştü 40-50 dolara kadar; o zaman “Dışarıda petrol düştü, bak, bayram yapıyoruz.” diye niye hiç konuşmadınız? E, şimdi de yükselmiş, o zaman ki düşüş daha fazlaydı, ta 140 dolardan düştü. İkincisi, ham petrol fiyatı artıyor diye fiyat artışını bununla ölçemezsiniz ki bakın, bir yıllık dönem boyunca petrol fiyatlarındaki artış yüzde 64, Türkiye’deki mazot fiyatındaki artış yüzde 316. E, demek ki bunun yüzde 64’ü dış etken ama 316 artırdığınıza göre mazot fiyatını artıran dış faktörler dışında, ham petrol fiyatları dışında sizin politikalarınızdan kaynaklanan bir fiyat artışı var. Bunu da görmek lazım. Sanki her şey dışarıdan geldi, biz mecburen dış rüzgârlara kendimizi bıraktık, sonbahar rüzgârları gibi savrulup gidiyoruz yani sizin anlattığınızdan ben onu çıkarıyorum. “Biz Hükûmet olarak, iktidar olarak bir şey yaptığımız yok; dış dalgalar bizi nereye sürüklerse ona göre gidiyoruz.” demek istiyorsunuz, o zaman niye varsınız? Varlık sebebinizi bir açıklayın o zaman. Her şeyi dışarıya bağlamayın. “Bizim burada yaptığımız vardır, yanlış yaptığımız vardır, doğru yaptığımız vardır.” deyin.

Sonra, bir de istiyorsunuz ki siz kendi kendinizi nasıl yanıltmak istiyorsanız böyle “Her şey iyi.” diye konuşarak biraz moral bulmak istiyorsanız sizin moralinizi takviye için biz de sizi methedelim istiyorsunuz; olmaz böyle bir şey. Bizim görevimiz, muhalefetin görevi doğruları söylemektir, uyarmaktır. Hükûmet kötü yaptığı zaman bunun zararını ben de çekiyorum, bu ülke de çekiyor, ülkenin geleceği de çekiyor. Keşke her şeyi çok iyi yapsanız ama buna rağmen eleştirir miyiz? Eleştiririz. Neden eleştiririz? Çok iyi yapmak da yetmez. Dünyada küresel rekabet var. Bu küresel rekabette sen iyiyi yaparsın, diğer ülkeler daha iyisini yapıyorsa sen geri kalırsın. En iyiyi yapmak zorunda. Sadece Hükûmetin aklı, dünyanın en iyisini yapmaya da müsait değildir. Biz zorluyoruz ki Hükûmet, Sayın Hazine ve Maliye Bakanı iyilerle kendini kandırmasın, daha iyi, çok iyi, en iyi, dünyada en iyiyi yakalamaya çalışsın istiyoruz. Yoksa Türkiye’nin geleceği olmaz. Birlikte doğru bir gelecek inşa edelim. Muhalefet olarak yeri gelirse acımasız bir şekilde, siz yeri gelirse bunu haksız görebilirsiniz, olsun, biz eleştiririz. Zaten Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bir kararı var, biliyorsunuz, diyor ki: “Bir ülkede demokrasi varsa o ülkede iktidar acımasızca eleştirilebiliyor olmalıdır.” Eğer iktidar, hükûmet acımasızca eleştirilemiyorsa bir ülkede orada demokrasi yok demektir, demokrasi, demokratik toplumun gereklilikleri ortaya çıkmamış demektir. Bu faydalı bir şeydir zaten, faydalı bir şeydir;

hükümeti baskı altında tutmak, yanlışlarını iyice belirgin bir şekilde önüne koymak hem vatandaşın faydasıdır hem ülkenin geleceği için faydalıdır hem de hükümet açısından faydalıdır. Bizi sürekli tahrik etmeniz lazım daha da saldır diye ama siz tersini yapıyorsunuz, “Aa, eleştirdin.” diyorsunuz. Biz size iyilik yapmaya çalışıyoruz. Siz sürekli bizim...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Eleştiride sıkıntı yok, eleştirinin boyutu yani hakaret boyutuna giriyorsa orada sıkıntı var.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Hakaret etmiyoruz yani.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sizin için değil, ayrı yani ama...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Tamam, hakaret olmaz ama sert bir şekilde eleştirmek lazım. Ben yeni milletvekili olduğum dönemde, kürsüde, Sayın Demirel Başbakanı, çok sert eleştiriyordum, geldi, yerine oturacaktı, vazgeçti çok sert eleştiriyorum diye, oturmadan geri gitmişti; ya, ayıp oldu, Sayın Başbakanı böyle sert eleştirdim diye üzülüyordum, iki gün sonra koridorda rastladı bana, “Oo, Sayın Şener, nasılsınız?” diyerek bir de tokalaştı. Dedim ki demokrasi buymuş demek ki. Sizi eleştirdikçe bize iltifatınızın artması lazım; işin özeti bu.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bir düzeltme yapayım, Garo Bey arada uyardı. Ben başlangıçta galiba yanlış ifade etmişim, tabii, hatırlamıyorum ama belki yorgunluktan. Geneli üzerindeki konuşmalarda grup sözcüleri yirmi dakika, üyelerimiz on dakika, teşrif eden Komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımız beşer dakika demiştik. Maddelere geçtiğimizdeyse kanunlarda olduğu gibi, tabii, beşer dakika konuşma var ama grup sözcülerine on dakika diyoruz. Diğer arkadaşlarımız Komisyon üyesi olsun olmasın beşer dakika. Yalnız, bütçeyi konuştuğumuz için biraz daha toleranslı tabii ki yaklaşıyoruz, onu da ifade edeyim.

Sayın Garo Paylan’a şimdi maddeyle ilgili on dakika söz veriyorum.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, eleştirilerimize cevaplarınızı dinledik; yani samimiyetinizden bir şüphem yok, her şey iyi olsun diye uğraşıyorsunuz, bundan da bir şüphem yok ama biz de eksiklerinizi gösteriyoruz. Şimdi, sonuç olarak siz Meclisten çıkmış bir bakansınız, Meclisi biliyorsunuz; yanlışlarınızı size göstermeye çalışıyoruz, eksikleri göstermeye çalışıyoruz, daha iyi olsun. Ancak benim bir kaygım var, bu sistemin sürdürülebilirliğiyle ilgili ciddi bir kaygım var ve piyasaların da bir kaygısı var; yani Türkiye’ye borç verenlerin de bir kaygısı var ki Türkiye’nin CDS risk primini 850’de tutuyorlar; diyorlar ki “Bu ülke riskli.” Bu ülkeye para vereceksen... Kasko sigortası vardır ya, hani çok kaza yapanlara -biliyorsunuz, sigortacılar siz de bilirsiniz- çok kaza yapıyorsa sigorta risk primini yükseltir yani kaskoyu daha pahalı yapar ama bir insan çok dikkatliyse hiç kaza yapmıyorsa onun risk primini düşürür. “Siz çok kaza yapıyorsunuz, çok hata yapıyorsunuz. Ya, ben de senin risk primini yükseltiyorum.” diyor dünya, sana borç verenler. Ya, şimdi, açıkça söyleyeyim: Bununla ilgili bir öz eleştiri vermediniz. “Ya, acaba ben nerede yanlış yapmış olabilirim?” Yani siz her şeyi dört dörtlük gösteriyorsunuz, “Muhteşemiz, mükemmeliz, bize güvenin, iyi olacak.” diyorsunuz. Biz de diyoruz ki: Durum öyle değil, biz öyle görmüyoruz.

Hani, biliyorsunuz, ekonomideki temel mesele geleceği görebilmektir. Geleceği okuyabilenler ekonomide başarılı olurlar. Hani, gelecek fırtınaları görebilen, bu fırtınaya göre gemisini sağlam tutanlar o fırtınadan sağlam çıkarlar. Ama biliyorsunuz, krizlerde sel gider kum kalır, öyle değil mi? Krizler gelir pek çok sektörde... Mesela, biz ayakkabı sektöründeydik; bir kriz gelirdi, borcu harcı çok olan, kredisi yüksek olan, gemisini sağlam yere bağlamamış... Parasını har vurup harman savurmamış firmalar ayakta kalırdı, öyle değil mi? Ama har vurup harman savuran, görüntüde çok güzel gibi gözükten firmalar yerle bir olurdu. Şimdi, ben de bir fırtına geliyor diyorum. Bakın, dünyada bol para dönemi bitti, bitiyor. Para geri gidiyor yani bol para dönemi bitti. Yani yağmur yağınca her yere yağar, az veya çok yağar ama yağmur kesildiği zaman kuraklıkta ne yapacağın önemli. Senin sulama barajında suyun varsa, yani Merkez Bankasında rezervin varsa yağmur yağmadığı zaman bu fırtınaya dayanabilirsin.

Ya, Sayın Bakan, şu anda Merkez Bankasında rezervin yok, cari açık veriyorsun, “Savaş biterse cari açığım kapanacak.” diyorsun Sayın Bakanım. Ee, savaş bitmezse ne olacak? Savaş derinleşirse ne olacak? E, Brent 100 doların üzerinde kalırsa ne olacak? E, biz cari açık vermeye devam edeceğiz. E, siz her ay ortalama 4 veya 5 milyar dolar para satıyorsunuz doları tutmak için. E, satabileceğiniz dolar çok azaldı, bunu da görüyoruz; rakamlara, Merkez Bankası bilançosuna bakıyoruz. Yani iki üç ay daha satacak dolarınız ya var ya yok. Hani yaz aylarında belki biraz turizm geliri bir iki ay idare eder ama sonbaharda ben ciddi bir tehlike görüyorum. Yani siz bunu görmüyor musunuz? “Roll” etmeniz gereken çok ciddi rakamlar var gerek kamu borcu olarak gerek özel sektör borcu olarak. Özel sektör sahaya çıkacak, yüzde 12 dolar faizi; “Bir dakika ya, ben bunu borçlanamam.” diyecek. Ya da karşı taraf... Biliyorsunuz, Sayın Bakan, siz çok yüksek faizle borç istediğiniz zaman karşı taraf şüphelenir, hani sen ucuza faiz istersen şüphelenmez. Niye? Ama “Ne faiz varsa ben alırım.” diye baktığınızda karşı taraf hiç vermek istemez; bunu da piyasadaki biliyorsunuz. Yani bizim bu risk primimizi düşürmemiz gerekiyor ama risk primum düşmüyor, yükseliyor. Bunun da sürdürülebilirliğiyle ilgili ciddi bir sıkıntı var. Eğer ki bakın, ben size söyleyeyim...

Ya, burada biz felaket tellallığı yapmıyoruz, geleceği görmeye çalışıyoruz. Yani siz bu kuru bu şekilde satmaya devam edip doları tutmaya çalışırsanız ki niye tutmaya çalıştığınızı da biliyorum, enflasyon biraz kontrol altına alınsın ve kur garantili mevduatta 1 trilyon lira para var, doların her yüzde 10 yükselişinde 100 milyar lira bütçeye yük gelecek, bunun için tutmaya çalışıyorsunuz, bunu da anlıyorum ama bir noktada tutamayacaksınız. 94’te böyle oldu; Sayın Çiller tutmaya çalıştı, çalıştı, çalıştı, sonra ne oldu Sayın Bakan, siz de o zaman piyasadaydınız? 14 bin liradan, on gün içinde 40 bin liraya çıktı. 2001 krizinde, o dönemin Hükümeti doları tutmaya çalıştı, çalıştı, çalıştı; ne oldu sonu? 600 bin liradan üç gün içinde 1 milyon 600 bin liraya yükseldi ve her 2 krizde de kim kaybetti? Tüm yurttaşlarımız kaybetti ama en çok da yoksullar kaybetti, firmalar battı, bankalar battı.

Ya, ben böyle sistemik bir risk görüyorum. Siz bunu görmüyor musunuz Sayın Bakan, Allah’ınızı severseniz? Ya, buna dair ne yapacaksınız? Yani gemiyi sağlam tutmak için ne yapacaksınız? Kasanız boş. Ne yapacaksınız merak ediyorum. Hani Rusya olsanız anlayacağım. Bak, Rusya ne yaptı? Savaşa girdi, faizi geçici olarak yükseltti, ateş bacayı sarmadan 9’dan 20’ye yükseltti, enflasyonunu kontrol altına aldı; sonra ne oldu? Faizi geri 9’a düşürdü, rublesinin de değerini korudu, ruble savaş öncesi değerlerinin altına düştü. Ya, Rusya, Ukrayna savaşta, enflasyonları yüzde 15; biz savaşta filan değiliz, şükürler olsun, enflasyonumuz yüzde 73, gayriresmî yüzde 100. Sayın Bakan, lütfen şapkayı önünüze koyun, bir öz eleştiri verin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ama enerji satışları var yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Diğer bir mesele: Sayın Bakan, bakın, sizin bir açıklamanız daha var -siz gücenmezsiniz, biliyorum, onu da söyleyeceğim, samimiyetinizden dolayı biliyorum- “Enflasyonla büyümeyi tercih ettik.” dediniz. Yani “Biz başka türlü de davranabilirdik.” dediniz, “Çok sert tedbirler alabilirdik, faizi arttırabilirdik ama biz bunu tercih etmedik, enflasyonla büyümeyi tercih ettik.” dediniz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Faiz kısmı hariç, büyümeyi tercih ettik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya, Rusya’yla nasıl kıyaslıyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, enflasyonla...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yani Rusya’yla kıyaslanmaz ki Türkiye.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, birlikte açıklamanız, videosu var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Enerji satan bir ülke, biz enerji ithal eden bir ülkeyiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır. “Çok sert tedbirler alabilirdik, faizi arttırabilirdik.” Burada videonuz da var. “Enflasyonla büyümeyi tercih ettik.” diyorsunuz Sayın Bakan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Doğru, doğru, az önce de söyledik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, az önce ne dediniz? “Enflasyon dar gelirliyi etkiler.” dediniz, değil mi? E, o zaman siz dar gelirliyi bile bile vurdunuz. Allah Allah! “Enflasyonla büyümeyi tercih ettik.” yani “Enflasyonu tercih ettik.” dediniz Sayın Bakan, açıkça söylediniz bunu; enflasyonun da dar gelirliyi etkilediğini söylediniz ve “Çarklar dönüyor.” dediniz aynı açıklamanızda. E, çarklar kimin için dönüyor Sayın Bakan?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Çalışan ve çalıştıran için dönüyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, biz bunu soruyoruz. Hani “Çanlar Kimin İçin Çalıyor” diye ünlü roman var ya, çarklar kimin için dönüyor Sayın Bakan? Ya, bunu lütfen değerlendirin, Gini katsayısını değerlendirin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Türkiye için.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, enflasyon... Pek çok vergi koymuşsunuz bütçeye, ÖTV, KDV bir sürüsü dolaylı vergi, bunları eleştiriyoruz ama en adaletsiz vergi nedir? Enflasyondur; en adaletsiz vergidir enflasyon. Yani yurttaşın alım gücünü cebinden alır götürür. Yani geçen yıl 2 kilo et alabiliyorsa, 2 kere ayda et alabiliyorsa, bu yıl 1 kere et alamaz. Geçen yıl çocuğuna 2 ayakkabı alıyorsa dar gelirli, 1 kere ayakkabı alamaz. Erol Hocam da söyledi, ya, gidin zenginlerin gittiği lokantalara Allah’ınızı severseniz, rezervasyonsuz yer yok, ya, yok, rezervasyonsuz yer yok. Zenginlerin aldığı evlere bakın, karaborsa satıyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Arabada da öyle.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Geçen yıl 2-3 milyon olan ev bu yıl 10 milyona satılıyor. Zenginlerin aldığı arabalara bakın, yani “10 milyon” diyorsun arabaya, yok satıyor kardeşim, zenginler çatır çatır alıyor çünkü daha zengin oldu. Ya, yoksulların... Sayın Bakan, Yeşilköy pazarına değil, sizden rica ediyorum, Sarıgazi pazarına gidelim. Yeşilköy pazarında yine üst gelir kesimleri var, Sarıgazi pazarına gidelim, -gerçekten söylüyorum, bakın- Kocamustafapaşa pazarına gidelim, Sultangazi pazarına gidelim, buralara gidelim, Yoksulların, en yoksulların pazarlarına gidelim; oradaki isyanı görmelisiniz. Ben gidiyorum, siz de gidin, beraber gidelim. Bakın, orada esnaf da mutsuz. Ne diyor biliyor musunuz? “Fiyatlar 2 kat, 3 kat arttı, ben fiyat vermeye utaniyorum, müşteri isyan ediyor, alamıyor.” diyor. İşte, bu enflasyon sarmalını çözemediğimiz sürece Sayın Bakan...

Bakın, söyleyeyim: Bizim gayrisafı hasılamız yerle bir olmuş durumda. Kişi başına düşen milli gelir düşüyor ve bunun yanında da çok ciddi bir gelir adaletsizliği yaratıyor enflasyon, servet adaletsizliği de yaratıyor yani yurttaşlarımızın büyük bölümünün şu anda servet eşitsizliği sorunları var. Sayın Bakan, işte bu anlamda adımlar atmamız gerekiyor.

Bakın, siz ne diyorsunuz biliyor musunuz? Şimdi, burada, Sayın Bakan bu bütçede “Ben kamu emekçilerine yüzde 40 zam vereceğim.” diyor değil mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ne yapsın? Alım...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, yüzde 40 zam verecek. Alım gücünü karşılayacak mı arkadaşlar?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yine veririz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Allah’ınızı seviyorsanız, karşılayacak mı, söyleyin.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama iyileştirecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ayrı. Karşılayacak mı?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İmkânlar ölçüsünde vereceğiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, son bir yılda... Bakın, dar gelirli ne yapıyor, biliyor musunuz? Dar gelirli, kamu emekçisi, emekli ve işçi ne yapar Sayın Bakan? Onlar lüks lokantalara gidemiyorlar, hayatta kalma mücadelesi veriyorlar. Ne öder? Kira öder. Kiralar yüzde 200 arttı. İstanbul’da 2 bin lira olan daire, 6 bin lira, 7 bin lira, 8 bin lira. Başka ne öder? Elektrik, su, doğal gaz faturası öder. Bu faturalar da yüzde 200 yüz arttı.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Talep var mı, talep? Talep var mı, talep?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, gıda fiyatlarında yüzde 200 artış var, en az yüzde 200; sizin için yüzde 150 olsun, hani, yüzde 200 ama sizin için yüzde 150 olsun. Yani halkın enflasyonu yüzde 150, yüzde 200. Siz onlara diyorsunuz ki: “Ben size yüzde 40 zam vereceğim.” Ben açıkça söyleyeyim: Şu an için, kamu emekçilerinin, emeklilerin alım gücünü karşılamak için -son bir yıl için söylüyorum- yüzde 100 zam vermeniz gerekiyor. Yüzde 40 değil, yüzde 100 ve o da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, süreniz bitti; ben, tamamlamak için size bir süre vereyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Grup sözcülerine...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, tamam, grup sözcülerine on dakika zaten, on dakika bitti.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, “Onu da esnek yapacağım.” dedi.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sözüünüzü tamamlamanız için esnetiyorum.

Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Aynı şeyleri söylüyor zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şunu söyleyeceğim Sayın Bakan: Bakın, şu da var, bu da enflasyonu durdurmamız kaydıyla. Ya, ocak ayında zamları verdiniz, Sayın Cumhurbaşkanı asgari ücret zammını açıkladı; ya, asgari ücretlinin cebine girmeden parası, maaşı eridi gitti, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez ocak ayında açlık sınırının altına düştü. Yani enflasyon devam ettiği sürece istediğiniz zammı verin, alıp götürür. Sayın Demirel “Yüzde 100 zam vereceğim.” derdi, rahmetli Erbakan “Yüzde 100 zam vereceğim.” derdi; 90’ları hatırlıyorsunuz, alıp götürürdünüz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 90’larda bu ülke var ya memurunun maaşını ödeyemiyordu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, asgari ücreti artıracak mısınız? Net bir soru size. Sayın Bakan, asgari ücreti artıracak mısınız? Cumhurbaşkanı maaşına yüzde 40 zam, vekil maaşına yüzde 40 zam; asgari ücreti artıracak mısınız? Hani, AKP Başkan Vekili Sayın Numan Kurtulmuş “Yüzde 40 zam yapacağız.” dedi, sonra geri vites yaptı; bilmiyorum siz mi uyardınız onu. Bu anlamda yüzde 40 en azından onlara da zam yapılması lazım; bu konuda bir beyanat duymadık, ay sonuna geldik.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İkinci mesele Sayın Bakan: Bu enflasyondan doğan kayıpları kapatmak... Ve son cümlemi söylüyorum: Enflasyonla mücadele etmek için bir programınız var mı? Yani “enflasyon geçici” diyorsunuz ya, hani, şimdi yüzde 40 zammı verelim ama orada enflasyonu durdurmak lazım değil mi? Ve inandırmak lazım, enflasyon yapışkandır biliyorsunuz enflasyonun düşeceğine inanırsa yurttaşlar ve paydaşlar enflasyon düşer, inanmazsa enflasyon yapışkandır düşmez. Siz “geçici” demekle enflasyonu düşüremezsiniz. Bu açıdan yapılması gereken, bir enflasyonla mücadele programı koymaktır. Ya, sizin enflasyonla mücadele programınız nedir? Bir de baz etkisi midir aralık ve ocak ayındaki? Ben bunun tutmayacağını düşünüyorum. Nedir enflasyonla mücadele programınız bunu da bilmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Paylan.

Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

AK PARTİ’li arkadaşlar...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Zihninizde birtakım kabuller var, o kabulleri bizim de yaptığımızı varsayıyorsunuz ve bize o şekilde cevap veriyorsunuz ve bunu bize yansıtıyorsunuz.

Evet, doğal gazın fiyatı yükseldi, petrolün fiyatı yükseldi, efendim, gübrenin ham maddesinin fiyatı yükseldi, diğer emtiaların fiyatları yükseldi. Biz demiyoruz ki: “Bunu AK PARTİ’liler yükseltti. Siz yükselttiniz.” Uluslararası piyasalardaki gelişmeler bunu yükseltti. Ukrayna’daki savaşı siz çıkarmadınız. Ukrayna’daki savaşın sonucundan etkilenen bir grubuz biz. Dolayısıyla bütün bunların bizim ekonomimize bir yansıması var. Bu yansımayı 100 birim alırsak, bu 100 birimin üçte 1’i yani 30 birimi yurt dışında sizin ve bizim dahlimiz olmayan uluslararası piyasalardan ortaya çıkan gelişmeler. “Fakat geriye kalan 2 birim, 100 üzerinden 60 birim sizin uyguladığınız yanlış ekonomik politikaların sonucu.” diyoruz. Enflasyon modeliniz varsa elinizde alın, petrolün fiyatını girin, doğal gazın fiyatını girin, buğdayın fiyatını girin, ayçiçeğinin fiyatını girin; dünyada olduğu gibi, enflasyon diğer ülkelerde yükseldiği gibi bizde de yükselecek ama siz Türk lirasına rezil ettiğiniz için -kusura bakmayın- itibarını sıfırladığınız için, 7 liradan 18 liraya çıkardığınız için dolar fiyatı yüzde 20 artsa bile bizim Türk lirası karşılığında bu emtiaların, malların fiyatları yüzde 70 artıyor, yüzde 80, yüzde 200 artıyor. Bizim size söylediğimiz bu. Lütfen bu sorumluluğunuzu kabul edin, deyin ki: “Evet, bu enflasyonun bir miktarı bizim kontrolümüz dışında, biz yapmadık.” Biz de bunu kabul ediyoruz fakat lütfen alıcenaplık gösterin ve deyin ki: “Biz Türk lirasının itibarını koruyamadığımız için, enflasyonumuz bunun için yüksektir.” Bunu kabul edin, bunun utanılacak bir tarafı yok, bu size kredi kazandırır ya. Evet, kredi kazandırır bu size.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Siz de teşvik ettiniz değil mi?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Efendim?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Siz de teşvik etmiştiniz, hani, düşüğünde “Alınabilir.” diye değil mi?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet, aynen söyledim çünkü alım fırsatı yarattınız ve 60 milyar ezdiniz, ezim ezim ezdiniz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Türk lirası...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Maalesef bu memleketin kaynağını ezdiniz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Çok iyi niyetli olarak yaptınız...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Aynen söylediğim gibi de çıktı, maalesef. Bunu yapmasaydınız gerçekten bambaşka bir Türk lirası, itibarlı bir Türk lirası olacaktı.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Karşılıklı yapmayalım arkadaşlar.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Lütfen bunu söylemeyin sorumluluğunuzu kabul edin. Biz sizi doğal gazın fiyatından, efendim, ayçiçeğinin uluslararası piyasalardaki artışından sorumlu tutmayız; böyle bir hakkımız, yetkimiz de yok. Ukrayna savaşının sorumlusu siz değilsiniz ama yanlış politikanız ülkedeki Türk lirasını yerle yeksan etti, itibarını sıfırladı, enflasyon aldı başını gidiyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Keşke “Türk lirasına güvenin.” deseydiniz “Dolara değil de Türk lirasına güvenin.” deseydiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Güveni siz bitirdiniz ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yaşar Bey... Müdahale etmeyelim arkadaşlar.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Aynı şey, ikisi de aynı yere geliyor. Bunu fark edin ve deyin ki: “İşte bak, burada hata yaptık. Bu yanlışımızdan dönelim.” İşte, Bakan Bey burada, dönün bu yanlışınızdan.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz de hata yaptınız, onu söyleyin. Bir açıklama yaptınız, özür dileyeydiniz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, ben açıklama yaptım, hiç yanlış bir şey söylemedim; dedim ki: Bu politika yanlıştır.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – “Politika” demediniz “Dolar almanın zamanı.” dediniz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet, alım fırsattır dedim ve o fırsat yaratıldı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – “Dolar almanın zamanı.” dediniz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 60 milyar doları ezim ezim ezdiniz, çiğnediniz, üstüne memleketin 60 milyar dolarını şey yaptınız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hayır yani...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, ben sana söylüyorum, evet, söyledim diyorum, inkâr etmiyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yanlış yaptınız.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, doğru çıktı.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, karşılıklı yapmayalım bu konuşmaları.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 60 milyar doları ezdiniz, ezim ezim ezdiniz, kaynağını bitirdiniz bu ülkenin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – “Dolar almanın tam da zamanı.” dediniz mi demediniz mi?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Alma zamanı dedim, alma, alma; satma zamanı demedim, vatandaş için alma.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yani teşvik ettiniz vatandaş.ı.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Çünkü politikanız yanlış, arkasında bir makro politika yok, uzun vadeli bir program yok. Zoraki olarak...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hatta üzüldünüz dolar düştü diye.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sen onu nereden biliyorsun?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çünkü siz öyle söylediniz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yaşar Bey, müdahale etmeyelim konuşmaya.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ben öyle bir kelime... Ağzımdan çıkan cümleyi ben biliyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Var, var, evet.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – O senin yakıştıрман.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – “Dolar almanın tam zamanı.” dediniz, dolar düşünce üzüldünüz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Kırkpınar, müdahale etmeyelim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet, dolar düşünce şunun için...

Üzülmedim, siz fırsat veriyorsunuz vatandaşa, rezervi eriteceksiniz dedim ve erittiniz. Geldiğiniz nokta belli; o günden bugüne 60 milyar doları ezim ezim ezdiniz. Bunu lütfen kabul edin ve şu andaki politikanız da bu.

Dolayısıyla Sayın Bakanım, geneli üzerinde yaptığım konuşma esnasında sorduğum soruya cevap vermediniz. Sorumu tekrar ediyorum: Bu kur korumalı mevduat sisteminden bir çıkış stratejiniz var mı? Ne kadar zamanda çıkacaksınız? Enflasyon tek haneye çıktığında mı çıkacaksınız? Eğer böyleyse hangi zaman aralığında, altı ayda, bir yılda, iki yılda böyle bir projeksiyonunuz var mı? Tek haneye ne zaman düşüreceksiniz? Cari açık kapandığı zaman mı çıkacaksınız? Büyüme belli bir noktaya geldiği zaman mı? Maliye politikasında belli amaçlara, hedeflere; böyle bir hedefiniz var da oraya ulaşıldığında mı çıkacaksınız? Çıkış stratejiniz var mı?

Günün sonunda 1 trilyondan fazla TL olacak bu ülkede, tasarrufçunun elinde. Günü geldiğinde o insanlar... Siz buradan çıktığınızda eğer enflasyon hâlâ yüzde 50’lerde, 60’larda, 100’lerde, 150’lerde gidiyorsa bunun tamamı dövizle geri dönecektir. Bunun karşılığında verebileceğiniz döviz var mı? Bu felaketin üstesinden nasıl geleceksiniz? Dolayısıyla kamuoyuna, vatandaşlara deyin ki: “Biz enflasyonu tek haneye indireceğiz, itibarı kazandıracağız; herkes Türk lirasına güvenecek, Avrupalının eurosuna, Amerika’nın dolarına itibar etmeyecek. Biz o zaman bu sisteme döneceğiz.”

Şimdi “Liralasma” diye bir şeyiniz var, şu anda “liralasma” diye bir şey söz konusu değil, dolarizasyon var, dolarlaşma söz konusu bugün. Bu süreyi ne zaman yapacaksınız? Çıkış stratejiniz var mı? Bunu kamuoyuna açıklayın.

Yazılı basın mensubu arkadaşlar da lütfen bu cevabı yazın, kamuoyuna iletin.

Diğer bir şey... Soru sormadım ama şimdi soruyorum: GES'te ne kadar para birikti? Söylediniz, herhâlde 5 milyar mı dediniz, öyle bir şey belirttiniz. 300 milyar dolar... Bu gerçekten bir çare midir, çözüm müdür?

Bir de Merkez Bankasının şu anda -netini falan sormuyorum- satılabilir döviz rezervi ne kadar? Döviz satmaya devam edecek misiniz kuru kontrol altında tutabilmek için ve tutacak mısınız?

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Sayın Cemal Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, 1'inci madde üzerinde ben de görüşlerimi ifade etmek istiyorum.

Tabii, enflasyon gerçekten büyük bir problem. Özellikle son 2022 yılında, yılbaşından beri meydana gelen gelişmeler bütün ülkelerin enflasyonla mücadele etmesini 1'inci sıraya koydu.

Sabahleyin geneli üzerinde yaptığım konuşmada da söyledim, enflasyon hızla yükseldi. Aslında iktisatçılar temelde enflasyonu -buna inanıyoruz- "maliyet enflasyonu ve talep enflasyonu" diye tanımlar genelde literatür; Erol Hocam iktisat profesörü.

Şimdi, tabii, bir de "ithal edilmiş enflasyon" dediğimiz bir olgu var. Yurt dışında meydana gelen gelişmeler artık bütün ülkeleri ilgilendiriyor. Dolayısıyla biz buna 3'üncü bir başlık da "ithal edilmiş enflasyon" diye koyduğumuzda -ki literatürde bu da vardır- hiçbirimiz bunu öngöremedik.

Sayın Bakan da söyledi biraz önceki konuşmasında, 24 Şubat tarihinde fiili bir saldırı yapacağı Rusya'nın söyleniyordu ama bu kadar olacağını açıkçası ben de düşünmüyordum. Ben aynı zamanda Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesinin Türk Grubu Başkanıyım, ayrıca da orada Ekonomiden Sorumlu Başkan Vekiliyim, Başkan Yardımcısıyım. KEİPA'da -ki 13 ülkemiz var, bunların en başat ülkelerinden Türkiye ve Rusya, Ukrayna- altışar aylık dönemlerle Başkanlık dönüşüyor bizde. Bu dönemde de Rusya Parlamento Başkanı, Sayın Volodin bizim Başkanımız bu ayın sonuna kadar; Ukrayna da güçlü bir ülke. İnanın, şubat ayından beri her gün, her hafta bu 2 ülke arasındaki -başta daha fazlaydı bu çalışmalarımız ama- savaşın sona erdirilmesi için, en azından barış masasına oturmaları için, Dışişleri Bakanlığımız, Hükümetimiz, Sayın Cumhurbaşkanımız çalışıyor ama biz de Komisyon olarak kendi içimizde mücadele ediyoruz. Nitekim, bu ayın 5 ve 6'sında Moskova'da Genel Kurul yapacaktık, yapamadık çünkü başta NATO ülkeleri olmak üzere protesto edip oraya gitmeme kararı aldılar. Neticede -Rusya Duma Başkanı- Sayın Volodin de Dönem Başkanı olarak bunu iptal etmek zorunda kaldı ve dün itibarıyla da Sırbistan devraldı Başkanlığı, 1 Temmuzdan itibaren Sırbistan'a geçecek. Bunu niye anlattım? Yani bu konuda hem siyasi hem ekonomik olarak Rusya'nın 24 Şubatta Ukrayna'ya fiili saldırısı bu bölgenin de kimyasını bozdu, ekonomide de işte bahsettiğimiz bilhassa gıda krizine neden oldu, petrolün yükselmesine neden oldu vesaire vesaire birçok konuda hepimizi etkiledi. Tabii ki yanı başımızda olması itibarıyla, hem Ukrayna'yla hem Rusya'yla çok yakın ilişkilerimiz olması itibarıyla bizi de daha fazla etkiledi.

Şimdi, sabahleyin söyledim; tabii, bu enflasyon bütün ülkelerin sorunu. Yılbaşında Amerika Birleşik Devletleri'nde yüzde 1,4 iken mayıs ayının sonu itibarıyla yüzde 8,6 olarak açıklandı. "Türkiye'nin yüzde 73,5 enflasyonuna göre yüzde 8,6 kıyaslanamayacak." diyebiliriz ama artış oranına baktığımızda Birleşik Devletler'de bu -yine tekrar olacak ama- 6,14 kat artmış, 6 kat artmış. Türkiye'nin enflasyonu yüzde 36'yımış.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ekmek kaç lira oldu?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli arkadaşlar, boş konuşmuyorum. Şunun için: Siz de biliyorsunuz ki bu 1’inci maddenin yani ek bütçe getirmenin bir nedeni de ücretlerdeki erime.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kesinlikle...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, müdahale etmeyin.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, bu ücretlerdeki erime neyle oldu? Enflasyonla oldu. Enflasyon karşısında dar gelirliyi, memuru, emekliyi rahatlatabilmek için Hükûmetimiz diyor ki: “Benim vergi gelirlerimde artış oldu.” Enflasyon tabii ki burada belki muharrik güç oldu çünkü enflasyon hükûmetler için aslında... Toplum için iyi bir şey değil ama hükûmetler için enflasyon bir kazanç kapısıdır; iktisatçılar bunu bilir. Bizim rahmetli mikro iktisat hocamız vardı, Aziz Köklü...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vergidir.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Vergi işte.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir vergidir.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Söz gelimi, bir malın fiyatı 100 lira iken aldığınız katma değer 18 lirayken, 500 liraya çıktığında 80 liraya çıkar aldığınız katma değer; bu da bir vergidir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Alım gücünü alıyorsunuz...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır.

Şimdi, sizin yapmanız gereken, hükûmet olarak yapmanız gereken nedir? Bu olgu karşısında gelirleri artırıp elde ettiğiniz geliri de tekrar dar gelirliye, özellikle küçük esnafa, çiftçiye dağıtmaktır. Yani Hükûmetin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok burada...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yok olur mu? İşte, burada (A) cetvelinde giderleri gösteriyor ama (B) cetvelinde de bu giderlerin nereden sağlandığını gösteriyor.

Yani Hükûmet bu kanun teklifiyle beraber Meclise geldi ve böyle bir yetki istiyor. Önce biz Komisyonda bunları müzakere ediyoruz, hepiniz katkılarda bulunuyorsunuz. Elbette Sayın Abdüllatif Şener Bey biraz önce güzel şeyler söyledi; muhalefet muhalefet edecek, muhalefetin esas görevi odur. Biz sizin her dediğinize karşı çıkmıyoruz, ben özellikle dinliyorum, çok yapıcı katkılarda da bulunuyorsunuz; hükûmetimiz bunları dikkate alıyor, diğer kanunlarda da böyle oldu.

Ancak takdir edersiniz ki olağanüstü günlerden geçiyor Türkiye ve dünya. Bizim de bu olağanüstü dönemde pozisyon almak gibi bir mecburiyetimiz var; başta Hükûmetin. Hükûmet tabii, bu pozisyonunu alacak, yanlış da yapabilir çünkü hiçbir şey yapmayan insan yanlış yapmaz, doğru da yapmaz ama hiçbir şey yapmaz. Hükûmet bizden yetki istiyor, Meclisten yetki istiyor; buraya bu teklifle geldi. Biz de müzakere edip... Tabii, takdir Komisyonumuzun, takdir Meclisin. Bu yetkiyi verdiği takdirde uygulayacak.

Sonuçta da demokrasilerde muhalefet iktidara, iktidar da muhalefete tahammül edecek. Neticede hepimiz... Şurada bir sene kaldı. Bakın, dört sene önce 24 Haziranda yapıldı seçim, bugün 23 Haziran, 4’üncü seneyi devrediyoruz. Şurada en geç bir sene sonra sandık gelecek, en büyük hakeme gideceğiz. Elbette iktidar kanadı “Biz yaptık diyecek.” hani berberin koltuğuna oturan müşteri gibi. Ne demiş müşteri? Demiş: “Berber saçım ak mı kara mı? “Biraz sonra keseceğim, önüne düşecek, görürsün.” demiş.

Şimdi, o bakımdan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Örtü siyahsa beyaz gözüktür, beyazsa siyah gözüktür.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Örtü kim? Örtü kim?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, sevgili Garo, neticede dünya artık globalleşerek küçük bir pazar hâline geldi. Hani kelebek teorisini hepiniz biliyorsunuz, onun etkisini. Biraz önce bir arkadaş dedi ki mesela... Kim dedi? Garo sen dedin herhâlde. “Rusya’da enflasyon yüzde 10” gibi bir ifade kullanıldı herhâlde. Rusya’da mayıs ayı enflasyonu yüzde 31,1 ...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – ÜFE.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır, TÜFE’de

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır TÜFE değil.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır, TÜFE’de.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – TÜFE...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bana gelen rakamlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok yanlış o.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Neticede, mesela İngiltere’de yüzde 9,1 ama 0,7’ymiş yılbaşında. Ha, ölçü değil, bunlar da...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama o alım gücünün onda 1’ini götürür Cemal ağabey.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi “alım gücü” dediğin zaman; 1 bardak çayı orada 2 euroya içiyorsun ama Türkiye’de kaç kuruş bilmiyorum son zamanlarda şey ama...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ama maaşlar da ona göre yani 3 bin-4 bin euro maaşları var en kötü.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben kıyaslamıyorum arkadaşlar, bunlar, Batı ülkeleri yüzyıllardan beri dünyayı sömürmüşler, bizi de sömürmüşler ama biz bu sarmalı kırmaya çalışıyoruz. Türkiye ekonomi sistemi dediği Türkiye’ye mahsus bu sarmal bir çıkış arıyor, Hükümet bir karar verdi, politikasını getirdi; seversiniz sevmezsiniz ama yetki onda. Neticede hepimiz Meclis olarak bu teklifi değerlendirelim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Öztürk, teşekkür ediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Biz teklifin 1’inci maddesini olumlu olarak karşılıyoruz ve buna “evet” oyu vereceğimizi, “kabul” oyu vereceğimizi ifade ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vebali büyük, vebali büyük.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Öztürk.

Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, sabahdan beri konuşuyoruz. İktidar partisi ısrarla diyor ki: “Ya, bir takım problemler var, evet, kabul ediyoruz ama bu bizle ilgili değildir. Dışarıdan kaynaklanıyor, pandemide böyle oldu, işte savaşta şöyle oldu. Her tarafta enflasyon var, bizde de var; dolayısıyla bu önemli bir şey değil.” Biz de muhalefet olarak diyoruz ki: “Hayır, dışarıdaki olup bitenler sorun değil, problemler sizdedir. Siz işte 1 santimle, 2 santimle, işte, şeyi kurtarmaya çalışıyorsunuz.”

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hiçbir şey anlamıyoruz ki.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Öyle mi? Çıkarayım maskeyi.

Siz küçük şeylerle kurtarmaya çalışıyorsunuz. Hayır, arkadaşlar, resmin büyüğüne bakmak gerekiyor.

Bakın, geçenlerde bütçe gerçekleştirmeleri açıklandı. Bir önceki sene sanıyorum 7,5 milyar gibi bütçe açığı vardı bu dönemde, bu sefer 125 milyar TL fazla geldi, bütçede fazla oluştu. Hemen bütün iktidar sözcüleri, başta Sayın Bakan olmak üzere, efendim, işte bütçe ne kadar da falan böyle yüksek... Tabii, arkasından da ek bütçe geldi. Ya, bu şekilde bir algı oluşturarak sanki işler iyi gidiyor gibi... Ya, böyle değil arkadaşlar, bu iş böyle değil; bu ülke bizim ülkemiz, bu insanlar bizim insanlarımız. Bakın, buradan etkilenen insan 15 milyon civarında; gerçekten, bu ülkede Avrupa standartlarında yani gelişmiş ülke vatandaşları gibi bir tüketimde, üretimde, her şeyin içinde onlar var. Evet, restoranlar, lüks restoranlar dolu, milyonluk arabalarda sıra var, daireler de büyük rezidanslar da bulunmuyor, sıra var, doğru yani bunlar ama bunlara bakarak niye değerlendiriyorsunuz? Siz nereden gelen insanlarsınız? Nasıl bir siyasi iktidarsınız ya? Biraz geniş kitlelere bir bakın arkadaşlar ya, gerçekten bakın geniş kitlelere. Yani o sokakta konuşan insanların hepsi sizin aleyhinize düşmanlar, kiralık insanlar, hainler filan, öyle değil ya, gerçekten yaşıyor onlar arkadaşlar ya. Ya, 2.500 lira alan milyonlar var, 2.500 lira emekli maaşı alan milyonlar var arkadaşlar. Yani 3 kişi bir ele bakıyor; evi de kira ya da işte, evi var. Bu ülkede bunlar var değerli arkadaşlarım, “Bunlar yok.” diyemezsiniz yani. Onun için, size “biraz vicdan” deyince Karadeniz’de “karayemişe atlama.” diye bir laf var yani karayemişe yaprakları birbirine deyince haşır huşur ses çıkarır- hemen karayemişe atlıyorsunuz. Ya, öyle değil ya, bu ülke bizim ülkemiz arkadaşlar. Bunun üzerinde konuşuyoruz, bir şey söylüyoruz ki hiçbir şey dikkate alınmıyor Cemal Bey. Bir nokta, virgül... Biraz evvel dedin ki: “Alınmıyor.” Hayır, alınmıyor, öyle bir şey yok, ciddi problem var.

Şimdi, sıralamış Sayın Bakan konuşmasında: “Enflasyonla mücadele ediyoruz.” Neyle, nasıl mücadele ediyorsunuz kardeşim? Birtakım zabıta tedbirleri. Geçen senelerde terörist patates, soğan arıyordunuz falan. Ya, öyle değil arkadaşlar ya. Şimdi, bir defa, bir kapitalizm eleştirisi falan yapıyor musunuz siz arkadaşlar? Yapmıyorsunuz, öyle bir şey yok. Nas mas falan dediniz ama öyle bir şey yok, bu sistemin kendi sorunları var; bu sistem nasıl işliyor, gerekleri var arkadaşlar. “Amerika’da da enflasyon öyle.” Bugün Biden açıkladı, dedi ki: “Bugünden itibaren üç aylık dönemlerde de şey yapacağım, akaryakıt vergileri kaldırdık, durdurduk.” Vergi alınmayacak akaryakıtta, bir şey söylüyor yani. Ondan sonra FED Başkanı falan dedi ki: “Biz henüz görmedik enflasyonun düşeceğine dair somut işaretler.” Övmüyorum, Amerika’yı falan beğendiğim için söylemiyorum arkadaşlar ama gerçekleri söylüyorum. Bu sistemin içinde gidiyorsunuz, “Hayır, öyle değiliz.” diyorsunuz. “Biz başka bir sistem...” Yok kardeşim, başka bir sistem zaten yok da siz öyle bir sistem falan da getirmiyorsunuz. Hadi, İranlılar getiriyorlar, diyorlar ki: “Biz bir sistem getiriyoruz.” Kapalı bir ekonomileri var, büyük sıkıntılar çekiyorlar falan. Siz onu da demiyorsunuz. “Bu sistemin içinde olacağız ama efendim, başka bir sistem de yapacağız: Türkiye ekonomik modeli.” ya, yok böyle bir model Sayın Bakan ya, nedir Türkiye ekonomik modeli nedir yani? Ya, yıllar önce yapılmış gelire endeksli senetleri çıkarmak mıdır Türkiye ekonomik modeli; bunu mu buldunuz bula bula? Milletin vergileriyle, işte, 1 milyon rantiyeye para aktarmak mıdır yani Türkiye ekonomik modeli? Böyle değil ki. Eğer bu sistemin içindeyseniz kardeşim, bakacaksınız; para, enflasyon nasıl kontrol ediliyor, bunların gereğini... Yapmıyorsunuz; yapmıyorsanız başka bir şey getirin. Ha, bize diyorsunuz ki: “Teklif getirin.” Teklif getiriyoruz elbette, millete sunacağız bunları.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bekaroğlu, toparlarsanız sevinirim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teklif getiriyoruz şimdi, biraz sonra 3 tane öneremiz var. Bu, ayrılan ödeneklerin bazı yerlerden kesilip başka yerlere aktarılmasını öneriyoruz. Mesela KKM’den bir miktar kesilsin, tarım desteklerine, çiftçi desteklerine aktarılsın diyoruz. Çok ciddi sıkıntılar, gübre atamadılar; şimdi, tam geldi, mazotla ilgili ciddi problemleri var, mazot yardımı olarak onlara aktaralım diyorum. Hadi bakalım, teklif getirdik, bu getirdiklerimizi yapın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz Sayın Bekaroğlu.

Bu arada hatırlattınız, ben de paylaşmış olayım bilgi olarak: Bu madde üzerinde Cumhuriyet Halk Partisinin 3 öneresi var, Halkların Demokratik Partisinin 10 öneresi var, İYİ Partinin 4 öneresi var, toplam 17 öneremiz var, onu da bilgilerinize sunuyorum.

Şimdi, Erol Katircioğlu...

Buyurun Sayın Katircioğlu.

Süreniz beş dakikadır.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Doğrusunu isterseniz bir iki şey söylemek istiyorum. Bunlardan bir tanesi, bu bütçe rakamlarında dikkati çeken, daha doğrusu, dikkat çekilmesi gereken bazı rakamlar var, bunları paylaşmak istiyorum, daha doğrusu soru olarak da sormak istiyorum.

Şimdi, ben şöyle bir kabaca baktım bakanlıkların ek bütçe ihtiyaçları nasıl dağılıyor, hangi kalemler üzerinden nasıl gidiyor diye ve dikkatimi çeken birkaç tane şey oldu. Bunlardan bir tanesi -rakamlarla da okuyacağım size- İçişleri Bakanlığının bundan önce 2 milyon olarak ayrılmış olan ödeneği 70 milyona çıkmış yani anormal gördüğüm artışlar -bana göre anormal artışlar- ve bunlar şöyle kaydedilmiş: Gayrimenkul büyük onarım giderleri. Yani nedir bu hiç anlamış değilim. Onun dışında, daha önce sıfır ödeneği olan “hizmet alım giderleri” adıyla 2 milyon 800 bin liralık bir ek bütçe getirilmiş. Şimdi, ben bunu da anlamadım, “Hizmet alımı”ndan ne kastediliyor, İçişleri Bakanlığının “hizmet alımı” dediği şey nedir acaba?

Dışişleri Bakanlığında daha da ilginç bir şey var: Ödenek ayrılmamış ama -herhâlde bu, sizin kur korumalı sistemle ilgili- 40 milyar liralık bir ek ödenek koymuşsunuz. Bunlar mevduata katılma hesaplarının... Yani bu, kur korumalı mevduatla ilgili artışlarına karşı korunmasına ilişkin giderler diye kalem; onu anlamış değilim. Yine aynı şekilde daha önce konmamış olan bir “gelirlerden ayrılan paylar” diye bir kalem var; hiç ödenek ayrılmamışken 28 milyonluk bir ek ödenek konmuş.

Sahil Güvenliğe bakıyorum, daha önce 76 milyon ödenek konmuş, şimdi 170 milyona çıkmış yani 100 milyonluk bir artış talebi var. Nedir bunlar diye baktığımızda “gayrimenkul sermaye üretim giderleri” Allah aşkına, biriniz açıklayın bize, bu nedir hakikaten yani gayrimenkul sermaye üretim giderleri?

Diyanete bakıyorum, Diyanette anormal artış olarak baktığımda, mamul mal alımlarıyla ilgili daha önce 8 milyon bir ödenek konulmuş, 8 milyon olan mamul mal alımları 23 milyona çıkmış, ek bütçe istemişler. Yolluklar mesela, Diyanet İşlerinin yolluklarına da 425 bin ödenek ayrılmış, şimdi 2 milyon 798 bin olarak bir ek ödenek talebinde bulunulmuş. Bunu da anlamakta çok zorluk çektim yani Diyanet ne yapıyor da yolluk bu kadar artıyor? Yine benzer bir şekilde, daha önce -Diyanetin yine bu- 500 bin lira ödenek ayrılmış -tüketime yönelik mal ve malzeme alımlarıyla ilgili olarak söylüyorum- şimdi 7 milyon 500 bin liraya arttırılmış, 7 milyonluk bir artış talebi var.

Devam ediyorum: 43 milyon ayrılmış elektrik, su vesaire gibi kalemlere, şimdi, 2 kat artırmak, 80 milyon ek bütçe daha isteniyor. Daha da ilginç, bir tane kalem bu: 24 milyon 400 bin olan “yurt dışına yapılan transferler” kaleminde 24 milyon 400 bin olan rakam; şimdi 225 milyon ek ödenek talebinde bulunuyorlar, bu nedir Allah aşkına? 25 milyondan 225 milyona yani 200 milyonluk bir artış talebi var.

Dikkatimi çeken şeyler bunlar, bu ek ödenek talebinde dikkati çeken kalemler bunlar ve bu kalemlerin bir şekilde açıklanması gerekir diye düşünüyorum.

Biraz daha vaktim var galiba, değil mi?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – İkinci olarak da...

Sayın Bakan, serbest piyasa ekonomisiyle ilgili şöyle bir tespitte bulundunuz... İnaniyorum ki, anlıyorum ki siz buna inanıyorsunuz, Türkiye’de serbest piyasa ekonomisinin var olduğuna inanıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Tamam.

Ama doğrusunu isterseniz çalışmalar bunun tam tersini gösteriyor. Ben size bir kaynak göstereceğim, bu güvenilir bir kaynak çünkü Türkiye Merkez Bankası tarafından yapılmış, başlarında da Ufuk Akcigit diye Chicago Üniversitesinden bir hocanın dâhil olduğu bir çalışma var ve bu çalışmayı ben birkaç defa bu hazırunla paylaşmıştım. Mesela orada -açıkçası, bu fiyat artışları enflasyonla bağlantılı olduğu için ben bunu dikkatinize getirmek istedim- “yoğunlaşma” diyoruz biz buna teknik terim olarak ama yani bir tür tekelleşme, bir tür piyasa gücünün artışı olarak bakabilirsiniz; 2008’den 2012’ye kadar azalma var fakat 2012’den sonra yükselme var ve buna paralel olarak da 2012’ye kadar kâr marjlarında bir düşüş var ama 2012’den sonra ciddi bir artış var. Şimdi, bu neyi söylüyor bana? Şunu söylüyor: Siz, iş dünyasıyla belli bir uzlaşma üretmeden enflasyonu kontrol altına almanız zor gibi geliyor bana çünkü sizin kontrol etmeniz yani sizin stokçuluk yapanla... Piyasa fiyatlarını kontrol mekanizmaları üreterek bunun önüne geçemezsiniz; doğrudan doğruya iş dünyasıyla bir anlaşma yapmanız lazım ki bu artışların makul artışlar olması lazım çünkü çok açık bir şekilde görüyoruz ki bu fiyat artışlarının -dediğim gibi- zincir marketlerin vesairenin cezalandırılmalarıyla falan da önüne geçemezsiniz; eğer serbest piyasa ekonomisine inanıyorsanız bu meseleyi başka bir şekilde çözmeniz lazım; buna da gelirler politikasını öneriyorum aslında.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ederiz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum.

Enflasyonu önlemekle ilgili gelirler politikasından söz ediyorum bir bakıma; bu, becerilebilir bir şey midir bilmiyorum ama bu önerdiğiniz çerçeve içinde enflasyonu ciddi bir şekilde kontrol altına almanız pek mümkün olmayacak gibi geliyor bana.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Ünal Demirtaş, süreniz beş dakikadır.

Buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, üzülererek ifade edeyim ki Sayın Bakanın açıklamalarından ekonomi yönetiminin Türkiye gerçeklerinden ve reel ekonomiden koptuğunu görüyoruz. Bunun sonucu nedir? Bunun sonucu şudur aslında: Yani ekonomi güven üzerine dayalıdır ve böyle olunca da yani bu açıklanan verilere baktığımızda ciddi derecede hem içeride hem dışarıda bir güven zedelenmesine yol açtığını görüyoruz bu açıklamaların.

Şimdi, Sayın Bakan, bir açıklamanızda şöyle bir ifade vardı, dediniz ki: “Azalan dış finansman ihtiyacıyla birlikte enflasyon üzerindeki kur baskılarının düşeceğini öngörüyoruz.” Burada 6’ncı sayfada da var. Yani ben bunu işin açıkçası anlayamadım yani dış finansman ihtiyacı nasıl düştü önümüzdeki süreçte? Yani kamunun ve özel sektörün önümüzdeki bir yıl içerisinde ödemesi gereken, çevirmesi gereken 182 milyar dolarlık bir dış borcu var ve ilk beş ayda -2022’nin ilk beş ayında- cari açıkta rekor kırmışız ve önümüzdeki süreçte de -bir yıllık süreçte de- yaklaşık 50 milyar dolarlık bir cari açık beklentisi var iken yani bunu nasıl ifade ettiniz ben anlamış değilim; nasıl dış finansman ihtiyacı azalmış? Bize göre, tam tersine dış finansman ihtiyacı artmış ve maalesef bu dış finansmanı karşılayacak, borçlarımızı çevirecek, kasamızda da para kalmamış diye görüyoruz; eksi 55 milyar dolarlık bir rezervimiz var. Ve yine, Merkez Bankasının verilerine baktığımızda, şu anda kullanılabilecek olan döviz 7,5 milyar dolara düşmüş yani bu... Neredeyse iflas ettik diyebiliriz aslında. Dolayısıyla, bu tür açıklamalarla bence hem içeride hem dışarıda ekonomi yönetiminin, Türkiye ekonomisinin geldiği sorunlu noktayı göremediğini ve buna uygun çözüm üretmediğini düşünmekte ve bundan dolayı da hem içeride hem dışarıda bir güven zedelenmesine yol açtığını düşünüyorum.

Tabii, ek bütçeye baktığımızda, aslında ek bütçenin sene ortasında önümüze gelmesinin de ekonomide işlerin iyiye gitmediğinin en önemli göstergesi olduğunu düşünüyorum. Yoksa, ilk başta yapmış olduğunuz bütçe hedefleri tutmuş olsaydı bugün bu konuşmaları yapıyor olur muyduk, bu bütçe önümüze gelir miydi? Gelmezdi, demek ki yanlış giden bir şeyler var. Az önce Sayın Cemal Bey de bunu itiraf etti zaten, dedi ki: “Enflasyon arttığı için gelirlerde bir artış var.” Evet, doğru, enflasyon artmış ki devletin gelirlerinde bir artış söz konusu olmuş ve buna göre de vergi gelirlerinde de bir artış olmuş. Şimdi, bakıyoruz yani 1 trilyon 80 milyarlık bir ek bütçede çıkan rakamlarla yani mevcut bütçeye göre neredeyse yüzde 100’ün üzerinde bir artış söz konusu; vergilerde yüzde 100’ün üzerinde, bazı kalemlerde belki yüzde 200’lük, yüzde 300’lük artışlar söz konusu ama işçiye, memura, emekliye yapılması düşünülen artış ise yüzde 40. Ya, bu demektir ki yine bu rakamlarla işçi, memur, emekli, enflasyona karşı ezdirilecek yüzde 40 artış söz konusu olursa. Yani bu toplanan gelirin vergi oranı kadar işçiye, memura, emekliye, dar gelirliye maaş zammı yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Dolayısıyla, memur, işçi, emekli şu anda yüzde 40 zam yapılması hâlinde kafadan eksi yüzde 60 zararda.

Evet, devam eden süreçte tabii, yanlış ekonomi politikalarının temelini az önce ifade etmiştik, yanlış faiz politikası olduğunu ifade etmiştik. Tabii, riskleri sürekli artan bir ülkede kurların yükselmesi kaçınılmaz bir sonuçtur. Bakın, bugün itibarıyla 17,35 civarında bir kur seviyesi var ama sene sonuna doğru bu kurların belki 25’lere, 30’lara, o seviyelere gideceğini düşünen ekonomistler var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen tamamlayın.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Toparlıyorum.

Yani bu hepimizi, toplumu ürkütüyor Sayın Bakan, yani sizi ürkütmüyor mu bilmiyorum, yani bizim uykularımız kaçıyor, 30’lara çıkan bir kuru duydukça ürkütüyor yani. Dolayısıyla, buna yönelik bir önlem paketiniz var mıdır, neler planlıyorsunuz bunları açıklamanızı rica ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Necdet İpekyüz, 1'inci madde üzerinde süreniz beş dakikadır.

Buyurun lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ya, aslında Sayın Başkan, siz de anımsarsınız belki Bakan Bey de takip etmiştir; bu kriz süreci ilk başladığında biz defalarca şunu söylemiştik: “Bir an önce hem Genel Kurulda hem de buraya gelen torba yasalarda bütçeyle ilgili bir olağanüstü toplanmamız lazım, düzenleme yapmamız lazım.” Hiç dikkate alınmadı. Ve tekrar gerek Plan ve Bütçe Komisyonu gerek Meclis, hatta Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu daha çok bedelli askerlikle ilgili düzenlemeyi düşünürken birden bu geldi, iki üç gün de bu konuşulacak.

Az önce de konuşmalarımızın çoğunda söyledik: Tercihler değişmiyor. Sayın Bakan, burada tercihlere baktığımızda dolaylı, dolaysız vergilerin toplanmasıyla ilgili bir değişiklik yapılacak mı? Hep OECD ülkelerinden örnek veriliyor, başka ülkelerden örnek veriliyor, orada dolaylı ve dolaysız vergiler nasıl toplanıyor ve adil dağıtılıyor mu dağıtılmıyor mu? Hep kamunun denetimindeyken burada tekrar yoksuldan, daha açlık düzeyiyle karşı karşıya kalandan ve milyonlarla ifade edilen bir nüfustan sürekli vergi toplanıyor, emeklerinden kesiliyor, alım güçleri düşmüş, enflasyon yükselmiş, insanlar kendi mutfağının derdine düşmüşken oradan kesilen vergi sermayeye gidiyor. Sermayeye vergi affı gelebiliyor, öteleme geliyor, borçlandığında borcuna ödemesi için tekrar kolaylık sağlanabiliyor. Türkiye’de şu anda UYAP verilerine baktığımızda, haciz sayısı her gün artıyor. Mayıs ayındaki bir veriye göre, günde 18 bin dosya haciz işlemiyle karşı karşıya. Ya, insan düşünemiyor; hiçbir düzenleme yapılmıyor ve bu haciz işlemleriyle ilgili yüzde 2 ile yüzde 11 arasında bir harç kesiliyor; neredeyse bir gelire dönüşmüş yani neredeyse bu. Hem borçlandırıyorsunuz hem perişan ediyorsunuz, açlıkla karşı karşıya bırakıyorsunuz, borcunu borçla ödemeye çalışan vatandaş borcunu ödeyemiyor, haciz işlemlerini başlatıyorsunuz ama bir taraftan havaalanı işletmecilerine kirasını ödemediği için ödemelerinde kolaylık sağlıyorsunuz, elektrik şirketlerine 3 milyar hibe ediyorsunuz ama elektrik kesildiğinde, çiftçi borcunu ödeyemediğinde gidip onun desteğine el koyuyorsunuz. Şimdi, böyle bir süreçte sizin tercihleriniz değişmemiş oluyor ve buraya baktığımızda yine bir değişiklik yok.

Bir diğeri, “gelire endeksli devlet iç borçlanma” dediniz yani paylaşılan bilgilere göre 7 milyara yakın bir başvuru olmuş. Kurdaki bir 10 kuruşluk değişiklik kur korumalı mevduat için gelen paranın tümünü oradan zaten karşılamış oluyor. Şimdi, az önce arkadaşlarımız da söyledi, kur korumalı mevduat nereye gidecek, nasıl olacak? İlk çıktığında 18’den 11’e düşmüştü, Plan ve Bütçe Komisyonundaki arkadaşlarımız bize döndüler “Neler söylüyorsunuz? Neler söylüyorsunuz?” Şimdi, 17 küsur oldu. Bu kimin cebinden çıkıyor? Bu vergi toplamalar kimin cebinden çıkıyor? Yani bu hazineye siz açıkladığınızla şimdi tekrar bir 40 milyar getiriyoruz. Ama “Emeklilerle ilgili bir düzenleme...” dediğimizde, yok. “Öğretmenlerle ilgili bir düzenleme...” dediğimizde, yok. “Memurlarla ilgili bir düzenleme...” dediğimizde, yok. “İşte, emeklilerin bayram ikramiyeleriyle ilgili bir düzenleme yapacaksınız.” dedik, yok. 40 milyar para tekrar bu insanların cebinden çıkıyor. Bu yöntemlerle, aslında gerek GES’le gerek kur korumalı mevduatla şu andaki sürecin gitmeyeceği ortada, yönetilmeyecek ve giderek iflastan buhrana sürüklenen bir süreçle karşı karşıya kalmış olacağız. Yani bir şeyi korumak, önlemek adına çıkarılan bütün düzenlemeler Türkiye nüfusunun büyük çoğunluğunu açlıkla, yoksullukla karşı karşıya getirmektedir. Yani görünen o ki bu da tümüyle tekrar devam edecek.

Bir diğeri, kamu-özel iş birliği... Sayın Bakan, keşke bu gelen bütçede deseydiniz ki “Verdiğimiz garanti sayılarıyla ilgili döviz ödemelerini Türk lirasına çevireceğiz.” Öyle bir şey de yok. Yani Karayollarının bütçesine baktığımızda, bu garantilerle ilgili düzenleme, 20 milyarın üstüne 6 milyar

eklemiştir. Bir hesaplama göre yani toplam herhâlde 42 milyarlık bir ödeme var bu garantilerle ilgili, 90 milyara çıkmış. Yine, bu, büyük çoğunluğun cebinden çıkıyor. Yani sakladınız, sakladınız -zaten yurt dışı mahkemeleri yetkili- bunlara döviz ödemesi yapılıyor kiralari için, hasta sayısı için, geçiş için ve siz böylece sadece bugünü değil, geleceği de ipotek altına almış oluyorsunuz. Yani “Döviz kontrol edeceğiz.” diye yaptığınız bütün çalışmalar kontrolü tümüyle yok etmiş ve geleceği tehdit altına almıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Necdet Bey, son cümleleri alabilirsek...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkür ediyorum.

Bunlarla ilgili düzenlemelere baktığımızda, aslında, gelecekle ilgili bu bütçede herhangi bir önleme, koruma yok; sadece geçici bir çözüm bulmaya çalışıyorsunuz, palyatif çözüm bulmaya çalışıyorsunuz ama sorunun gerçek tanısına yönelik hiçbir önlem yok, bu da daha hastalıklı bir süreçle karşı karşıya kalacağımızı gösteriyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Emine Hanım, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, ek bütçe kanun teklifinin 1’inci maddesi üzerinde görüşüyoruz, gider kalemleri üzerinde. Tabii, öncelikle, çok fazla harcama kalemi olduğunu ve baktığımız zaman, bunun içerisinde birçok başlıkta, kurumlarda, bakanlıklarda yani hiç tasarrufa gidiliyor mu, ne kadar tasarrufa gidiliyor; bununla ilgili bir bilgi olmadığı için bu harcama kalemlerindeki zorunlulukları da çok fazla tespit edemiyoruz. Yani mal ve malzeme alım giderleri, bakım onarım giderleri... Tabii, bunların hepsi fiyatların artmasından kaynaklı, maliyetlerin artmasıyla doğru orantılı bir şekilde önümüze gelen şeyler.

Şimdi, Sayın Bakan, ben şöyle başlamak istiyorum konuşmama: Tedavinin aslında en önemli ayağı da teşhis koymaktır; tıpta, sağlıkta bu böyledir. Fakat sizin sanki soruna teşhis koymakta ve koyduğunuz teşhislerde yani açıkladığınız teşhislerde bir sorun var. Yanlış teşhis koyduğunuz zaman doğru çözümleri de hep birlikte aslında değerlendiremiyoruz, konuşamıyoruz.

Şu anda yarattığınız Türkiye ekonomi modeli çökmüş durumda. Sürekli veriler olumsuz yönlerde gitmesine rağmen siz hâlâ “ihracat, ihracat” diyerek bu konuda çok ısrarcısınız. “Bakin, bu, çok harika olacak, iyi olacak.” Böyle bir hayal içerisindeyiz ama veriler ve gerçekler bize bunun doğru olmadığını gösteriyor şu ana kadar. Daha ne kadar battıkça siz ekonomik olarak nasıl bir sürprizle yukarı çıkacağımızı düşünüyorsunuz ya da hesaphıyorsunuz? Matematiksel olarak açıkçası bunu da merak ediyorum.

Bakin, şimdi, hakikaten hem kasım ayında getirdiğiniz bütçe hem de şu anda görüştüğümüz ek bütçe aslında bir faiz ve borç ödeme bütçesi hâline dönüşmüş durumda. Faiz ödemeleri için bütçeden 89 milyar lira bir pay ayrılıyor. Borçlarımıza baktığımız zaman, bugün Türkiye’nin sadece bir yılda vadesi gelen borçlarını, 180 milyar doları konuşuyorsak, bunun yanında 50 milyar dolarlık cari açığı konuşuyorsak... Ki siz, bu noktada 50 milyar dolarlık yükün enerjiden kaynaklandığını da konuşmanızda ısrarla ifade ettiniz, o konuya da ayrıca tekrar değineceğim. Şimdi, bu noktada CDS’lerimiz -bazı arkadaşlarımız konuşmalarında yine dış güçleri suçladılar Türkiye için CDS rakamlarıyla ilgili- 800’ün üzerine çıktı, 840 baz puanlara geldi. Bu faizlerimizi, borçlarımızı nasıl ödeyeceğimizi hayal ediyorsunuz kaynak gelmedikçe? Bu kaynakları çekmek için birçok hamle yapıyorsunuz ama bu

ülkede hâlâ yargı bağımsızlığını, hukuku, adaleti konuşuyorsak biz, hâlâ gelir dağılımında adaletsizliği konuşuyorsak eğer, bunun kolay olmayacağını, dışarıdan da sermaye akışının kolay olmayacağını da bilmemiz gerekiyor.

Şimdi, ben bir iki soru sormak istiyorum. Örneğin, bu bütçede kur korumalı mevduat için 40 milyar liralık bir ödenek veriyorsunuz, ayırıyorsunuz. Şimdiye kadar aşağı yukarı 21,1 milyar lira ödendi. Sizin öngörünüz de yaklaşık olarak 12,5 milyar civarındaydı yani ilk bu kur korumalı mevduat çıktığında -yanlışsam düzeltin- 12-13,5 milyar liraya mal olacağını öngörmüştünüz, bugün 40 milyar lirayı konuşuyoruz burada. Yani bununla ilgili bir açıklama bekliyoruz sizden.

Diğer bütçe rakamlarına baktığımız zaman, 135 milyar lira BOTAŞ ve EÜAŞ'a gidecek, yine enerjiyle alakalı. Ben enerjiyle alakalı açıkçası birkaç rakam paylaşmak istiyorum çünkü değerli konuşmacı vekil arkadaşlarımız da bu dolar/brent petrol fiyatı üzerinden -siz de bahsettiniz- bazı rakamlar verdiler ama o rakamlarla ilgili bazı sorunlar var. Şimdi, kasımda brent petrol fiyatı aşağı yukarı 78 dolarlar civarındaydı ve bugün 113 dolarlar civarında seyrediyor. Evet, bir yükseliş olmuştu ve sonra yavaş yavaş azalmaya başlamıştı, ara ara. Brent petrol fiyatında azalış varken ama nedense bizde benzine, mazota hep zam geldi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Emine Hanım, tamamlarsanız...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Toparlıyorum, bir sorum daha var bundan sonra.

Şimdi, hemen örnek vereceğim, kasımda dolar 9,99, bugün 17,39; TL'de değer kaybı yedi ayda yaklaşık yüzde 75, brent petrol artışı yüzde 45. Benzinde son yedi ayda yüzde 225, mazotta son yedi ayda yüzde 264 zam. Şimdi, brent petrol fiyatındaki artış ile benzin ve mazota gelen fiyat artışını kıyasladığımız zaman sizin teziniz tamamen çöküyor ve yedi ayda pompa fiyatlarının da yaklaşık 3,5 kat arttığını, akaryakıttan alınan verginin de 6 kat arttığını görüyoruz. Bu, vergideki artış da vatandaşın üzerine düşen yükün ne kadar arttığını gösteriyor. Yani sizin bu enerji, brent petrol tezinizi tekrar değerlendirmeniz lazım, biz buna kesinlikle katılmıyoruz.

Şimdi, diğer bir sorum... Türkiye Maarif Vakfıyla ilgili 482,5 milyar TL ayrılmış. Geçtiğimiz günlerde, geçtiğimiz haftalarda Cumhurbaşkanı kararıyla Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinden bir ödenek ayrılmıştı, 1,8 milyar TL kadar ayrılmıştı. Tekrar bu bütçenin içerisinde neden böyle bir ödenek ayrıldığıyla ilgili de bir açıklama yaparsanız seviniriz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Son olarak da yine, yap-işlet-devret projelerine ayrılan ödeneklere değinmek istiyorum; işte, 5,6 milyar lira veriliyor. Mesela, Avrasya Tüneli için ek 550 milyon lira verilecek. Bunun sebebini de öğrenmek istiyorum. Şehir hastaneleri için toplam 4,3 milyar lira ekleniyor. Yani sonuç olarak, yine vatandaşın toplanan vergilerin nereye gittiğiyle ilgili de bu yaptığımız açıklamaların bir öngörü oluşturduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum, çok aştık.

Sayın Aydın Adnan Sezgin, İYİ Partiden.

Beş dakikadır süreniz 1'inci madde üzerinde.

Buyurunuz.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Benim çok belirgin ve sade bir sorum olacak özellikle belediyelerle ilgili. Şimdi, “gelirden ayrılan paylar” kaleminde 103 milyar 548 milyon 491 bin liralık bir ödenek ayrılmıştır. Şimdi, belediyelerimizin sayısı göz önünde bulundurulduğunda bunun yeterli olmayacağı ortaya çıkmaktadır. Belediyelerin bu enflasyon oranı karşısındaki giderleri ve özellikle personel ücretlerindeki artışlar göz önünde bulundurulduğunda bunun bütün belediyelere adil bir şekilde dağıtılacak, bütün belediyeleri tatmin edecek bir meblağ olmadığı anlaşılmaktadır. Benim özellikle vurgulamak istediğim husus, bu meblağın en adil şekilde dağıtılmasının sağlanması çünkü belediyelerin ek bütçesi yok yani ek bütçeden faydalanamıyorlar, zorunlu personel artışlarını finanse edebilecek, karşılayabilecek bir ek bütçeden faydalanamıyorlar. Dolayısıyla, bu meblağın olabildiğince adil bir şekilde bölüştürülmesi, dağıtılması icap etmektedir. Bu ne şekilde temin edilecektir? Bunu çok önemsiyoruz ve özellikle nispeten küçük belediyelerimiz açısından çok büyük bir sorun teşkil ettiğini düşünüyoruz. Bu husustaki mütalaanızı rica edeceğim ve bunun dışında, belediyelerin bu ihtiyaçlarına nasıl cevap verilebileceğini, hangi formüller öngörülebileceğini soruyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ederim.

Vakti tasarruflu kullandığınız için ayrıca teşekkür ederim.

Sayın Cavit Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; şimdi, biraz önce söylendiği üzere ülkemizin en önemli sorunu enflasyon, enflasyonun yüksekliği. Rakamlar her geçen gün artmakta, her ürünün fiyatı katlanmaktadır. İşte, yakın tarihte, bu bütçenin yapımına başlama gününde dolar en son 9,3 TL’ye sonrasında 18 TL’ye çıktı ve bugün 17,5 TL. Bununla birlikte diğer ürünlerin de fiyatları aynı şekilde yükseldi. Tarihte ilk defa Türkiye’de benzin ve mazot 30 TL’yi gördü sayenizde. Şimdi, bütün rakamlar yükselmektedir. Çalışanların, emeklilerin aldığı ücretlerde yine yükseltilmesi niyetiyle iyileştirmeler yapılacağı ifade edilse de bu ücretler alındığı günden itibaren erimeye başlamaktadır. En son, asgari ücret 4.250 TL’ye çıkarıldığındaki alım gücü ile asgari ücretten ilk maaşın ödendiği gün arasında dahi değer kaybı yaşandı.

Kısacası, durum şu değerli arkadaşlar: Artık, iktidarın, öyle dış tesirlerdi, dış etkilerdi gibi gerekçelere dayanmadan ülkeyi iyi yönetemediğini görmesi gerektiğini... Çünkü uzun zamandır ekonomik sorunların, sıkıntıların devam ettiğini, vatandaşın büyük sıkıntı içinde olduğunu herkes biliyor. Artık, yirmi yıllık bu iktidarın yapacağı hiçbir şey kalmamıştır, zaten yapacağı bir şey kalmadığı için de bu halkın bu iktidara güveni kalmamıştır. O nedenle, bu kötü gidişatın çaresi ek bütçe değildir. Bu kötü gidişatın çaresi, iktidarın bir an önce ülkeyi seçime götürmesi ve ülkede bir iktidar değişikliği yaşanmasıdır. O nedenle sizden talebimiz, bir an evvel sandığı getirmeniz ve ülkede iktidar değişikliğinin gerçekleşmesidir. Aksi hâlde, ekonominin bu şartlarda düzelmesi mümkün değil.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, soru, görüş, önerilere cevap vermek üzere Sayın Bakanımıza söz veriyorum; ardından 17 tane önerge var, onları işleme alacağım.

Buyurun Sayın Bakanım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

“Ek bütçeye neden ihtiyaç duyuldu?” diye bir soru sorulmuştu. 2022 yılı bütçe hedef ve tahminlerimiz 2021 yılının ikinci yarısındaki makroekonomik görünüm ve beklentilerimiz çerçevesinde belirlenmişti. Ancak, 2021 yılının sonuna doğru küresel salgın etkisini azaltırken yeni riskler ortaya çıktı. Dünyada hızla yükselen enflasyon, tedarik zincirlerindeki bozulma, emtia fiyatlarındaki rekor seviyeler ve Rusya-Ukrayna savaşı makroekonomik görünümde ve varsayımlarda çok büyük bir değişime yol açtı. Bu kapsamda, kamu çalışanlarımızın ve emeklilerimizin maaş ve aylıklarında yapılan iyileştirmeler, vatandaşlarımızın hanelerinde tükettiği doğal gaz ve elektriği daha ucuza kullanabilmelerine yönelik destekler ile Türkiye ekonomi modeline uygun olarak büyümeye ve istihdama katkı sağlayan yatırımların desteklenmesi gibi alanlara kaynak aktarıyoruz. Bu bağlamda, gelir tahminlerimizi de göz önüne alarak hazırlamış olduğumuz ek bütçe kanun teklifiyle huzurlarınıza geldik.

“Dünyada ek bütçe yapan ülkeler...” Salgının yaralarının henüz tam anlamıyla sarılamadığı 2022 yılında Rusya-Ukrayna savaşı, emtia fiyatlarındaki sert yükseliş, devam eden tedarik sorunları dünyada makroekonomik dengelerin önemli ölçüde sapmasına neden olmuştur. Bu şartlar altında birçok ülkede ek bütçe yapma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Almanya, Japonya, Güney Kore, Finlandiya ve Pakistan ek bütçe çıkaran ülkeler arasında yer almaktadır. Bu ülkelerden Güney Kore ve Finlandiya 1 değil, 2 kez ek bütçe yapmıştır.

“Tahminleriniz tutmuyor, neden?” Dünya, belirsizliğin yüksek olduğu zorlu bir dönemden geçiyor. Tüm dünyada makroekonomik dengelerin çok hızlı değişmesi nedeniyle tahminler de sıklıkla güncellenmek zorunda kalıyor. Örnek vermek gerekirse, son bir yıl içinde IMF, ABD, avro bölgesi, Brezilya ve Rusya gibi önemli ülkelerin 2022 yılı büyüme oranını 4 kez güncellemiştir. IMF’nin önümüzdeki ay tahminlerini tekrar değiştirmesi beklenmektedir. Dünya Bankası sadece bu yıl içinde büyüme tahminlerini 2 kez güncellemiştir. Diğer tüm uluslararası kuruluş ve yatırım bankalarında da benzer durum gözlenmektedir. Fitch Ratings, 2021 yılı büyüme tahminlerini 11 defa değiştirmiştir.

“Niçin program tahminleriniz tutmuyor?” Programların asıl amacı, sürdürülebilir büyümeye ulaşmak, kalkınmak, refahı artırmak, kişi başına gelirimizi artırmak, istihdamı artırmaktır. Bugün baktığımızda, tüm AK PARTİ programlarındaki dünyada ilk 10 ekonomi arasında yer alma ve gelişmiş ülke ligine çıkma nihai hedefine ulaşma yönünde önemli mesafe kaydedilmiştir. Satın alma gücü paritesine göre gayrisafi yurt içi hasılanın dünyadan aldığı pay bakımından Türkiye, 2002 yılında yüzde 1,3’le 18’inci sıradayken 2021 yılında yüzde 2’yle 11’inci sıraya ulaşmıştır; IMF tahminlerine göre 2022 yılında da 11’inci sıradaki yerini koruması beklenmektedir. 2002-2021 döneminde kişi başı TL cinsi millî geliri 15,6 katına, kişi başı dolar cinsi millî geliri 2,6 katına, kişi başına satın alma gücü paritesine göre millî geliri ise 3,5 katına çıkardık.

“Makro perspektifiniz yok. Önünüze gelen ekonomik meseleler hakkında tepki veriyor, ancak bunun olası etkilerini hesap etmiyorsunuz. Bunun sonucu fakirleşme, yoksulluk, sefalettir.” dendi. Makro çerçevemizi istihdamı, yatırımları, yüksek katma değerli üretim ve ihracatı merkezine alan Türkiye ekonomi modeli üzerinde oluşturduk. Selektif kredi politikaları, ihracatı önceleyen tedbirler ve yatırım ortamını iyileştirici adımlarla hedefimiz, cari açığı kalıcı olarak düşürmektir. Yatırımların artmasıyla birlikte döviz kazandırıcı sektörlerin hızlanmasını ve enflasyon üzerindeki döviz kuru baskılarının azalmasıyla birlikte enflasyonda iyileşme bekliyoruz. Modele yönelik attığımız adımlarla birlikte döviz kazandırıcı, sanayi ve turizm gibi sektörlerin yeniden hızlanmasının yanı sıra istihdam ve makine teçhizat yatırımlarındaki güçlü seyrin tüm olumsuz küresel ve bölgesel gelişmelere rağmen sürmesi doğru yol üzerinde ilerlediğimizi açık bir şekilde göstermektedir. Biz ne yaptığımızı biliyoruz; hedefimiz belli, politika araçlarımız hazır, elimiz güçlü, kendimize güvenimiz de tamdır.

“Yeni bir vergi mi getireceksiniz yoksa vergi artışlarını mı yapacaksınız? Bu kadar gelir nereden gelecek?” Ek bütçe hazırlıkları kapsamında yapılan gelir tahminlerimizde kesinlikle yeni bir vergi artışı veya zam öngörmedik. 2022 yılında yaptığımız gelir azaltıcı çok sayıda düzenlemeye rağmen ekonomik aktivitedeki güçlü seyrir, firma kârlılıklarındaki yükseliş, millî gelirimizde meydana gelen artış gibi nedenlerle gelir beklentilerimiz bütçe tahminlerinin çok üzerinde gerçekleşmektedir. Kümülatif gerçekleşmelerin güçlenerek devam edeceğini görüyoruz. Bütün bu verilerden hareketle de yıl sonu gelir tahminlerimizi güncelledik. Ek bütçemiz tamamen gerçekçi varsayımlarla hazırlanmış, ne şişirilmiş bir gelir ne de yeni bir vergi ihdası ya da oran artışı öngörülmemiştir. Ekonomimiz güçlenerek yoluna devam ediyor, Allah’ın izniyle bu bütçedeki rakamları da inşallah tutturacağız.

“Petrol ve doğal gaz ürünlerine ilişkin ÖTV kaleminde 2022 yılı bütçesinde 31,5 milyar lira gelir öngörülmüşken ek bütçede yaklaşık 47 milyar lira ilave gelir tahmin edilmesinin sebebi nedir?” Petrol ve doğal gaz ürünleri ÖTV tahsilatı ilk beş aylık dönemde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 63,7 oranında artarak 28,3 milyar lira olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde benzin tüketiminde yüzde 16,3; motorinde yüzde 14,2 oranında artış yaşanmıştır. Eşel mobil uygulamasının kaldırılmasına ve ekonomik aktivitedeki artışa bağlı olarak gelir beklentimiz bütçe tahminine göre yukarı yönde gerçekleşmektedir. 2022 yılında eşel mobil sistemi kaynaklı ÖTV geliri kaybı 2,8 milyar lira olarak hesaplanmaktadır. Bütçede bu rakam 49,4 milyar lira olarak öngörülmüştü, onu alıyoruz.

Gene “241 milyar lira vergi gelirinden vazgeçiyoruz, detayları nelerdir? Bu rakamın Bütçe Kanunu’nda yer alan 335 milyar liralık vergi harcamasıyla farkı nedir?” diye soruldu. 2022 yılında enflasyonla mücadeleye katkı sağlamak amacıyla gıda, temizlik ve hijyen ürünleri ile mesken ve tarımsal sulama gruplarına elektrik tesliminde KDV indirimi, Türk lirası cinsinden tasarrufların desteklenmesi kapsamında stopaj teşviki başta olmak üzere birçok kalemden gelir ve kurumlar vergisi, KDV ve ÖTV olarak 241,3 milyar lira vergi gelirinden vazgeçiyoruz. İstisna edilen bu tutar, uyguladığımız ekonomi modeli çerçevesinde enflasyonla etkin ve etkili bir şekilde mücadeleye katkı sağlamak amacıyla yaptığımız düzenlemeler neticesinde ortaya çıkmıştır. 2022 Yılı Bütçe Kanunu ekinde yer alan vergi harcaması tutarları ise vergi mevzuatımızda öteden beri var olan istisna, muafiyet ve indirim hükümleri çerçevesinde yatırımı, üretimi, istihdamı, tarımı, AR-GE’yi, eğitimi, yurt içi tasarrufları, kültür ve sanatı desteklemek amacıyla 2022 yılı için vazgeçilmesi öngörülen vergi harcaması tutarlarını göstermektedir.

Enflasyonla mücadeleye gelir politikasıyla destek sağlamaya devam ettiğimiz 241 milyar liranın bir kısmını size arz edeyim: Gıda ürünlerinde KDV indiriminden 30 milyar lira; mesken ve tarımsal sulama gruplarına elektrik tesliminde KDV oranının yüzde 18’den yüzde 8’e inmesi 11 milyar lira, temizlik maddeleri ile bebek bezi gibi ürünlerde KDV oranının yüzde 18’den yüzde 8’e indirilmesi 7 milyar lira -yuvarıyorum hepsini- yeme içme hizmetlerinin tamamında KDV oranının yüzde 8 olarak belirlenmesi 1 milyar lira olarak yaklaşık 20 milyar lira, BOTAS’ın 2022 yılında ödemeyeceği ithalde alınan KDV de yaklaşık 122 milyar lira bir etki doğurmaktadır. 2021 yılında vazgeçilen gelir eşel mobil sistemiyle 66,6 milyar lira idi, belirli sektörlerde KDV oranlarındaki indirim 25 milyar lira, kira stopajındaki indirim 3 milyar lira, BOTAS’ın 2021 yılında tahakkuk eden ancak ödemesi yapılmayan tahmini vergi tutarı da 27 milyar lira olmak üzere toplamda 154 milyar lira idi.

“Vergi gelirlerinde anormal artış var, bu vergiler vatandaşlardan alınıyor, vatandaşlardan alınan vergilerle bütçe fazla veriyor. Vergi artışının genel gerekçesi nelerdir?” “Enflasyon nedeniyle artış oluyor.” şeklinde bir soru geldi, eleştiri geldi. Ek bütçe hazırlıkları kapsamında yapılan gelir tahminlerimizde kesinlikle yeni bir vergi artışı veya zam öngörmediğimizi az önce söyledim. 2022 yılında yaptığımız gelir azaltıcı çok sayıda düzenlemeye rağmen ekonomik aktivitedeki güçlü seyrir, firma kârlılıklarındaki yükseliş, millî gelirimizde meydana gelen artış gibi nedenlerle gelir

beklentilerimiz bütçe tahminlerinin çok üzerinde gerçekleşmektedir. Kümülatif gerçekleştirmelerinin güçlenerek devam edeceğini görüyoruz. Bütün bu verilerden hareketle de yıl sonu gelir tahminlerimizi güncelledik. Sayın Kuşoğlu bazı vergi geliri kalemlerinde çok yüksek artışlar öngörüldüğünü belirtti. Şimdi de size kurumlar vergisi, ÖTV ve KDV gibi bazı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Devam edin lütfen, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ben daha sonra devam edeyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Pek çok sorumuz var. Verginin sürdürülebilirliğiyle ilgili soru sorduk.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Sayın Bakanım, devam edebilirsiniz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Devam edeyim o zaman.

Ben müsaade ederseniz... Özellikle sosyal harcamalarla ilgili çok ciddi bir şekilde eleştiri geldi, bütçeden sosyal kesimlere yeterli kaynak ayrılmadığı ifade edildi.

Birazcık uzun olacak Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – On dakika ilave süre verdim.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Teşekkür ederim.

Öncelikle hatırlatmalıyım ki bizden önceki dönemlerde bütçeden faize ayrılan kaynak, bütçenin yüzde 43,2'sini oluşturuyordu. Yani başka bir deyişle, toplanan her 100 liralık verginin 85,7 lirası faize gidiyordu. Şu anda üzerinde müzakere ettiğimiz ek bütçe kanun teklifindeki tutarlarla birlikte 2022 yılında faize ayrılan kaynak, bütçenin yüzde 11,6'sına denk gelmektedir yani 85,7'den 11,6'ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – KKM'yi katmıyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bu oran bütçe başlangıcındaki öngördüğümüz 13,7'lik orandan da daha düşük bir seviyeye bu yıl içinde düştü.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – KKM'yi katmıyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ayrıca, bu yıl topladığımız her 100 liralık verginin yalnızca 15,1 lirasının faize ödenmesini öngörüyoruz. Söz konusu tutarı ek bütçe ile verdiğimiz ilave ödeneğe rağmen sene başında öngördüğümüz 19,1 liralık seviyeden daha aşağı bir seviyeye indiriyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – KKM'yi katmıyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bakınız, AK PARTİ hükûmetleri olarak bu topraklarda hizmet ve eser siyasetini hâkim kıldık; faiz harcamalarının payını düşürerek oluşan imkânları eğitime, sağlığa, yatırımlara, sosyal kesimlere, çalışan emeklilerimize dolayısıyla da halkımızın hizmetine kullandık, kullanmaya da devam edeceğiz.

Önceki konuşmalarda ek bütçeden sosyal kesimlere yeterli kaynak aktarılmadığı ifade edildi. Sosyal kesimlere yönelik ek bütçeden sağladığımız kaynaklardan kısaca bahsetmek istiyorum. Kamu çalışanlarımıza 216,9 milyar lira ayrıldı. Yirmi yıldır yaptığımız gibi bu yıl da çalışanlarımızı enflasyona ezdirmedik, ezdirmeyeceğiz. Her yıl, çalışanlarımıza enflasyonun üzerinde destek verdik, vermeye devam edeceğiz. Şimdi yaptığımız iyileştirmelerle çalışanlarımızın ücretlerini enflasyona karşı koruyoruz. 2022 yılı Ocak ayında, çalışanlarımızın aylıklarında malum yüzde 30,95 oranında artış yapılmıştır, Temmuz ayında da yapılacak artış Haziran ayı enflasyon rakamlarının açıklanmasıyla

kesinleşecek olup yaklaşık yüzde 40 oranında artış olacağını öngörmekteyiz. Bu kapsamda, değerli milletvekillerimiz, 2022 yılında memurlarımızın aylıklarında yapılacak kümülatif artış yaklaşık yüzde 83'e ulaşacaktır.

Emekli aylıklarında yapılan artışlar başta olmak üzere, SGK'ye yapılacak transferlere 154 milyar lira kaynak ayırıyoruz. 2022 yılı Ocak ayında memur emeklilerimizin aylıklarında yüzde 30,95 oranında, SSK ve BAĞ-KUR emeklilerimizin aylıklarında ise yüzde 25,47 oranında artış yapılmıştır. Ayrıca, en düşük emekli aylığı 2.500 liraya yükseltilmiştir. Temmuz ayında emeklilerimizin aylıklarında yapılacak artışın yaklaşık yüzde 40 oranında olacağını öngörmekteyiz. Bu kapsamda, 2022 yılında memur emeklilerimizin aylıklarında yapılacak kümülatif artış yaklaşık yüzde 83'e, SSK ve BAĞ-KUR emeklilerimizin aylıklarında yapılacak kümülatif artış ise yaklaşık yüzde 76'ya ulaşacaktır. Emekli aylıklarındaki artışın bütçeye ilave etkisi yaklaşık 180 milyar lira civarındadır. Prim gelirlerindeki artış da dikkate alınarak SGK'ye yapılacak transferlerin toplamı 154 milyar lira olarak teklif edilmiştir.

Tarımsal amaçlı ödemelere 46,4 milyar lira kaynak ayırıyoruz. Tarıma tahsis edilen ödenekler ek bütçeyle 2022 bütçe ödeneğine göre yüzde 80 oranında artırılmıştır. 2022 yılı bütçemizden ayrılan 57,6 milyar liralık kaynağa ek olarak 46,4 milyar lira ödenek öngörülmektedir. Bu kapsamda, 2022 yılında tarıma ayırdığımız toplam kaynak 104 milyar liraya yükselmiş olacaktır.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Doğrudan tarım desteğini sordum Sayın Bakan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bu çerçevede hububat alımları ilave prim desteği için 4 milyar lira, alan bazlı girdi desteği için 3,2 milyar lira, tarımsal sulama elektrik desteği için 2,8 milyar lira, çiğ süt desteği için 1,9 milyar lira, tarım sigortası devlet prim desteği için 1,3 milyar lira, et regülasyonu desteği için 175 milyon lira olmak üzere tarımsal destekler için ilave 13,4 milyar lira kaynak öngörülmektedir. Ayrıca, önemli bölümü sulama yatırımları olmak üzere tarım sektörü yatırımları için ilave 8,8 milyar lira, tarımsal kredi sübvansiyonu, müdahale alımları ve tarımsal KİT'ler için 24,2 milyar lira ilave kaynak öngörüyoruz. Ayrıca, çiftçilerimize Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifi üzerinden finansman desteği de sağlıyoruz. Çiftçilerimizin kullandığı söz konusu kredi faizlerinin de ortalama yüzde 70'i Bakanlığımızca karşılanmaktadır. Bu amaçla, başlangıçta belirlediğimiz 10 milyar liranın üzerine ek bütçeden ilave 1 milyar lira daha kaynak aktarıyoruz.

Gene, vatandaşlarımızın hanelerinde daha ucuz elektrik ve doğal gaz kullanabilmeleri için 134,5 milyar lira kaynak aktarıyoruz. Doğal gazda artan maliyete karşın tüketicilerimiz korunmuştur. 2022 yılının ilk beş ayında meskenlerde kullanılan doğal gaz yüzde 81 oranında sübvansiyon edilmiştir.

Dar gelirli vatandaşlarımızın enerji faturalarına destek olmak amacıyla da 2019 yılından itibaren uygulanan elektrik fatura desteği uygulaması da devam etmektedir. Elektrik fatura desteğinde maksimum 150 kilovata kadar destek sağlanmaktadır.

Sosyal yardım programlarının yanı sıra, mart ayı itibarıyla mesken kullanıcıları için katma değer vergisi oranı yüzde 18'den yüzde 8'e düşürülmüştür. Buna ilave olarak elektrikte, kullanıma göre kademe uygulamasına geçilerek günlük tüketimi 8 kilovatsaat altı tüketicilerin daha ucuza elektriğe erişimi sağlanmıştır.

Benzer şekilde, 2022 yılı başında dar gelirli vatandaşlarımız için doğal gaz yardımı uygulaması başlatılmıştır. İhtiyaç sahibi vatandaşların başvuruları onaylandıktan sonra vatandaşlar faturayla PTT'ye giderek yardımdan faydalanabilmektedir. Destek tutarı 450 lira ile 1.150 lira arasında olup yılda 2 kez ödenmektedir.

Sosyal amaçlı giderler için 44,8 milyar lira kaynak aktarıyoruz. Toplumun yoksul kesimleri başta olmak üzere, yaşlı, engelli gibi dezavantajlı kesimleri korumak amacıyla ek bütçe kapsamında sosyal amaçlı kullanılmak üzere toplam ilave 44,8 milyar lira ödenek öngörülmektedir ki bu kapsamda, muhtaç ailelere yönelik sosyal destek programları kapsamında aktarılan kaynaklar 14 milyar lira, ödeme gücü olmayanların sağlık primi giderleri için 7,7 milyar lira, 65 yaş üstü yaşlı aylıkları ile engelli ve engelli yakınlarına bağlanan aylıklar için 5,8 milyar lira, engelli evde bakım desteği de 4,3 milyar lira, ekonomik yoksunluk içinde olan çocukların ailelerinin yanında yetişmelerine imkân sağlayan sosyal ve ekonomik destek ödemeleri için 952 milyon lira, koruyucu aile uygulaması için 134 milyon lira, sosyal hizmet kuruluşlarında bakım altında bulunanların harçlık ödemeleri için 109 milyon lira kaynak aktarıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu rakamları biz görüyoruz zaten listelerde.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Şey, ben de yani... Alkışlamak için kendinizi zor tuttunuz da, Garo Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bunları görüyoruz listelerde.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bizlerin sosyal yardımlara ayırdığımız kaynakları sadece bütçeden ayrılan kaynaklarla değerlendirmenin de eksik olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, “Sosyal harcama yok.” dediniz, ona cevap veriyor Sayın Bakan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Listelerde var bunlar zaten.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Öyle bir eleştiri oldu, ona cevap veriyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cetvellerde var bunlar.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Nitekim, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kapsamında, sosyal yardıma ihtiyaç duyan vatandaşlarımıza düzenli ödemeler hâlihazırda devam etmekte olup bu destekleri genişletilip çeşitlendirmek için yoğun çalışmalarımız da sürmektedir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Orta sahada top çeviriyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ne olursun ya, bir kere de alkışlayın, ne var yani?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Toplam kaç lira oldu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Orta sahada top çeviriyorsunuz Sayın Bakan, yapmayın ya!

SALİH CORA (Trabzon) – Birazdan gol atacağız.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Toplam 217 milyar liraya yakın. Ne var yani?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, Sayın Bakanım, süreniz dolmak üzere.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Peki.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Diğer maddelere de bırakabilirsiniz bazı cevaplarımızı, yirmi dakika oldu.

Son bir cevap...

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Tamam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, biz makro ekonomiye dair çok net sorular sorduk.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Geliyor, geliyor, hepsi geliyor. Mayıs ayı itibarıyla...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yani rakamlarla...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ama yok, yok. Bakın, bu sosyal yardımlarla ilgili sabahtan beri çok şey söylediniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok eleştiri geldi o konuda.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Yani çok söylediniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama rakamları okuyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bunları da ben de size ifade edeyim. Yazıldığını ben de biliyorum, her şey yazılı, her şey açık kaynak ya. Siz de açık kaynaktan faydalanıyorsunuz biz de, gizli saklı bir şey söylemiyoruz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ama azmış Sayın Bakan, çok az ayırmışsınız.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yani yardımlar o kadar çok artmış ki...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, rakamlar büyük. Ya, adı büyük, kendisi küçük bu rakamların. 85 milyon...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Olur mu öyle şey?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Devam edelim lütfen. Daha çok, önergelerimiz var Sayın Paylan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – “Mayıs ayı itibarıyla bütçe gideri yüzde 47 artmış, bütçe gelirleri yüzde 204 artmış. Gelirlerde anormal artış var, bu artış nasıl olabilir?” Ödül bekliyoruz. 2022 yılı Mayıs ayında merkezi yönetim bütçe gelirleri yüzde 204 artarak 317,7 milyar lira, vergi gelirleri ise yüzde 214 oranında artarak 289,7 milyar lira olarak gerçekleşmiştir.

Bari maliye kısmını alkışlayın Sayın Hocam.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tamam, tamam enflasyon ödülünü...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Enflasyon sadece gelire gelmiyor, biliyorsunuz, bir de gider için de harcamaların için de enflasyon var.

Son dönemde yapılan düzenlemelerin ağırlıklı olarak gelir azaltıcı yönde olmasına rağmen nominal millî gelirdeki artış beklentisi, fiyatlar genel düzeyindeki artış, kur ve TL cinsinden ithalattaki artış ile eşel mobil uygulamasının kademeli olarak kaldırılması 2022 yılında bütçe gelirlerinin bir önceki yıla göre yüksek oranda artmasına neden olmaktadır diyor, arz ediyorum efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

17 adet önergemiz vardır, önergeleri okutup işleme aldıracağım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Diğer maddede devam edelim lütfen, 17 önergemiz var, bunları bir oylayalım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/284) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(2) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde yer alan “01-Personel Giderleri” ve “02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri” ekonomik kodlarını içeren tertiplere, başlangıç ödeneklerinin yüzde 40,5'i oranında (01.08-Cumhurbaşkanı Ödeneği hariç) ödenek eklenmiştir.”

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

İstanbul

Batman

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İki dakikada izah edersiniz diye düşünüyorum Sayın Paylan.

Yemeği de bu arada dağıtalım.

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, öncelikle, Sayın Bakan vallahi zor sorulara cevap vermeyip orta sahada top çevirdi, onu söyleyeyim yani. Biz gerçekten makroekonomiye dair çok esaslı sorular sormuştuk, onlara cevap bekliyoruz.

Değerli arkadaşlar, önergemiz üzerine konuşuyorum. İlk önergemiz Cumhurbaşkanının maaşı üzerine. Biliyorsunuz, günlerdir Cumhurbaşkanının maaşı konuşuluyor ve eğer ki getirdiğiniz ek bütçe bu şekilde geçerse Cumhurbaşkanının maaşı 141.453 lira olacak, 141.453 lira olacak. Değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanının maaşı 141.453 lira olacak ve asgari ücretin 4.250 lira olduğu bir ülkede bir Cumhurbaşkanının 141 bin lira maaş alması hak değildir, adaletli de değildir. Bir Cumhurbaşkanı 35 asgari ücretlinin maaşı kadar maaş almaz değerli arkadaşlar. Bu da yetmez, Cumhurbaşkanı 56 bin lira da emekli maaşı alıyor yani 200 bin lira maaş alacak.

Gelin, şunu öneriyoruz: Tüm kamu görevlileri asgari ücretin en fazla 3 katı maaş alsın. Asgari ücreti 10 bin lira yapalım, milletvekili 30 bin lira alsın, Cumhurbaşkanı da 30 bin lira alsın ama asgari ücreti 4.250 lira da tutup Cumhurbaşkanına 141 bin lira maaş vermek hak değildir, adaletli de değildir değerli arkadaşlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Sayın Başkanım, bir bilgi vermek isterim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Herhâlde arkadaşlarımız da okumuşlardır, bu Marmaris'teki yangınla ilgili 1 kişinin gözaltına alındığı ve suçunu itiraf ettiği açıklandı. Evet, maalesef, hepimizin canını yaktı. Marmaris'teki yangınla ilgili yakalanan kişi maalesef, ailesiyle arasındaki anlaşmazlık nedeniyle kızarak ormanı yaktığını kabul etmiş.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Devam edelim.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: CUMHURBAŞKANLIĞI

YIL: 2022

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
16	2.2	01	05.04	150.000.000.000 TL

Garo Paylan

Necdet İpekyüz

Erol Katırcıoğlu

Diyarbakır

Batman

İstanbul

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bu şekilde yapmayalım ama ben bu yemek sırasında...

Bir on dakika ara verin. Böyle olmaz ki ama bir beş dakika ara verin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ya, ara değil de biraz duralım, dağıtılsın, dağıtım bitince.

Bir beş dakika duralım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olur, tamam.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şu anda ortam daha uygun gibi.

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, doğal gaz, elektrik, su ve internet faturaları yurttaşlarımızın belini büküyor, biliyorsunuz. Sayın Bakan “Destekliyoruz.” diyor ama desteklediği hâlde bile gelen faturalar yurttaşın belini büküyor çünkü doğal gaz, elektrik, su ve internet faturası aylık 2 bin lira yapıyor. 4.250 lira maaş alınan bir ülkede 2 bin lira fatura ödemek mümkün değildir. Hani, “Avrupa’da daha pahalı.” diyorsunuz Sayın Bakan ama Avrupa’da gelirler de Türkiye’deki asgari ücretlinin 10 katı. Böyle baktığımızda biz doğal gaz, elektrik, su ve internetin kamucu bir anlayışla ihtiyaç sınırına kadar ücretsiz sağlanmasını öneriyoruz ve artan oranlı bir tarifeye geçilmesini öneriyoruz. Sosyal bir konutta oturan bir yurttaşımız fatura ödemesin, tüm bunlar için de KKM’ye giden kadar para yeterli. Değerli arkadaşlar, benim tahminim bu yıl 150 milyar lira KKM’ye para ödeyeceğiz. Merkez Bankasıyla beraber 200 milyar lira da olabilir. 150 milyar lira en az para ödeyeceğiz benim tahminim. Bu açıdan doğal gaz, elektrik, su ve internet faturalarını ücretsiz yapmayı, ihtiyaç sınırına kadar ücretsiz yapmayı öneriyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Mütekip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

İstanbul

Batman

KURUM: CUMHURBAŞKANLIĞI

YIL: 2022

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
16	2.2	01	05.04	150.000.000.000 TL

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, çalışanlar zaten sefalet çekiyorlar yani çalışan yoksulluğu var. Sayın Bakan “İstihdam yaratıyorum.” diyor ama çalışanlar da yoksul ve çalışan yoksulluğu var, bir de çalışmayanlar var yani şu anda geniş tanımlı olarak baktığımızda 10 milyona yakın yurttaşımız işsiz ve gelirsiz. Sayın Bakan, biliyorsunuz temel yurttaşlık geliri dünyada tartışılıyor, biz geliri olmayan tüm yurttaşlarımıza 3 bin lira asgari gelir sağlanmasını öneriyoruz. Bunun da sosyal adalet, sosyal bir devlet ilkesine uygun olduğunu düşünüyoruz. Gelin, geliri olmayan tüm yurttaşlarımıza aylık 3 bin lira gelir sağlayalım diyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/284) esas numaralı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesine ekli (I) sayılı cetvelde yer alan Sağlık Bakanlığı bütçesinin 54-14.67-06.05 tertibinde yer alan Şehir hastaneleri için ödenen (Sağlık Tesisleri Kullanım Bedeli Ödemeleri) 3.558.000.000 TL’lik ödenekten 2.000.000.000 TL’nin düşülerek söz konusu miktarın (I) sayılı cetvelde bulunan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesinin 11-16-34-01-05.02 tertibine (Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonuna Hazine Yardımı) eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Cavit Arı
Antalya

Abdüllatif Şener
Konya

Süleyman Girgin
Muğla

Emine Gülizar Emecan
İstanbul

Mehmet Bekaroğlu
İstanbul

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, burada gerekçeyi mi okutalım, izahat mı?

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Cumhurbaşkanlığı tarafından TBMM’ye sunulan ek Bütçe Kanun Teklifi’nin tarafımızca incelenmesi sırasında, bu konudaki birçok uyarımıza rağmen yaygınlaştırılan şehir hastaneleri için kamuoyundan ve Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinden dahi saklanan sözleşmelerle yabancı para cinsinden verilen garantilerle ilgili ödeneklerin yetersizliği dikkate alınarak ek bütçe teklifine ilave ödenekler konulmuştur.

Ancak mevcut enflasyon ve yoksullaşma koşulları dikkate alınmayarak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu’na yapılan Hazine Yardımının yetersizliği dikkate alınmamıştır.

Bu nedenle 2.000.000.000 TL tutarındaki ödenek Sağlık Bakanlığı bütçesinin 54-14.67-06.05 tertibinde yer alan şehir hastaneleri için ödenen (Sağlık Tesisleri Kullanım Bedeli Ödemeleri) tertibinden düşülmekte, söz konusu tutarın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesinin 11-16-34-01-05.02 tertibine (Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu’na Hazine Yardımı) konulan ek ödenğin artırılmasında kullanılması amacıyla bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

İstanbul

Batman

KURUM: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

YIL: 2022

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
9	105.23	01	05.02	50.000.000.000 TL

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Garo Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanın da duymasını istirham ederim, birisiyle konuşuyor. Sayın Bakan, milyonlarca emeklilikte yaşa takılan emekli olmayı bekliyor biliyorsunuz ve bu talepler size de ulaşıyordur eminim. Bakın, “Bütçem gayet iyi.” diyorsunuz değil mi? “Bütçem fazla veriyor.” diyorsunuz. Size bir önerimiz var: Milyonlarca emeklilikte yaşa takılanı gelin emekli edelim. Bunun için de 50 milyar TL’lik bir kaynağın yeterli olduğunu düşünüyoruz, “150 milyar bütçem fazla veriyor.” diyorsanız, milyonlarca emeklilikte yaşa takılanı da emekli edebiliriz. Bizler 50 milyar lira bütçenin artırılarak tüm emeklilikte yaşa takılanların emekli edilmesini öneriyoruz değerli arkadaşlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/284) esas numaralı Kanun Teklifi’ne bağlı (A) işaretli cetvelde aşağıda gösterilen değişikliğin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Durmuş Yılmaz

Ankara

İDARE	TERTİP	EKLENEN TUTAR	AÇIKLAMA
-------	--------	------------------	----------

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI	9-105.23-01-05.02	45.000.000.000	Sosyal Güvenlik Kurumu'na Açık Finansmanı Ödemeleri (86.317.140.000 TL) ve Üniversite Hastanelerinin Terkin Edilen Tutarları Karşılığı SGK'ya Yapılan ödemeler
---	-------------------	----------------	--

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi mi okutalım?

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Sigorta süresini doldurmuş, emeklilik hakkını elde etmiş ancak yaşa takılan ve sayıları 5 milyon kişiye yaklaşan vatandaşlarımız Türkiye ekonomisinin geldiği şu gün koşullarında büyük mağduriyetler yaşamaktadırlar. 10 bin gün prim ödemiş bu vatandaşlarımızın “genç yaşta emekli olamazlar” denilerek emeklilik haklarına kavuşmaları engellenmiştir. Artan işsizlik ve azalan istihdam en çok bu kesimi mağdur etmektedir. Bu sorunun çözümü için gerekli adımların bugünden atılması ihtiyaçtır. İYİ Parti olarak mayıs ayında sunmuş olduğumuz çözüm önerimizin hayata geçirilmesi maksadıyla bütçede bir artış yapılması yerinde olacaktır. Önerge ile; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesine 45 milyar TL bir ödenek konularak, EYT’lilerin mağduriyetlerinin giderilmesi sağlanacaktır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

İstanbul

Batman

KURUM: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

YIL: 2022

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
9	105.23	01	05.02	275.000.000.000 TL

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; biliyorsunuz en düşük emekli maaşı 2.500 lira Sayın Bakan ve şu anda siz “Yüzde 40 zam yapıyoruz.” diyorsunuz ama en düşük emekli maaşı 2.500 lira kalmaya devam edecek yani şu anda 2.500 lira alanlar zam alamayacaklar çünkü onların taban maaşları 1.500 liralarda, 1.600 liralarda geziyor. Bu açıdan en düşük emekli maaşıyla ilgili de bir düzenleme yapmamız gerekiyor değerli arkadaşlar. Öyle değil mi? Çünkü “Yüzde 40 zam verdim.” diyeceksiniz ama emekli 2.500 lira almaya devam edecek çünkü onların taban ücreti

oradan geliyor. En düşük emekli maaşıyla ilgili düzenleme yapmazsak bu temmuzda milyonlarca emekli zam alamayacak değerli arkadaşlar. Bizler en düşük emekli maaşının açlık sınırı olan 6 bin liraya yükseltilmesini öneriyoruz.

(Uğultular)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Biraz sessiz olabilirsek arkadaşlar. Biraz sükûneti sağlayalım.

Buyurun, devam edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bizler en düşük emekli maaşının açlık sınırı olan 6 bin liraya yükseltilmesini öneriyoruz. Evet, bunun 275 milyar lira bütçeye yükü var ama Sayın Bakan yükü sever, bu açıdan biz gelin, emeklimizi aç, açıkta bırakmayalım diyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/284) esas numaralı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesine ekli (II) sayılı cetvelde yer alan Karayolları Genel Müdürlüğü bütçesinin 42-51.34-02-05.04 tertibinde yer alan KÖİ modeliyle yaptırılan yol ve köprüler için ödenen (Trafik garanti ve katkı payı Ödemeleri) 5.000.000.000 TL'lik ödenekten 2.000.000.000 TL'nin düşülerek söz konusu miktarın (I) sayılı cetvelde Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesinin 39-23.32-01-05.04 tertibine (Çiğ süt ve et regülasyonu desteği) eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Bekaroğlu

Cavit Arı

Abdüllatif Şener

İstanbul

Antalya

Konya

Emine Gülizar Emecan

Süleyman Girgin

İstanbul

Muğla

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Cumhurbaşkanlığı tarafından TBMM'ye sunulan ek Bütçe Kanun Teklifi'nin tarafımızca incelenmesi sırasında, tarım ve hayvansal ürün üretimi ile ilgili desteklerin mevcut koşullar dikkate alınarak artırılmadığı gözlenmiştir.

KÖİ modelinde var olan birçok noktadaki yanlışlıklar ve eksiklikler konusunda birçok uyarımıza rağmen yaygınlaştırılan KÖİ modeliyle yaptırılan otoyol ve köprüler için kamuoyundan ve Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinden dahi saklanan sözleşmelerle yabancı para cinsinden verilen garantilerle ilgili ödeneklerin yetersizliği dikkate alınarak ek bütçe teklifine ilave ödenekler konulmuştur.

Enflasyonist koşulların tarımsal ve hayvansal gıda üretimindeki girdi fiyatlarında yaratmış bulunduğu maliyet artışlarının bir bölümünün en azından devletçe karşılanması gerekmektedir.

Bu nedenle 2.000.000.000 TL tutarındaki ödenek Karayolları Genel Müdürlüğü'nün bütçesinin 42-51.34-02-05.04 tertibinde yer alan ve KÖİ modeliyle yaptırılan otoyol ve köprüler için ödenen (Trafik garanti ve katkı payı ödemeleri) tertibinden düşülmekte, söz konusu tutarın Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesinin 39-23.32-01-05.04 tertibine (Çiğ süt ve et regülasyonu desteği) konulan ek ödeneğin artırılmasında kullanılması amacıyla bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

İstanbul

Batman

KURUM: Tarım ve Orman Bakanlığı

YIL: 2022

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
16	2.2	01	05.04	40.000.000.000 TL

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, tarım desteklerini ortalama yüzde 50 artırmışsınız, bunu gördük yani şu anda ek bütçede ama... Siz “Çiftçiyim.” diyorsunuz öyle değil mi? Gübre fiyatından haberiniz var, yüzde 300 arttı, yem fiyatları yüzde 300 arttı, ilaç fiyatları yüzde 200 arttı, bütün girdi maliyetleri yüzde 200-300 artmış durumda ama siz destekleri “Yüzde 50 artırıyorum.” diyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Buğdayın fiyatı da arttı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, bakın, çiftçiler buna kızarlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, oylamay... Sayın Bakanın oy hakkı yok. Bence karşıya bakıp konuşursanız daha doğru.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama ben sonuç olarak şöyle söyleyeyim: Parayı verecek Sayın Bakan. Şimdi, ben ondan onay almadan arkadaşların “evet” verebileceklerini düşünmüyorum. Keşke öyle olsaydı, bugüne kadar bir örneği olsaydı onlara dönük konuşurdum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hukukumuz bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle ama bugüne kadar tek bir örneği yok Sayın Başkan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Meclisin yüce iradesine bırakıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu açıdan Sayın Bakan, eğer girdi maliyetleri yüzde 200, yüzde 300 artmışsa destekler de yüzde 200-300 artmalı. Biz bu açıdan 40 milyar lira yani artırmanızın üzerine... 16 milyar lira artırmışsınız, yüzde 200-300 artırmanızı öneriyoruz. Aynı şekilde yem fiyatları da biliyorsunuz Sayın Bakan, bir çuval yem 3 kat, 4 kat arttı. Siz “Yem desteklerini yüzde 50 artırıyorum.” diyorsunuz. Bu da kabul edilemez. Ve ciddi bir et ve süt krizine gireceğiz. Bu açıdan yem desteklerini de hayvancılık desteklerini de artırmamız gerekiyor. Gelin, kur garantili mevduat yerine çiftçilere daha çok destek verelim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/284) esas numaralı Kanun Teklifi'ne bağlı (A) işaretli cetvelde aşağıda gösterilen değişikliğin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Durmuş Yılmaz

Ankara

İDARE	TERTİP	EKLENEN TUTAR	AÇIKLAMA
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI	39-23.31-01-05.04	25.000.000.000	Hububat Üretimi Yapan Çiftçilere Ek Girdi Desteği, TMO'ya Buğday ve Arpa Satışı Yapan Çiftçilere İlave Prim Desteği

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Uygulanan yanlış politikalar ve yetersiz destekler sonucunda tarımsal üretim, tarımsal istihdam azalmış, çiftçi toprağını terk etmeye mecbur bırakılmış ve ağır borç yüküyle baş başa kalmıştır. Mazot 30 liraya dayanmış, zirai ilaçlarda fiyat artışı yüzde 70'ler ile yüzde 400'lere kadar ulaşmıştır. Tarımsal üretimde girdi maliyetleri her geçen gün katlanarak artarken çiftçimize yönelik desteklerin yetersiz olması, ülkemizi tarımsal üretimde kendi kendine yetemeyen, yüksek ithalatçı bir ülke konumuna sürüklemiştir. Tarımsal üretimde sorunlara odaklanmayan bir idare anlayışından vazgeçilmelidir. Tarımın millî bir mesele olduğu göz ardı edilmemelidir. Çiftçimize yönelik destekler artırılmalı ve tarımsal kalkınma hedefiyle gereken tüm adımlar bir an evvel atılmalıdır. Önergemiz ile; tarımsal girdi fiyatlarındaki yüksek artışın çiftçilerimiz üzerindeki olumsuz etkilerini gidermek amacıyla Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesinin 25 milyar TL artırılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Mütekip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/284) esas numaralı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesine ekli (I) sayılı cetvelde yer alan Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin 14-12.44-01-05.04 tertibinde yer alan (Mevduat ve Katılma Hesaplarının Kur Artışlarına Karşı Korunmasına İlişkin Giderler) 40.000.000.000 TL'lik ödenekten 5.000.000.000 TL'nin düşülerek söz konusu miktarın (II) sayılı cetvelde Orman Genel Müdürlüğü adına açılacak olan bölümde yer alacak 20-54.37-02-06.01 tertibine (Orman Yangınlarıyla Mücadele İçin Hava Taşıtı Alımı) eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Cavit Arı
Antalya

Abdüllatif Şener
Konya

Süleyman Girgin
Muğla

Mehmet Bekaroğlu
İstanbul

Emine Gülizar Emecan
İstanbul

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İzah edeceksiniz galiba?

Buyurun Süleyman Bey.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; herkesi saygıyla selamliyorum.

Arkadaşlar, Marmaris üç gündür yanıyor. Öncelikle, Marmaris'te çıkan yangında cansiparane çalışan Orman Genel Müdürlüğü emekçilerine, Muğla Büyükşehir Belediyesi ve Marmaris Belediyesi olmak üzere bütün ilçe belediyelerinden katılan itfaiye ekiplerine, diğer illerden gelen ekiplere ve gönüllülere teşekkür ediyor, kazasız belasız bu mücadeleyi sonlandırmalarını diliyorum. Şu ana kadar 4.035 futbol sahası büyüklüğündeki alan maalesef kül oldu. Ülkenin yüreği Muğla'da, Muğla'nın, Muğlalının gözleri havada, herkes etkin bir mücadele ile bu yangın artık sönsün diye bekliyor. Dakikalar geçtikçe ormanda yanarak kaybettiğimiz canların çılgılığı yüreğimizi dağlıyor.

Değerli milletvekilleri, yangınla mücadelede en önemli konu, yerinde, erken ve etkin müdahaledir. Bu noktada orman köylülerini daha aktif hâle getirmeliyiz, böylelikle hem orman köylüsü desteklenir hem de ormanı iyi tanıdığı için yangına daha hızlı müdahale sağlanır. Ayrıca, yangına müdahale uzmanlık işidir, yangın işçisi kurum emrinde güvenceli ve yangın eğitimi almış kişilerden olmalıdır. Yangın işçisi geçici de taşeron eliyle de olmaz, olmamalıdır. Orman varlığımızın geleceği için her şeyden önce şu tespiti yapmıştık: Türkiye'nin orman yangınlarını söndürme sorunu vardır. Geçtiğimiz yaz sadece Muğla'da meydana gelen orman yangınlarında 94 bin futbol sahası alanın küle dönmesi bunun göstergesidir. Ancak iktidar bu yangınları işaret fişegi olarak görüp bu seneyi daha hazırlıklı, programlı bir yaklaşım oluşturacak adımları maalesef atmamıştır. Üç gündür yüreğimiz yanarak görüyoruz ki bunu, bu adımları atmadığına herkes tanıktır.

Değerli milletvekilleri, ne olacaktı? Gece görüşü olan helikopter 4 Temmuzda gelecektmiş. İhale açacaksanız, iktidara söylüyorum, Sayın Bakan, zamanında açılınsın, 4 Temmuza kadar ormanların yanmasını mı seyredeceğiz? Bu nasıl bir öngörüsüzlüktür. Bu ihale eğer 5'li çeteye verilseydi, inanın, on dakikada bitirilirdi. Bakan Pakdemirli şöyle bir açıklama yapmıştı: "2021 yılı sonuna kadar gece görüşlü 3 helikopter gelecek." demişti.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Toparlayabilerseniz, sürenizi aştık epeyce.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Ne oldu o helikopterlere? Niye toplum doğru bilgilendirilmiyor, bu zafiyet nelere mal oluyor, maalesef içimiz yanarak görüyoruz. Orman Genel Müdürlüğünün değerli bir hafızası var, siyasi saiklerle bu hafızayı yok ettiğiniz için yangınları söndüremiyorsunuz.

Değerli milletvekilleri...

İki dakika Sayın Başkanım, çok önemli çünkü.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok önce aştınız süreyi.

Toparlarsanız.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – On yıl önce Bakanlığa önerilen ancak uzmanlar tarafından uygun görülmediği için alınmayan uçaklar geçen yıl sonbaharda kiralandı. Bu on uçak ülkemiz coğrafi koşullarına uygun değildir. Geçen sene 100 litre eksik bahanesiyle, siyasi saiklerle uçurulmayan fakat şu anda yangına müdahale eden uçaklar Türk Hava Kurumu uçaklarıdır. Bakanlık bütün uzmanları, alandaki sendikaların, orman köylülerinin ve yerel yönetimlerin uyarılarına kulaklarını tıkamamış olsaydı çoktan bu Türk Hava Kurumu uçaklarına benzer uçakların artırılmasını sağlamış olacaktık.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süleyman Bey, gerçekten çok aştık süreyi. Teşekkür ediyorum.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Bitiriyorum.

Dolayısıyla önergemizle, mevduat ve katılma hesaplarının kur artışlarına karşı korunmasına ilişkin olarak ayrılan 40 milyar TL’lik ödeneğin 5 milyar lirasının yangında müdahale için, hava taşıtı alınması için değerlendirilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: Tarım ve Orman Bakanlığı

YIL: 2022

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
20	54.37	02	03.07	10.000.000.000 TL

Garı Paylan

Erol Katırcıoğlu

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

İstanbul

Batman

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun lütfen Garı Bey.

GARı PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz, geçtiğimiz yıl Marmaris’te çok büyük bir yangın oldu ve buradaki eksikleri hepimiz gördük ve biliyorsunuz, bu yılın bütçesini görüşürken Sayın Başkan, bu eksikleri Tarım ve Orman Bakanımıza anlattık, kendisi de dedi ki: “Efendim, bütçede uçak almaya param yok ama döner sermayeden alacağım.” Biz de son teknoloji uçaklar alınsın diye önerge verdik, bu önergemizi AK PARTİ ve MHP’li arkadaşlarımız reddettiler o zaman yani reddettiniz o zaman bu önergemizi. Ama bakın, ne oldu? Bakan değişti, yeni Bakan geldi, gördük ki bir yangın daha çıktı ve bu son teknoloji uçaklar alınmamış. Eğer ki Sayın Bakan -hani siz dediniz ya bu bir sabotaj- gece uçabilen uçaklarımız olsaydı –hani biliyorsunuz, yangın küçükken söndürülebilir- yangın küçükken gece müdahale edilebilseydi bu ormanlarımız, ciğerlerimiz bu şekilde yanmazdı. Sayın Bakan, bir skandal daha var: Bu bütçede de yangın söndürme uçakları yok yani bu bütçede -kalem olarak- öyle bir kalem yok, yangın söndürme uçakları yok; var diyorsanız bilmem, yok. Yangın söndürme uçaklarını yeniden “Döner sermayeden alacağım.” diyorsun; ya, yılbaşında bunu söylediniz, almadınız, şimdi yeniden “Döner sermayeden alacağım.” diyorsunuz. Yapmamız gereken, bütçeye koyalım ki sağlam olsun arkadaşlar; bütçeye koyalım, bu gece uçabilen yangın söndürme uçakları, helikopterleri alınsın ve bir daha böyle bir felaket yaşamayalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

GARı PAYLAN (Diyarbakır) – Bak, yine kabul etmediniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sadece bir teknik açıklama: Orman Genel Müdürlüğü merkezi yönetim bütçesinden ödenek alan bir kuruluş değil, döner sermayeli bir kuruluş ve özel bütçeli bir kuruluş, ödenekleri itibarıyla de bir sıkıntısı yok bildiğim kadarıyla.

GARı PAYLAN (Diyarbakır) – Ama biz bütçeye koysak daha garanti olur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gelirleri gayet iyi bir kurumumuz. Özellikle bu yıl hiçbir ödenek problemimiz yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye almadı, niye almadı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yani daha önceki maddede, bu maddede mesele ödenek meselesi değil. Başka noktaları eleştirebilirsiniz ama gelirleri var, döner sermayeli bir kuruluşumuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama niye almadı, sezon başladı Sayın Başkan?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Onu kuruluş cevaplasın, ben sadece teknik açıklama yapıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cevaplasın burada, gelsin cevaplasın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/284) esas numaralı Kanun Teklifi'ne bağlı (A) işaretli cetvelde aşağıda gösterilen değişikliğin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

İDARE	TERTİP	EKLENEN TUTAR (TL)	AÇIKLAMA
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI	98-23.67-01-03.07	1.500.000.000	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri

Durmuş Yılmaz

Ankara

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

28 Temmuz 2021 yılında başlayan, 15'i büyük olmak üzere çıkan 299 orman yangını Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük orman yangınları olarak nitelendirilmektedir. Bu yangınlarda Tarım ve Orman Bakanlığı yangınlara müdahale etmekte geç ve yavaş kalmıştır. Yaşanan süreçte birçok ülke personel ve araç desteğinde bulunmuştur. 49 ilde çıkan orman yangınlarında vatandaşlarımız hayatını kaybetmiş, yüz binlerce hektar orman ve yerleşim yeri küle dönmüş ve binlerce hayvan can vermiştir. Bu yıl bu vahim sürecin tekrar yaşanmaması için Bakanlık bünyesinde sabit yangın uçakları ve gerekli envanter bulunmalıdır. Önergemizle Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesine 1,5 milyar TL eklenerek gerekli yangın söndürme uçakları ve envanterin temin edilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/284) esas numaralı Kanun Teklifi'ne bağlı (A) işaretli cetvelde aşağıda gösterilen değişikliğin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

İDARE	TERTİP	EKLENEN TUTAR (TL)	AÇIKLAMA
-------	--------	-----------------------	----------

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü	24-76.31-02-06.05	5.000.000	Tarımsal Sulama, Taşkın Koruma ve Yeniden Yerleşim Faaliyetlerine İlişkin Giderler
-------------------------------------	-------------------	-----------	---

Durmuş Yılmaz

Ankara

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İzah edeceksiniz galiba.

Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Değerli milletvekilleri, Derbent, Emirfakı ve diğer birkaç tane köy Uşak'ta Gediz Nehri'nin kenarına konuşlanmış, 10 bin dönümden fazla sulanabilir arazisi olan köyler. Bu köylerin bu arazilerinin sulanabilmesi için AK PARTİ Hükûmeti buraya 2 tanesi organize sanayiye ait olmak üzere 4 tane gölet yapmış. Şu anda göletlerin hepsinde su var fakat maalesef bazı teknik nedenlerden ve bazı idari nedenlerden dolayı köylü bu suyu kullanamıyor. Özellikle "Cami Deresi Göleti" denilen göletten alınabilecek suyun kullanılabilmesi için çok cüzi bir yatırıma ihtiyaç varmış. Dolayısıyla eğer o yatırım yapılırsa bu köy suyu kullanacak.

SALİH CORA (Trabzon) – Burası neresi?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Uşak.

Bütün altyapısı hazır. Kapalı sistem...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Galiba Sayın Bakanımız bir bilgi verecek bu konuyla ilgili.

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Teşekkür ederim.

Hiç ifade etmediğim, çok önemli bir şey için destek vermiş oldunuz farkına varmadan. Biliyorsunuz, dört ay önce Sayın Cumhurbaşkanımız bir paket açıklamıştı 96 milyar liralık. Bunun 84 milyar lirası barajı ve göleti bitmiş fakat yatırım imkânı olmadığı için yaklaşık on beş yılda tamamlanabilecek 830.000 hektarlık bir alanı kapsayacak, boruların kapalı sistem şeklinde gitmesini hızlandıracak bir paket açıklamıştı ve o paketin içerisinde 84 milyar liralık bir miktarı biz buraya ayırdık ve bununla ilgili de Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çıktı. Çıkan kararnameyle de TOKİ ve DSİ bir protokol imzaladı, biz de Ziraat Bankası üzerinden bu miktarı ayırarak Türkiye'deki 830.000 hektarın iki yıl gibi çok kısa bir süre içerisinde suya kavuşturulması noktasında hızlı bir adım attık. Umarım bunlar da o projelerin içerisindeki çünkü bitmiş olan projelerin çok hızlı bir şekilde çiftçiye, daha doğrusu toprağın suya kavuşturulmasıyla ilgili çok çok önemli bir projeydi; bu, tarihi bir şeydi açıkçası. Özel olarak da ben ilgilenip hemen bakacağım.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Bakanım, şu anda köylü bu suyu kullanamıyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Hemen bakacağız efendim. Çünkü CBK yayınlandı, protokoller imzalandı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok önemli bir program, teşekkür ediyoruz bilgilendirme için.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Su yapılmış olan kanaletlere verilmiyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu konuya da özel olarak bakılacak anladığım kadarıyla.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Efendim, Gediz Nehri'ne bırakılmış, vatandaş, motopomla, enerji kullanarak, mazot kullanarak bu suyla sulamasını yapmaya çalışıyor. Halbuki bu su, normal cazibesıyla akabilecek bir su.

İkincisi: Önergemizin gerekçesinde yer alan Karacaömerli köyü benim köyüm. Benim köyüme de bir gölet yapıldı Veysel Eroğlu döneminde. Gölet dört yıldır su topluyor fakat maalesef bu sudan yine yararlanamıyoruz. Burada bu sudan yararlanılabilmesi için göletteki suyun 15 metre yükseklikteki depoya pompalanması lazım, bunun için de 600-700 bin liralık bir yatırım yapılması gerekiyor fakat bu yatırım dört yıldır yapılmadı ve su orada bekliyor ve buharlaşıp gidiyor. Dolayısıyla biz 5 milyon liralık ödenek istiyoruz, bu ödeneye herkesin “evet” demesini istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Bütçede proje bazlı bir tahsisat yapmıyoruz biliyorsunuz, toplu ödenekler veriliyor, daha sonra kurumlar teknik çalışmalarla onu projelere dağıtıyorlar. Mutlaka bu projelere kurumlarımız bakacaklardır, inceleyeceklerdir.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu 2 köye bir şey verseniz ne zarar ederiz? Ama olmamış işte, böyle bir karar alınmış ama an itibarıyla köylü suyu kullanamıyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İsmail Bey, sizin imzanız yok önergede, dolayısıyla söz veremiyorum size, kusura bakmayın!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir bilgilendirme yapacağım sadece.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ha, bilgilendirme amaçlı.

Buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Durmuş Vekilimizin söylediği... Tabii, Uşak'ta DSİ'miz aşağı yukarı 38 tane gölet ve yer altı sulaması yapmıştır. Bu bahsettiği Derbent'teki 2 tane gölet organize sanayiye yapılmıştır çünkü organize sanayi yer altı sulaması yapmaktadır. Köylüler tabii bize “Bu sular kullanılmıyor, buradan bize su verin.” diyorlar fakat onların boru hatları bitmek üzere, organize sanayi onları kullanacak. Ayrıca Derbent köyüne de gölet yapılmış fakat “Su az geliyor.” diyorlar. Tabii, onun üzerinde Gediz'e ait Üzümlü köyüne de gölet yapılmış; su toplama, bir de yağış az olunca oradan kaynaklanıyor. Bir de Gediz Çayı'na bent yapılmış, orada bir verimsizlik var, o düzeltilebilir belki. Karacaömerli Göleti'ni de takip ediyoruz, Uşak'taki tüm göletleri takip ediyoruz Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Birçok önergede olduğu gibi, kabul etmemek için özülle ilişkili değil, burada biraz usule ilişkin birçok husus gündem oluyor, onu da belirtmek isterim.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: Millî Eğitim Bakanlığı

YIL: 2022

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
40	13.68	01	01.02	15.000.000.000 TL
40	13.68	01	02.02	3.000.000.000 TL

37	13.69	01	01.02	15.000.000.000 TL
37	13.69	01	02.02	3.000.000.000 TL
			TOPLAM:	36.000.000.000 TL

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

İstanbul

Batman

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan; biliyorsunuz, yüz binlerce öğretmen atama bekliyor. 2022 yılı bütçesine öğretmen atamasıyla ilgili kaynak konulmadı arkadaşlar ve her gün bir öğretmenimizin bunalıma girdiğini ve intihar ettiğini duyuyoruz. Bizler -Sayın Bakan mademki bütçe fazlası veriyor, bunu söylüyor- gelin diyoruz, 500 bin öğretmen atama bekliyor, bunun 200 binini 36 milyar lira ek bütçeye kaynak koyarak atayalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: Gençlik ve Spor Bakanlığı

YIL: 2022

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	A R T I R I L A N MİKTAR
62	22.33	01	05.04	50.000.000.000 TL

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

İstanbul

Batman

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Garo Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, gençler de çok zorlanıyorlar ve burs rakamları geçimlerini asla sağlamıyor. Özellikle büyükşehirlerde yaşayan üniversite öğrencisi gençler aldıkları burs rakamlarıyla son derece zorlanıyorlar. Bu açıdan biz öğrenci bursu rakamlarının 3 bin liraya çıkarılmasını öneriyoruz. Artı, Kredi ve Yurtlar Kurumuna borçlu milyonlarca gencimiz var, bunların rakamları da çok büyük değil değerli arkadaşlar ama onlar için çok büyük, hayata borçlu başlıyorlar. Biz gençlerimize borç değil, burs verelim diyoruz ve mevcut borçlarını da silelim diyoruz. Bu açıdan, 50 milyar lira kaynak koyarak hem mevcut gençlerimize aylık 3 bin lira burs verilmesini hem de Kredi ve Yurtlar Kurumuna borçlu tüm gençlerimizin borçlarının silinmesini öneriyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Son önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: Gençlik ve Spor Bakanlığı

YIL: 2022

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
62	22.36	01	06.05	30.000.000.000 TL

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Necdet İpekyüz

Diyarbakır

İstanbul

Batman

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; bütçede yurt yapılması için yeterli kaynak yok ve geçtiğimiz yıl biliyorsunuz bir yurt krizi yaşadık gençler ve sonbahara geliyoruz. Yeterli yurt yapılabilmesi için derhâl bütçenin seferber edilmesini öneriyoruz ve bütçenin yeterli yurt yapılabilmesi için 30 milyar lira artırılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Değerli arkadaşlar, maddeyi oylamadan önce redaksiyona ilişkin bir husus vardır, bilgilerinize sunmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, teklifin 1’inci maddesinin (1)’inci fıkrasında geçen tırnak içinde “Bu Kanun Teklifine” ibaresinin tırnak içinde “Bu Kanuna” şeklinde redakte edilmesi gerekmektedir. Redaksiyon yetkisiyle birlikte 1’inci maddeyi ve bağlı (A) işaretli cetveli sizlere dağıtıldığı şekliyle kamu idareleri itibarıyla oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

Gelir

MADDE 2- (1) 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelde yer alan genel bütçe gelir tahmini bu Kanuna bağlı (B) işaretli cetvelde yer aldığı şekilde toplam 1.080.515.421.000 Türk Lirası artırılmıştır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, izahat gereği var mı kanunla ilgili?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – O zaman arkadaşlarımıza söz veriyorum.

Sayın Gaytancıoğlu, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok değil, bundan altı ay önce 2022 bütçesini yapmıştık. O zaman da demiştik: “Böyle giderse ek bütçe yapmamız gerekir.” Çok çabuk geldi. Yaptığımız bütçeye çok yakın demesek de neredeyse yüzde 70’i oranında artırılmış bir bütçe. Fakat ben rakamları incelediğimde tarıma ayrılması gereken kaynağın bu oranda olmadığını görüyorum. Dış dokunur bir 7 milyarlık “Hububat üretimi yapan çiftçilere girdi desteği.” deniyor. Bunun da nasıl olacağını hep birlikte göreceğiz.

Bunlar yetmez, neden yetmez? E mazot bu bütçeyi yaparken 7 liraydı hatta 6 lira 70 kuruştı, şimdi mazot 30 lira oldu. Yine o bütçeyi yaparken 1 ton üre gübreyi çiftçimiz 1.800 liradan alıyordu, şimdi 15.000 lira oldu. Ya, tarım ilaçlarına yüzde 250 zam geldi, sulamada kullanılan elektriğe yüzde 127 zam geldi, hâlâ zam gelmesi bekleniyor. Ürün fiyatlarına beklenen artışlar yapılmadı. Geçtiğimiz günlerde Toprak Mahsulleri Ofisi buğdayda 6.050 liralık bir fiyat açıkladı; bunun çok düşük olduğunu söyledik,

8.500 lira olması gerektiğini söyledik. Bize de “1.000 lira da daha sonra vereceğiz.” dediler ama 1.000 lira ne zaman verilecek? Bunu da sorduk, 1.000 liranın sonbaharda verileceğini söylediler. E sonbahar eylülde başlıyor, kasımda bitiyor yani bunun bir tarihi yok mu? “7.000 liralık fiyatla siz çiftçiyi tarlada tutamazsınız.” dedik, zaten bizim dediğimiz hemen gerçekleşti; ticaret borsalarında şu anda buğday en düşük 7.000 liradan işlem görüyor yani Ofis hiçbir şekilde ürün alamaz gözüküyor. Niye bizi dinlemiyorsunuz? Neden hâlâ yönünüzü ithalata çeviriyorsunuz? Tarım Bakanını dinliyoruz, diyor ki işte “Rusya-Ukrayna koridorunu biz bekleyeceğiz, oradan güvenli mal geçişini sağlayacağız.” Biz hep başka ülkelerin çiftçilerinin ürünlerine pazar mı olacağız veya pazar bulmak için mi şey yapacağız? Madem önümüze bir bütçe geldi, şu bütçeye geçmiş yıl bütçesi kadar en azından bir bütçe koyalım ki çiftçinin biraz açıklarını kapatalım; çiftçi zaten borçlu giriyor üretime. Bunları neden görmezden geliyoruz, neden bu girdilerin artışlarını görmezden geliyoruz?

Buğday dünyada 450 dolara çıktı, Toprak Mahsulleri Ofisi sürekli ihaleler yaptı, 13 tane ihale yaptı, en son ihalesi 6.700 lira ama kendi çiftçimize 2.200 lira vermişti. Fiyatlar yükseliş trendinde, bunu görmek lazım. Dün Toprak Mahsulleri Ofisinin KİT Komisyonuna katıldım, 2,1 milyar lira görev zararı var. E 1 milyar lira daha zarar yapsın, hem 8.500 lira buğday üreticisine verelim hatta 9.000 lira verelim; 1 milyar daha verelim de fırıncılar da buğdaydan elde edilen unu 550 liraya alıyorlar, 200 liradan versin, ekmek de 3 lira olsun, tüketiciler de ekme fiyatlarından etkilenmesinler. Şu anda halkın temel gıda maddesi ekme 5 liraya çıktı, buna yönelik bir çaba da görülüyor hükûmetten.

Bir yandan da yine –incelediğimizde- büyük sulama yatırımları, barajlar var. Örneğin bizim bölgemizde bir Çakmak Barajı var, buna ciddi bir kaynak ayrılmadı. Yine, Çömlekköy Barajı var, buna 1.000 liralık bir iz ödenek ayrılmıştı. İnşallah buralara ayrılacak paralar çıkar diye düşünüyoruz çünkü ikinci ürün de çok önemli. Türkiye’nin bir gıda krizine sürükleneceğini birkaç yıldır söylüyoruz. Pandemi geldi, arkasından Rusya-Ukrayna savaşı geldi, Türkiye haricinde bütün dünya ülkeleri önlemler aldı; Çin neredeyse dünyanın ürünlerinin yarısını stokladı, birçok ülke ihracata yasaklar koydu yani dünyaya mal satmıyor, Türkiye de fellik fellik ithalat yapmak için ülke arıyor. Yani Hindistan’dan bir 50 bin tonluk buğday ithalatı yapacaktı, oradaki buğdaylar bozuk çıktığı için ithalat da yapamadı. Yani arkadaşlar, şunu anlatmak istiyorum: Başka ülkelerin çiftçilerine ya da başka ülkelerin üretimine göz diyeceğimize, onlardan yardım geleceğini bekleyeceğimize kendi çiftçimizi destekleyelim.

Bu bütçe son derece yetersiz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hep aynı şeyleri diyersun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Müdahale etmeyelim Sayın Aydemir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hemen insicamı bozuldu!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, şimdi de gelir bütçesiyle ilgili konuşacağız. Sayın Bakan çok mutlu, vallahi gözlerinden ışık saçıyor. “Bütçem fazla verdi.” diye geldi buraya ama enflasyon...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hep aynı şeyler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sıra geldiğinde fikirlerinizi söyleyin, rica ediyorum.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, enflasyon yoksulu daha yoksul, zengini daha zengin yapar ve Maliye de daha fazla vergi toplar, değerli arkadaşlar. Bakın, Sayın Bakan, siz burada gelir kalemlerinizi açıklamışsınız. Şimdi, Amerika Birleşik Devletleri’nde bir tartışma var, bilmiyorum takip ediyor musunuz? Mazottan ve benzinden alınan vergilerin kaldırılması üzerine bir tartışma var. Biden ne yaptı? Amerika Başkanı Biden Kongreye gitti ve “Mazottan ve benzinden alınan vergileri yıl sonuna kadar kaldıralım.” diye bir teklif götürdü ve Kongre üyeleri de bunu kabul ettiler. Şimdi baktım, siz ne diyorsunuz? “Bırakın vergiyi kaldırmayı, ben 47 milyar lira daha mazottan, benzinden vergi alacağım.” diyorsunuz. Keyfiniz yerinde güzel ama ya, bir arabanın deposu 1.500 liraya doluyor Sayın Bakan. Şimdi, bu depoyu zenginler doldurabiliyor ama orta kesim dolduramıyor. Ben Erol Hocama katılmıyorum; trafik rahatladı, siz trafik sorununu çözdünüz; Ankara’nın, İstanbul’un trafiği rahatladı. Eskiden bir buçuk saatte gittiğimiz yere şimdi yarım saatte gidebiliyoruz sayenizde. Öyle, öyle; trafiği rahatlattınız ve yurttaşlarımız zorlanıyor. Benim size bir önerim var: Şimdi, geçtiğimiz yıl mazot 6,5 liraydı, benzin 7 liraydı, 7,5 liraydı, şimdi 28-30 lira. Böyle bir durumda maliye politikasının devreye geçmesi gerekir diye düşünüyoruz. Hani para politikasında bence başarısızsınız yani sonucu belli ama maliye politikası böyle olağanüstü dönemlerde devreye geçmeli. Ve Amerika’da olan uygulamanın benzerini burada da öneriyorum size. Gelin, en azından yıl sonuna kadar benzinde, mazotta ve doğal gazda olan vergi yüklerini kaldıralım. KDV, ÖTV almayalım benzinde, doğal gazda ve mazotta Sayın Bakan; bunu öneriyorum size.

Başka neyi öneriyorum Sayın Bakan? Maliye politikaları başka konularda da devreye geçmeli. Temel ihtiyaç ürünlerinde KDV’yi düşürdünüz, bu önemli bir adımdı. KDV’yi yüzde 1’e düşürdünüz ancak mesela yurttaşlarımız bunu alıyor ama bir de mesela restoran sahipleri, esnaf bunu alıyor, bu temel ihtiyaç ürünlerini, öyle değil mi? Bu, temel ihtiyaçlarda KDV’yi düşürdüğünüz hâlde fiyatlar düşmedi Sayın Bakan, biliyorsunuz. Siz bu fiyatların düşmesini beklerken temel ihtiyaç ürünleri bırakın düşmeyi 2 katına yükseldi. Şimdi, restoran sahipleri, küçük esnaf diyelim ki bu ürünleri alıyor yüzde 1’le, kendileri yüzde 8’le bunlara fiş kesiyor değil mi? Sonucunda, dün bir esnaf kardeşim yolu çevirdi, bu şikâyetini söyledi. “Ya, bırakın aldığımız temel ürünlerin fiyatının düşmesini, arttı.” dedi. “Bir de yetmiyormuş gibi bize her ay fahiş bir KDV çıkıyor.” dedi. “Çünkü ben fiyatıma zam yapamıyorum. Çorbayı 5 liraya satıyorsam gene 5 liraya satıyorum ama yüzde 8 de KDV biniyor, dünya kadar vergi ödüyorum.” dedi esnaf kardeşlerimiz. Bunu dikkate almanızı önemle rica ediyorum. Çünkü siz çok iyi biliyorsunuz; bir yerin girdisinin KDV’si düşükse, çıktısının KDV’si yüksekse ciddi bir sıkıntı oluyor, tersi de ciddi bir sıkıntıdır. Bu açıdan bu zincirin doğru tanımlanması gerekir diye düşünüyorum. Bununla ilgili de dikkate almanız önemli diye düşünüyorum.

Sayın Bakan, gelir politikalarında maliye politikası devreye geçmesi gerekir dedim ama şimdi, gelir vergisi olarak baktığımızda, gelir vergisinde bir artış öngörüyorsunuz ama gelir vergisini kimden alıyorsunuz Sayın Bakan? Yüzde 95’ini direkt ücretlilerden kesiyorsunuz yani kaynaktan kesiyorsunuz, daha ücretlinin cebine girmeden onlardan kesiyorsunuz. Beyana tabi gelir vergisi oranınız nedir Sayın Bakan? Ya yüzde 3’tür, ya yüzde 4’tür. Ya, beyana tabi gelir vergisi oranının bu kadar düşük olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Şimdi, öyle değil mi? “Çok kazananan çok alacağım.” diyeceksiniz, “Az kazananan az alacağım.” diyeceksiniz ama bütün gelir vergisini siz ücretliden alacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu kabul edilemez. Bunu mutlaka değiştirmemiz gerekiyor. Biliyorsunuz, demokratik ülkelerde beyana tabi verginin yüksek olması esastır, beyana tabi vergiyi yükseltmek esastır. Bununla ilgili de görüşlerinizi merak ediyorum.

Kurumlar vergisini yükseltmenizi -dediğim gibi- önemsiyoruz yani bu önemlidir kurumlar vergisi rakamının yükselmesi ama buna şöyle bakalım: “315 milyar lira vergiyi yükselttim.” diyorsunuz ya kurumlar vergisini, bu ne demektir biliyor musunuz? Kurumlar vergisi yüzde 20 değil mi? E, bunu 5’le çarp; 1,5 trilyon lira kâr edecek demektir sermaye, 1,5 trilyon lira yani 315’i size, 1,2 trilyonu sermayeye demektir. Yani sermaye, emek sömürsü üzerinden büyük bir servet yapıyor demektir Sayın Bakan. Ve benim size bir önerim var Sayın Bakan: Batı demokrasilerinde bu tartışılıyor ve bazı ülkeler uygulamaya geçti. Artan oranlı gelir vergisi yok mu? Var. Ya, şu kurumlar vergisinde niye artan oranlıya geçmiyoruz? Ya, şimdi bakıyorsunuz küçük bir dükkânı var adamın, şirket kurmuş. Diyelim ki 100 bin lira kâr ediyor; ondan da yüzde 20 vergi alıyorsun değil mi? 20 bin lira vergi alıyorsun, 100 milyar lira kâr edenden de yüzde 20 vergi alıyorsun? Böyle bir şey kabul edilebilir mi ya? Bankacılık sektörü 100 milyar lira kâr edecek, ondan yüzde 20 vergi alacaksın. Bir dükkân sahibi, bir küçük şirketten de 100 bin lira kazanmış, ondan da yüzde 20 vergi alacaksın. Böyle bir şey kabul edilemez. Burada da benim önerim, artık dünyada da bu tartışılıyor ve geçiliyor. Kurumlar vergisinde de, gelir vergisinde olduğu gibi artan oranlı bir düzene geçmemiz lazım. Özellikle sizin düzeninizde geçmemiz lazım çünkü patronlar, zenginler, büyük şirketler daha fazla para kazanıyorlar. Bunu değerlendirmenizi önemsiyorum. Burada elde edeceğimiz gelirleri de sosyal politikalara aktarmamız lazım. Mademki patronlar kazanıyor, daha fazla kurumlar vergisi alalım artan oranlı olarak ve bu gelirleri de sosyal politikalara aktaralım; bunu öneriyorum Sayın Bakan.

Diğer mesele, ithalden alınan KDV’yle övünüyorsunuz; bu güzel. Ama Sayın Bakan, bakın, şu anda tüketimi canlandırıyorunuz ama bu da bir enflasyon sarmalı yaratıyor. Yani ithalden alınan KDV’de sonuç olarak 284 milyar lira bir artış öngörmüşsünüz yani bütün... Biliyorsunuz, siz de imalatçılık yaptınız. Yani mesela, ayakkabı sektöründe girdilerin yüzde 70’i ithaldir. Yani tabandır, bilmem deridir, yok vinlekstir, ham maddedir, yapıştırıcıdır; ithal. Bunlar üzerinden bu kadar yüksek KDV almanız aynı zamanda fiyatlar genel seviyesinin yükselmesi anlamına da geliyor. Ya, geçtiğimiz yıl 100 liraya mal ettiğin bir ayakkabıyı şimdi 300 liraya mal edemiyorsun. Ve bunları da değerlendirmemiz gerekiyor. Yani içeride ikame etmeyi esas almamız gerekiyor. Yani ithalat değil. Ya, bu ara mamulleri niye biz içeride imal etmeyi düşünmüyoruz? İthalat, yaparken güzeldir yani müzik devam ederken her şey çok hoştur. Öyle değil mi? Yani dışarıdan mal gelsin, ithalat yapalım; eh ne güzel. Sen de KDV’sini al Sayın Bakan, “Bütçe fazlası verdim.” diye övün ama ülke cari açık veriyor Sayın Bakan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ NUREDDİN NEBATİ – Türkiye ekonomi modelini anlattığınız için teşekkür ederim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, bundan sevinmemeniz gerekiyor. “İthalattan ben bu kadar vergi aldım.” diye sevinmemeniz gerekiyor. Biz, tam tersine, bu ara mamulleri içeride üretebilirsek, öyle değil mi, hem içeride daha fazla istihdam yaratırız, içeride gelir yaratırız hem de içeride bu katma değeri yurttaşlarımıza aktarırız. Yani siz bu ithalattan aldığınız katma değer vergisinden övünmemeniz gerekiyor, bu kadar gelirin artmasından. Bence bunu düzeltmemiz gerekiyor Sayın Bakan; bunu size önereceğim.

Diğer bir mesele, Sayın Bakan, biliyorsunuz, maliye politikalarından bahsediyoruz. Şimdi, maliye politikalarında artık -hani eskiden neoliberal politikalar esastı- neoliberal politikalar çöktü; bunu biliyorsunuz. Vallahi geçen gün Sayın Bahçeli de grup toplantısında -çok dikkatimi çekti- neoliberal politikaları çok sert eleştirdi, Sayın Kılıçdaroğlu da o şekilde, biz zaten ezelden beri neoliberal

politikalara karşıyız. Şimdi, kamunun daha fazla devreye geçmesi gereken bir dönemdeyiz yani maliye politikaları anlamında. Hani bu kadar gelir ve servet eşitsizliğini gidermenin yolu nedir? Maliye politikalarının daha fazla devreye geçmesidir. Bu anlamda, gelir politikası anlamında da benim size önerim var: Mademki servetin çok ciddi bölümü yüzde 1'in elinde toplanmış; artan oranlı bir servete dayalı vergi koymanızı öneriyorum. Ya, 1 evi olandan da binde 4 emlak vergisi alınıyor, benim 1.000 tapusu olduğunu bildiğim insan var ya, 1.000 tane tapusu var; ondan da binde 2, binde 4 vergi alınıyor. Ne oluyor böylece?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Paylan, tamamlar mısınız lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam.

Servet belli yerlere toplanmaya devam ediyor, ciddi bir kira geliri elde ediyor, biliyorsunuz yani. Ve şu anda, bu noktada, bu servet eşitsizliğini gidermenin yolu gayrimenkullerde de diğer servet unsurlarında da artan oranlı bir vergilendirmeye gitmek yani servete duyarlı bir vergilendirme modeline geçmektir. Bu sayede elde edeceğimiz gelirleri de sosyal politikalarda yoksullar için harcamaktır. Yani bu tip politikalarla ilgili düşünceniz nedir? Merak ediyorum. Siz bunları sosyalist politikalar olarak görebilirsiniz ama açıkça söyleyeyim bunlar sonuç olarak adaletle ilgilidir. Yani sonuç olarak hepimizin hedefi sosyal adalettir, toplumsal adalettir. Bu açıdan vizyonunuzu bir duymak isterim. Siz Maliye Bakanısınız, vergi politikalarıyla adaleti nasıl sağlayacağınızla ilgili sizden hiçbir şey duymadık, bunları duymak istiyoruz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Her şey aynı kaldığında yani vergiyle ilgili olarak vergi oranı değişmediğinde, vergi matrahı, tabanı da sabit kalırsa vergide herhangi bir artış vesaire söz konusu olmaz. Ama bize sunulan ek bütçede gelirler kısmında görüyoruz ki toplanacak olan hem gelir vergileriyle hem “direct” hem de “indirect” vergilerde önemli artışlar var. Özellikle gelir vergisi tarafında gördüğümüz şu: Vergi oranlarında herhangi bir artış söz konusu değil ama vergi toplamada, miktarda bir artış söz konusu. Aslında bunun adı, enflasyon vergisi yani enflasyonun yarattığı köpürtmeyi vergi olarak topluyorsunuz. Bu da bize şunu gösteriyor: Sizin buradan hareketle enflasyonla mücadele gibi bir çabanız ve gayretiniz olmayacak önümüzdeki dönemde. Çünkü eğer böyle bir gayretiniz, çabanız olursa bu enflasyon vergisini toplayamayacaksınız. Aynı şekilde ithalattan alınan vergiler, dış ticaretten alınan vergiler konusunda da bir artış söz konusu. Şimdi, burada da matrah oranı artmadığına göre ama verginin miktarı artacağına göre burada da bir kur artışınız söz konusu. Dolayısıyla hem enflasyonla mücadele etmiyorsunuz, hem de Türk lirasının değeriyle ilgili olarak da herhangi bir endişeniz vesaireniz yok. Dolayısıyla Türk lirasını “Salmışsınız çayıra, Mevla'm kayıra.” diye bırakıyorsunuz ama öyle değil. Çünkü KKM'yle ilgili olarak bir endişeniz var, onun için de sürekli Merkez Bankası kaynaklarıyla müdahale ediyorsunuz. Enflasyon vergili toplamaya devam edeceksiniz. Bu işin özü, esası bu.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

2'nci maddeyle ilgili olarak Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan; öncelikle 1’inci maddede sorduğum bir soruya cevap gelmedi, onun cevabını istediğimi tekrar edeyim. Ödeme garantilerinin tutarı ne oluyor bu sene sonu itibarıyla?

İkinci durum, şimdi, vergileri gelir dağılımı açısından da analiz etmek lazım. Gelir dağılımında fonksiyonel bir dağılım vardır, gelirin fonksiyonel dağılımı. Piyasa mekanizması içerisinde insanlar, ekonomik ilişkileri içerisinde ortaya çıkan millî gelirden aldıkları paylara göre az alanlar olur, çok alanlar olur; bu fonksiyonel dağılımdır ama işin içine devlet girdiği zaman devlet özellikle bütçeler vasıtasıyla bir taraftan değişik vergileri toplar, vatandaşlardan alır, diğer taraftan harcamalar yapar. Yani her sene, bütçelerinde toplam vergi miktarını ve bileşimini belirlediği gibi harcamaların da düzeyini ve bileşimini belirler ve böylece devletin devreye girmesiyle gelir dağılımı yeniden belirlenmiş olur. Gelir dağılımının yeniden belirlenmesinde sosyal politikaların ön planda olması lazım çünkü piyasa mekanizması içerisinde düşük gelir grupları her zaman dezavantajlıdır. Devletin işin içine girip de dağıtımı yeniden yaptığında düşük gelir gruplarının gelir düzeyinin yükselmesi gerekir. Şimdi, bu bakış açısından bu bütçeyi, gelir kalemlerini incelediğimizde maalesef gelir dağılımını piyasadan daha fazla bozduğu açıkça görülmektedir. Şimdi, ne var burada? Doğrudan gelirler var; kurumlar vergisi var, gelir vergisi var. Gelir vergisinin büyük bir kısmı, ücretliler olduğu için çok fazla tasnif etmekte zorluk olsa bile Türkiye’deki uygulama açısından, kurumlar vergisi bu ek bütçeyle 315 milyar artıyor ama mesela dahilde KDV, ÖTV, ithalde KDV, gümrük vergisi ve benzer kalemler yani 668 milyar, buna damga vergisi, harçlar gibi diğer vergileri de eklemek lazım. Yani kurumlar vergisinin 2,5 katından fazla bir miktar daha çok düşük gelir gruplarına yönelmiş vergilerle tahsil ediliyor. Bu durum tamamıyla Hükûmetin gelir dağılımını daha da bozan bir politika uyguladığını göstermektedir ve bütçenin sosyal politika amacının da gerçekleşmediği açıktır. Her ne kadar sosyal harcamalarla ilgili birtakım açıklamalar yapılmış da olsa orada zikredilen kalemler bu gelir toplarken adaletsiz olan makası bile telafi edecek nitelikte değildir ama enflasyonun vergi gelirlerini artırmış olmasından dolayı da Sayın Bakanın enflasyon iştahına kapılmaması gerektiğini düşünürüm ben. En son yapmış olduğu açıklamalarda da “Biz, önce ihracata odaklandık, cari açığı kapatmaya odaklandık, enflasyonu erteledik.” gibi bir açıklamasını okumuştum. Ekonomide enflasyon varsa öncelik enflasyon olur.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ben böyle bir şey söylemedim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ben okumuştum ama çıkarabilirim şimdi beyanınızı, bir yerde öyle bir değerlendirme veya sizin beyanınız olarak çıkmıştı. Enflasyon birinci sorundur ekonomide.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bizim için de öyle.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Onun için enflasyonun olduğu bir ortamda siz hem tüketicilerin rasyonel karar almasını önlersiniz hem yatırımcıların hem de üreticilerin rasyonel karar almasını önlersiniz. Ekonomik faaliyetlerden daha çok da rant alanlarına kaydıklarını görürsünüz. Ekonominin performansı bozulur dolayısıyla enflasyona odaklanmak lazımdır ama sizin “Türkiye politikası” dediğiniz, ilk başlarda “Çin modeli” denilen veya ihracat merkezli bir ekonomi politikası denilebilecek, son, kasımdan beri uyguladığınız politikada şunu bilmemiz lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Aslında cari açığı kapatmayı, fazla vermeyi hedefleme kavramıyla ifade etmek yerine doğrudan doğruya Türkiye’nin rekabet gücünü artırmaya yönelik bir politik hedef belirlenmesi lazım; o daha kapsayıcı bir tutumdur. Ama gördüğümüz kadarıyla her ne kadar cari açık geçen seneden daha fazla artmış da olsa şu ana kadar, uyguladığınız politika Türkiye’nin

küresel rekabet gücünü artırmaya yönelik bir niteliğe sahip değildir. Sadece düşük ücret politikasıyla, fiyat avantajlarıyla işleyen bir ekonomi var dış ticarette. Bu yani düşük ücret politikası dediğim küresel ölçekte, ürettiğimiz malların piyasası olan ülkeler açısından söylüyorum. Asgari ücret 245 dolar Türkiye’de. Bu, dünya ölçeğinde bayağı düşük bir ücret ve ürünlerin içerisinde emek, önemli bir maliyet kalemi; bu düşük tutulmuş. Diğer taraftan Türkiye’de çalışanların yarısı, yarısından fazlası asgari ücret düzeyinde çalışıyorlar. Hatta çalışanların yüzde 30’una yakın bir kısmı sosyal güvenlikli mahrumlar yani sigorta, vesaire, kesintileri de yok. Hatta kaçak olduğunu düşünecek olursak vergi de ödenmiyor ve bunlar çalıştıranlar açısından veya ürünlerin içerisindeki emek maliyetlerini düşüren bir durumdur. Ama mesela, Almanya’da asgari ücret Türkiye’dekinden 5-6 kat fazla olmasına rağmen çalışanların sadece yüzde 5’i asgari ücret düzeyinde çalışıyor. Onlar da emek maliyeti önemli dolayısıyla buradan şunu söylemek istiyorum: Düşük ücrete dayalı bir ihracat veya cari açığı kapatma politikasının sağlıklı olamayacağı, sürdürülebilir olamayacağı, hele hele olayı cari fazlaya bağladığınız zaman -bunu avantaj gibi anlatsanız bile- küresel rekabet gücü açısından pek değer ifade etmeyeceğini belirtmek lazım.

Diğer taraftan ikinci bir kavram var; dış ticaret hadleri. Şimdi, yani bu uyguladığınız politikayla Türkiye’nin dış ticaret hadlerinin iyileşmesi lazım; Tam tersine, Türkiye’nin dış ticaret hadleri rekor düzeyde bir düşük seviyeye inmiş vaziyettedir, 74’tür. İthal ettiğimiz ürünlerin değeri yüzde 40 artıyor, ihraç ettiğimiz ürünlerdeyse değer artışı yüzde 10 civarındadır. Yani dolayısıyla dış ticaret hadleri aleyhimize geliyor, bu bizim dış ticarette zarar ettiğimiz anlamına gelir. Ucuz üretip, burada refahı azaltıp diğer ülkelerin vatandaşlarının refahını artırmaya çalışan bir ekonomik çarkımız var demektir. Bu aynı şey turizmde de var. Bence turizmin de aynı dış ticaret hadlerine benzer bir şekilde “turizm fiyat hadleri endeksi” diye bir endeks geliştirilip takip edilmesi lazım. Kur yükselince Türkiye’de turistik seyahat ucuz hâle geldi ve bu ucuz hâle gelen turistik seyahat burada turist sayısını artırıyor. Geçen seneye göre işte, Ocak-Mayıs aylarında 11 milyon daha fazla turist geldiği ifade ediliyor ama her turistin ortalama harcadığı para 600-700 dolar. Bu 600-700 doların burada kalması için o turistte verdiğimiz hizmet ve maliyetin değeri ise daha fazla yani Türkiye’nin aradaki marjı çok düşük düzeyde. Hem turizm gelirleri açısından hem dış ticaret gelirleri açısından böyle bir açmazın içindeyiz.

Bir de ekonominin hassas bir dönemindeyiz. Yani “Küresel vesaire...” diyorsunuz ya işin küresel tarafını söyleyeyim. Bakın, FED ne zaman faiz yükseltmişse Türkiye’de kriz olmuştur. FED’in faizleri yükselttiği bir dönemdeyiz, en son 75 baz puan yükselttiler, önümüzdeki ayarlamada da yine bir 75 baz puan artırılacağı ve kendi politikalarını kararlı bir şekilde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu konuyu tamamlayıp bitirirseniz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – ...sağladıklarından emin olmadıkları sürece de FED’in faiz artırımına devam edeceğini açıkladılar. Hâlbuki, FED’in böyle faiz artırımını trendine girdiği 1980’de kriz yaşanmıştır, 89’da kriz yaşanmıştır, 94’te kriz yaşanmıştır, 2001’de kriz yaşanmıştır, 2008-2009’da aynı şekilde, 2018’de aynı şekilde ve şimdi Türkiye ekonomisi bu trendde.

Bir de dış faktörlere ilgi duyan, daha doğrusu dış faktörler dışında hiçbir şeye ilgi duymayan Sayın Hükümetimizin bu süreci de tekrar gözden geçirerek, bunu da dikkate alarak politikalarını yeniden harmanlamasında fayda olduğu kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, ilave bir şey mi var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet Sayın Başkanım, Erol Hoca konuşmayacak, ben kısa, hemen toparlıyorum.

Sayın Bakan, bir iki konuyu daha gündeme getireceğim. Sigara ve alkol vergileriyle ilgili Sayın Bakan. Şimdi, sigarada -biliyorsunuz- yani fiyatlar çok arttı, yurttaşlarımızın alım gücüne göre çok yüksek. Tamam, belki de az içmeleri için yapıyorsunuz ama sonuç olarak bir alışkanlık var, garibanlar içemiyorlar, zorlanıyorlar ve sarma sigaraya, makarona gidiyorlar. Orada da tekeller... Biliyorsunuz, işte, burada belli kanunlar geçti, bence o lobilerin etkisiyle olduğunu düşünüyorum bunun. Yani bunda burada bir düzenlemeye gitmek lazım. Adil bir vergilendirme, o sarma, makaron meselesinde... Biliyorsunuz, sizin de seçmeni olduğunuz yörede çok yaygın içiliyor bu, Bitlis'te, diğer şehirlerde üretiliyor, içiliyor. Bunda bir düzenlemeye gitmemiz lazım. Ya, hapis cezalarıyla bu iş olmaz, adil bir vergilendirme düzeni...

Bir de sigara ve alkolde bu vergi yükünden vazgeçin diyorum Sayın Bakan. Sigarada, tamam, anlıyorum ama alkolde öyle bir yüklediniz ki millet kaçak alkole yöneliyor, ölüyor, zehirleniyor, gözleri kör oluyor. Her evde imalathane var, bazı şehirlerde gidin, evlerde alkol üretilmeye çalışılıyor veya merdiven altı... Ya, böyle bir alkole vergi yükü olamaz yani bu hem bir yaşam tarzını cezalandırmaktır. Buradaki daha fazla vergi yükü... Yani dünyada hiç böyle bir yük yok, yüzde 300, yüzde 500 vergi yükü yok dünyada. 50 lira rakı, vergisiyle 250 lira, 300 lira oluyor. Böyle bir şey kabul edilemez. Hadi yüzde 100 vurdun, yüzde 150 vurdun ama yüzde 300 vergi kabul edilemez, buna bir düzenleme gerekir çünkü her gün zehirlenme vakalarıyla, ölüm vakalarıyla karşı karşıya kalıyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Diğer mesele, rant vergisi düşünün Sayın Bakan. Yani bir yere rant götürüyorsunuz, imar rantı götürüyorsunuz ve bunu vergilendirmiyoruz. Oysa bundan toplum yararlanmalı.

Bir de karbon vergisini düşünmeyi öneriyorum. Yeşil ekonomiye geçiyoruz. Bu karbon vergisi zaten kapıda. Bu konuda mutlaka düzenleme yapalım ki bu da caydırıcı ve teşvik edici bir konu olsun diye düşünüyorum.

Bir de yurt dışı vergi cennetleriyle ilgili listeyi açıklamadınız. Yurt dışında 200-300 milyar dolar para olduğu söyleniyor Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarının. Bunun vergilendirmesi ve takibiyle ilgili ne yapıyorsunuz Sayın Bakan?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Bakanımıza sorulara, yorumlara cevap vermek üzere söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

Süreniz on dakikadır.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Hızlı bir şekilde...

“Kurumlar vergisi artışı neden böyle?” ve bankalarla ilgili bir soru soruldu. 2022 yılı Ocak-Mayıs döneminde kurumlar geçici vergisi tahsilatı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 283,7 oranında artarak, 251 milyar 800 milyon lira olarak gerçekleşmiştir. Bu artış esasen finans sektörünün yanında üretim ve ihracattaki yüksek performansımıza bağlı olarak kurum kârlılıklarındaki artıştan kaynaklanmaktadır. 2022 yılının ikinci ve üçüncü çeyreğinde de kurumlar vergisi tahminimizde yüksek kârlılığın devam edeceğini bekliyoruz. Ayrıca, finans sektöründe, 2022 yılı kazançlarının tamamı için

kurumlar vergisi oranı yüzde 25 olarak uygulanacak olmasının etkisi de dikkate alınmıştır. Bu dönemde toptan perakende sektörümüzde yüzde 70 oranında, imalat sektöründe de yüzde 174 oranında vergi artışı meydana gelmiştir.

“Bütçede vergi gelirlerinin çoğu dolaylı vergilerden geliyor, tüketicilerden vergi alıyorsunuz.” Ocak-Mayıs 2022 yılı gelir gerçekleştirmelerini incelediğinizde en büyük artışın gelir ve kazançlar üzerinden alınan vergilerde olduğunu rahatlıkla görürsünüz. Bu dönemde, toplam 881,2 milyar lira vergi topladık, bunun 376,4 milyar lirasını gelir ve kazançlardan aldık, yani toplanan verginin yüzde 43’ünü gelir ve kurumlar vergisinden aldık. Ülkemizin de üyesi olduğu OECD ülkelerinde vergi gelirlerinin tasnifine sosyal güvenlik primleri de dâhil edilerek ölçümler yapılıyor. OECD tanımlamasına göre, Türkiye’nin dolaylı vergilerinin toplam vergi gelirleri içindeki payı 2002 yılında yüzde 46,9 iken on sekiz yılda 4 puan düşerek 2021 yılında yüzde 43 olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında OECD ortalaması yüzde 32’dir. 2021 yılında ise bu oran 1 puan daha düşmüş ve yüzde 42 olmuştur. Dolaylı vergi gelirlerinin gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payı ise 2020 yılında yüzde 10,2; 2021 yılında ise yüzde 9,7 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranın OECD ortalaması 2020 yılında yüzde 10,6’dır.

“Petrol fiyatları yüzde 54, maliyet yüzde 316 arttı.” sorusu. 2018 yılından itibaren yaklaşık beş yıl enflasyonla mücadele kapsamında eşel mobil sistemini uyguladık malum. Bu uygulama nedeniyle 73,3 milyar lira ÖTV’den; 13,2 milyar lira KDV’den olmak üzere toplam 86,5 milyar lira vergi gelirinden vazgeçtik. 2016 yılından bugüne kadarki akaryakıt ürünlerinden aldığımız maktu ÖTV tutarlarında hiçbir artış yapmadık, 2016 yılında da motorinden 2,05 lira alıyorduk bugün de aynı vergiyi alıyoruz. 2016 yılında motorinde vergi yükü yüzde 54,3 iken bugün bu yük yüzde 22,1’e düşmüş durumda. 2016 yılındaki vergi yükü bugün de devam etmiş olsaydı, motorinin satış fiyatı şu ankinden 20 lira daha fazla, yüksek olacaktı yani oldukça vergiden vazgeçmişiz. Oysa bugün, mevcut piyasa fiyatları içerisindeki akaryakıt ürünlerinde ÖTV tutarlarının payı yaklaşık yüzde 7 ile yüzde 9 civarına indi. Akaryakıt ürünlerinin fiyatlarında yaşanan artış uluslararası petrol fiyatları veya döviz kurlarına bağlı olarak meydana gelmektedir. 2021 yılında petrol varil fiyatı 68 dolarken bugün 110 ile 115 dolar bandında seyretmektedir. AB ülkelerinde benzin, motorin üzerindeki vergi yüklerinden de bahsetmek istiyorum, müsaade ederseniz. AB ülkelerinde benzindeki vergi yükü Yunanistan’da yüzde 50,91; Finlandiya’da yüzde 49,84; Hollanda’da yüzde 46,96; İngiltere’de yüzde 48,25; İtalya’da yüzde 43,57; Türkiye’de yüzde 24,4. Motorindeki yük Yunanistan’da yüzde 42,06; İtalya’da yüzde 38,22; Finlandiya’da yüzde 42,15; Hollanda’da yüzde 39,13; Fransa’da yüzde 49,56; Türkiye’de yüzde 22,1.

“Akaryakıtta 47 milyar lira ek vergi koymuşsunuz, akaryakıt fiyatı ne olacak?” ÖTV gelirlerindeki gelir artışımız, esasen petrol ve doğal gaz ürünlerinden ve motorlu taşıtlardan alınan ÖTV gelirlerinden kaynaklanmaktadır. 2022 yılında eşel mobil sistemi kaynaklı ÖTV geliri kaybı 2,8 milyar olarak hesaplanmaktadır, bütçe hazırlık aşamasında bu rakam 49,4 milyar lira olarak öngörülmüştü. Eşel mobil uygulamasının kademeli olarak kaldırılmasına ve tüketimlerdeki artışa bağlı olarak gelir beklentimiz, bütçe tahminine göre yukarı yönde gerçekleşmektedir. Yılın ilk beş ayında benzin tüketiminde yüzde 16,3; motorinde yüzde 14,2 oranında artış yaşanmıştır yani araçlar daha fazla hareket hâlinde Garo Bey. Motorlu taşıtlardaki vergi gelirleri artışı ise artan enerji ve ham madde fiyatları, küresel tedarik zincirinde yaşanan sorunlar nedeniyle artan fiyatlardan kaynaklanmaktadır.

“Ek bütçenin büyük bir kısmı faiz harcamalarına ayrıldı.” diye soru geldi. Faiz harcamalarının ekonomi üzerindeki yükünü faiz harcamaları nominal seviyesinden ziyade toplam harcamalara oranı ya da millî gelire oranı üzerinden değerlendirmek daha sağlıklı olacaktır malum. 2022 yılı başında Bütçe

Kanunu'nda faiz harcamalarının toplam harcamalar içindeki payı yüzde 13,7 olarak öngörülmüştü ancak ek bütçede faiz ödemelerinin toplam harcamalar içindeki payı yüzde 8,3 seviyesindedir. Böylece, 2022 yılının tamamında faiz giderlerinin toplam giderler içerisindeki payı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – KKM'yi katmıyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – ...başlangıç bütçesinde öngörülen yüzde 13,7'nin altında, yüzde 11,6 seviyesinde gerçekleşmiş olacaktır. Faiz harcamalarının millî gelire oranı 2002 yılında yüzde 14,3 iken, 2021 yılında yüzde 2,5'e kadar gerilemiştir. 2022 yılında ise faiz harcamalarının millî gelire oranının gene benzer seviyede gerçekleşmesi beklenmektedir. Ayrıca, faiz harcamalarının toplam harcamalar içerisindeki oranı 2002 yılında yüzde 43,2 iken, bu oranın 2021 yılında yüzde 11,3; bu yıl da benzer seviyede gerçekleşmesi beklenmektedir.

Kredilerle ilgili soru geldi. İş dünyamızın finansmana erişimini desteklemek, yatırım ve ihracat olanaklarını geliştirmek amacıyla son dönemde selektif kredi politikamızda yeni kredi paketlerini uygulamaya aldık. Bu kapsamda, Kredi Garanti Fonu aracılığıyla 2022 yılı başında toplam 60 milyar lira kefalet limitiyle 3 farklı KGF paketini yürürlüğe koyduk. Son dönemdeki selektif kredi politikamıza yeni bir enstrüman daha ekleyerek ihracatçılara ve turizm sektöründe faaliyet gösteren girişimcilere uygun faizli ve uzun vadede TL cinsinden kredi imkânı sunuyoruz. Bu kapsamda, toplam büyüklüğü 150 milyar liraya ulaşan, iki yıla kadar geri ödemesiz olmak üzere üç ile on yıl arası vadelerde krediler veriyoruz. Kredinin maliyeti yıllık yüzde 9'lara kadar inebiliyor, geline aşamada bu kredi için başvurular Kalkınma ve Yatırım Bankası tarafından alınıyor. Ayrıca, TÜRK EXIMBANK dış ticaret faaliyetlerine katkıda bulunacak yatırım projelerinin ve katma değeri yüksek firmaların ihracata yönelik finansman ihtiyacını karşılamaya devam ediyor. Finansmana erişimle ilgili attığımız adımlara ek olarak, vergi kanunlarında da yatırımı, üretimi, istihdamı, ihracatı teşvik edecek pek çok düzenleme yaptık. İhracat yapan şirketlerin kurumlar vergisi oranını 1 puan indirdik, asgari ücreti vergi dışı bıraktık, yeni nesil teknolojinin gelişmesini teşvik etmek amacıyla Türkiye'de gerçekleştirilen AR-GE faaliyetleri kapsamında üretilen elektrikli motorlu taşıt araçlarının geliştirilmesi için alınan mühendislik hizmetlerine 2023 yılı sonuna kadar KDV istisnası getirdik. İmal ettikleri malları doğrudan ihraç eden imalatçıların ihracat bedelinin yüzde 10'una kadar devreden KDV tutarıyla sınırlı olarak iade talep etme imkânı getirdik. Böylelikle, bu kapsamdaki ihracatçılarımızın iadelerini çok daha kolay bir şekilde almalarının önünü açtık. Enflasyon düzeltilmesini 2023 yılı sonuna kadar erteledik, 2023 yılında yapılacak enflasyon düzeltilmesi nedeniyle de oluşacak geçmiş yıl kârlarının da vergiye tabi tutulmamasını sağladık.

“Yıl sonu itibarıyla ödeme garantileri ne oldu? Başlangıç ödeneği 42 milyar liraydı.” Ek bütçeyle şehir hastaneleri için, Abdülatif Bey, 4,3 milyar lira, otoyol ve köprüler için 6,2 milyar lira ilave ödenek tahsis edilmiştir. Başlangıç ödenekleriyle birlikte -başlangıç ödeneği 42 milyar liraydı- 2022 yılında toplam 52,9 milyar TL ödenek öngörülmüştür, yaklaşık 11 milyar liralık bir artış var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dolar bahsettiğinizde 9 lira 24 kuruştı, 17,5 lira oldu. Nasıl oldu bu?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Sayın Cavit Arı Bey, hükümetlerimiz döneminde bütçeden yeterince yatırım yapılmadığını, KÖİ aracılığıyla yatırım yapıldığını belirtti. 2003-2022 döneminde, bütçe kaynağı kullanılarak gerçekleştirdiğimiz yatırımlar, yaklaşık 3 trilyon lira yani 431 milyar ABD doları tutarındadır. 2002'den beri bütçe kaynaklarıyla hayata geçirdiğimiz kamu yatırımlarının yanında KÖİ projeleriyle büyük bir

destek sağlanmıştı ancak 2003 yılından itibaren toplam 66 milyar ABD doları tutarındaki KÖİ yatırımları 497 milyar liralık toplam kamu yatırımlarına yüzde 13 oranında bir katkı sağlamıştır. Son yirmi yılda yapılan kamu yatırımlarının yüzde 87'si 431 milyar dolarlık bütçe kaynaklarıyla yapılmıştır. Antalya Vekilimiz Sayın Cavit Bey bilir, ülkemizin farklı şehirlerinden Antalya'ya gelip giderken kamu bütçesinden yaptığımız yatırımlarla ortaya çıkan otobanları, otoyolları, duble yolları, köprüleri, viyadükleri, tünelleri, kent içi yolları, metroları, hızlı trenleri, raylı sistemleri, havalimanlarını, hastaneleri, sağlık merkezlerini, okulları, kamu hizmet binalarını, barajları, santralleri, organize sanayi bölgelerini, endüstri bölgelerini, afet konutlarını, sulama kanallarını, arıtma tesislerini, yurtları, üniversite binalarını, araştırma laboratuvarlarını, stadyumları, kültür ve sanat yapılarını görmemesi mümkün değil.

CAVİT ARI (Antalya) – Bana mı söylediniz Sayın Bakan?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Çok mu saydım arkadaşlar, sayayım mı daha? Allah verdikçe veriyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, bitirdiniz mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ya, Sayın Bakanım, Antalya'ya neler neler yapmışız be, yani maşallah, maşallah Allah nazardan korusun.

Şimdi, “Alkol ve sigaradaki vergi yükü çok yüksek.”

CAVİT ARI (Antalya) – Çoğu Antalya'nın kendi kaynaklarıyla Sayın Bakan. Saydığımız şeylerin parasını Büyükşehir Belediyesinden kesiyorsunuz Sayın Bakan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Sigara satış fiyatı üzerindeki vergi yükü Türkiye'de yüzde 82,1.

CAVİT ARI (Antalya) – O bilgi doğru değil.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Yok, merkezî idare.

CAVİT ARI (Antalya) – Raylı sistemde Antalya Büyükşehir Belediyesinden 240 milyon lira para kestiniz, o bilgi doğru değil.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Sigara için AB Komisyonunca hazırlanan 1/7/2021 vergi raporu verilerine göre...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cavit Bey, daha sonra ifade edersiniz.

CAVİT ARI (Antalya) – Kayıtlara geçsin Başkanım. Sayın Bakanı yanlış bilgilendiriyorlar.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – 27 AB ülkesi ile Türkiye değerlendirmeye alındığında Türkiye 13'üncü sırada yer almaktadır Garo Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Alkole gelin.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Devam edebilir miyim yoksa...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen devam edelim.

Değerli arkadaşlar, müdahale etmeyelim lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, bir de alkolü söyleyin, alkolü.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Gelir, gelir, onu da şimdi getirirler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nereden gelir? Gelmez o, gelmez.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Gelir, gelir.

Evet, un regülasyonu: TMO'nun Eylül 2021 ayından itibaren devam eden un regülasyon uygulamaları Haziran 2022 ayında da devam ettirilmekte olup un fiyatını fabrika teslim peşin azami 325 lira çuval, 50 TL/çuval yani 50 kilogram taahhüt eden un fabrikalarına -ki bu 411 fabrika- aylık fiili tüketimlerinin yüzde 60'ına kadar tahsis yapılmaktadır. Haziran ayı ekmeklik buğday satış fiyatları 4.500 TL/tondur. Haziran ayı ekmeklik buğday tahsislerinin teslimatları Temmuz-Eylül 2022 döneminde yapılacaktır.

“Enflasyonun birinci öncelik olup olmadığına yönelik açıklama yapıldığı.” eleştirisi... 11 Haziranda Gaziantep'te dünyanın ortak sorunu olan enflasyonun bizim için birincil mücadele alanı olduğunu belirttiğim bir konuşmadır. Dünya için enflasyon, bizim için de enflasyon ve sürekli kullandım, onun için şaşırdım, sürekli kullanıyorum, bizim en büyük problemimiz enflasyon, birinci önceliğimiz de enflasyonla mücadeledir.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Orası doğru da mücadele yok, ikinci kısmı yanlış. Hiç böyle bir derdiniz yok, kusura bakmayın.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ben bir devam edeyim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – En büyük derdin olduğu o da, mücadele yok.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – “GSMH'yle yerle bir oldu, kişi başına düşen gelir azalıyor, gelir adaletsizliği yaratıyor.” Ülkemizde kişi başı gelir 2002 yılında 3.608 dolarken 2013 yılında 12.582 dolara kadar ulaşmış, 2021 yılında ise 9.539 dolar olmuştur. Ülkeler arası karşılaştırmalarda sıkça kullanılan ve karşılaştırmalı alım gücünü göstermesi açısından daha iyi bir gösterge olarak kullanılan Satın Alma Gücü Paritesi'ne göre hesaplanan kişi başı gayrisafi yurt içi hasıla 2002 yılında 9.279 dolar iken 2021 yılında 32.872 dolar seviyesine yükselmiştir. 2022 yılında ise bu rakamın 35.328 dolar olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Satın Alma Gücü Paritesi'ne göre uluslararası dolar cinsinden Türkiye'deki kişi başına gelir 2002 yılında Avrupa Birliğinin yüzde 42,8 seviyesine denk gelirken, aradaki makas sonraki dönemde önemli ölçüde azalarak 2021 yılında yüzde 71,3'e yükselmiştir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bazı sorulara da yazılı cevap verirsiniz seviniriz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Tamam, peki efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vallahi Sayın Bakan çok tecrübeli, hiç böyle zor sorulara cevap vermiyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Yok, ben sırayla... Devam edeyim mi, bitireyim mi efendim soruları?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir sonraki maddede devam edersiniz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü madde yürürlük maddesidir, okutuyorum:

Madde 3- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, şimdi yürürlük maddesine geldik, sizden ricam yani net 2-3 soru soracağım, bunlara cevap vermenizi rica ediyorum. Yani siz hep önünüze gelen notlardan cevap veriyorsunuz ama siz tecrübeli bir siyasetçisiniz, biz de tecrübelendik. Bakın, şöyle:

“Enflasyon geçici.” dediniz Sayın Bakan, çok net bir soru soracağım. Şimdi neye dayanarak dediniz bunu? Biliyorsunuz FED Başkanı da geçen yıl dedi “Enflasyon geçici, geçici, geçici.” dedi sonra bir baktı ki enflasyon geçici değilmiş, kalıcı. Ne yaptı? Bir anda itfaiye hortumunu aldı -biliyorsunuz merkez bankaları itfaiyedir- geldi, dedi ki: “Arkadaş, geçici değilmiş, ben faizi yükseltiyorum.” Şimdi, siz “geçici” diyorsunuz, neye göre diyorsunuz, bunu çok merak ediyorum. Ve enflasyonla mücadele programınız nedir, çok somut bir soru bu, bir.

Nedir yani enflasyon ne olacak da, ne yapacaksınız da düşecek? Yani kendi kendine dünyada düşen bir enflasyon var mı? Hani bekleyelim, hani orman yangını gibi orman yanınca söner. Biliyorsunuz öyle mi olacak diye bekliyorsunuz? Mesela enflasyon herkesin alım gücünü bitirecek, yok edecek, talep öyle sönecek ve ondan sonra enflasyon düşecek mi diyorsunuz?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Önerin var mı? Faizi mi yükseltecek?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, ben Sayın Bakanın önerisini soruyorum. “Geçici” diyor ya Sayın Bakan, bu “geçici”liğin neye dayandığını soruyorum.

İkinci sorum: Sayın Bakan, kur korumalı mevduat, şimdi biliyorsunuz siz o gün çok mutluydunuz yani gerçekten “Vay be, muhteşem bir şey buldum ben.” dediniz yani o programınızı bütün Türkiye izledi ama 11,5’e düştü dolar, şimdi 17,35, 50 milyar dolar satarak bunu yaptınız. Her ay ortalama 5 milyar dolar, 6 milyar dolar satıyorsunuz. Şimdi, ben size şunu soruyorum: Şimdi, bu planın sürdürülebilirliği imkânsız. Bakın, açıkça söylüyorum, üç vakte kadar bu plan patlayacak, üç vakte kadar; imkânsız diyorum. Ya Arabistan’dan 50 milyar dolar söz aldınız -bunu bilmem, hani öyle bir şey varsa onu da söyleyin, hani bildiğiniz bir şey varsa -Arabistan’dan 30-50 milyar dolar geleceksen sürdürülebilir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bu korku bunlara yeter.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama öyle bir şey yoksa yani vallahi Araplar da o kadar şey değiller ha.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Ama karşılığında ne verdiniz, orası da önemli.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, Araplar da batan gemiye binmezler. Bak, Arabistan bütün dünyaya yatırım yapar...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ya, onu reddediyorum...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, yapmayın ama. Yok, yok...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – “Batan gemi.” demeyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani yapmayın ama sürdürülebilirliği yok diyorum bakın.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – “Batan gemi.” demeyin, bu ülke hepimizin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, sürdürülebilir... Ben açıkça söyleyeyim, önümüzdeki üç vakte kadar... Şimdi kalp damarları tıkalı bir hastaya doktor der ki: “Üç vakte kadar kalp krizi geçireceksin.” Ben bu damarların açılması gerektiğini düşünüyorum. Yani CDS primin 850, her ay 5 milyar dolar satıyorsun, kur garantili mevduatta 1 trilyon lira para var ve bu para dolara bağlı düşünüyor. Bu açıdan yapmamız gereken buradan çıkış planını düşünmek Sayın Bakan. Yani çıkış planımız nedir? Yani kur garantili mevduatı ilelebet sürdüremezsiniz, hangi noktada çıkacaksınız, nasıl çıkacaksınız? Yani bir “exit” planı, çıkış planı nedir Sayın Bakan?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “Exit” planı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, çıkış planı, “exit” planı, acil çıkış planı. Şundan dolayı: Kur garantili mevduatın şu anda bileşik faizi ne biliyor musunuz? Yüzde 150 yani “Siz faizi düşürdüm.” dediniz ama kur garantili mevduatta bulunan kişilerin yıllık bileşik getirisi böyle giderse -ki dolar sürekli artıyor ve bence artmaya devam edecek maalesef- yüzde 150 getiri elde ediyorlar. Sayın Bakan ama bir şey elde etmiyorlar aslında, reel olarak dolar bazında paralarını alıyorlar. Buradan bir çıkış planına ihtiyaç var, bu çıkış planınız nedir Sayın Bakan?

Üçüncü soracağım soru da Sayın Bakan, ya bu garanti ödemeleriyle ilgili, şimdi bütçenizin dolar varsayımı ne? 9 lira 24 kuruş değil mi 2022 bütçesinin? Şu anda dolar 17 lira 35 kuruş yani yüzde 80 küsur üzerinde varsayımınızın, siz KÖİ’lerin yani kamu-özel iş birliği projelerinin -dolar ve euro bazlı bunlar- bunların giderlerinin yüzde 10-15 artacağını iddia ediyorsunuz. Nasıl oluyor bu, ben bunu çok merak ediyorum. Yani biz bu giderlerin yüzde 80 artacağını varsayıyorduk ama siz bunların yüzde 10-15 artacağını varsayıyorsunuz. Neye göre bunu söylüyorsunuz, bunu çok merak ediyorum.

Diğer bir sorum da şu: Şimdi kiracılar...

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – 3 dediniz 5-6 oldu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 3 oldu, 3 oldu.

Son sorum da şu Sayın Bakan: Şimdi kiracılara biliyorsunuz yüzde 25 sınırlama getirdik, Meclisin iradesidir, siz teklifi getirdiniz, önemli bir düzenlemeydi ama şöyle bir durum da var: Ben kiracıyım hem Ankara’da hem İstanbul’da Sayın Bakan. Benim mal sahiplerimin 2’si de benden aldığı kirayla geçiniyor yani böyle durumlar da var. Çoğunlukla tersidir ama pek çok mal sahibi de kiracıdan aldığı kirayla geçinir yani bazı yerde kiracı daha güçlüdür. Şimdi böyle mal sahiplerini de cezalandırmış olmadık mı? Yani bazı regülasyonlar aynı zamanda zarar verici de olabilir, bununla ilgili bir istisna düşünmez miyiz? Yani kiracı yalnızca kira geliriyle geçiniyorsa ve başka bir geliri yoksa bununla ilgili yüzde 25 sınırlamasının ben onların alım gücüne bir cezalandırma olduğunu düşünüyorum. Ben mal sahibime enflasyon kadar... O da ne dedi biliyor musunuz, mal sahibim, onu da söyleyeyim. Yani şimdi mal sahibim yılbaşında bir telefon açtı, dedi ki: “Garı Bey, size yüzde 60 zam yapacağım.” Allah, dedim ya, Sayın Bakan diyor ki: “Yüzde 20 yapabilirsin çünkü sınır öyle.” “Garı Bey, siz demiyor musunuz gerçek enflasyon yüzde 60’tır diye.” dedi. Kendi kendimizi vurmuş olduk. O zaman enflasyon yüzde 60’tı, sokağın gerçek enflasyonu diyorduk, şimdi de yüzde 150 diyoruz. Mal sahibim bana yüzde 150 zam yapacak sokağın enflasyonu öyle diye. Bu açıdan Sayın Bakan yani bu durumu da düşünmemiz gerektiğini düşünüyorum. Yani burada cezalandırdığımız zayıf, yoksul mal sahipleri de söz konusu olabilir, bunu da dikkate almanızı özenle önem veriyorum. Ama şu ilk 2 soruma lütfen cevap verin: Enflasyon niye geçici, nasıl düşecek ve KKM’den çıkış planınız nedir? Diğerlerine cevap vermeyebilirsiniz yani bu 2’sine çünkü 3 tur soruyoruz, 5 tur soruyoruz cevap vermediniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Şener, buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, Sayın Başkan, defalarca konuşan arkadaşlar telaffuz ettiler ama ben kaçırırım mı yoksa siz mi hiç bahsetmediniz? Bu kur korumalı mevduattaki hazinenin ilave verdiği kur ile faiz arasındaki farkı bu gelen ek bütçede faiz giderleri içerisine yerleştirdiniz mi, rakamın içinde var mı, yok mu?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Yok, yok.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Nerede o? Transferler içerisinde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Transferler içerisinde.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ne kadar o?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 40 milyar lira.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – 40 milyar, demek ki faizi 40 milyar da oradan düşünmek zorundayız.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hangi varsayımlarla hesaplandığı, o da belli değil.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – İkincisi, bu kur korumalı mevduatla ilgili olarak merak ettiğim bir şey var. Şimdi bunu niye yaptınız? İnsanlar paralarını dövizde tutmasın, Türk lirasında tutsun ama biz Türk lirasını dövizde endeksleyelim dediniz ve bunu icat ettiniz. Gerçi eskiden de benzer uygulamalar vardı ama ismi değişti, kur korumalı mevduat olarak uygulandı. Şimdi kur korumalı mevduatta parası olanlar yatırdıkları paranın döviz değerini korumuş oluyorlar. Türk lirasıysa, yatırdıkları tarihteki döviz değeri neyse çecekleri zamandaki döviz değerine göre bir para alıyorlar, Türk lirası. Ama eğer paraları yabancı paradaysa, dövizdeyse, dövizden paralarını çekip kur korumalı mevduata yatırmak aleyhlerine çünkü dövizde yataarken ilave bir de döviz faizi alıyorlar, bundan vazgeçerek kur korumalı mevduata yatırmış olmaları lazım. Herhâlde başlangıçta kafa karışıklığı vardı, faiz artı kur garantisini, ikisini birden alacağız diye düşünenler vardı, kur korumalı mevduata geçişler oldu. Son dönemlerde dövizden kur korumalı mevduata geçişler var mı, yok mu, onu merak ediyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Devam ediyor.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Vatandaşları yanıltmaya devam ediyorsunuz demek ki.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Vatandaş onun ne olduğunu çok iyi anladı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ama kârı yok.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Çok net açıklandı.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Hayır canım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Vatandaş da onu bilerek...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Dövizden bozdurur oraya yatırırса zarar ediyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Hayır, vatandaş orada bu politikaya destek çıktı, zaten o maksatla çıktı.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Fedakâr vatandaş diyorsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyoruz...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bir dakika...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bitmedi mi?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ödeme garantileriyle ilgili demin verdiğiniz rakama inanasım gelmedi yani daha doğrusu inanmadım. Niye inanmadım? Bu ödeme garantilerinin içerisinde Türk lirası garantisi var mı, eğer yoksa bütün garantiler dolar veya euro cinsindense bunun böyle işte 10 milyar civarında bir fark oluşturması mümkün değildir veya sizin söylediğiniz gibi 52 milyar olması mümkün değil toplam yani en az 75 milyar falan olması lazım, 75 hatta 80 olabilir çünkü kura göre değişiyor. Siz bunu hesaplarken ortalama kuru kaç lira olarak değerlendirdiniz, bir de onu merak ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Şener, bitti mi sorularınız?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Benim de 3 kez sorup cevabını alamadığım 3 soru vardı. Sorunun birisini Garo Bey sordu, dolayısıyla tekrar etmiyorum. Diğer 2 soruyu tekrar ediyorum. Merkez Bankasının ne kadar satılabilir döviz var? Çünkü müdahaleye devam ediyorsunuz ve şeffaf değilsiniz, arka kapıdan satıyorsunuz, kamuoyuyla paylaşmıyorsunuz. GES’te ne kadar talep topladınız?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyorum.

İsmail Bey, dolaşarak geliyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, ben sadece bir şeyi açıklamak istiyorum.

Bu bizim Durmuş Yılmaz Milletvekilimizin köyü olan Karacaömerli köyündeki göleti biz 2015 yılında tamamlamışız. Bazı göletler cazibeyle sulanıyor, bazıları pompayla. Burası da pompayla sulandığı için maalesef köylüler bunu teslim almamışlar, burada kooperatif kurulup sulamışlar ve 2019 yılında...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Güneş paneli koyabilirsiniz oraya.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yok, yok, pompalayacak buradaki motor çalınmış. Eğer köylüler biz bunu sulayacağız derlerse biz motor koyarız yani.

Bunu açıklamak istedim, teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Güneş paneli koymanızı tavsiye ederim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sağ olun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Suç köylünün mu oldu şimdi?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, öyle değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cavit Arı Bey’e söz veriyorum.

Buyurun...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Suç köylünün mü oldu?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değil, değil, buna bir çare arayacaklar anladığım kadarıyla.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Siz sistemi kurup köylüye...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Biz kurmuyoruz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, göleti yaptınız, içinde su toplandı, depoyu yaptınız, arazide kanalları da döşediniz, buraya kadar tamam fakat göletteki suyun 15 metre yukarıya pompalanması için bir düzenek lazım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Pompayı çalmışlar.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kardeşim, pompanın çalınması yine sizin kabahatiniz, niye çaldırdınız?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun, tekrar açıklayın.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, bir dakika.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İsmail Bey, keşke özel konuşsaydınız daha doğru olurdu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, hayır, burada biz pompayı yapmışız, köylüye demişiz ki...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Pompayı yapmadınız, pompayı yapmadınız.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, köylüye demişiz...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İsmail Bey, bu konuda benim odam müsait, gidin orada detaylı bir konuşun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Vekilimiz Karacaömerli’ye az gittiği için herhâlde tekrar şey yapalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum.

Cavit Bey, buyurun.

CAVİTARI (Antalya) – Evet, Sayın Bakanım, biraz önce Antalya’yla ilgili yapıldığını iddia ettiğiniz projelerin önemli bir kısmının da şu an yapılmadığını sizlere ifade etmek isterim. Özellikle tünellerin önemli kısımları, önemli sayıda olanları daha hâlâ inşaatı devam ediyor, ödenek yetersizliğinden yarım kalan tüneller var. Kemer’de Phaselis diye geçen bölgede ise lüzumsuz yere yapılmış gidişli gelişli 1.350 metrelik 2 tane tünel de sadece bonus olarak oraya yapılmış, hiçbir amaca hizmet etmeyen bir tünel olarak durmakta.

Bunun yanı sıra tarımın ve turizmin başkenti Antalya’nın genel ülke ekonomisine olan katkısını siz daha iyi bilmektesiniz, bu katkı da ortada iken Antalya’ya yapılmış olan hizmetlerin yeterli olmadığını ifade etmek isterim. Ayrıca satılmış olan çok değerli arsalar da genel bütçeye önemli miktarda katkı koymuş bulunmaktadır ancak saydığınız önemli bir konuyu size şöyle hatırlatmak isterim. Özellikle raylı sistemden, tramvaydan bahsettiniz, Antalya 2’nci Etap Raylı Sistem’in, Ulaştırma Bakanlığı tarafından yapıldığı söylenen raylı sistemin Antalya Büyükşehir Belediyesinden bedeli alındı Sayın Bakan, alınmaya da devam etmekte. 240 milyon lira para haksız yere alınmış durumda; siz her ne kadar bu raylı sistemi sayılanlar arasında, yapılanlar arasında saysanız da maalesef bunun parası Antalya Büyükşehir Belediyesinden alındı, aldınız Sayın Bakan. Bugün itibarıyla yaklaşık 240 milyon liraya tekabül eden bir rakam oldu, 379-380 milyon lira olarak da bu para alınacak. Dolayısıyla Antalya Büyükşehir Belediyesinden haksız yere alınmış olan bu fazla paranın Bakanlığınız tarafından yetkiniz kullanılarak Antalya Büyükşehir Belediyesinin hizmetlerinde kullanılmak üzere, Antalya halkının hak ettiği hizmetlerde kullanılmak üzere Antalya Büyükşehir Belediyesine bu miktarda bir ödenek tahsis etmenizi talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Katircioğlu, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, ben ilk konuşmamda galiba söylemiştim, daha doğrusu sorular sormuştum, bu ani, daha doğrusu anormal ödenek talepleriyle ilgili olarak bir cevap alamadım. Yani şöyle düşünüyorum: Sağlık Bakanlığı ki bir anlamıyla pandemiyle mücadele eden bir Bakanlık ama orada mesela böyle anormal bir ödenek talebi yok, artışı yok ama işte ne bileyim İçişleri Bakanlığı, işte Dışişleri Bakanlığı ya da Hazine belki, bir de Diyanet gördüğüm kadarıyla benim anlamadığım kadar yüksek talepler var, bir bu.

İkincisi de şimdi sizin bu yeni ekonomi modeli dediğiniz modelin en önemli ayağı -ki öyleydi, demin konuşmamda da söyledim- ithalat meselesiydi. Tamam anlıyorum, bu Ukrayna krizi vesaire dengeleri değiştirdi falan ama sizin şöyle bir tespitiniz var mı? Yani siz bu sistemi açıkladıktan sonra ithal ikamesi anlamına gelebilecek olan yatırımlarda artış var mı, bu konuda bir bilgi verirseniz sevinirim.

Zaman zaman heterodoks olduğunuzu söylüyorsunuz, ben de size bir heterodoks politika önerisinde bulunayım. Enflasyonla mücadelede maaş ve ücretleri artırın. Bakın maaş ve ücretlerin artışı Ortodoks politikalara göre fiyatları artırır gibi gelir ama eğer verimlilik artışı var ise ücret ve maaş artışları doğrudan doğruya üretimi artıran etki yaratır diye düşünüyorum, onun için bunu da dikkate alırsanız sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, soru ve yorumlara cevap vermek üzere size söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

Süreniz on dakikadır, aşmazsanız sevinirim.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Teşekkür ederim.

Sırayla gidiyorum, olmazsa Genel Kurulda devam ederiz inşallah.

Efendim, mahalli idarelere...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Katırcıoğlu, bir de Milli Eğitimin bütçesine bakın.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Makul.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanımıza söz verdim.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – ...5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca bir önceki ay vergi gelirleri üzerinden nüfus, yüz ölçümü, köy sayısı, kırsal alan nüfusu, gelişmişlik düzeyi gibi kriterlere göre Bakanlığımız ve İller Bankası tarafından tamamen Kanun'da belirtilen hesaplama yöntemleriyle transfer yapılmaktadır.

Bir diğer soru: “Gelirden ayrılan paylardaki 103 milyarlık ödenek ayrılmıştır, belediyelerin sayısı göz önüne alındığında, bu enflasyonda bu ödenek yeterli olmayacaktır. Özellikle küçük belediyeler açısından belediyelerin finansman ihtiyaçlarına nasıl cevap verilecek?” Ek Bütçe Kanunu'yla mahallî idarelere ilave olarak aktarılabilecek pay tutarı genel bütçe gelir tahmini dikkate alınarak 103,5 milyar lira olarak belirlenmiştir. Bu tutar anılan Kanun'da belirlenen oran ve ölçüler dâhilinde ilgili mahallî idarelere gönderilecektir, gönderilmektedir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Sayın Bakan bir önceki maddedeki sorulara cevap veriyor, yine topu taca atıyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Hayır, topu taca atmıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir sonuna kadar dinleyelim, olmazsa uyarın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama yani öyle olmaz ki.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamam ama bir sonuna kadar dinleyelim.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bakın, birkaç tane örnek vermek istiyorum. Mesela Adana Büyükşehir Belediyesine 2021 Haziran ayında 108 milyon lira gönderilmişken bu ay yüzde 215'lik artışla 342 milyon lira; Ankara Büyükşehir Belediyesine geçen yıl haziran ayında 562 milyon lira gönderilmişken bu ay 1 milyar 921 milyon 363 bin 354 lira gönderilmiş ki yüzde 242'lik bir artış var. Antalya Büyükşehir Belediyesine geçen yıl Haziran ayında 122 milyon lira gönderilmişken bu ay 371 milyon lira; Aydın'a geçen yıl Haziran ayında 122 milyon lira almışken bu ay 371 milyon lira... Mesela nereye inelim? Mersin, 131 milyondan 381 milyona, İstanbul, 1 milyar 828 milyon 536 bin 646 liradan tamı tamına yüzde 270'lik bir artışla 6 milyar 770 milyon 120 bin 819 liraya çıkmış.

İzmir 456 milyon 218 bin 288'den 1 milyar 114 milyon 932 bin liraya yükselmiş vesaire devam ediyor. Yani vergi gelirleriyle orantılı olarak önemli bir şekilde belediyelere ciddi bir aktarım gerçekleştirilmiş durumda.

KÖİ'lerle ilgili kara yollarında ödemeler artış gösteriyor, ek bütçede artış öngörülüyor. Uygulanan geçiş ücretleri, sözleşme gereği her bir işletme yılı yarı yılının başında diğer hesaplama unsurlarının yanı sıra, ilgili döviz kuru dikkate alınarak belirlendiğinden, döviz kurundaki hareketlilik nedeniyle ek ödenek ihtiyacı oluşmuştur. Ayrıca, söz konusu yatırımların vatandaşlarımızca daha yaygın ve etkin kullanımını sağlamak, projelerin sosyoekonomik faydalarını ön plana çıkarmak amacıyla uygulanan fiili geçiş ücreti, sözleşmede belirlenen oranlardan daha düşük seviyede artırılmış, bunun sonucunda bazı kesimlerde trafik karşılama oranları ortalama yüzde 130 seviyelerine kadar ulaşmıştır. Bu nedenle garanti edilen tutarlar ile gişe gelirleri arasındaki farkta bir miktar artış gerçekleşmiştir.

“Uşak'ta göletler sulamaya hizmet etmemektedir. Göletlerde sorun mu bulunmaktadır?” Uşak Eşme Karacaömerli Göleti, terfi istasyonu dâhil tüm üniteleriyle 2015 yılında tamamlanmıştır. Sistemin çalışmasına engel teknik bir aksaklık bulunmamaktadır. Ancak, inşa edilen tesisler enerji maliyetinden dolayı devralınamamıştır. Köy tüzel kişiliği sulama kooperatifi en yakın su dağıtıcı örgüt tesisi devraldığı takdirde, tesis işletmeye geçilip sulama amacını yerine getirebilecektir. Merkez Derbent köyü sınırları içerisinde DSİ tarafından yapılan Uşak Merkez Derbent Göleti ve sulaması, Uşak Merkez Uzundere Göleti, Kocadere Göleti olmak üzere, 3 adet gölet bulunmaktadır. Uşak Merkez Derbent Göleti, tarımsal sulama amaçlı inşa edilmiştir. 2017 yılında işletmeye açılan göletin sulama sahası 502 hektardır. Merkez Derbent, Emirfakı ve Selviler köylerinde hizmet eden göletin hiçbir teknik aksaklığı bulunmamakta ve beş yıldır sulama yapılmaktadır.

Uşak Merkez Uzundere ve Uşak Merkez Kocadere Göletleri, Uşak Organize Sanayi Bölgesi'ne sanayi suyunun temini amacıyla Uşak Belediyesiyle yapılan protokol kapsamında yapımı tamamlanmıştır. Her 2 gölette de su tutma işlemi gerçekleştirilmiştir. 2 göletin ortak bir iletim hattı bulunmaktadır. İletim hattı yüzde 90 mertebesinde tamamlanmış olup yüzde 10'luk kısmı ve pompa binası Uşak Belediye Başkanının talebi üzerine Uşak Belediyesi tarafından yapılacaktır. Belediyenin inşaat faaliyeti tamamlandığında sulama şebekesine su verilebilecektir. Ancak son yıllarda yaşanan kuraklıktan yöre halkı olumsuz etkilendiği için söz konusu göletlerde bulunan su, üç senedir tarımsal sulamada değerlendirilmek üzere dere yatağına bırakılmaktadır.

“KKM'den çıkış stratejiniz nedir?” 2021 yılı Aralık ayında yürürlüğe giren Kur Korumalı Mevduat uygulamasıyla döviz kurundaki dalgalanmaların azaltılarak enflasyon ve TL'nin stabilizasyonunun sağlanması amaçlanmıştır. Uygulama sonrası finansal piyasalarda ve makroekonomik dengelerde istikrar sağlanmıştır. Önümüzdeki dönemde ayrıca Türk lirasına güvenin tesis edilmesi sonucunda geleneksel finansal araçlara ilgi artacaktır. KKM uygulamasına ilişkin mevzuatla uygulamanın 31 Aralık 2022 tarihinde biteceği, Cumhurbaşkanının ise bu tarihi bir yıl daha uzatma yetkisinin bulunduğu düzenlenmiştir.

“CDS risk primi 850. ‘Bu ülke riskli’” anlamındadır. Bununla ilgili açıklamanız var mı?” Küresel enflasyonist ortam, gelişmiş ülkelerin faiz artırımına yönelik para politikası kararları ve Rusya-Ukrayna savaşıyla birlikte artan riskler sebebiyle özellikle gelişmekte olan ülke risk primlerinin yılbaşından bu yana artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Diğer taraftan, söz konusu artış eğilimine paralel olarak, ülkemiz CDS seviyesinde de son dönemde artışlar görülmüş olup ifade edilen dışsal unsurlara ek olarak enflasyon ve ödemeler dengesi gibi parametrelerde meydana gelebilecek iyileşmeler çerçevesinde söz konusu seviyelerin tekrar aşağıya geleceğini düşünüyoruz. Böylesi zorlu bir ortamda, şubat ayında

gerçekleştirilen 3 milyar dolarlık sukuk ihracı ve mart ayında gerçekleştirilen 2 milyar dolarlık tahvil ihracıyla 11 milyar dolarlık dış borçlanma programının yarıya yakını yılın ilk çeyreğinde başarıyla tamamlanmıştır.

“Kurumlar vergisini niçin artan oranlı yapmıyorsunuz?” Kurumlar vergisi, malumunuz, tek oranlı bir vergi olup kurum bünyesinde yüzde 23, finans kesiminde yüzde 25, imalat ve ihracat faaliyetlerinde yüzde 22 olarak uygulanmaktadır. Ancak, kurum bünyesinde oluşan kâr dağıtımı sırasında ayrıca yüzde 10 oranında kesinti yapılmaktadır. Şirket ortakları elde ettikleri kâr paylarını gelir vergisi mevzuatına göre yıllık beyanlarına dâhil ederek beyan etmekte, artan oranlı tarife göre vergilerini ödemektedirler.

Kurumlar vergisinde genel eğilim, tek oranlı vergileme olup bizim ülkemizde olduğu gibi, imalat ve ihracatın teşvik edilmesi kapsamında sektörel indirimler de yapılabilir. Kurumlar vergisi oranları, uluslararası yatırımların ülkeye çekilmesine temel göstergelerden biridir. Artan oranlı yatırımların bölgemizdeki diğer rekabet ettiğimiz ülkelere kaymasına sebebiyet verebilecektir. Mayıs 2022 itibarıyla 1 milyon 16 bin 438 kurumlar vergisi mükellefi olup bunların yaklaşık yüzde 95'i KOBİ'lerden oluşmaktadır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir yerde toplanacak.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Yüzde 95'i KOBİ ya, nasıl servet bir elde toplanıyor?

“Çiftçiler, işçiler, ücretliler, dar gelirliler, emekçiler kaybediyor; patronlar kazanıyor!” Uyguladığımız politikalarla çalışanlarımızın, emeklilerimizin ve çiftçilerimizin alım gücünü destekledik, refah artışlarını sağladık. Nitekim, 2002 Aralık-Ocak döneminde en düşük memur maaşı, aile yardımı dâhil, reelde yüzde 80,6; dolar bazında yüzde 49; ortalama memur maaşı, aile yardımı dâhil, reelde yüzde 43,1; dolar bazında yüzde 18,1; net asgari ücret, reelde yüzde 188,2; dolar bazında yüzde 137,9; en düşük SSK emekli aylığı, reelde yüzde 53,8; dolar bazında yüzde 27 artmıştır. En düşük tarım BAĞ-KUR emekli aylığı, reelde yüzde 323; dolar bazında yüzde 249; en düşük esnaf BAĞ-KUR emekli aylığı reelde yüzde 138,4; dolar bazında yüzde 96,8 artırılmıştır. Türkiye’de istihdam seviyesi, 2005’teki 19 milyondan 2021 Nisan ayında 30,4 milyon kişiye ulaşmıştır. İş gücü ödemelerinin milli gelir içindeki payı da 2002 yılında yüzde 28,3’ten 2021 yılında yüzde 30,2’ye yükselmiştir.

Gini katsayısı 2006 yılında 0,428 seviyesinden 2021 yılında 0,401 seviyesine gerilemiştir, 2020 yılında da 0,410 idi. Bu ise gelir dağılımında 2006 yılına göre iyileşmeyi göstermektedir.

Yoksulluğu düşürmede de önemli mesafe katettik. Türkiye’de eş değer hane halkı kullanılabilir fert medyan gelirinin yüzde 50’si dikkate alınarak hesaplanan yoksulluk oranı, 2006 yılında yüzde 18,6 seviyesinden önemli bir iyileşme kaydederek 2021 yılında yüzde 14,4 seviyesine gerilemiştir.

AK PARTİ Hükümetleri çiftçinin ve tarım üretiminin gelişmesini de desteklemiş ve büyümesini sağlamıştır. 2002 yılında 1,9 milyar lira olan tarımsal destek tutarı, 2022 yılında 29 milyar liraya yükseldi; ek bütçeyle bunu daha da artırıyoruz.

2004 yılında uygulamaya başlatılan hazine faiz destekli krediler kapsamında, sadece 2021 yılında 896 bin çiftçiye 75 milyar lira tutarında kredi kullanıldı, nisan ayı başında ise bu kredilerin tamamında üst limitler 2 kat artırıldı. Tarım sektöründeki takipteki kredi oranı, 2004 yılında yüzde 4,1 iken 2021 yılında yüzde 2,5; 2022 Nisan ayı itibarıyla yüzde 2 seviyesindedir.

Traktör pazarında yurt içi satış 2002 yılında 6.322 adet iken 2022 yılı Nisan ayı itibarıyla yıllıklandırılmış olarak 59.022 adet olmuştur. Tüm bu göstergeler, çiftçimizin de alım gücünün önemli ölçüde arttığını ve borçlarını ödeme kapasitelerinin yükseldiğine de işaret etmektedir.

Önümüzdeki dönemde de ücretlileri, dar gelirliileri, emeklileri ve çiftçileri önceleyen politikalarımız devam edecek, alım güçlerinin daha yukarılara çıkması için çalışmalarımız devam edecektir.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Gini katsayısıyla ilgili bilgi doğru değil.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Arkadaşlar, giniyi tekrar kontrol ediyoruz.

2022 yılı asgari ücret artışı, son on dokuz yılda alım gücü gelişmeleriyle ilgili olmak üzere, 2022 yılı Ocak ayından itibaren geçerli olacak net asgari ücret yüzde 50,4 oranındaki artışıyla 4.253 lira olarak belirlenmiş ve böylece 1996 yılından bu yana en yüksek artış kaydedilmiştir. Ek olarak, asgari ücret üzerinden gelir ve damga vergisi de kaldırılmıştır. Böylece, yapılan bu artışa rağmen işveren üzerindeki ilave maliyetler 450 lira azalmış bulunmaktadır.

2003 yılındaki asgari ücret ile vesairelerin karşılaştırmalarını yapmayayım, vaktinizi almayayım çünkü hepsinde olumlu; ekmek, tuz, biber, motorin, tüp, dana eti, beyaz peynir, elektrik, doğal gaz yani şu kadar pahalı olmasına rağmen... Otoban geçişi vesairelerin de tamamında olumlu bir gelişme vardır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye millet isyan ediyor?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Okuyayım, o zaman okuyacağım, peki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, okumayın onu.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Yok, yok, okuyayım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, okumayın.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – 2003 yılında asgari ücretle 203 kilogram ekmek alınabilirken 2022 yılında 333 kilogram ekmek, 2003 yılında asgari ücretle 23 kilogram dana eti alınabilirken 2022 yılında 43 kilogram dana eti, 2003 yılında asgari ücretle 7 kilogram beyaz peynir alınabilirken 2022 yılında 88 kilo beyaz peynir...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, yeterli bence, isterseniz...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Peki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakanım, o zaman internet faturası mı vardı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bakın “Yetmiyor!” diyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tek tek bunları okumayalım, listenin fotokopisini Garo Bey’e verirek...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Garo Bey’in istediği cevapları verirek Sayın Bakanım...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, hayır, kiralar bu kadar yüksek miydi o zaman? Ev fiyatları bu kadar yüksek değildi.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Önemli olan alım gücü değil mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, yapma! Peynirle mi yaşıyor insanlar, kira nasıl ödeyecek?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Garo Bey’e 1 tane o sayfadan verebilir misiniz arkadaşlar?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – 2011 yılında cari açık 74 milyar dolar iken rekor seviyede gerçekleşmiştir, aynı dönemde reel kur aşırı değerlidir.

“Çiftçi krizde, tarlasını gübre atamıyor.” 2002 yılında 4,5 milyon ton olan gübre tüketimimiz yüzde 43 artışla 2021 yılında 6,5 milyon tona çıkmıştır. 2002 yılında 3,5 milyon ton olan gübre üretimimiz yüzde 82 artışla 2021 yılında 6,3 milyon tona çıkmıştır. Gübre destekleri 2020 üretim yılı için yüzde 100 artırılmıştır, 2021 üretim yılı için hububat grubunda yüzde 25 artırılmıştır. 2022 üretiminde, üretim yılı

için, 2020 üretim yılına göre yüzde 100 artırılarak ödenecektir. 2002-2022 döneminde üreticilerimize 12 milyar lira gübre destek ödemesi yapılmıştır. Ayrıca 2020 ve 2022 döneminde organik ve organomineral gübre kullanan çiftçilerimize 293,4 milyon lira destekleme ödemesi yapılmıştır. 2019 yılında 233 bin ton olan organik ve organomineral gübre kullanımı yüzde 186 artışla 2021 yılında 666 bin ton olmuştur.

“‘KKM’nin bütçeye sınırlı maliyeti var.’ denilmişti ancak ek bütçede 40 milyar harcama öngörülmüştür.” Kur korumalı mevduat uygulamasının sağladığı faydalara karşın bütçe üzerindeki etkisi kamuoyunda tartışılan hesaplamalara kıyasla sınırlı kalmıştır. Mayıs sonu itibarıyla, KKM kapsamında, bütçeden toplam 21,1 milyar tutarında ödeme gerçekleştirilmiştir. Bankacılık sektöründeki döviz tevdiat hesaplarının toplam mevduat içindeki payının 10 puanın üzerinde azaltılmasını, mevduatın vadesinin de 2 katına çıkmasını sağlamıştır KKM.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu KÖİ projeleri niçin fazla artmadı? Ona bir cevap verip bence tamamlayalım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Onu hemen söyleyeyim efendim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Soruya bir sınır getirin Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Katılıyorum, bu tavsiyeniz şiir gibi geliyor kulağıma.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sorularımıza cevap verilmiyor İsmail Bey. Aynı soruları...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ama Garo Bey, soruluyor bu sorular, siz sormuyor olabilirsiniz ama soruluyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Gaziantep, Kütahya’yı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – KÖİ’yi az önce okudum zaten.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Okudunuz mu KÖİ’yi?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Az önce okumuştum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Affedersiniz, ben kaçırmışım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bakın, 2022 bütçesinde 42 milyar 483 milyon lira...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, yok. Niçin dolardaki artış kadar artmadı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Kurumlardan bize gelen miktar budur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şöyle: Benim bildiğim, yıl sonu belli bir referans değerle yıla yönelik bir belirleme yapılıyor ve sürekli değişmiyor bunlar yani yıl sonunda bir referans değer alıyor. Dolayısıyla, yıl içindeki dalgalanmalar direkt yansımıyor diye biliyorum. Doğru mu?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Aynen öyle, siz cevaplandırdınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir de geciken birkaç tane yatırım var Sayın Başkanım.

Uygulanan geçiş ücretleri sözleşme gereği her bir işletme yılı yarı yılı başına... Diğer hesaplama unsurlarının yanı sıra ilgili döviz kuru dikkate alınarak belirlendiğinden döviz kurundaki hareketlilik nedeniyle ek ödenek ihtiyacı oluşmuştur. Ayrıca söz konusu yatırımların vatandaşlarımızca daha yaygın ve etkin kullanımını sağlamak, projelerin sosyoekonomik faydalarını ön plana çıkarmak amacıyla uygulanan fiili geçiş ücreti, sözleşmede belirlenen oranlardan daha düşük seviyede artırılmış, bunun sonucunda bazı kesimlerde trafik karşılama oranları ortalama yüzde 130 seviyelerine kadar ulaşmıştır.

Garanti edilen tutarlar ile gişe geliri arasındaki fark da bir miktar artış göstermiştir. Hedeflenen Gaziantep 2023 Ocak, 2024 Ocağı; Kütahya 2022 Ocak, 2023 Ocağı; İzmir Bayraklı 2022 Şubat, 2023 Ocağı; Etlik 2021 Aralık, 2022 Hazirana ertelendiğı için bunun yükü de azalmıştır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, 20 dakikaya yaklaştı zaten.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(2) Türkiye Büyük Millet Meclisi ile ilgili hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Sayıştay Başkanlığı ile ilgili hükümlerini Sayıştay Başkanı, düzenleyici ve denetleyici kurumlara ilişkin hükümlerini kendi kurulları ve/veya kurum başkanları yürütür.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 4’üncü madde yürütme maddesidir.

Söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Paylan, söz talebiniz var galiba, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, siz tecrübeli bir siyasetçisiniz ama bürokratlarınız ne gönderiyorsa onu okudunuz bize de. Genelde bilgi notu bunlar yani biz sizden siyasi yorum rica ediyoruz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – İyi bir siyasetçi böyle yapar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şundan dolayı: Siz tecrübeli bir siyasetçisiniz, biz sizden siyasi yorumunuzu merak ediyoruz yani rakamları okumanızı değil. Biz size siyasi sorular soruyoruz; mesela “Enflasyon geçici dediniz.” diyoruz, değil mi “geçici” diyorsunuz enflasyona? Neye göre bunu söylüyorsunuz? Ya, bizi gerçekten ikna edin, ikna olmaya da hazırız. Neye göre geçici diyorsunuz?

İkincisi: Kur garantili mevduata dediniz ki az önce şöyle cevap verdiniz bürokratin gönderdiği...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Biri 31 Aralık, bu yılın sonudur; bir yıl da uzatma şeyi vardır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onu biliyorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu, düzenleme, düzenleme. Bu demek mi 31 Aralıkta enflasyon yüzde 2’ye, 3’e düşecek; Türk lirası itibar kazanacak, vatandaş döviz bozduracak? Var mı böyle bir programınız? Sözü veriyor musun?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Var, var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, dediniz ki...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ya, dalga geçmeyin bizimle!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Estağfurullah, ben hayatta yapmam öyle bir şey.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kusura bakmayın, vallahi dalga geçiyorsunuz ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kur garantili mevduat, dediniz ki Sayın Bakan...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hiç yakışmıyor, kusura bakmayın, dalga geçiyorsunuz bizimle.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, ne dalgası ya! Niye dalga geçsin?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Yılmaz, cevaplar hoşunuza gitmeyebilir ama böyle reaksiyon göstermeniz doğru değil.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet, cevap hoşuma gitmedi ama cevap da hiç hoş değil ya!

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Cevap hoşunuza gitmek zorunda mı? Allah Allah...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 80 milyon bunun cevabını bekliyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Neyin cevabını bekliyor?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi, bakın, birileri de sizin sorunuzu beğenmeyebilir; kimseyi zorlayamayız nasıl soracağına, nasıl cevap vereceğine.

Garo Bey, devam edin lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Çok seviyeli bir toplantı geçiyor; ben kimseyle dalga geçmedim; lütfen, o söylediklerinizi geri alın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, şöyle okudunuz...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ben hayatta kimseyle dalga geçmem.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Müsaade edin.

Kur garantili mevduat çıkış senaryosunu tutanaklara şöyle geçirdiniz Sayın Bakan, dediniz ki: “Finansal sistemde istikrar sağlanırsa millet geleneksel finansal ürünlere talep gösterecek, o zaman da bizde çıkacak.” Şöyle: Finansal istikrarın sağlanması önce sizin yapacaklarınızla ilgili bir şey. Millet kur garantili mevduat ve diğer yaptığınız uygulamalar yüzünden risk görüyor ülkede, bu yüzden ya kur garantili mevduatla dolarize oluyor ya da dolarda kalmaya devam ediyor; bu da ülkenin risk primini yüksek tutuyor yani bu bir çıkış stratejisi değil. Ne yapacaksınız da finansal istikrar sağlanacak, geleneksel finansal ürünlere talep gösterilecek ve kur garantili mevduattan çıkacaksınız? Biz size bunu soruyoruz. Bu, siyasi bir sorudur ve siyasi bir cevap gerektirir. “Enflasyon geçici...” Neye göre geçici? Bunun lütfen cevabını verin.

Bir sorum daha var: Asgari ücretin artıracığı varsayımına göre mi bütçe yaptınız, artmayacağı varsayımına göre mi yaptınız? Yani şöyle “Belki biz, efendim, sigorta primini biraz düşürürüz; 3 kuruş, 5 kuruş asgari ücretliye veriyoruz.” diyorsanız, yanılıyorsunuz. 4.250 lira asgari ücreti 4.500 lira, 5 bin lira yapmak yaraya merhem olmaz. Biz diyoruz ki bu anlamda, gerçek anlamda enflasyondan doğan kayıplarını karşılayacak bir asgari ücret artışına ihtiyaç var Sayın Bakan.

Şunu söyleyeceğim Sayın Bakan. Şimdi, sizin Türkiye ekonomik modelinizin temel iddiası şuydu: “Cari açık düşecek ve cari fazla vereceğiz.” dediniz değil mi? Temel iddiası buydu ama cari açık vermeye devam ediyorsunuz. Siz diyorsunuz ki: “Savaş var, savaş biterse cari açık düşecek.” Ya bitmezse ne olacak? Bu açıdan, gerçekten, bununla ilgili bir planınız olması lazım. Savaş bitmeyebilir; petrol fiyatları, emtia fiyatları yüksek kalabilir ve cari açık vermeye devam ederiz ve satacağınız dolar azaldı. Bakın, bununla ilgili gerçekten bir plana ihtiyacınız var yani savaşın devam etmesi, emtia fiyatlarının yüksek olma olasılığına karşı döviz krizi yaşamamamız için bir plana ihtiyacınız var. Nedir bu planınız Sayın Bakan?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Aynı şeyi defalarca söylüyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynı şeyi söylüyorum ama arkadaşlar cevap alamıyorum, alamıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sesimizi yükseltmemize gerek yok, sesimizi yükseltmemize gerek yok.

İbrahim Aydemir Bey, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Efendim, Sayın Bakanımızın şahsında bütün heyete saygı sunuyorum.

Garo Bey, sakın ol; sabahtan beri seni dinliyoruz, gayet sakınız biz. Ha bire sual tevcih ediyorsunuz, aynı şeyler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cevap alamıyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Peki, ben, şimdi, böyle esaslı bir sual orta yere koyayım: 20 Aralıkta burada bir kanun görüşmesi vardı, asgari ücreti, efendim, vergi dışı bıraktığımız zamanlar. O gün bir bütçe fazlamız vardı, bu fazlayı kullanma adına bir tasarruf irca ettik, öyle değil mi? Ne dediniz? “Buna gerek var mı kardeşim, ek bütçe getirin.” dediniz değil mi? Buradaki heyetin tamamı, hatırlayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neyi ağabey ya?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sen yoktuysan da ben biliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Geçen yıl gelir fazlamız olduğu için bir kanuni düzenlemeyle bunu harcama yetkisi vermiştik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Buna gerek yok demedik, usulü budur dedik.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dediniz, dediniz.

Şimdi, “Bu iş için ek bütçe gerekir, daha doğru olur.” demiştiniz, Abdüllatif Bey de burada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğru.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, ara ara deriz ya arkadaşlar: “Şu eşyanın dili olsa da bir dile gelse.” İnsanların hafızasına yük olmamak lazım, yeri geldiğinde aşikâr etmek lazım.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – İbrahim Bey, tutanaklar var.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Tutanaklar var.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Tabii, tabii, tutanaklar var ama tutanakları... Şimdi “İsrarla sual tevcih ediyorum.” diyor ya, onun için söyledim ben.

Biz de biliyoruz, birçok şeyi biliyoruz arkadaşlar. Az önce burada bir konuşmacı kirlilikten bahsetti, kirli yapıdan bahsetti. Kirli yapı nedir arkadaşlar? Bu ülkeye yirmi yılda iki yüz yıllık mesafe aldırان yapı mıdır? Değildir, siz de biliyorsunuz. “Çeşmi insaf” diye bir kavram var; hikmet ehli birisi bunu söylemiş yani insaf gözü, keşke hepimizde o göz olsa da o gözle bakabilsek, hakikatin altını çizsek; böyle olmuyor. Noksanimız yok mu? Onları da söylüyoruz yeri geldiğinde, yakın zamanda burada bir kanun teklifi vardı İstanbul Finans Merkeziyle ilgili, “Geciktik.” dedik, kendimize bir tenkit yönelttik. Noksanlarımız var ama yaptığımız esaslı işler var.

Şimdi, ek bütçe getiriyoruz, ne adına getiriyoruz arkadaşlar? Değerli Bakanımız sabahleyin açıkladı, izah etti. Şurada, nerelere para harcayacağımız, nerelere aktaracağımız tafsilatıyla, ayrıntısıyla belli. Yeri geldiğinde “Efendim, memura bir şey vermiyorsunuz, işçiye bir şey verilmiyor. Emekli yandı, bitti.” E, kardeşim bunun için çalışıyoruz. İşte, burada Strateji Başkanımız, Allah razı olsun, geceleri gündüzleri yok.

Tabii ki muhalefet edeceksiniz, Cemal Ağabey çok güzel kayıtlar düştü, muhalefetten onu bekliyoruz ama insaf ehli olmak lazım, merhamet ehli olmak lazım. Böyle bütün bütün “Yok olduk, bittik...” Sabah geldik buraya, dövizler çıkarılmış yangınla ilgili, ipe sapa gelmez şeyler... Dün Sayın Kılıçdaroğlu’nun bir fotoğrafı vardı, şahsen bir siyasetçi olarak onu görünce mahcup oldum.

“Helikopter yok.” diyor, üstünden helikopter uçuyor. Geçen yıl nasıldı? Çadırın önünde, Kızılay çadırının önündeyken “Efendim, Kızılayın çadırı yok.” demişti, aynı hâle bir daha düştüler. Buna gerek yok ki arkadaş. Eğer...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – “Gece görüşlü uçak 2021 yılının sonunda gelecek.” demiştiniz, gelmedi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yahu, şimdi, gece görüşüne çevirdik. Şimdi, gece görüşüne çevirdik. Boş ver sen onları ya.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Geceleri seyrediyoruz, şu anda seyrediyoruz.

Lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Biz ne yaptığımızı bilen bir ekibiz. Elhamdülillah, bugüne kadar bu milleti mahcup edecek bir tavrımız olmadı.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – “2021’de gece görüşlü uçak envantere girecek.” dediniz ama hâlâ girmedi; 1 Temmuzda girecekmış.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bakın, Süleyman Bey, canını yerim.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bakanın dediğini söylüyorum İbrahim Bey.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sizden şunu beklerdim ben, Orman Bakanımız şunu söyledi: “Burada bir sabotaj ihtimali var, kuvvetle muhtemel, yüzde 100’e yakın bir ihtimal.” Burada hep beraber şunu demeliydik: Eğer varsa böyle bir sabotaj, varsa böyle bir girişim, kim yapmışsa imansızdır, bunun arkasında kim varsa onlar da bizatihi o yangının sahibidirler.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Ona sahip çıkan yok zaten, gereği yapılsın.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hiç onlara değinen yok arkadaşlar, böyle bir şey olur mu ya?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bu, ayrı bir şey İbrahim Bey.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, o çok yerinde bir şey, olur mu?

CAVİT ARI (Antalya) – Yangının çıkması ayrı, yangınla mücadele ayrı. Ne alaka şimdi ya?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, herkes fikrini söyleyecek.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – O ayrı bir şey, orada size katılıyoruz ama yangının çıkmamasını sağlamak, büyümemesini sağlamak ayrı bir şey; sizin dediğiniz ayrı bir şey.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hiç ona dönük bir şeyiniz yok ki, böyle şey olur mu?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süleyman Bey, herkes fikrini söyleyecek, sabırla dinleyelim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bırakın, bir de...

Ya, arkadaşlar, bakın, her türlü tedbiri alıyoruz, yakında göreceksiniz, o sabotajı yapan da çıkacak orta yere.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Tamam, açıkladı Sayın Bakan, yakalandı zaten.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Burada, bir devlet var, öyle şey olur mu? Bunu yapacaksınız.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Açıklandı, gereken yapılsın zaten.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Açıkladıysa teşekkür ederiz. Ben mesela, onu dinlemedim ama devlet olarak öyle bir yapımız var ki güvenlik güçlerimiz, hakikaten zeminde çok esaslı bir yapı oluşturmuşuz ve bir tanesi kaçamayacak.

Şimdi, size düşen... Mesela, kirli yapıdan bahsettik, kirli yapı nedir? Birilerini gücendirmek için hakkı dillendirmemektir, hakkı ifade etmemektedir; kirli yapı budur. Yarın “3 tane oya ihtiyacım var.” diye imansız bir yapıya hakikati ifade edip, efendim, gönderme yapmamaktır, kirli yapı budur. Şimdi, siz bunları söylüyorsunuz Abdülatif Bey, aslında siz devleti yönettiniz, bu işleri biliyorsunuz, ek bütçe getirmiştiniz, bu işlere vukufiyetiniz yüksek.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Benim söylediğim hangi cümleden rahatsız oldunuz?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, ben hakkı dinlendirelim bağlamında söylüyorum. Mesela, hiçbir zaman burada, efendim, bu ek bütçe şunlar için yapılmıştır ve doğrusudur, doğru olan yapılmıştır. Şu zaman diliminde yani şu pandemi şartlarında, şu savaş şartlarında...

Değerli Bakanım, sizden de şöyle bir istirhamım var benim: Keşke mesela, ben bugün sabahleyin basın toplantısı yaptım ve orada kayıt düştüm. Amerika’nın eski Dışişleri Bakanı sitemde bulunuyor kendi ülkesine: “Bittik, enflasyon bizi aldı götürdü, çiftçi gübre alamıyor.” diyor. Ben basın toplantısında şöyle dedim: Sizin sayenizde bütün bunlar. Bütün dünyayı kavurdu bu hâl sizin sayenizde yani Amerika’nın. Nerede bir yara var, onu kaşırlar; nerede sıhhatli bir hâl var, onu yaraya çevirirler. İşte, ben de size dönüp diyorum ki: Arkadaşlar, bu neviden gelişmelere de vurguda bulunalım birlikte, bu ülke hepimizin. Yapmıyoruz biz bunları, buradan uzak duruyoruz, bütünüyle yok diyoruz. “Bittik, yok olduk.” diyor, Öyle değil arkadaşlar, böyle bir şey olur mu? Biraz önce Değerli Bakanımız birtakım rakamlar açıklıyor, ben rakamlarda da değilim arkadaşlar. Elbette sıkıntı yaşıyoruz, sahadayız ve her yerdeyiz. Şimdi, ara ara muhalefet... Burada bürokrat arkadaşlarımız var, olabilir ki sosyal medyaya da uzaktırlar, siyasete de mesafelidirler. Burada kayıt düşüyorum, şuradaki ekip var ya, Cumhuriyetçi’nin mensup olanlar, Milliyetçi Hareket Partisi de dâhil, hepimiz; açın sosyal medyaları, şunu göreceksiniz, 2-3 tane resimle bir yeri ziyaret ettiğimiz değil, videolarla insanlarla mülaki oluş şeklimizi göreceksiniz. Biz sahici siyaset yapıyoruz, insanlarımız için yapıyoruz; öyle olduğu içindir ki yirmi küsur yıldır ayaktaız ve Allah’ın izniyle, Cenab-ı Hakk’ın inayetiyle göreceğiz, 2023’te de çok esaslı bir sonuç çıkacak ve burada, ömrümüz varsa, eğer Cenab-ı Hak nasip etmişse göreceğiz, seçilmezsek de gelip sizinle, seçilenlerle bu işleri konuşuruz.

Şimdi, bir kavram kullandı bir arkadaşımız, “arka kapıdan satma” kavramı. Kişi kendi gibi bilir işi, biz her şeyi şeffaf yaptık bugüne kadar ve hiçbir işimiz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Vay vay vay!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapmayın Allah aşkına.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Biz şunu biliyoruz: İletişim kanalları o kadar açık, o kadar aşikâr ki ne yaparsanız üç adım sonra açığa çıkıyor. Öyleyse “Benim zamanım...” “Ben yapardım” “Ben olsam, benim elime geçse ben böyle yapardım.” diyen adam bize de onu izafe eder. Yapmayın, olur mu öyle şey? Emek veren bir kadro var burada, ben onları biliyorum, birlikte kanun süreçlerinde çalıştığımız insanlar var, gecesi gündüz olmadan gayret edenler var.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Açıklayın o zaman, 128 milyar doları kim nerede aldı, nerede sattı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bunu söylemeyeceksiniz ama çamur atmak, ama şer atmak... Böyle şey olur mu? Bunları yapmamak lazım.

Bakın, burada Değerli Bakanım, ne kadar güzel izah etti, ben de bir daha söylüyorum arkadaşlar: Kime bu ek bütçe? Memura. Kime bu ek bütçe? Emekliye. Kime? Bütün çalışanlara. Tarihte eşi menendi olmayan işler yaptık arkadaşlar, onlarca yıl terennüm edilmiş, hayata geçirilmemiş asgari ücretten ve çalışanların asgari ücreti kadar kısımdan, efendim, vergi almamayı bu Hükümet sağladı, biz getirdik ya. Hep dillendirirsiniz ama yapmazsınız.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – AĞI ne oldu, AĞI?

CAVİT ARI (Antalya) – İktidar olsaydık yapacaktık, “Yapmazsınız.” diyorsunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sizin iktidar olduğunuz yıllar oldu, o zaman yapsaydınız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, arkadaş, selin altında... Yahu, şu Ankara gibi ufacık bir yerde sel gelmiş, 4 insanımız...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – “Keşke zam olmasaydı da alım gücümüz düşmeseydi.” diyor emekçiler, gidin, sorun.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Mazot 30 liraya gelmiş, millet kontak kapatıyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, arkadaşlar, bakın...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, Süleyman Bey, karşılıklı konuşmayalım, tamamlasın İbrahim Bey.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Biz sizin işinize bakarız, ona göre sizi değerlendiririz. İşte belediyeleriniz, bakın, devlet ölçeğinde cesameti olan belediyeleriniz var, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Ankara Büyükşehir Belediyesi, yakın zamanda... Ya, yakın zamanda arkadaşlar...

CAVİT ARI (Antalya) – Belediyelerimizle gurur duyuyoruz, sizin enkazınızı temizlemekle meşguller.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Biz gurur duyuyoruz. Yangınlara müdahale edilirken CHP belediyeleri vardı.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yahu dört metrelik sele bile bizim İçişleri Bakanımız müdahale etti ya. Ayıp ya! Şimdi gelip...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, eleştiri olacak ki karşılıklı herkes eleştirebilecek.

CAVİT ARI (Antalya) – Sizin enkazlarınızı temizlemekle meşguller.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Siz yapmadığınız için taşkınlar oluyor İstanbul’da.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Geçin bunları...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu kadar tepki göstermeyin, eleştiri olacak.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – “Sizin belediyeleriniz...” ne demek ya?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, yaptıklarınızı biz biliyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) – Ankara Büyükşehir Belediyesini ne hâle getirdiğiniz ortada.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne getirmişiz bakın, TRT’nin oraya gidin arkadaşlar.

CAVİT ARI (Antalya) – Yarattığınız şu ANKAPARK’a bir bakın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İbrahim Bey, toparlayabilerseniz, son yirmi saniye.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bakın, değerli arkadaşlarım, tutanaklarda yer alsın diye özellikle söylüyorum: Üç yıldır TRT’nin orada bir alt geçit yapamıyorsunuz ya, üç yıldır yapamıyorsunuz.

CAVİT ARI (Antalya) – Üç yıl değil, sekiz aylık bir proje, biri bitmiş, biri devam ediyor; ben her gün oradan geçiyorum, her gün.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – İstanbul Havalimanı’na inemediniz, Atatürk Havalimanı’na inmek zorunda kaldınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İbrahim Bey, teşekkür ediyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Siz de arkadaşlar, bakın...

CAVİT ARI (Antalya) – Yalan yanlış konuşmayın.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yıllardır Sabiha Gökçen’e metroyu bitiremediniz; ne oldu?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, eleştiriye tahammül edin, yapmayın.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yanlışı sizin Genel Başkanınız konuşur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Siz “Muhalefet eleştirecek.” diyordunuz, yapmayın. Herkes eleştiriye tahammül edecek.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – “Sizin belediye, bizim Bakanlık...”

CAVİT ARI (Antalya) – İstanbul Belediyesinin aynı anda yapmakta olduğu metrolar için kredi onayı Cumhurbaşkanının masasında bekliyor. Hodri meydan, hadi imzalayın.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli kardeşim...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, İbrahim Bey’e ek süre veriyorum müdahalelerden dolayı.

Buyurun, devam edin lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sizin yapamadığınız... İstanbul Büyükşehir Belediyesi metro inşaatının kredi onayı Cumhurbaşkanının masasında bekliyor; imzalasın görelim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Arı, sakın... İbrahim Bey, cevap versin ona.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Muğla Belediyesinin de kredisi onay bekliyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İbrahim Bey, devam edin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Arı, daha sakın...

CAVİT ARI (Antalya) – Eğer hizmet engelleyici değilseniz Cumhurbaşkanı krediyi imzalasın da görelim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İbrahim Bey, müdahalelerden dolayı ek süre veriyorum.

Buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli arkadaşlar, tahammülsüzlük niye? Bilmiyorlar, bunların resimlerini de önüne koyduğum zaman kızıyorlar; ayna tutmaya da tahammülleri yok, ayna tutuyorum onlara, bakın, siz busunuz diyorum. Ayna tutuyorum onlara, rahatsız oluyorlar.

CAVİT ARI (Antalya) – Aynada ancak kendini görürsün, başkasını göremezsin.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Biz de geri yansıtıyoruz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, değerli arkadaşlarım, sakın olun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkanım, müdahale edin artık.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu saatte biraz sakın olalım artık tamamlıyoruz ve az kaldı tamamlayacağız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Türkiye’ye özgü bir ekonomik yapı koyduk biz orta yere, değil mi? Türkiye’ye özgü bir ekonomik yapıdan bahsettik.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yok öyle bir şey ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, “Buna ne gerek var.” gibi bir şey dillendirildi burada.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ya, sizin ekonomik yapınızdan, şeyinizden halk yoksullaştı, yapmayın, millet yoksullaştı. Bırakın ekonomi modelini, millet perişan.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, arkadaşlar, bir defa millî olmayı, millettten yana olmayı, efendim, bize özgü, bize has bir yapılanmayı kabullenin ya. Yani Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini getirdik; buna tenkit getirdiniz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bizi değil, halkı kabullendirin.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Başkanım, müdahale edin artık ya.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, bu nereden çıktı? Niye? Çünkü siz mukallit bir yapıyı ifade ediyorsunuz. Hep taklit etmişsiniz. Oysa biz özgün olanın yanındayız çünkü biz millîyiz, millettten yanayız arkadaşlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyoruz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, Güzel Bakanım, Strateji Başkanımız, Bakan Yardımcılarımız, çok seçkin ekip; hepinize minnettarız, emeklerinize sağlık.

Yalnız şunu söyleyeyim arkadaşlar...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, bir tamamlasın İbrahim Bey.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bir şey söylerseniz karşılığımı veririm.

Değerli Bakanım...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, tamamlarsanız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Hayır, veremezsiniz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Veririz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Konuşman bitti. Ben konuşacağım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bak, görüyor musun? Faul yapıyor, faul yapıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yıkama yağlama...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, saygı sunuyorum hepinize.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

Orhan Bey, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yıkama yağlama mı?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Niye yıkama yağlama? Ne yaptı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kısa olursa seviniriz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, kim dedi bu yağlamayı?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Garo.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, çok kısa olacak.

İbrahim ağabey bir tamamlasın, buyur İbrahim ağabey, saygılar, hürmetler.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bu yıkama yağlama gibi bir kavram kullanılmış, ben duymadım ve hep söylüyorum ya...(Gürültüler)

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Niye tekrar tekrar söz veriyorsunuz, bir sorabilir miyim?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Size fazlasıyla söz verdim. Hayır, hiç öyle değil, fazlasıyla söz verdim. Müdahaleler oldu, ondan dolayı. (Gürültüler)

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Oradan kim konuşursa tekrar tekrar söz veriyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, Sayın Şener, sataşma var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben toparlamasını isteyecektim ama çok müdahaleler oldu.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Peki, size söylense tahammül eder misiniz böyle bir şeye?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – En fazla müsamaha gösterdiğim kişilerden biri sizsiniz, kusura bakmaym.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Usule uymayan konuşmayı Başkanın düzeltmesi lazım, senin değil.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Olur mu öyle şey? Ya, bir defa bakın, arkadaşlar, teşekkür etmeyi siz içinize sindiremiyorsunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İbrahim Bey, toparlarsanız sevinirim, bu saatte artık...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Siz kendinize de arkadaşlarınıza da teşekkür etmiyorsunuz, böyle bir şey yok. Oysa benim yaptığım ne? Burada emek sahiplerine teşekkür etmek, hepsi bu. Biz diyoruz ki bunlara teşekkür Cenab-ı Hakk’a şükürdür. Bunu öğrenin lütfen, hayatınıza da irca edin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İbrahim Bey, teşekkür ediyorum.

Orhan Bey, buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, çok teşekkür ederim.

Ben az önce Sayın Katırcıoğlu'nun söylediği yerden hareketle birkaç şey söylemek istiyorum. Sayın Katırcıoğlu “Bütçeye baktığımız zaman ek bütçeye işte, İçişlerinin, ondan sonra Dışişlerinin ve Diyanetin bütçelerinde böyle daha çok artışlar var, keşke sağlıkta olsa.” falan gibi bir şeyler söyledi. Yani tabii, Sayın Katırcıoğlu, şu muhtemelen hepimize dağıtılan şeye, daha önce kanun teklifinin altında gelen bu tabloya baksa aslında belki de bu söylediği şeyden dolayı bir mahcubiyet duyabilirdi. Şöyle ifade edeyim: Buradaki tabloda sadece İçişleri Bakanlığının toplam olarak 1,85 milyar lira bu ek bütçeyle ödeneğinin artırıldığını görüyoruz. Dışişleri Bakanlığının yaklaşık 1,6 milyar lira artırıldığını görüyoruz. Sonra, Millî Eğitimin tablosuna geliyoruz Sayın Katırcıoğlu. Millî Eğitim Bakanlığının tablosunda sadece -en başta, baksanız, görürsünüz- engelli eğitim giderleri için yaklaşık 1,9 milyar lira eklendiğini...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ya Orhancığım, ben ondan bahsetmiyorum ki zaten. O makul olduğu için söylüyorum, ben anlamadığım için soruyorum ya. Bunu konu etmen bile saçma bence.

ORHAN YEGİN (Ankara) – İzninizle devam edeyim.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Hadi et bakalım. Yani senden hiç beklemezdim böyle bir saçma karşılığı da onun için söylüyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Erol Hocam, sakın olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Neyse öyle demeyelim Hocam.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Görüyorsunuz işte...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tamam, bir şey demiyor ya, ne olacak yani.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sadece...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Galiba herkes yoruldu biraz. “Mahcubiyet” demeyelim de siz görüşünüzü söyleyin.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ya nasıl böyle bir şey söylersin? Asıl mahcup olması gereken sensin!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, yok Hocam, sakın olalım.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Şimdi bunu konu etmen bile bir mahcubiyet meselesidir çünkü beni anlamamışsın zaten. Sayın Bakan anladı beni bence, oradaki arkadaşlar anladı; sen anlamamışsın.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ben anladığım yerden devam edeyim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Anlamamak da bir suç mu?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ben anladığım devam edeyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hocam...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ya, bu kadar saçmalamayın. Allah Allah!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hocam, kızmanıza gerek yok, sakın olalım.

Orhan Bey, tamamlarsanız.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bismillah, daha yeni başladım Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Beş dakika süreniz ama.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Tamam, hemen tamamlayacağım.

Sadece ücretsiz ders kitabı için 2,4 milyar lira, sadece taşınmalı eğitim gideri için 1,2 milyar lira, Milli Eğitimin bütçesine eklendiğini; sadece eğitim yapılarının afet riskinin azaltılması için 1 milyar lira, ilköğretim ücretsiz ders kitapları için 3,4 milyar lira, okul inşaatları için 1,6 milyar olmak üzere daha çok farklı ödeneklerin konulduğu görülür.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Oranları ne, oranları?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sağlık Bakanlığında sağlık tesisi yapımları için 3,9 milyar, tıbbi ekipmanların desteklenmesi için 1,2 milyar gibi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Oran ne, oran?

ORHAN YEGİN (Ankara) – ...o bakanlıkların toplam ayrılan bütçesinin daha üzerinde rakamların sadece bu kalemler için konulduğu görülür.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söz vereceğim, tamam, sakın olun Hocam, siz de şey yapmayın.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Aile Bakanlığı bütçesinde bakıma ihtiyacı olan engellilere evde bakım desteği, engelli özel bakım merkezlerine ödemelerle ilgili 4,5 milyar, sosyal güvenliği olmayanların sağlık sigortası için Sosyal Güvenlik Kurumuna 7,6 milyar...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Anlaşıldı diye düşünüyorum Orhan Bey, yani örnekler aynı mahiyette anladığım kadarıyla.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, bitireceğim, bitirmek üzereyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun, buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yani bunun tarımı var, şusu var, busu var, hepsi var. Tamam, anlaşıldı, siz de bitir diyorsunuz, bitireyim. Totalde geldiğimizde, Diyanet İşleri Başkanlığı için konulanın sadece 300 milyon olduğunun altını çizerek konuşmamı tamamlayayım ve niye bir Diyanet vurgusu oluyor burada; onu anlamadığımı da ifade edeyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Adını anarak eleştirdiğiniz için Erol Bey’e de söz veriyorum.

Sakin sakın cevaplarsak güzel olur.

Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Benim kafamda bitti zaten. Siz oylamayı yaptınız zaten. Zaten bu meselenin başından beri ne olduğu da belli. Onun için, ben Sayın Bakan ve dinleyenlere bir şeyler söylemeye çalıştım şimdiye kadar. Benim bu sorum şundan dolayıydı: Anlamadığım sebeplerle bir anormal artışlar var dedim. Yani nedir bu? Mesela Millî Eğitim Bakanlığında acayip bir artış var. Bakıyorum ama makul bir gerekçe söylüyor, diyor ki: “Bedava kitap dağıtımı için harcanacak.” diyor. Bunu anlıyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) – “İçişleri ve Diyanette çok anlamsız artışlar var.” diyorsunuz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bir dakika müsaade eder misin; şimdi ben konuşuyorum. Bir dakika...

Şimdi, ben Diyanete bakıyorum, 425 binlik yolluk, 2 milyon 798 bin olarak talep edilmiş. Ben de soruyorum, bu niçin ya? “Yolluk” dediğiniz nedir?

Devam edeyim: “500 bin liralık tüketime yönelik mal ve malzeme alımı” deniliyor, 500 bin liraymış; 7 milyon 500 bin talep ediliyor. Niçin bu artış var? Sorum bu.

Devam edeyim: “24 milyon 400 bin lira yurt dışına yapılan transferler” diye bir kalem var. Şimdi, bakın, 25 milyondan 225 milyona bir artış talep ediyor Diyanet ve bunun adı da yurt dışına yapılan transferler. Ben, şimdi, Diyanetin yaptığı işleri düşündüğümde, transfer işlemleri nedir Allah aşkınıza? Ben bunu anlamadım. Daha devam edeyim yani. Dolayısıyla da benim buradaki meselem, benim buradaki meselem, Diyanet olmuş olması değil. Benim buradaki... Mesela, Sağlık Bakanlığına baktım, Millî Eğitim Bakanlığına baktım; artışlar makul sebeplerle oluyor, görüyorum. Bakın, bunları ben anlamadım diyorum.

Şimdi, durup dururken, mesela, Hazineye 40 milyar lira; o kur garantili mevduatla ilgiliymiş, tamam, onu anladım. Ama İçişleri Bakanlığının da, mesela, sıfır olan, daha önce hiç talep edilmeyen şey 2 milyon 800 bin lira hizmet alım giderleri... O neyse, o az bile.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hocam anlaşıldı diye düşünüyorum.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Dolayısıyla Orhan kardeşim, bak, sen ki yani en makul bulduğum insanlardan birisin sen bu Mecliste ama hakikaten benim sinirlerimi tepeme çıkardın çünkü çok basit bir şey söylüyorum ya. Sayın Bakan anladı bence bunu, diğer arkadaşlar da anladı yani gayet makul bir şey soruyorum. Yapma ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, Hocam, teşekkür ediyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Biraz sonra tutanaklara ikimiz beraber bir bakalım, bu öfkeniz doğru bir öfke mi anlayalım bakalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İsmail Bey, şöyle sakinleştirici bir konuşma yaparsanız seviniriz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ya, ne demek öfkenin doğruluğu yanlışlığı ya! Ya, bana hakaret eden bir konuşma yaptın, tabii ki öfkelen dim ben de. Ne var bunda?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ben hakaret etmedim.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ettin, ettin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hakaret etmedi Hocam ya, mahcup...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hakaret değil de ağır eleştiri diyelim Hocam.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Niye mahcup olayım, ben mahcup olacak bir şey söylemedim ki.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – “Mahcup olmadım.” de sen de Hocam ya. Sinirlenmeye gerek yok.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ya, arkadaşlar, yani mesele bu kadar basit değil. Lütfen ya! Hakikaten beni hayal kırıklığına uğratan bir açıklamaydı bu bence. Ben işaret de ettim, sonra konuşuruz seninle dedim. O söz aldı konuştu yani...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, İsmail Bey’e söz verdim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün 23 Haziran 2022.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, dinleyebilirsek Hatibi.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Uğur Bey, Akhisar’a söyleyeceğim Mecliste asayiş bozduğunuz. Lütfen oturun ve dinleyin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, Hocam, Uğur Aydemir ismini bir öğrendin, her şeyi benden biliyorsun ya. Hiç ağzımızı açmadık.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Şimdi, değerli arkadaşlar, bundan yaklaşık yedi ay önce bu Mecliste Sayın Cumhurbaşkanının Meclise sevk ettiği bir bütçeyi çıkardık ve o bütçede, Sayın Cumhurbaşkanının bütçesinde 2022 yılının dolar kurunu 9,27; enflasyon oranını da 9,80 olarak öngördük ve yedi ay sonra bugün bir başka bütçeyle karşı karşıyayız. Gerçeği arayanlar için bugün buradayız. Bu kadar bilgi yeter.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

Sayın Şener, şöyle kapanışa doğru bir konuşma yaparsanız seviniriz.

Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Bugün beni İbrahim Bey hayrete düşürdü çünkü pek izlemedi zaten, konuşmak için geldi, kimin ne konuştuğunu da bilmiyor ama herkese sataştı, gitti.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Size sataşmadı aslında.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sataştı, sataştı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Dedi ki: “Siz Bakanlık yaptınız, bunları iyi tahayyül edersiniz.”

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yok, muhatap alarak bazı şeyler de söyledi. Aslında olsaydı cevap verecektim ama gittiği için bir cevap vermeyi gerekli görmüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Bütçe hayırlı olsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Allah razı olsun.

Sayın Bakanım, ilave edeceğimiz bir şey var mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, sorularımız var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ne sorunuz var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sorularımız var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sorularınız var...

Buyurun Sayın Bakan, var mı cevap, yoksa yazılı mı verirsiniz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Yazılı verelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım ama...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, görüşülmekte olan teklif metninde kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde kanun tekniğine uygunluğunun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması, önergelerle yapılan değişikliklerin kanunun sistematığına uygun olarak metne yerleştirilmesi, anlama açıklık kazandırılması amacıyla metnin ve bağlı cetvellerin redaksiyona tabi tutulması hususlarında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini; ayrıca muhalefet şerhlerinin pazartesi günü saat 12.30'a kadar verilmesini, kanun teklifinin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler olarak Abdullah Nejat Koçer, Şirin Ünal, Ekrem Çelebi, Orhan Yegin, İbrahim Aydın, Bekir Kuvvet Erim, Ahmet Kılıç, Nilgün Ök, İbrahim Aydemir, Cemal Öztürk, Yaşar Kırkpınar, Uğur Aydemir, Salih Cora, İsmail Güneş, Tamer Osmanağaoğlu, Mustafa Kalaycı'nın belirlenmesini onaylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, pazartesiye yetişmez.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Salı görüşeceğiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama olmaz ki pazartesiye yetişmez.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun, teşekkür ediyor, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.02

